

ZAKONIK O KRIVICNOM POSTUPKU

Dio prvi OPSTE ODREDBE

Glava I OSNOVNA NACELA

Predmet i cilj zakonika

Clan 1

Ovaj zakonik utvrđuje pravila sa ciljem da niko nevin ne bude osuđen, a da se uciniocu krivicnog djela izrekne krivicna sankcija pod uslovima koje predvidja Krivicni zakonik i na osnovu zakonito sprovedenog postupka.

Nacelo zakonitosti

Clan 2

(1) Krivicnu sankciju uciniocu krivicnog djela moze izreci samo nadlezni sud u postupku koji je pokrenut i sproveden po ovom zakoniku.

(2) Prije pravosnazne odluke suda, okrivljeni moze biti ogranicen u svojoj slobodi i drugim pravima samo pod uslovima koje odredjuje ovaj zakonik.

Pretpostavka nevinosti i *in dubio pro reo*

Clan 3

(1) Svako se smatra nevinim dok se njegova krivica za krivicno djelo utvrdi pravosnaznom odlukom suda.

(2) Drzavni organi, mediji, udruzenja gradjana, javne licnosti i druga lica duzni su da se pridravaju pravila iz stava 1 ovoga clana i da svojim javnim izjavama o krivicnom postupku koji je u toku ne vrijedjaju druga pravila postupka, prava okrivljenog i ostecenog i nacelo sudske nezavisnosti.

(3) Sumnju o postojanju cinjenice koja cini obiljezje krivicnog djela ili od koje zavisi primjena neke odredbe krivicnog zakonodavstva sud rjesava na nacin koji je povoljniji za okrivljenog.

Prava osumnjicenog, odnosno okrivljenog

Clan 4

(1) Osumnjiceni vec na prvom saslanju mora biti obavijesten o krivicnom djelu za koje se tereti i osnovima sumnje protiv njega.

(2) Okrivljenom se mora omoguciti da se izjasni o svim cinjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve cinjenice i dokaze koji mu idu u korist.

(3) Osumnjiceni, odnosno okrivljeni nije duzan iznositi svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja.

Prava lica lisenog slobode

Clan 5

(1) Lice lisenog slobode mora biti odmah obavijesteno, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o razlozima lisenja slobode i istovremeno upoznato da nije dužno nista da izjavi, da ima pravo da uzme branioca koga sam izabere i zahtijevati da se o lisenju slobode obavijeste njegovi najblizi.

(2) Lice koje je lisenog slobode, bez odluke suda, mora odmah biti sprovedeno nadleznom istraznom sudiji, osim u slucajevima predvidjenim ovim zakonikom.

Zabrana ponovnog sudjenja (*Ne bis in idem*)

Clan 6

Niko ne moze biti ponovno sudjen za krivicno djelo za koje je pravosnaznom odlukom osuđen ili oslobođen optuzbe, osim u slucaju predvidjenim ovim zakonikom.

Jezik i pismo

Clan 7

(1) U krivicnom postupku u sluzbenoj upotrebi je jezik koji je Ustavom propisan kao sluzbeni jezik u Crnoj Gori, a ravnopravno je cirilicno i latinicno pismo.

(2) U sudovima na cijim podrucjima vecinu ili znacajan dio stanovnistva cine pripadnici nacionalnih manjina u sluzbenoj upotrebi u krivicnom postupku su i njihovi jezici i pisma, u skladu sa zakonom.

Clan 8

(1) Krivicni postupak vodi se na jeziku koji je u sluzbenoj upotrebi u sudu.

(2) Stranke, svjedoci i druga lica koja ucestvuju u postupku imaju pravo da u postupku upotrebljavaju svoj jezik. Ako se postupak ne vodi na jeziku tog lica, obez-bijedice se usmeno prevodjenje onoga sto ono, odnosno drugi iznosi, kao i isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.

(3) O pravu na prevodjenje poucice se lice iz stava 2 ovog clana, koje se moze odreci tog prava, ako zna jezik na kome se vodi postupak. U zapisniku ce se zabiljeziti da je data pouka i izjava ucesnika.

(4) Prevodjenje se povjerava tumacu.

Clan 9

(1) Tuzbe, zalbe i drugi podnesci upucuju se sudu na jeziku koji je u sluzbenoj upotrebi u sudu.

(2) Strani drzavljanin lisen slobode moze upucivati sudu podneske na svom jeziku.

Clan 10

(1) Pozive, odluke i druga pismena upucuje sud na jeziku koji je u sluzbenoj upotrebi u sudu.

(2) Ako je u sudu u sluzbenoj upotrebi i jezik nacionalne manjine, sud ce na tome jeziku dostavljati sudska pismena licima koja su pripadnici te nacionalne manjine, a u postupku su se sluzila tim jezikom. Ta lica mogu zahtijevati da im se pismena dostavljaju na jeziku na kome se vodi postupak.

(3) Okrivljenom koji je u pritvoru, na izdrzavanju kazne ili na izvrsenju mjere bezbjednosti u zdravstvenoj ustanovi dostavice se i prevod pismena iz stav 1 ovoga clana na jeziku kojim se sluzi u postupku.

Medjusobno saobracanje sudova na jeziku koji je u sluzbenoj upotrebi u sudu

Clan 11

Sudovi saobracaju medjusobno i ukazuju jedni drugima pravnu pomoc na jeziku koji je u sluzbenoj upotrebi u sudu. Ako je pismeno sastavljeno na jeziku nacionalne manjine, a upucuje se sudu u kome taj jezik nije u sluzbenoj upotrebi, prilozice se prevod na jeziku koji je u sluzbenoj upotrebi.

Zabrana primjene nasilja i iznudjivanja priznanja

Clan 12

(1) Zabranjeno je i kaznjivo nasilje nad licem lisenim slobode i licem kojem je sloboda ogranicena, kao i iznudjivanje priznanja ili kakve druge izjave od okrivljenog ili drugog lica koje ucestvuje u postupku.

(2) Na priznanju ili kakvoj drugoj izjavi pribavljenoj iznudjivanjem, torturom ili neco-vjecnim postupanjem ne moze se zasnovati sudska odluka.

Pravo na odbranu

Clan 13

(1) Okrivljeni ima pravo da se brani sam ili uz strucnu pomoc branioca koga sam izabere iz reda advokata.

(2) Okrivljeni ima pravo da njegovom saslusanju prisustvuje branilac.

(3) Prije prvog saslusanja, okrivljeni ce se pouciti o pravu da uzme branioca, da se sa braniocem dogovori o nacinu odbrane i da branilac moze da prisustvuje njegovom saslusanju. On ce biti upozoren da sve sto izjavi moze biti upotrijebljeno protiv njega kao dokaz.

(4) Ako okrivljeni sam ne uzme branioca, sud ce postaviti okrivljenom branioca, kad je to odredjeno ovim zakonikom.

(5) Okrivljenom se mora osigurati dovoljno vremena i mogucnosti za pripremanje odbrane.

(6) Osumnjiceni ima pravo na branioca u skladu sa ovim zakonikom.

Pravo na naknadu štete i rehabilitaciju

Clan 14

Lice koje je bez osnova osuđeno za krivično djelo ili je bez osnova lišeno slobode ima pravo na rehabilitaciju, pravo na naknadu štete od države, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Pouka o pravima okrivljenog ili drugoga lica koje učestvuju u postupku

Clan 15

Osumnjicenog, odnosno okrivljenog ili drugo lice koje učestvuje u postupku, a iz neznanja bi moglo da propusti neku radnju u postupku ili da zbog toga ne koristi svoja prava, sud i državni organi koji učestvuju u postupku će poučiti o pravima koja mu po ovom zakoniku pripadaju i o posledicama propustanja radnje.

Pravo na sudjenje bez odlaganja

Clan 16

- (1) Okrivljeni ima pravo da, u najkracem roku, bude izveden pred sud i da mu bude sudjeno bez odlaganja.
- (2) Sud je dužan da postupak sprovede bez odugovlačenja i da onemogući svaku zloupotrebu prava koja pripadaju licima koja učestvuju u postupku.
- (3) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkrace potrebno vrijeme.

Nacelo istine

Clan 17

- (1) Sud i državni organi koji učestvuju u krivičnom postupku dužni su da istinito i potpuno utvrde činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke.
- (2) Sud i državni organi su dužni da s jednakom pažnjom ispituju i utvrde kako činjenice koje terete okrivljenog, tako i one koje mu idu u korist.

Slobodna ocjena dokaza i pravno nevaljani dokazi

Clan 18

- (1) Pravo suda i državnih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.
- (2) Sudske odluke se ne mogu zasnivati na dokazima koji su sami po sebi ili pre-ma načinu pribavljanja u suprotnosti sa odredbama ovog zakonika, drugog zakona, Ustava ili međunarodnog prava.

Nacelo optuzbe

Clan 19

- (1) Krivični postupak pokreće se po zahtjevu ovlaštenog tužioca.
- (2) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti ovlašćeni tužilac je državni tužilac, a za krivična djela za koja se goni po privatnoj tužbi ovlašćeni tužilac je privatni tužilac.
- (3) Ako državni tužilac nadje da nema osnova za pokretanje ili nastavljavanje krivičnog postupka, na njegovo mjesto može stupiti osteceni kao tužilac, pod uslovima određenim ovim zakonikom.

Nacelo legaliteta krivičnog gonjenja

Clan 20

Ako ovim zakonikom nije drukcije određeno, državni tužilac je dužan da preduzme krivično gonjenje kad postoji osnovana sumnja da je određeno lice učinilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.

Sudjenje u vijecu

Clan 21

- (1) U krivičnom postupku sudovi sude u vijecu.
- (2) U prvostepenim sudovima sudi sudija pojedinac kada je to predviđeno ovim zakonikom.

Posledice pokretanja postupka

Clan 22

Kad je propisano da pokretanje krivичnog postupka ima za posledicu ograničenje određenih prava, ove posljedice, ako zakonom nije drukčije određeno, nastupaju stupa-njem optuznice na pravnu snagu, a za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili zatvor do tri godine – od dana kad je donesena osudjujuća presuda, bez obzira da li je postala pravosnažna.

G l a v a II NADLEZNOST SUDOVA

1. STVARNA NADLEZNOST I SASTAV SUDA

Stvarna nadležnost

Clan 23

Sudovi sude u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom.

Sastav suda

Clan 24

(1) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, u prvom stepenu sudovi sude u vijecu sastavljenom od dvojice sudija i trojice sudija - porotnika za krivična djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju od petnaest godina ili teže kazna, a u vijecu sastavljenom od jednog sudije i dvojice sudija - porotnika – za krivična djela za koja je propisana blaža kazna. Kad se primjenjuju posebne odredbe o skraćenom postupku, u prvom stepenu sudi sudija pojedinac.

(2) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, u drugom stepenu sudovi sude u vijecu sastavljenom od pet sudija za krivična djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju od petnaest godina ili teža kazna, a u vijecu sastavljenom od trojice sudija – za krivična djela za koja je propisana blaža kazna. Kad sudi u drugom stepenu na pretresu vijeće je sastavljeno od dvojice sudija i trojice sudija porotnika.

(3) U trećem stepenu sudovi sude u vijecu sastavljenom od pet sudija.

(4) Radnje u istrazi sprovodi istražni sudija prvostepenog suda.

(5) Predsjednik suda i predsjednik vijeća odlučuju u slučajevima predviđenim u ovom zakoniku.

(6) Prvostepeni sudovi, u vijecu sastavljenom od trojice sudija, odlučuju o žalbama protiv rješenja istražnog sudije i drugih rješenja kad je to određeno ovim zakonikom, donose odluke u prvom stepenu van glavnog pretresa, sprovode postupak i donose presudu po zahtjevu kojim se traži izvršenje krivične presude inostranog suda i stavljaju predloge u slučajevima predviđenim u ovom zakoniku ili drugom zakonu.

(7) Sud odlučuje o zahtjevu za vanredno ublažavanje kazne u vijecu sastavljenom od pet sudija, ako se radi o krivičnom djelu za koje je u Krivičnom zakoniku propisana kazna zatvora u trajanju od petnaest godina ili teža kazna, a u vijecu sastavljenom od trojice sudija, ako se radi o krivičnom djelu za koje je propisana blaža kazna i kada odlučuje o zahtjevu za ispitivanje zakonitosti pravosnažne presude.

(8) Sud odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti u vijecu sastavljenom od pet sudija.

(9) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, sudovi višeg stepena odlučuju u vijecu sastavljenom od trojice sudija i u slučajevima koji nijesu predviđeni u prethodnim stavovima ovog člana.

2. MJESNA NADLEZNOST

Clan 25

(1) Mjesno nadležan je, po pravilu, sud na cijem području je krivično djelo izvršeno ili pokušano.

(2) Privatna tužba može se podnijeti i sudu na cijem području okrivljeni ima prebivalište ili boravište.

(3) Ako je krivično djelo izvršeno ili pokušano na područjima raznih sudova ili na granici tih područja ili je neizvjesno na kom je području izvršeno ili pokušano, nadležan je onaj od tih sudova koji je po zahtjevu ovlaštenog tužioca prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započeo – sud kojem je prvo podnesen zahtjev za pokretanje postupka.

Mjesna nadležnost suda kada je djelo učinjeno na domaćem brodu ili vazduhoplovu

Član 26

Ako je krivično djelo učinjeno na domaćem brodu ili domaćem vazduhoplovu, dok se nalazi u domaćem pristanistu, nadležan je sud na čijem području se nalazi to pristaniste. U ostalim slučajevima, kad je krivično djelo učinjeno na domaćem brodu ili domaćem vazduhoplovu, nadležan je sud na čijem se području nalazi matična luka broda, odnosno vazduhoplova ili domaće pristaniste u kojem se brod, odnosno vazduhoplov prvi put zaustavi.

Mjesna nadležnost za djelo učinjeno putem medija

Član 27

(1) Ako je krivično djelo učinjeno putem stampe, nadležan je sud na čijem je području spis štampan. Ako to mjesto nije poznato ili je spis štampan u inostranstvu, nadležan je sud na čijem se području rastura štampani spis.

(2) Ako po zakonu odgovara sastavljač spisa, nadležan je i sud u kome sastavljač ima prebivaliste ili sud mjesta gdje se desio događaj na koji se odnosi spis.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana shodno će se primijeniti i u slučaju ako je spis ili izjava objavljena preko radija, televizije ili drugih sredstava javnog informisanja.

Mjesna nadležnost kada nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela

Član 28

(1) Ako nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela ili ako je to mjesto van teritorije Republike Crne Gore, nadležan je sud na čijem području okrivljeni ima prebivaliste ili boraviste.

(2) Ako je sud na čijem području okrivljeni ima prebivaliste ili boraviste već započeo postupak, ostaje nadležan i ako se saznalo za mjesto izvršenja krivičnog djela.

(3) Ako nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela ni prebivaliste ili boraviste okrivljenog ili su oba van teritorije Republike Crne Gore, nadležan je sud na čijem se području okrivljeni lisi slobode ili se sam prijavi.

Mjesna nadležnost kada su krivična djela izvršena u Republici Crnoj Gori i izvan Republike Crne Gore

Član 29

(1) Ako je neko lice učinilo krivično djelo u Republici Crnoj Gori i u inostranstvu, nadležan je sud koji je nadležan za krivično djelo učinjeno u Republici Crnoj Gori.

(2) Ako je neko lice učinilo krivično djelo u Republici Crnoj Gori i Republici Srbiji, mjesna nadležnost će se utvrditi shodno članu 25 stav 3 ovoga zakonika.

Odredjena mjesna nadležnost (*forum ordinatum*)

Član 30

Ako se po odredbama ovog zakonika ne može ustanoviti koji je sud mjesno nadležan, Vrhovni sud Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vrhovni sud) odrediće jedan od stvarno nadležnih sudova pred kojim će se sprovesti postupak.

3. SPAJANJE I RAZDVAJANJE POSTUPKA

Spajanje postupka

Član 31

(1) Ako je isto lice okrivljeno za više krivičnih djela, pa je za neka od tih djela nadležan nizi a za neka visi sud, nadležan je visi sud, a ako su nadležni sudovi iste vrste, nadležan je onaj sud koji je po zahtjevu ovlaštenog tužioca prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započeo nadležan je sud kome je prvo podnesen zahtjev za pokretanje postupka.

(2) Po odredbi stava 1 ovog člana određuje se nadležnost i u slučaju ako je oštećeni istovremeno učinio krivično djelo prema okrivljenom.

(3) Za saizvršioce je nadležan, po pravilu, sud koji je kao nadležan za jednog od njih prvi započeo postupak.

(4) Sud koji je nadležan za izvršioce krivičnog djela nadležan je, po pravilu, i za saučesnike, prikrivace, lica koja su pomogla učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela, kao i za lica koja nijesu prijavila pripremanje krivičnog djela, izvršenje krivičnog djela ili učinioca.

(5) U svim slucajevima iz st. 1 do 4 ovog clana sprovede se, po pravilu, jedin-stveni postupak i donijeti jedinstvena presuda.

(6) Sud moze odluciti da se sprovede jedinstveni postupak i donese jedinstvena presuda i u slucaju kad je vise lica okrivljeno za vise krivicnih djela, ali samo ako izmedju izvršenih krivicnih djela postoji medjusobna veza i ako postoje isti dokazi. Ako je za neka od ovih krivicnih djela nadležan visi sud, a za neka nizi sud, jedinstveni postupak moze se sprovesti samo pred visim sudom.

(7) Sud moze odluciti da se sprovede jedinstveni postupak i donese jedinstvena presuda ako se pred istim sudom vode odvojeni postupci protiv istog lica za vise krivicnih djela ili protiv vise lica za isto krivicno djelo.

(8) O spajanju postupka odlucuje sud koji je nadležan za sprovođenje jedinstvenog postupka. Protiv rjesenja kojim je odredjeno spajanje postupka ili kojim je odbijen predlog za spajanje postupka nije dozvoljena zalba.

Razdvajanje postupka

Clan 32

(1) Na predlog stranaka, ostecenog ili po sluzbenoj duznosti, sud koji je nadležan po clanu 31 ovoga zakonika moze, iz vaznih razloga ili iz razloga cjelishodnosti, do zavrsetka glavnog pretresa, odluciti da se postupak za pojedina krivicna djela ili protiv pojedinih okrivljenih razdvoji i posebno dovrši ili preda drugom nadležnom sudu.

(2) Protiv rjesenja kojim je odredjeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen predlog za razdvajanje postupka nije dozvoljena zalba.

4. PRENOSENJE MJESNE NADLEZNOSTI

Delegacija nadležnosti

Clan 33

(1) Kad je nadležni sud, iz pravnih ili stvarnih razloga, sprijecen da postupka duzan je da o tome izvijesti neposredno visi sud, koji ce odrediti drugi stvarno nadležni sud na svom podrucju.

(2) Protiv rjesenja iz stava 1 ovog clana nije dozvoljena zalba.

Prenosenje nadležnosti iz razloga cjelishodnosti

Clan 34

(1) Sud odredjen zakonom moze za vodjenje postupka odrediti drugi stvarno nadležan sud na svom podrucju, ako je ocigledno da ce se tako lakse sprovesti postupak ili ako postoje drugi vazni razlozi.

(2) Rjesenje u smislu stava 1 ovog clana sud moze donijeti na predlog istraznog sudije, sudije pojedinca ili predsjednika vijeca ili na predlog nadležnog drzavnog tuzioca.

5. OCJENA I SUKOB NADLEZNOSTI

Opste odredbe

Clan 35

(1) Sud je duzan da pazi na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost i cim primijeti da nije nadležan oglasice se nenadleznim i po pravosnaznosti rjesenja uputice predmet nadležnom sudu.

(2) Ako poslije otvaranja glavnog pretresa sud ustanovi da je za sudjenje nadležan nizi sud, nece dostaviti predmet tom sudu nego ce sam sprovesti postupak i donijeti odluku.

(3) Posto optuznica stane na pravnu snagu, sud se ne moze oglasiti mjesno nenadleznim niti stranke mogu isticati prigovor mjesne nenadleznosti.

(4) Nenandlezan sud je duzan da preduzme one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Pokretanje postupka za rjesavanje sukoba nadležnosti

Clan 36

(1) Ako sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili neki drugi sud, pokrenece postupak za rjesavanje sukoba nadležnosti.

(2) Kad je povodom zalbe protiv odluke prvostepenog suda kojom se ovaj oglasio nenadleznim odluku donio drugostepeni sud, za tu odluku vezan je u pitanju nena-dležnosti i sud kojem je predmet ustupljen, ako je drugostepeni sud nadležan za rjesavanje sukoba nadležnosti izmedju tih sudova.

Sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti

Član 37

- (1) Sukob nadležnosti između sudova rješava zajednički neposredno viši sud.
- (2) Prije nego što donese rješenje povodom sukoba nadležnosti, sud će zatražiti mišljenje državnog tužioca koji je nadležan da postupi pred tim sudom, kad se krivični postupak vodi po zahtjevu državnog tužioca.
- (3) Protiv rješenja donesenog povodom sukoba nadležnosti žalba nije dozvoljena.
- (4) Prilikom odlučivanja o sukobu nadležnosti, sud može istovremeno, po službenoj dužnosti, donijeti odluku o prenosu mjesne nadležnosti, ako su ispunjeni uslovi iz člana 34 ovog zakonika.
- (5) Dok se ne riješi sukob nadležnosti između sudova, svaki od njih je dužan da preduzima one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Glava III IZUZEĆE

Razlozi za izuzeće

Član 38

Sudija ili sudija-porotnik ne može vršiti sudijsku dužnost, ako:

- 1) je oštećen krivičnim djelom;
- 2) mu je okrivljeni, njegov branilac, tužilac, oštećeni, njihov zakonski zastupnik ili punomoćnik, bračni drug ili sa njim živi u vanbračnoj zajednici ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, a u pobornoj liniji do četvrtog stepena, a po tzbini do drugog stepena;
- 3) je sa okrivljenim, njegovim braniocem, tužiocem ili oštećenim u odnosu staraoca, staranika, usvojioca, usvojenika, hranioca ili hranjenika;
- 4) je u istom krivičnom predmetu vrsio istražne radnje ili je učestvovao u postupku kao tužilac, branilac, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog, odnosno tužioca ili je saslušan kao svjedok ili kao vjestak;
- 5) je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke nižeg suda ili ako je u istom sudu učestvovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom;
- 6) postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristrasnost.

Postupak za izuzeće

Član 39

(1) Sudija ili sudija-porotnik, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz člana 38 tac.1 do 5 ovog zakonika, dužan je da prekine svaki rad na tom predmetu i da o

tome obavijesti predsjednika suda koji će, na propisan način, dodijeliti predmet drugom sudiji. Ako se radi o izuzeću predsjednika suda, njega će za taj slučaj zamijeniti sudija toga suda najstariji po stazu u sudu, a ako to nije moguće, zamjenika će odrediti predsjednik neposredno višeg suda.

(2) Ako sudija ili sudija-porotnik smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njegovo izuzeće (član 38 tačka 6), obavijestice o tome predsjednika suda.

Izuzeće po zahtjevu stranke i oštećenog

Član 40

- (1) Izuzeće mogu tražiti stranke, branilac i oštećeni.
- (2) Zahtjev za izuzeće sudije ili sudije-porotnika stranke, branilac i oštećeni mogu podnijeti do početka glavnog pretresa, a ako su za razlog izuzeća saznale docnije, zahtjev podnose odmah po saznanju.
- (3) Zahtjev za izuzeće sudije višeg suda stranke, branilac i oštećeni mogu podnijeti u žalbi ili u odgovoru na žalbu.
- (4) Stranke, branilac i oštećeni mogu tražiti izuzeće samo poimenično određenog sudije ili sudije-porotnika koji u predmetu postupi, odnosno sudije višeg suda.

(5) Stranke, branilac i osteceni dužni su da u zahtjevu navedu okolnosti zbog kojih smatraju da postoji neki od zakonskih osnova za izuzeće. U zahtjevu se ne mogu navoditi razlozi koji su isticali u ranijem zahtjevu za izuzeće koji je odbijen.

Odlučivanje o zahtjevu za izuzeće

Član 41

(1) O zahtjevu za izuzeće iz člana 40 ovog zakonika odlučuje predsjednik suda.

(2) Ako se traži izuzeće samo predsjednika suda ili predsjednika suda i sudije ili sudije - porotnika, odluku o izuzecu donosi predsjednik neposredno višeg suda, a ako se traži izuzeće predsjednika Vrhovnog suda, odluku o izuzecu donosi opšta sjednica tog suda.

(3) Prije donosenja rješenja o izuzecu pribaviće se izjava sudije, sudije - porotnika, odnosno predsjednika suda, a po potrebi, sprovede se i drugi izvidjaji.

(4) Protiv rješenja kojim se usvaja zahtjev za izuzeće nije dozvoljena žalba. Rješenje kojim se zahtjev za izuzeće odbija može se pobijati posebnom žalbom, a ako je takvo rješenje doneseno poslije podignute optužnice, onda samo žalbom na presudu.

(5) Ako je zahtjev za izuzeće podnesen protivno odredbama člana 40 st. 4 i 5 ovog zakonika, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dozvoljena žalba. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi predsjednik suda, a na glavnom pretresu – vijeće. U donosenju tog rješenja na glavnom pretresu može učestvovati sudija čije se izuzeće traži.

Obaveza sudije ili sudije porotnika kad je podnesen zahtjev

Član 42

Kad sudija ili sudija-porotnik sazna da je podnijet zahtjev za izuzeće dužan je da

odmah obustavi svaki rad na predmetu, a ako se radi o izuzecu iz člana 38 tačka 6 ovoga zakonika može, do donosenja rješenja o zahtjevu, preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

Izuzeće državnog tužioca i drugih učesnika u postupku

Član 43

(1) Odredbe o izuzecu sudija i sudija-porotnika shodno se primjenjuju i na državne tužioce i lica koja su na osnovu zakona ovlaštena da državnog tužioca zastupaju u postupku, zapisničare, tumace i stručna lica, kao i na vjestake, ako za njih nije sto drugo određeno (član 119).

(2) Državni tužilac odlučuje o izuzecu lica koja su na osnovu zakona ovlaštena da ga zastupaju u krivičnom postupku. O izuzecu državnog tužioca odlučuje neposredno viši tužilac. O izuzecu državnog tužioca Republike Crne Gore odlučuje se na osnovu odgovara-rajućeg zakona.

(3) O izuzecu zapisničara, tumaca, stručnog lica i vjestaka odlučuje vijeće, pred-sjednik vijeća ili sudija.

(4) Kad ovlašteni policijski službenici preduzimaju istražne radnje na osnovu ovog zakonika, o njihovom izuzecu odlučuje istražni sudija. Ako prilikom preduzimanja ovih radnji sudjeluje zapisničar, o njegovom izuzecu odlučuje službeno lice koje preduzima radnju.

Glava IV DRZAVNI TUZILAC

Prava i dužnosti

Član 44

(1) Osnovno pravo i osnovna dužnost državnog tužioca je gonjenje učinilaca krivičnih djela.

(2) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti državni tužilac je nadležan:

1) da rukovodi prekrivičnim postupkom;

2) da zahtijeva sprovođenje istrage i usmjerava tok prethodnog krivičnog postupka u skladu sa ovim zakonikom;

3) da podize i zastupa optuznicu, odnosno optuzni predlog pred nadležnim sudom;

4) da izjavljuje žalbe protiv nepravosnaznih sudskih odluka i da podnosi vanredne pravne lijekove protiv pravosnaznih sudskih odluka;

5) da vrsi i druge radnje određene ovim zakonikom.

(3) Radi vršenja ovlaštenja iz stava 2 tačka 1 ovog člana, svi organi koji učestvuju u prekrivnom postupku dužni su da prije svake preduzete radnje, osim u slučaju hitnosti, obavijeste nadležnog državnog tužioca. Organi policije i drugi državni organi nadležni za otkrivanje krivičnih djela dužni su da postupe po svakom zahtjevu nadležnog državnog tužioca.

(4) Ako policija ili drugi državni organ ne postupi po zahtjevu državnog tužioca iz stava 3 ovog člana, državni tuzilac će obavijestiti starješinu koji rukovodi organom, a po potrebi može obavijestiti nadležnog ministra ili vladu.

Stvarna nadležnost

Član 45

Stvarna nadležnost državnog tužioca u krivičnom postupku propisuje se Zakonom o državnom tužiocu.

Mjesna nadležnost

Član 46

Mjesna nadležnost državnog tužioca određuje se prema odredbama koje vaze za nadležnost suda onog područja za koje je tuzilac postavljen.

Radnje preduzete od strane nenadleznog tužioca

Član 47

Kad postoji opasnost od odlaganja, radnje u postupku preduzeće i nenadležan državni tuzilac, ali o tome mora odmah obavijestiti nadležnog državnog tužioca.

Preduzimanje radnji

Član 48

Državni tuzilac preduzima radnje u postupku neposredno ili preko lica koja su na osnovu zakona ovlaštena da ga zastupaju.

Sukob nadležnosti

Član 49

Sukob nadležnosti između državnih tužilaca rješava zajednički neposredno visi državni tuzilac.

Nacelo promjenjivosti (mutabiliteta)

Član 50

Državni tuzilac može odustati od zahtjeva za gonjenje do završetka glavnog pretresa pred prvostepenim sudom, a pred visim sudom – u slučajevima predviđenim ovim zakonikom.

Rok za podnošenje privatne tuzbe

Clan 51

(1) Za krivična djela za koja se goni po privatnoj tuzbi, tuzba se podnosi u roku od tri mjeseca od dana kad je ovlašteno lice saznalo za krivično djelo i ucinioca.

(2) Ako je podignuta privatna tuzba zbog krivičnog djela uvrede, okrivljeni može, do završetka glavnog pretresa i poslije protoka roka iz stava 1 ovog člana, podići tuzbu protiv tuzioca koji mu je uvredu nanio istom prilikom (protivtuzba). U ovakvom slučaju sud donosi jednu presudu.

Podnošenje privatne tuzbe

Clan 52

(1) Privatna tuzba podnosi se nadležnom sudu.

(2) Kad je oštećeni podnio krivičnu prijavu, a u toku postupka se utvrdi da se radi o krivičnom djelu za koje se goni po privatnoj tuzbi, prijava će se smatrati blagovremenom privatnom tuzbom ako je podnesena u roku predviđenom za privatnu tuzbu.

Clan 53

(1) Za mololjetnike i lica koja su potpuno lišena poslovne sposobnosti privatnu tuzbu podnosi njihov zakonski zastupnik.

(2) Maloljetnik koji je navršio sesnaest godina može i sam podnijeti privatnu tuzbu.

Sukcesija privatnog tuzioca

Clan 54

Ako privatni tuzilac umre u toku roka za podnošenje privatne tuzbe ili u toku postupka njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici, djeca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braca i sestre mogu, u roku od tri mjeseca poslije njegove smrti, podnijeti tuzbu, odnosno dati izjavu da postupak nastavlja.

Clan 55

Ako je krivičnim djelom oštećeno više lica, gonjenje će se preduzeti, odnosno nastaviti po privatnoj tuzbi bilo kog oštećenog.

Odustanak od privatne tuzbe i posledice odustanka

Clan 56

Privatni tuzilac može svojom izjavom sudu pred kojim se vodi postupak odustati od privatne tuzbe do završetka glavnog pretresa. U tom slučaju gubi pravo da ponovo podnese privatnu tuzbu.

Pretpostavljeni odustanak od privatne tuzbe i povratak u predjasnje stanje

Clan 57

(1) Ako privatni tuzilac ne dođe na glavni pretres iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravista smatraće se da je odustao od tuzbe, ako ovim zakonikom nije sto drugo određeno (član 453).

(2) Predsjednik vijeca dozvolice povratak u predjasnje stanje privatnom tuziocu koji, iz opravdanog razloga, nije mogao da dođe na glavni pretres ili da blagovremeno obavijesti sud o promjeni adrese ili boravista, ako u roku od osam dana po prestanku smetnje podnese molbu za povratak u predjasnje stanje.

(3) Poslije protoka tri mjeseca od dana propustanja ne može se tražiti povratak u predjasnje stanje.

(4) Protiv rješenja kojim se dozvoljava povratak u predjasnje stanje nije dozvoljena žalba.

(5) Rjesenje o obustavi postupka doneseno u slucaju iz stava 1 ovog clana stupa na pravnu snagu kada isteknu rokovi iz st. 2 i 3 ovog clana, ako privatni tuzilac u tim rokovima ne podnese molbu za povracaj u predjasnje stanje ili kada rjesenje kojim se molba odbija postane pravnosnazno.

Pravo predlaganja dokaza

Clan 58

(1) Osteceni i privatni tuzilac imaju pravo da u toku istrage ukazu na sve cinjenice i da predlazu dokaze koji su od vaznosti za krivicnu stvar i njihove imovinskopravne zahtjeve.

(2) Na glavnom pretresu osteceni i privatni tuzilac imaju pravo da predlazu dokaze, postavljaju pitanja optuzenom, svjedocima i vjestacima, da iznose primjedbe i objasnjenja u pogledu njihovih iskaza i da daju druge izjave i predloge.

(3) Osteceni, osteceni kao tuzilac i privatni tuzilac imaju pravo da razmatraju spise i razgledaju predmete koji sluze kao dokaz. Ostecenom se moze uskratiti razmatranje spisa dok ne bude sasluan kao svjedok.

(4) Osteceni koji je zrtva seksualnog nasilja ima pravo da ga saslua i postupak vodi sudija istog pola, ako to omogucava kadrovski sastav suda.

(5) Istrazni sudija, sudija pojedinac i predsjednik vijeca upoznace ostecenog i privatnog tuzioca sa pravima navedenim u st. 1 do 3 ovog clana.

Osteceni kao tuzilac (supsidijarni tuzilac)

Clan 59

(1) Kad drzavni tuzilac nadje da nema osnova da preduzme gonjenje za krivicno djelo za koje se goni po sluzbenoj duznosti ili kad nadje da nema osnova da preduzme gonjenje protiv nekog od prijavljenih saucesnika duzan je da, u roku od osam dana, o tome obavijesti ostecenog i da ga uputi da moze sam preduzeti gonjenje, osim u slucaje-

vima iz clana 244 stav 6 i clana 245 ovog zakonika. Ovako ce postupiti i sud ako je donio rjesenje o obustavi postupka usljed odustanka drzavnog tuzioca od gonjenja.

(2) Osteceni ima pravo da preduzme, odnosno nastavi gonjenje, u roku od osam dana od kada je primio obavjestenje iz stava 1 ovog clana.

(3) Ako je drzavni tuzilac odustao od optuznice, osteceni moze, preuzimajuci gonjenje, ostati pri podignutoj optuznici ili podici novu.

(4) Osteceni koji nije obavijesten da drzavni tuzilac nije preduzeo gonjenje ili da je odustao od gonjenja moze svoju izjavu da preduzima ili nastavlja postupak dati pred nadleznim sudom, u roku od tri mjeseca od dana kada je drzavni tuzilac odbacio prijavu, odnosno od dana kada je doneseno rjesenje o obustavi postupka.

(5) Kad drzavni tuzilac, odnosno sud obavjestava ostecenog da moze preduzeti gonjenje dostavice mu i pouku koje radnje moze preduzeti radi ostvarivanja ovog prava.

(6) Ako osteceni kao tuzilac umre u toku trajanja roka za preduzimanje gonjenja ili u toku postupka, njegov bracni drug, lice sa kojim zivi u vanbracnoj zajednici, djeca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braca i sestre mogu, u roku od tri mjeseca od dana njegove smrti, preduzeti gonjenje, odnosno dati izjavu da postupak nastavlja.

(7) Rjesenje o obustavi postupka zbog odustanka drzavnog tuzioca od gonjenja stupa na pravnu snagu po isteku rokova iz st. 2, 4 i 6 ovog clana, ako osteceni, odnosno lica iz stava 6 u propisanim rokovima nijesu preuzela gonjenje.

Preuzimanje gonjenja na glavnom pretresu i povracaj u predjasnje stanje

Clan 60

(1) Kad drzavni tuzilac odustane od optuznice na glavnom pretresu, osteceni je duzan da se odmah izjasni da li hoce da produzi gonjenje.

(2) Ako osteceni nije prisutan na glavnom pretresu, a uredno je pozvan ili mu se poziv nije mogao uruciti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravista sma-trace se da nece da nastavi gonjenje.

(3) Predsjednik vijeca provostepenog suda dozvolice povracaj u predjasnje stanje ostecenom koji nije uredno pozvan ili je uredno pozvan, a iz opravdanih razloga nije mogao doci na glavni pretres na kome je donesena presuda kojom se optuzba odbija zbog odustanka drzavnog tuzioca od optuznice, ako osteceni u roku od osam dana od prijema presude podnese molbu za povracaj u predjasnje stanje i ako u toj molbi izjavi da nastavlja gonjenje. U ovom slucaju zakazace se

ponovo glavni pretres i presudom donesenom na osnovu novog glavnog pretresa ukinuce se ranija presuda. Ako uredno pozvani osteceni kao tuzilac ne dodje na novi glavni pretres ili prije pocetka pretresa izjavi da odustaje od gonjenja, ranija presuda ostaje na snazi. Odredbe clana 57 st. 3 i 4 ovog zakonika primijenice se i u ovom slucaju.

(4) Presuda kojom se optuzba odbija, izrecena u slucaju iz stava 2 ovog clana, stice pravosnaznost kad isteknu rokovi za podnosenje molbe za povracaj u predjasnje stanje.

Gubitak prava na supsidijarnu optuzbu

Clan 61

(1) Ako osteceni u zakonskom roku ne pokrene ili ne nastavi gonjenje ili ako oste-

ceni kao tuzilac ne dodje na glavni pretres iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uruciti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese ili boravista smatra se da je odustao od gonjenja.

(2) U slucaju nedolaska ostecenog kao tuzioca na glavni pretres na koji je bio uredno pozvan primijenice se odredbe clana 57 st. 2, 3, 4 i 5 ovog zakonika.

Prava ostecenog kao tuzioca

Clan 62

(1) Osteceni kao tuzilac ima ista prava koja ima drzavni tuzilac, osim onih koja pripadaju drzavnom tuziocu kao drzavnom organu.

(2) U postupku koji se vodi po zahtjevu ostecenog kao tuzioca drzavni tuzilac ima pravo da do zavrsetka glavnog pretresa preuzme gonjenje i zastupanje optuzbe.

Zakonski zastupnik ostecenog koji nema poslovnu sposobnost

Clan 63

(1) Ako je osteceni maloljetnik ili lice koje je potpuno liseno poslovne sposobnosti, njegov zakonski zastupnik je ovlascen da daje sve izjave i da preuzima sve radnje na koje je po ovom zakoniku ovlascen osteceni.

(2) Osteceni koji je navrsio sesnaest godina ovlascen je da sam daje izjave i preuzima radnje u postupku.

Ostvarivanje prava preko punomocnika

Clan 64

(1) Privatni tuzilac, osteceni i osteceni kao tuzilac, kao i njihovi zakonski zastupnici mogu svoja prava u postupku vrsiti i preko punomocnika.

(2) Sud je duzan da lica iz stava 1 ovog clana pouci o pravu na punomocnika.

(3) Ostecenom kao tuziocu, kad se postupak vodi po njegovom zahtjevu za krivicno djelo za koje se po zakonu moze izreci kazna zatvora u trajanju preko pet godina, moze se, na njegovo trazenje, postaviti punomocnik, ako je to u interesu postupka i ako osteceni kao tuzilac, prema svom imovnom stanju, ne moze snositi troskove zastupanja. O zahtjevu odlucuje istrazni sudija, odnosno predsjednik vijeca, a punomocnika postavlja predsjednik suda iz reda advokata.

Duznost obavjestavanja suda o promjeni adrese ili boravista

Clan 65

Privatni tuzilac, osteceni kao tuzilac i osteceni, kao i njihovi zakonski zastupnici i punomocnici duzni su da o svakoj promjeni adrese ili boravista obavijeste sud, sa cime ce ih sud upoznati i upozoriti na posljedice propustanja predvidjene ovim zakonikom.

Pravo na branioca

Clan 66

(1) Okrivljeni može imati branioca u toku cijelog krivičnog postupka, a prije toga kad je to ovim zakonikom propisano.

(2) Branioca okrivljenom mogu uzeti i njegov zakonski zastupnik, braćni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, usvojenik, brat, sestra i hranilac, kao i lice sa kojim okrivljeni živi u vanbraćnoj zajednici.

(3) Za branioca se može uzeti samo advokat, a njega može zamijeniti advokatski pripravnik, ako se postupak vodi za krivično djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju do pet godina. Pred Vrhovnim sudom branilac može biti samo advokat.

(4) Branilac je dužan da podnese punomoćje organu pred kojim se vodi postupak. Okrivljeni može dati braniocu i usmeno punomoćje na zapisnik kod organa pred kojim se vodi postupak.

Broj branilaca

Clan 67

(1) Više okrivljenih mogu imati zajedničkog branioca samo ako to nije u suprotnosti sa interesima njihove odbrane.

(2) Jedan okrivljeni može imati istovremeno u postupku najviše tri branioca, a smatra se da je odbrana obezbijedjena kad u postupku učestvuje jedan od branilaca.

Ko ne može biti branilac

Clan 68

(1) Branilac ne može biti saokrivljeni, oštećeni, braćni drug oštećenog ili tužioca, ni njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u poboljnoj liniji do četvrtog stepena ili po taziini do drugog stepena.

(2) Branilac ne može biti ni lice koje je kao svjedok pozvano na glavni pretres, osim ako je po ovom zakoniku oslobođeno dužnosti svjedocenja i izjavilo da neće svjedociti.

(3) Branilac ne može biti ni lice koje je u istom predmetu postupalo kao sudija ili državni tužilac ili je preduzimalo radnje u prekrivičnom postupku.

Kada okrivljeni mora imati branioca

Clan 69

(1) Ako je okrivljeni nijem, gluv ili nesposoban da se sam uspješno brani ili ako se postupak vodi zbog krivičnog djela za koje se može izreći najduža zatvorska kazna, okrivljeni mora imati branioca već prilikom prvog saslušanja.

(2) Poslije podignute optužnice zbog krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina, okrivljeni mora imati branioca u vrijeme dostavljanja optužnice.

(3) Okrivljeni prema kome je određen pritvor mora imati branioca dok je u pritvoru.

(4) Okrivljeni kome se sudi u odsustvu (clan 312) mora imati branioca čim sud donese rješenje o sudjenju u odsustvu.

(5) Ako okrivljeni u slučajevima obavezne odbrane iz prethodnih stavova ne uzme sam branioca, predsjednik suda će mu postaviti branioca po službenoj dužnosti za dalji tok krivičnog postupka do pravosnažnosti presude, a ako je izrečena najduža zatvorska kazna i za postupak po vanrednim pravnim lijekovima. Kad se okrivljenom po službenoj dužnosti postavi branilac poslije podignute optužnice, obavijestice se o tome okrivljeni, zajedno sa dostavljanjem optužnice. Ako optuzeni u slučaju obavezne odbrane ostane bez branioca u toku postupka, a sam ne uzme drugog branioca, predsjednik suda pred kojim se vodi postupak postaviće branioca po službenoj dužnosti.

(6) Za branioca će se postaviti advokat, po redosljedu sa spiska koji predsjedniku prvostepenog suda dostavlja Advokatska komora Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora).

Postavljanje branioca zbog slabog imovnog stanja

Clan 70

(1) Kad ne postoje uslovi za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivichno djelo za koje je propisana kazna zatvora preko tri godine, a u ostalim slucajevima, ako to zahtijevaju interesi pravichnosti, okrivljenom se, na njegov zahtjev, moze postaviti branilac, ako prema svom imovnom stanju ne moze snositi troskove odbrane.

(2) O zahtjevu odlucuje istrazni sudija, predsjednik vijeca, odnosno sudija poje-dinac, a branioca postavlja predsjednik suda. U pogledu odredjivanja branioca primijenice se odredba clana 69 stav 6 ovog zakonika.

Razrjesenje postavljenog branioca

Clan 71

(1) Umjesto postavljenog branioca (cl. 69 i 70), okrivljeni moze sam uzeti drugog branioca. U tom slucaju razrjesice se postavljeni branilac.

(2) Branilac postavljen po odredbi clana 69 stav 3 ovog zakonika bice razrjesen nakon pravosnaznosti rjesenja o ukidanju pritvora.

(3) Postavljeni branilac moze samo iz opravdanih razloga traziti da bude razrjesen.

(4) O razrjesenju branioca u slucaju iz st. 1 i 2 ovog clana odlucuje prije glavnog pretresa istrazni sudija, sudija pojedinac, odnosno predsjednik vijeca na glavnom pretresu vijece, a u zalbenom postupku predsjednik prvostepenog vijeca, odnosno vijece nadlezno za odlucivanje u postupku po zalbi. Protiv ovog rjesenja nije dozvoljena zalba.

(5) Predsjednik suda moze razrjesiti postavljenog branioca koji neuredno izvrsava duznost. Umjesto razrjesenog branioca, predsjednik suda ce postaviti drugog branioca. O razrjesenju branioca obavijestice se Advokatska komora.

Pravo branioca da pregleda spise i razgleda predmete

Clan 72

(1) Poslije donosenja rjesenja o sprovođenju istrage ili poslije neposrednog podizanja optuznice (clan 252), a i prije toga, ako je osumnjiceni saslusan po odredbama o saslusanju okrivljenog, branilac ima pravo da razmatra spise i da razgleda prikupljene predmete koji sluze kao dokaz.

(2) Neposredno prije prvog saslusanja osumnjicenog, branilac ima pravo da mu se predoci sadrzina zahtjeva za sprovođenje istrage, odnosno sadrzina krivicne prijave, ako zahtjev nije podnesen.

Komunikacija okrivljenog koji je u pritvoru i branioca

Clan 73

(1) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, branilac se moze s njim dopisivati i razgo-varati.

(2) Izuzetno, istrazni sudija moze narediti da se pisma koja okrivljeni iz pritvora upucuje braniocu ili ih branilac upucuje pritvorenom okrivljenom predaju tek posto ih on prethodno pregleda, ako ima razumnog osnova za vjerovanje da se ona koriste za pokusaj organizacije bjekstva, uticanja na svjedoke, zastrasivanje svjedoka ili neko drugo ometanje istrage. O zadržavanju i pregledanju pisama istrazni sudija sacinice zabiljesku. Iz istih razloga istrazni sudija moze odrediti da sluzbeno lice prisustvuje razgovoru okrivljenog i branioca.

(3) Kad se završi istraga ili kad se optuznica, odnosno optuzni predlog podigne bez sprovođenja istrage, okrivljenom se ne moze zabraniti da se slobodno i bez nadzora dopisuje i razgovara sa svojim braniocem.

Preduzimanje radnji od strane branioca

Clan 74

(1) Branilac je ovlasćen da u korist okrivljenog preduzima sve radnje koje moze preduzeti okrivljeni.

(2) Prava i duznosti braniocu prestaju kad mu okrivljeni opozove punomocje, kad bude razrjesen i protekom roka od 15 dana od dana otkazivanja punomocja.

Glava VII RADNJE DOKAZIVANJA

1. PRETRESANJE STANA, STVARI I LICA

Pretresanje stana, ostalih prostorija, pokretnih stvari i lica

Clan 75

(1) Pretresanje stana i ostalih prostorija okrivljenog ili drugih lica i njihovih pokretnih stvari izvan stana može se preduzeti ako je vjerovatno da će se pretresanjem

okrivljeni uhvatiti ili da će se pronaći tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za krivični postupak.

(2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu stava 1 ovog člana, obuhvata i pretresanje elektronskog računara i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su sa elektronskim računarom povezani. Na zahtjev suda, lice koje se koristi računarom dužno je omogućiti pristup računaru i medijima na kojima su pohranjeni podaci koji se odnose na predmet pretresanja (diskete, trake i slično), te pružiti potrebna obavještenja za upotrebu računara. Lice koje to odbije iako za to ne postoje razlozi iz člana 99 ovog zakonika može biti kažnjeno po odredbi člana 81 stav 2 ovog zakonika.

(3) Pretresanje lica može se preduzeti kad je vjerovatno da će se pretresanjem pronaći tragovi i predmeti važni za krivični postupak.

Pretresanje po naredbi suda

Clan 76

(1) Pretresanje naredjuje sud, pisano obrazloženom naredbom.

(2) Naredba o pretresanju predaje se prije početka pretresanja licu kod koga će se ili na kome će se pretresanje izvršiti. Prije pretresanja pozvace se lice na koje se odnosi naredba o pretresanju da dobrovoljno izda lice, odnosno predmete koji se traže. To lice će se poučiti da ima pravo da uzme advokata, odnosno branioca koji može prisustvovati pretresu. Ako lice na koje se odnosi naredba o pretresu zahtijeva prisustvo advokata, odnosno branioca, početak pretresa će se odložiti do njegovog dolaska, a najduže za dva sata.

(3) Pretresanju se može pristupiti i bez prethodne predaje naredbe, kao i bez prethodnog poziva za predaju lica ili stvari i pouke o pravu na branioca, odnosno advokata, ako se očekuje oružani otpor ili druga vrsta nasilja ili ako se osnovano sumnja da se radi o teskim krivičnim djelima koja je učinila grupa ili zločinacka organizacija ili su učinioci povezani sa inostranstvom pa je pretresanje nužno izvršiti iznenadno ili ako se očigledno priprema ili je otpočelo unistavanje tragova krivičnog djela ili predmeta važnih za krivični postupak ili ako se pretresanje ima izvršiti u javnim prostorijama.

(4) Pretres se vrši danju. Pretresanje se može vršiti i noću, ako je danju započeto pa nije dovršeno ili ako postoje razlozi iz člana 79 stav 1 ovog zakonika.

Nacin pretresanja

Clan 77

(1) Držalac stana i drugih prostorija pozvace se da prisustvuje pretresanju, a ako je on odsutan, pozvace se njegov zastupnik ili neko od odraslih ukucana ili susjeda.

(2) Zaključane prostorije, namještaj ili druge stvari otvorice se silom samo ako njihov držalac nije prisutan ili neće dobrovoljno da ih otvori. Prilikom otvaranja izbjegavace se nepotrebno oštećenje.

(3) Pretresanju stana ili lica prisutvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci. Pretresanje lica vrši lice istog pola, a za svjedoka se uzima lice istog pola. Svjedoci će se prije početka pretresanja upozoriti da paze na tok pretresanja, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržina zapisnika nije tačna.

(4) Kada se pretresaju prostorije državnih organa, preduzeca ili drugih pravnih lica pozvace se njihov starjesina da prisustvuje pretresanju.

(5) Pretresanje i pregledi u vojnoj zgradi sprovede se po odobrenju nadležnog vojnog starjesine i uz prisustvo lica koje on odredi.

(6) Ako se pretresanje mora preduzeti na brodu ili vazduhoplovu, naredba o pretresu će se predati zapovjedniku broda, odnosno vazduhoplova. Zapovjednik broda, odnosno vazduhoplova ili lice koje on odredi prisustvuje pretresu.

(7) Pretresanje stana i lica treba sprovesti obazrivo, uz postovanje ljudskog dostojanstva i prava na intimnost, bez nepotrebnog remecenja kucnog reda i uznemirenja građana.

(8) O svakom pretresanju stana ili lica sastavice se zapisnik, koji potpisuju lice kod koga se ili na kome se sprovodi pretresanje i lica cije je prisustvo obavezo. Prilikom pretresanja oduzece se privremeno samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik ce se unijeti i tacno naznaciti predmeti i isprave koji se oduzimaju, a to ce se unijeti i u potvrdu koja ce se odmah izdati licu kome su predmeti, odnosno isprave oduzete.

Oduzimanje predmeta na osnovu naredbe o pretresanju

Clan 78

(1) Ako se prilikom pretresanja stana ili lica nadju predmeti koji nemaju veze sa krivicnim djelom zbog koga je pretresanje naredjeno, ali koji ukazuju na drugo krivicno djelo za koje se goni po sluzbenoj duznosti, oni ce se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju ce se odmah izdati potvrda. O tome ce se odmah obavijestiti drzavni tuzilac radi pokretanja krivicnog postupka. Ovi predmeti ce se odmah vratiti, ako drzavni tuzilac nadje da nema osnova za pokretanje krivicnog postupka, a ne postoji neki drugi zakonski osnov po kome bi se ti predmeti imali oduzeti.

(2) Ako se kod pretresanja elektronskog racunara i slicnih uredjaja za automatsku obradu podataka oduzmu odredjeni predmeti, oni ce se odmah vratiti svojim korisnicima, ako nisu potrebni za vodjenje postupka. Licni podaci prikupljeni pretresanjem mogu se koristiti samo u svrhu vodjenja krivicnog postupka i izbrisace se cim ta svrha prestane.

Ulazak u tudji stan bez naredbe i pretresanje

Clan 79

(1) Ovlasceni policijski sluzbenik moze i bez naredbe suda uci u tudji stan ili druge prostorije i po potrebi sprovesti pretresanje, ako drzalac stana to trazi ili ako neko zove u pomoc ili radi izvršenja odluke suda o pritvaranju ili dovodjenju okrivljenog ili drugog lica, ili radi lisenja slobode odbjeglog ucinioca krivicnog djela za koje se goni po sluzbenoj duznosti, a za koje djelo se moze izreci kazna zatvora preko tri godine, ili radi otklanjanja ozbiljne opasnosti po zivot i zdravlje ljudi ili imovinu vijece vrijednosti.

(2) Drzalac stana, ako je prisutan, ima pravo da protiv postupka organa iz stava 1 ovog clana izjavi prigovor. Ovlasceni policijski sluzbenik je duzan da drzaoca stana obavijesti o ovome pravu i da njegov prigovor unese u potvrdu o ulasku u stan, odnosno u zapisnik o pretresanju stana.

(3) U slucajevima iz stava 1 ovoga clana nece se sastavljati zapisnik nego ce se drzaocu stana izdati potvrda, u kojoj ce se naznaciti razlog ulazenja u stan, odnosno druge prostorije i primjedbe drzaoca stana. Ako je u tudjim prostorijama izvršeno i pre-tresanje, postupice se po odredbi clana 77 st. 3, 7 i 8 ovog zakonika.

(4) Pretresanje se moze sprovesti i bez prisustva svjedoka ako nije moguće da se odmah obezbijedi njihovo prisustvo, a postoji opasnost od odlaganja. Razlozi za pre-tresanje bez prisustva svjedoka moraju se naznaciti u zapisniku.

(5) Ovlasceni sluzbenici policije mogu, bez naredbe o pretresanju i bez prisustva svjedoka, sprovesti pretresanje lica prilikom izvršenja naredbe o prinudnom dovodjenju ili prilikom lisenja slobode, ako postoji sumnja da to lice posjeduje oruzje ili orudje za napad, ili ako postoji sumnja da ce odbaciti, sakriti ili unistiti predmete koje treba od njega oduzeti kao dokaz u krivicnom postupku.

(6) Kad ovlasceni sluzbenici policije sprovode pretresanje bez naredbe o pre-tresanju duzni su da o tome odmah podnesu izvjestaj istraznom sudiji, a ako se postupak jos ne vodi – nadleznom drzavnom tuziocu.

Pravno nevaljani dokazi

Clan 80

Ako je pretresanje obavljeno bez pismene naredbe (clan 76 stav 1) ili bez lica koja moraju biti prisutna pretresanju (clan 77 stav 3) ili suprotno clanu 79 ovog zakonika, zapisnici o pretresanju i dokazi pribavljeni pretresanjem ne mogu se koristiti kao dokaz u krivicnom postupku.

2. PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA

Oduzimanje predmeta po zahtjevu suda

Clan 81

(1) Predmeti koji se po Krivicnom zakoniku imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivicnom postupku privremeno će se oduzeti i predati na čuvanje sudu ili će se na drugi način obezbijediti njihovo čuvanje.

(2) Ko drži ovakve predmete dužan je da ih preda na zahtjev suda. Lice koje odbije da preda predmete može se kazniti novčanom kaznom do 200 €, a u slučaju daljeg odbijanja može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka krivicnog postupka, a najduže dva mjeseca. Na isti način postupice se prema službenom ili odgovornom licu u državnom organu, preduzecu ili drugom pravnom licu.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana odnose se i na podatke pohranjene u uređajima za automatsku, odnosno elektronsku obradu podataka i medije u kojima su ti podaci pohranjeni, koji se na zahtjev suda moraju predati u citljivom i razumljivom obliku. Sud i drugi organi pridržavaju se propisa o čuvanju tajnosti određenih podataka.

(4) Privremenom oduzimanju ne podliježu:

1) spisi i druge isprave državnih organa čije bi objavljivanje povrijedilo obavezu čuvanja službene, državne ili vojne tajne, dok nadležni organ ne odluci drukčije;

2) pisma okrivljenog braniocu ili licima iz člana 97 stav 1 tac. 1, 2 i 3 ovog zakonika, osim ako ih okrivljeni dobrovoljno preda;

3) zapisi, izvodi iz registra i slične isprave koje se nalaze kod lica iz člana 96 tačka 3 ovog zakonika, a koje su ona učinila o činjenicama koje su saznali od okrivljenog u obavljanju svog zanimanja, a čijim objavljivanjem bi bila povrijeđena dužnost čuvanja profesionalne tajne.

(5) Zabrana iz stava 4 tačka 2 ovog člana ne primjenjuje se u odnosu na branioca ili lica koja su oslobođena obaveze svjedočenja prema članu 97 stav 1 ovog zakonika, ako postoji osnovana sumnja da su pomagali okrivljenom u izvršenju krivicnog djela ili su mu pružili pomoć poslije izvršenog krivicnog djela ili su postupili kao prikrivaci.

(6) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili zatvor odlučuje vijeće (član 24 stav 6). Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje.

(7) Ovlašteni službenici policije mogu oduzeti predmete navedene u stavu 1 ovog člana kad postupaju po čl. 230 i 246 ovog zakonika ili kad izvršavaju nalog suda.

(8) Prilikom oduzimanja predmeta naznačice se gdje su pronađeni i opisace se, a po potrebi će se i na drugi način obezbijediti utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdace se potvrda.

Uskracivanje pokazivanja ili izdavanja spisa

Član 82

(1) Državni organi mogu uskratiti pokazivanje ili izdavanje svojih spisa i drugih isprava, ako smatraju da bi objavljivanje njihove sadržine bilo od štete za opšte interese. Ako je uskraceno pokazivanje ili davanje spisa i drugih isprava, konačnu odluku donosi vijeće (član 24 stav 6).

(2) Preduzeca ili druga pravna lica mogu zahtijevati da se ne objave podaci koji se odnose na njihovo poslovanje. O zahtjevu odlučuje vijeće (član 24 stav 6).

Popisivanje i pecacenje spisa

Član 83

(1) Privremeno oduzeti spisi koji mogu da posluže kao dokaz bice popisani. Ako to nije moguće, spisi će se staviti u omot i zapečatiti. Vlasnik spisa može na omot staviti i svoj pečat.

(2) Lice od koga su spisi oduzeti pozvace se da prisustvuje otvaranju omota. Ako se ono ne odazove pozivu ili je odsutno, omot će se otvoriti, a spisi pregledati i popisati u njegovom odsustvu.

(3) Pri pregledanju spisa mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlašćena lica.

Privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih posiljki

Član 84

(1) Na predlog državnog tužioca ili po službenoj dužnosti istražni sudija može narediti da poštanska, telegrafska i druga preduzeca, društva i lica registrovana za prenos informacija zadrže i njemu, uz potvrdu prijema, predaju pisma, telegrame i druge posiljke koje su upućene okrivljenom ili koje on odasilje, ako postoje okolnosti zbog kojih se sa osnovom može očekivati da će ove posiljke poslužiti kao dokaz u postupku.

(2) Posiljke otvara istrazeni sudija u prisustvu dva svjedoka. Pri otvaranju ce se paziti da se ne povrijede pecati, a omoti i adrese ce se sacuvati. O otvaranju ce se sastaviti zapisnik.

(3) Ako interesi postupka dozvoljavaju, sadrzaj posiljke moze se saopstiti u cjelini ili djelimicno okrivljenom, odnosno licu kome je upucena, a moze mu se posiljka i predati. Ako je okrivljeni odsutan, posiljka ce se vratiti posiljaocu, ako se to ne protivi interesima postupka.

Vracanje privremeno oduzetih predmeta

Clan 85

Predmeti koji su u toku prekrivnog i krivicnog postupka privremeno oduzeti vratice se vlasniku, odnosno drzaocu, ako postupak bude obustavljen, a ne postoje razlozi za njihovo oduzimanje (clan 537). Predmeti ce se vratiti vlasniku, odnosno drzaocu i prije okoncanja krivicnog postupka, ako prestanu razlozi za njihovo oduzimanje.

3. POSTUPANJE PO SUMNJIVIM STVARIMA

Oglasavanje sumnjivih stvari

Clan 86

(1) Ako se kod osumnjicenog ili okrivljenog nadje tudja stvar a ne zna se cija je, organ koji vodi postupak opisace tu stvar i opis objavit u dnevnom listu. U oglasu ce se pozvati vlasnik da se javi u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa, uz napomenu da ce se inace stvar prodati. Novac dobijen prodajom unosi se u pravosudni budzet.

(2) Ako je stvar podložna kvaru ili je njeno cuvanje vezano sa znatnim troskovima, ona ce se prodati po odredbama koje vaze za izvrsni postupak, a novac predati na cuvanje u sudski depozit.

(3) Po odredbi stava 2 ovog clana postupice se i kad stvar pripada odbjeglom ili nepoznatom uciniocu krivicnog djela.

Odlucivanje o sumnjivim stvarima

Clan 87

(1) Ako se u roku od jedne godine niko ne javi za stvari ili za novac dobijen od prodaje stvari, donijee se rjesenje da stvar postaje drzavna svojina, odnosno da se novac unese u pravosudni budzet.

(2) Vlasnik stvari ima pravo da u parnici trazi povracaj stvari ili novca dobijenog od prodaje stvari. Zastarijevanje ovog prava pocinje da tece od dana objavljivanja oglasa.

4. SASLUSANJE OKRIVLJENOG

Pouka o pravima i nacin saslanja okrivljenog

Clan 88

(1) Kad se okrivljeni prvi put saslusava, pitace se za ime i prezime, maticni broj, nadimak, ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojacko porodico ime majke, gdje je rodjen, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rodjenja, ciji je drzavljanin, kojeg je zanimanja, kakve su mu porodico prilike, da li je pismen, kakve je skole završio, da li je, gdje i kad sluzio vojsku, odnosno da li ima cin rezervnog podoficira, oficira ili vojnog sluzbenika, da li se vodi u vojnoj evidenciji i pri kom organu nadležnom za poslove odbrane, da li je odlikovan, kakvog je imovnog stanja, da li je, kad i zasto osudjivan, da li je i kad je izrecenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo krivicno djelo, a ako je maloljetan, ko mu je zakonski zastupnik.

(2) Okrivljeni ce se pouciti da je duzan da se odazove pozivu i da odmah saopsti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boraviste, a upozorice se i na posljedice ako po tome ne postupi. Zatim ce se okrivljenom saopstiti prava iz clana 13 stav 3 ovog zakonika, zasto se okrivljuje, osnovi sumnje koji stoje protiv njega, da nije duzan da iznese svoju odbranu, niti da odgovara na postavljena pitanja, pa ce se pozvati da, ako to zeli, iznese svoju odbranu.

(3) Okrivljeni se saslušava usmeno. Okrivljeni ima pravo da se pri saslušanju koristi svojim zabiljeskama.

(4) Prilikom saslušanja treba okrivljenom omogućiti da se u neometanom izlaganju izjasni o svim okolnostima koje ga terete i da iznese sve činjenice koje mu služe za odbranu.

(5) Kad okrivljeni završi svoj iskaz, postaviće mu se pitanja ukoliko je potrebno da se popune praznine ili otklone protivrječnosti i nejasnoće u njegovom izlaganju.

(6) Okrivljeni se ne može dogovarati sa braniocem o tome kako da odgovara na pitanja koja su mu postavljena.

(7) Okrivljeni se saslušava sa pristojnošću i uz puno poštovanje njegove ličnosti.

(8) Prema okrivljenom ne smiju se upotrijebiti sila, prijetnja, obmana, obećanje, iznuda, iznurivanje ili druga slična sredstva (član 134 stav 4) da bi se doslo do njegove izjave ili priznanja ili nekog činjenja koje bi se protiv njega moglo upotrijebiti kao dokaz.

(9) Okrivljeni može biti saslušan u odsustvu branioca, ako se izricito odrekao tog prava, a odbrana nije obavezna, ako branilac nije prisutan iako je obavijesten o saslušanju (član 259), a ne postoji mogućnost da okrivljeni uzme drugog branioca ili ako za prvo saslušanje okrivljeni nije obezbijedio prisustvo branioca ni u roku od 24 sata od časa kad je poučen o ovom pravu (član 13 stav 3), osim u slučaju obavezne odbrane.

(10) Ako je postupljeno protivno odredbama st. 8 i 9 ovog člana ili okrivljeni nije poučen o pravima iz stava 2 ovog člana, ili ako izjave okrivljenog iz stava 9 ovog člana o prisustvovanju branioca nijesu ubilježene u zapisnik, na iskazu okrivljenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Nacin saslušanja

Član 89

(1) Okrivljenom treba postavljati pitanja jasno, razgovijetno i određeno, tako da ih može potpuno razumjeti. U saslušanju se ne smije polaziti od pretpostavke da je okrivljeni

priznao nešto što nije priznao, niti se smiju postavljati pitanja u kojima je već sadržano kako na njih treba odgovarati.

(2) Ako se docniji iskazi okrivljenog razlikuju od ranijih, a naročito ako okrivljeni opozove svoje priznanje, sud će ga pozvati da iznese razloge zasto je dao različite iskaze, odnosno zasto je opozvao priznanje.

Suocenje

Član 90

(1) Okrivljeni može biti suocen sa svjedokom ili drugim okrivljenim, ako se njihovi iskazi ne slazu u pogledu važnih činjenica.

(2) Suoceni će se postaviti jedan prema drugom i od njih zahtijevati da jedan drugom ponove svoje iskaze o svakoj spornoj okolnosti i da raspravljaju o istinitosti onoga što su iskazali. Tok suocenja i izjave pri kojima su suoceni konačno ostali sud će unijeti u zapisnik.

Prepoznavanje predmeta

Član 91

Predmeti koji su u vezi sa krivičnim djelom ili koji služe kao dokaz pokazace se okrivljenom radi prepoznavanja, posto ih prethodno opise. Ako se ovi predmeti ne mogu donijeti, okrivljeni se može odvesti na mjesto gdje se oni nalaze.

Unosenje iskaza okrivljenog u zapisniku

Član 92

(1) Iskaz okrivljenog unosi se u zapisnik u obliku pripovijedanja, a postavljena pitanja i odgovori na njih unijec se u zapisnik samo kad se odnose na krivičnu stvar.

(2) Okrivljenom se može dozvoliti da svoj iskaz sam kazuje u zapisnik.

Priznanje okrivljenog i dalje prikupljanje dokaza

Član 93

Kada okrivljeni priznaje izvršenje krivičnog djela, organ koji vodi postupak duzan je da i dalje prikuplja dokaze o krivičnom djelu samo ako je priznanje očigledno lažno, nepotpuno, protivrječno ili nejasno.

Saslušavanje okrivljenog preko tumaca

Clan 94

- (1) Saslusanje okrivljenog obavice se preko tumaca u slucajevima predvidjenim ovim zakonikom.
- (2) Ako je okrivljeni gluv, postavlja se mu se pitanja pisano, a ako je nijem, pozvace se da pisano odgovara. Ako se saslusanje ne moze obaviti na ovaj nacin, pozvace se kao tamac lice koje se sa okrivljenim moze sporazumjeti.
- (3) Ako tamac nije ranije zaklet, polozi zakletvu da ce vjerno prenijeti pitanja koja se okrivljenom upucuju i izjave koje on bude davao.
- (4) Odredbe ovog zakonika koje se odnose na vjestake shodno se primjenjuju na tumace.

5. SVJEDOK**Lica koja mogu biti saslusana kao svjedok****Clan 95**

- (1) Kao svjedoci pozivaju se lica za koja je vjerovatno da ce moci da daju obavjestenja o krivicnom djelu i uciniocu i o drugim vaznim okolnostima.
- (2) Osteceni, osteceni kao tuzilac i privatni tuzilac mogu se saslusati kao svjedoci.
- (3) Svako lice koje se kao svjedok poziva dužno je da se odazove pozivu, a ako ovim zakonikom nije drukcije odredjeno, dužno je i da svjedoci.

Lica koja ne mogu biti saslusana kao svjedok**Clan 96**

Ne moze se saslusati kao svjedok:

- 1) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo duznost cuvanja drzavne, vojne ili sluzbene tajne, dok ga nadlezni organ ne oslobodi te duznosti;
- 2) branilac okrivljenog o onome sto mu je okrivljeni kao svom braniocu povjerio;
- 3) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo duznost cuvanja profesionalne tajne (vjerski ispovjednik, advokat, ljekar, babica i dr.), osim ako je oslobodjeno te duznosti posebnim propisom ili izjavom lica u ciju je korist ustanovljeno cuvanje tajne.

Lica oslobodjena od duznosti svjedočenja**Clan 97**

- (1) Ako ovim zakonom nije drukcije odredjeno, oslobodjeni su od duznosti svjedočenja:
 - 1) branci drug okrivljenog i lice sa kojim okrivljeni zivi u vanbracnoj zajednici;
 - 2) srodnici okrivljenog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobocnoj liniji do treceg stepena zakljucno, kao i srodnici po tazbini do drugog stepena zakljucno;
 - 3) usvojenik i usvojilac okrivljenog.
- (2) Sud koji vodi postupak duzan je da lica i stava 1 ovog clana, prije njihovog saslusanja ili cim sazna za njihov odnos prema okrivljenom, upozori da ne moraju svjedociti. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.
- (3) Maloljetno lice koje, s obzirom na uzrast i dusevnu razvijenost, nije sposobno da shvati znacaj prava da ne mora svjedociti ne moze se saslusati kao svjedok, osim ako to sam okrivljeni zahtjeva.
- (4) Lice koje ima osnova da uskrati svjedočenje prema jednom od okrivljenih oslobodjeno je od duznosti svjedočenja i prema ostalim okrivljenim, ako se njegov iskaz, prema prirodi stvari, ne moze ograniciti samo na ostale okrivljene.

Svjedocenja na kojima ne moze biti zasnovana sudska odluka**Clan 98**

Ako je kao svjedok saslušano lice koje se ne može saslušati kao svjedok (član 96) ili lice koje ne mora svjedočiti (član 97), a nije na to upozoreno ili se nije izricito odreklo tog prava, ili ako upozorenje i odricanje nije ubilježeno u zapisnik, ili ako je saslušan maloljetnik koji ne može shvatiti značaj prava da ne mora svjedočiti, ili ako je iskaz svjedoka dobijen mucenjem ili drugim načinom zlostavljanja (član 134 stav 4), na takvom iskazu svjedoka ne može se zasnivati sudska odluka.

Uskracivanje davanja odgovora na pojedina pitanja

Član 99

Ako ovim zakonikom nije drukcije određeno, svjedok nije dužan da odgovara na pojedina pitanja kad je vjerovatno da bi time izložio sebe ili lica iz člana 97 stav 1 ovog zakonika teskoj sramoti ili krivičnom gonjenju, o čemu je sud dužan da ga upozna.

Pozivanje svjedoka

Član 100

(1) Pozivanje svjedoka vrši se dostavljanjem pisanog poziva, u kome će se navesti ime i prezime i zanimanje pozvanog, vrijeme i mjesto dolaska, krivični predmet po kome se poziva, naznačenje da se poziva kao svjedok i upozorenje o posljedicama neopravdanog izostanka (član 107).

(2) Pozivanje kao svjedoka maloljetnog lica koje nije navršilo sesnaest godina vrši se preko njegovih roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.

(3) Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teskih tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu mogu se saslušati u svom stanu. Ako to interesi postupka nalazu, ovi svjedoci se mogu saslušati putem tehničkih uređaja za prenos slike ili zvuka, tako da im stranke mogu postavljati pitanja iako nijesu prisutne u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog saslušanja može se odrediti stručna pomoć lica iz člana 259 stav 8 ovog zakonika.

(4) Pozivanje svjedoka može se vršiti i telefonom, ako svjedok pristaje da se na takav poziv odazove.

Način saslušanja svjedoka i upozorenja suda

Član 101

(1) Svjedoci se saslušavaju ponaosob i bez prisustva ostalih svjedoka. Svjedok je dužan da odgovore daje usmeno.

(2) Svjedok će se prethodno opomenuti da je dužan da govori istinu i da ne smije ništa prećutati, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Svjedok će se i upozoriti da nije dužan da odgovara na pitanja predviđena u članu 99 ovog zakonika i ovo upozorenje će se unijeti u zapisnik.

(3) Poslije toga, svjedok će se pitati za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boraviste, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos sa okrivljenim i ostecenim. Svjedok će se upozoriti da je dužan da o promjeni adrese ili boravista obavijesti sud.

(4) Prilikom saslušanja maloljetnog lica, naročito ako je ono osteceno krivičnim djelom, postupice se obazrivo da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihicko stanje maloljetnika. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetnog lica obavice se uz pomoć pedagoga ili drugog stručnog lica.

(5) Osteceni koji je žrtva seksualnog nasilja, kao i dijete koje se saslušava kao svjedok ima pravo da svjedoci u odvojenoj prostoriji pred sudijom i zapisničarem dok tužilac, okrivljeni i branilac gledaju prenos iz druge prostorije uz mogućnost da postavljaju pitanja svjedoku, o čemu ih je sud dužan poučiti, što se zapisnički konstatuje.

Saslušanje i suocenje svjedoka

Član 102

(1) Poslije opstih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjasnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dozvoljeno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

(2) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoci.

(3) Svjedoci se mogu suociti, ako se njihovi iskazi ne slazu u pogledu vaznih cinjenica. Istovremeno se mogu suociti samo dva svjedoka. Na suocenje svjedoka primijenice se odredbe clana 90 stav 1 ovog zakonika.

(4) Osteceni koji se saslusava kao svjedok pitace se da li zeli da u krivicnom postupku ostvaruje imovinskopravni zahtjev.

Prepoznavanje lica i stvari

Clan 103

(1) Ako je potrebno da se utvrdi da li svjedok prepoznaje odredjeno lice ili predmet koje je opisao, pokazace mu se to lice, zajedno sa drugim njemu nepoznatim licima cije su osnovne osobine slicne onima kakve je opisao, odnosno taj predmet, zajedno sa predmetima iste ili slicne vrste, nakon cega ce se zatraziti da izjavi da li lice ili predmet moze da prepozna sa sigurnoscu ili sa odredjenim stepenom vjerovatnoce i da, u slucaju potvrdnog odgovora, na prepoznato lice ili predmet ukaze.

(2) U pretkrivicnom i predhodnom krivicnom postupku prepoznavanje lica obavice se tako da lice koje je predmet prepoznavanja ne moze da vidi svjedoka, niti svjedok moze da vidi to lice prije nego sto se pristupi prepoznavanju.

(3) U pretkrivicnom postupku prepoznavanje lica se obavlja u prisustvu drzavnog tuzioca.

Saslusanje svjedoka preko tumaca

Clan 104

Ako se saslusanje svjedoka obavlja preko tumaca ili ako je svjedok gluv ili nijem, njegovo saslusanje vrsi se na nacin predvidjen u clanu 94 ovog zakonika.

Polaganje zakletve

Clan 105

(1) Od svjedoka se moze zahtijevati da prije svjedocenja polozi zakletvu.

(2) Prije glavnog pretresa, svjedok moze poloziti zakletvu samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga nece moci da dodje na glavni pretres. Razlog zbog koga je tada polozena zakletva navesce se u zapisniku.

(3) Tekst zakletve glasi: "Zaklinjem se da cu o svemu sto pred sudom budem pitan govoriti samo istinu i da nista od onoga sto mi je poznato necu precutati".

(4) Svjedok zakletvu polaze usmeno, citanjem njenog teksta ili potvrdnim odgo-vorom nakon saslusanog sadrzaja teksta zakletve koju je procitao sudija ili od strane sudije ovlasчено lice iz suda. Nijemi svjedoci koji znaju da citaju i pisu potpisuju tekst zakletve, a gluvi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni da citaju ni da pistu zaklinju se uz pomoc tumaca.

(5) Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da polozi zakletvu unijece se u zapisnik.

Lica koja se ne smiju zaklinjati

Clan 106

Ne smiju se zaklinjati lica:

- 1) koja nijesu punoljetna u casu saslusavanja;
- 2) za koja je dokazano ili za koja postoji osnovana sumnja da su izvorsila ili ucestvovala u krivicnom djelu zbog koga se saslusavaju;
- 3) koja zbog dusevnog stanja ne mogu da shvate znacaj zakletve.

Mjere za obezbjedjenje prisustva svjedoka i procesne kazne

Clan 107

(1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dodje, a izostanak ne opravda ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mjesta gdje treba da bude saslusan moze se narediti da se prinudno dovede, a moze se i kazniti novcano do 1.000 €.

(2) Ako svjedok dodje, pa posto je upozoren na posljedice nece bez zakonskog razloga da svjedoci moze se kazniti novcano do 1.000 €, a ako i poslije toga odbije da svjedoci, moze se zatvoriti. Zatvor traje dok svjedok pristane da svjedoci ili dok njegovo saslusanje postane nepotrebno ili dok se krivicni postupak zavrsi, ali najduze dva mjeseca.

(3) Ako svjedok vrijedja sud i druge ucesnike postupka ili im prijeti, sud ce ga opomenuti, a moze ga i novcano kazniti do 1.000 €.

(4) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili zatvor odlučuje vijeće (član 24 stav 6). Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje.

Zastićeni svjedok

Član 108

(1) Ako postoji osnovana bojazan da bi svjedok davanjem iskaza ili odgovorom na pojedina pitanja sebe, svog bračnog druga ili bliskog srodnika izložio ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje, tjelesni integritet, slobodu ili imovinu većeg obima, svjedok može uskra-

ti iznositi podatke iz člana 101 stav 3 ovog zakonika, davanje odgovora na pojedina pitanja ili davanje iskaza u cjelini, dok se ne obezbijedi njegova zaštita. dijelu saslu-

(2) Zaštita svjedoka sastoji se od posebnog načina učestvovanja i saslušavanja svjedoka u krivičnom postupku.

(3) Zaštita svjedoka i drugih lica iz stava 1 ovog člana može se obezbijediti i izvan krivičnog postupka, što se uređuje i provodi prema posebnom zakonu.

(4) Sud je dužan upoznati svjedoka o pravima iz ovog člana.

Posebni načini učestvovanja i saslušavanja zaštićenog svjedoka

Član 109

(1) Posebni način učestvovanja i saslušavanja svjedoka u krivičnom postupku je: saslušavanje svjedoka pod pseudonimom, saslušavanje uz pomoć tehničkih uređaja (zaštitni zid, uređaji za promjenu glasa, uređaji za prenos slike i zvuka) i slično.

(2) Ako se posebni način saslušavanja svjedoka u postupku odnosi samo na prikrivanje podataka iz člana 101 stav 3 ovog zakonika, saslušavanje će se sprovesti pod pseudonimom, a u ostalom usavijeće će se sprovesti prema opštim odredbama ovog zakonika o saslušanju svjedoka.

(3) Ako se posebni način učestvovanja i saslušavanje svjedoka u postupku odnosi na prikrivanje podataka iz člana 101 stav 3 ovog zakonika i na prikrivanje lika svjedoka, saslušavanje će se obaviti posredstvom tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka. Tehničkim uređajem rukuje stručno lice iz člana 259 stav 8 ovog zakonika. Lik i glas svjedoka tokom saslušavanja će se izmijeniti. Tokom saslušavanja svjedok će se nalaziti u prostoriji koja je odvojena od prostorije u kojoj se nalazi istražni sudija i druga lica koja su prisutna saslušanju. Istražni sudija će zabraniti svako pitanje čiji bi odgovor mogao da otkrije identitet svjedoka.

(4) Nakon završenog saslušanja svjedok će potpisati zapisnik pseudonimom samo u prisustvu istražnog sudije i zapisničara.

(5) Lica koja u bilo kom svojstvu saznaju podatke o svjedoku iz st. 2 i 3 ovog člana dužna su da ih čuvaju kao tajnu.

Odlučivanje o posebnom načinu učestvovanja i saslušanja svjedoka i zaštita podataka

Član 110

(1) Rješenje o posebnom načinu učestvovanja i saslušavanja zaštićenog svjedoka u istrazi donosi istražni sudija, na predlog svjedoka ili državnog tužioca, a na glavnom pretresu vijeće. Predlog mora da bude obrazložen.

(2) Prije donošenja rješenja istražni sudija će ocijeniti da li je iskaz svjedoka od takvog značaja da mu se odredi status zaštićenog svjedoka. Radi utvrđivanja tih činjenica istražni sudija može da odredi rociste na koje će pozvati državnog tužioca i svjedoka.

(3) Podaci o svjedoku koji će na poseban način učestvovati u postupku zapečaćice se u poseban omot i čuvati kod istražnog sudije. Na omot će se staviti naznaka "zaštićeni svjedok - tajna". Omot može otvoriti samo drugostepeni sud u postupku po žalbi, ali će zabilježiti da je otvoren uz navodjenje članova vijeca koji su upoznati sa njegovom sadržinom. Nakon toga omot će se ponovo zapečaćiti i vratiti istražnom sudiji.

(4) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana stranke i svjedok imaju pravo žalbe.

Dokazna vrijednost iskaza zaštićenog svjedoka

Clan 111

(1) Odredbe cl. 109, 110 i 111 ovog zakonika primjenjuju se i na saslušavanje zasticenog svjedoka na glavnom pretresu.

(2) Presuda se ne moze zasnivati iskljucivo na iskazu svjedoka koji je pribavljen na nacin propisan u cl. 109, 110 i 111 ovog zakonika.

Zastita ostecenog prilikom davanja iskaza**Clan 112**

Odredbe cl. 108 do 111 ovog zakonika shodno se primjenjuju i na ucestvovanje i saslušavanje ostecenog u krivicnom postupku.

6. UVIDJAJ I REKONSTRUKCIJA**Preduzimanje uvidjaja****Clan 113**

Uvidjaj se preduzima kad je za utvrđivanje ili razjasnjenje kakve vazne cinjenice u postupku potrebno neposredno opazanje.

Rekonstrukcija dogadjaja**Clan 114**

(1) Radi provjeravanja izvedenih dokaza ili utvrđivanja cinjenica koji su od znacaja za razrjesenje stvari, organ koji vodi postupak moze odrediti rekonstrukciju dogadjaja, koja se obavlja tako sto ce se ponoviti radnje ili situacije u uslovima pod kojima se prema izvedenim dokazima dogadjaj odigrao. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili okrivljenih radnje ili situacije razlicito prikazane, rekonstrukcija dogadjaja ce se, po pravilu, posebno izvršiti sa svakim od njih.

(2) Rekonstrukcija se ne smije obaviti na nacin kojim se remeti javni red i vrijedja moral ili se dovodi u opasnost zivot ili zdravlje ljudi.

(3) Prilikom rekonstrukcije mogu se, po potrebi, ponovo izvesti pojedini dokazi.

Pomoc strucnog lica i vjestaka**Clan 115**

(1) Organ koji obavlja uvidjaj ili rekonstrukciju moze zatraziti pomoc strucnog lica kriminalisticko-tehnicke, saobraćajne ili druge struke, koje ce, po potrebi, preduzeti i pronalazenje, obezbjedjivanje ili opisivanje tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, saciniti skice ili prikupiti druge podatke.

(2) Na uvidjaj ili rekonstrukciju moze se pozvati i vjestak, ako bi njegovo prisustvo bilo od koristi za davanje nalaza i misljenja.

7. VJESTACENJE**Odredjivanje vjestacenja****Clan 116**

Vjestacenje se odredjuje kad za utvrđivanje ili ocjenu neke vazne cinjenice treba pribaviti nalaz i misljenje od lica koje raspolaze potrebnim strucnim znanjem.

Naredba o vjestacenju**Clan 117**

(1) Vjestacenje odredjuje pisanom naredbom organ koji vodi postupak. U naredbi ce se navesti u pogledu kojih cinjenica se obavlja vjestacenje i kome se povjerava. Naredba se dostavlja i strankama.

(2) Ako za odredjenu vrstu vjestacenja postoji strucna ustanova ili se vjestacenje moze obaviti u okviru drzavnog organa, takva vjestacenja, a narocito slozenija, povje-ravace se, po pravilu, takvoj ustanovi, odnosno organu. Ustanova, odnosno organ odredjuje jednog ili vise strucnjaka odgovarajuce specijalnosti koji ce izvršiti vjestacenje.

(3) Kad vjestaka odredjuje organ koji vodi postupak, taj organ ce, po pravilu, odre-diti jednog vjestaka, a ako je vjestacenje slozeno – dva ili vise vjestaka.

(4) Ako za koju vrstu vjestacenja postoje kod suda stalno odredjeni vjestaci, drugi vjestaci se mogu odrediti samo ako postoji opasnost od odlaganja ili ako su stalni vjestaci sprijećeni ili ako to zahtijevaju druge okolnosti.

Duznost vjestaka i procesne kazne

Clan 118

(1) Lice koje se poziva kao vjestak dužno je da se odazove pozivu i da da svoj nalaz i misljenje u roku odredjenom u naredbi. Rok odredjen naredbom, iz opravdanih razloga, na zahtjev vjestaka, moze se produziti.

(2) Ako vjestak koji je uredno pozvan ne dodje, a izostanak ne opravda, ili ako odbije da vjestaci, ili vrijedja sud ili druge ucesnike postupka, ili ako ne da nalaz i misljenje u roku iz naredbe, moze da se kazni novcano do 1.000 €, a strucna ustanova do 5.000 €. U slucaju neopravdanog izostanka, vjestak moze i prinudno da se dovede.

(3) O zalbi protiv rjesenja kojim je izrecena novcana kazna odlucuje vijeće (clan 24 stav 6).

Lica koja ne mogu biti odredjena za vjestaka

Clan 119

(1) Za vjestaka se ne moze odrediti lice koje ne moze biti saslušano kao svjedok (clan 96) ili lice koje je oslobodjeno od duznosti svjedoćenja (clan 97), kao ni lice prema

kome je krivicno djelo ucinjeno, a ako je odredjeno, na njegovom nalazu i misljenju ne moze se zasnivati sudska odluka.

(2) Razlog za izuzeće vjestaka (clan 43) postoji i u pogledu lica koje je zaposleno kod ostecenog ili okrivljenog ili su osteceni ili okrivljeni zaposleni kod vjestaka ili je vjestak zajedno sa njima ili nekim od njih zaposlen kod drugog poslodavca.

(3) Za vjestaka se, po pravilu, neće odrediti lice koje je saslušano kao svjedok.

(4) Kad je dozvoljena posebna zalba protiv rjesenja kojim se odbija zahtjev za izuzeće vjestaka (clan 41 stav 4), zalba odlaze izvršenje vjestacenja, ukoliko ne postoji opasnost od odlaganja.

Zahtjevi suda vjestaku i zakletva vjestaka

Clan 120

(1) Prije pocetka vjestacenja pozvace se vjestak da predmet vjestacenja brizljivo razmotri, da tacno navede sve sto zapazi i nadje i da svoje misljenje iznese nepristrasno i u skladu sa pravilima nauke ili vjestine. On ce se posebno upozoriti da davanje laznog iskaza predstavlja krivicno djelo.

(2) Od vjestaka se moze zahtijevati da prije vjestacenja polozi zakletvu. Stalno postavljene zakleti vjestak moze biti prije vjestacenja samo opomenut na vec polozeno zakletvu.

(3) Prije glavnog pretresa vjestak moze položiti zakletvu samo pred sudom, ako postoji bojazan da zbog bolesti ili drugih razloga neće moci da dodje na glavni pretres. Razlog zbog koga je tada položena zakletva navesc se u zapisniku.

(4) Tekst zakletve glasi: "Zaklinjem se da cu vjestaciti savjesno i nepristrasno, po svom najboljem znanju i da cu tacno i potpuno iznijeti svoj nalaz i misljenje".

(5) Organ pred kojim se vodi postupak se stara da se vjestacenjem utvrde i razjasne sve vazne cinjenice i u tu svrhu pokazuje vjestaku predmete koje ce razmotriti, postavlja mu pitanja i po potrebi trazi objasnjenja u pogledu datog nalaza i misljenja.

(6) Vjestaku se mogu davati razjasnjenja, a moze mu se dozvoliti i da razmatra spise. Vjestak moze predloziti da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podaci koji su od vaznosti za davanje nalaza i misljenja. Ako prisustvuje uvidjaju, rekonstrukciji ili drugoj istraznoj radnji, vjestak moze predloziti da se razjasne pojedine okolnosti ili da se licu koje se saslušava postave pojedina pitanja.

Pregledanje predmeta vjestacenja

Clan 121

(1) Vjestak pregleda predmete vjestacenja u prisustvu organa koji vodi postupak i zapisnicara, osim ako su za vjestacenje potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja obavljaju u ustanovama, odnosno u drzavnom organu ili ako to traze obziri morala.

(2) Ako je za svrhe vjestacenja potrebno da se analizira neka materija, vjestaku ce se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te materije, a ostatak ce se u potrebnoj kolicini obezbijediti za slucaj naknadnih analiza.

Unosenje nalaza i misljenja u zapisnik

Clan 122

Nalaz i misljenje vjestaka unosi se odmah u zapisnik. Vjestaku se moze odobriti da naknadno podnese pisani nalaz i misljenje, u roku koji mu odredi organ pred kojim se vodi postupak.

Vjestacenje od strane strucne ustanove ili drzavnog organa

Clan 123

(1) Ako se vjestacenje povjerava strucnoj ustanovi ili drzavnom organu, organ koji vodi postupak upozorice da u davanju nalaza i misljenja ne moze ucestvovati lice koje nema odgovarajcu specijalnosti niti lice iz clana 119 ovog zakonika ili lice za koje postoje razlozi za izuzeće od vjestacenja predvidjeni u ovom zakoniku, kao i na posljedice davanja laznog nalaza i misljenja.

(2) Strucnoj ustanovi, odnosno drzavnom organu stavice se na raspolaganje materijal potreban za vjestacenje, a ako je potrebno, postupice se shodno odredbama clana 120 stav 6 ovog zakonika.

(3) Strucna ustanova, odnosno drzavni organ dostavlja pisani nalaz i misljenje, potpisan od lica koja su izvršila vjestacenje.

(4) Stranke mogu od starjesine strucne ustanove, odnosno drzavnog organa zahtijevati da im saopsti imena strucnjaka koji ce izvršiti vjestacenje.

(5) Odredbe clana 120 st. 1 do 5 ovog zakonika ne primjenjuju se kad je vjestacenje povjereno strucnoj ustanovi ili drzavnom organu. Organ pred kojim se vodi postupak moze traziti od strucne ustanove ili organa objasnjenja u pogledu datog nalaza i misljenja.

Nalaz i misljenje vjestaka

Clan 124

(1) U zapisniku o vjestacenju ili u pisanom nalazu i misljenju naznacice se ko je izvršio vjestacenje, kao i zanimanje, strucna sprema i specijalnost vjestaka.

(2) Po završenom vjestacenju, kome nijesu prisustvovala, stranke ce se obavijestiti da je vjestacenje obavljeno i da zapisnik o vjestacenju, odnosno pisani nalaz i misljenje mogu razgledati.

Ponovno vjestacenje

Clan 125

Ako se podaci vjestaka o njihovom nalazu bitno razilaze ili ako je njihov nalaz nejasan, nepotpun ili u protivrjecnosti sam sa sobom ili sa izvidjenim okolnostima, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ponovnim saslanjem vjestaka, obnove se vjestacenje sa drugim vjestacima.

Dopunsko vjestacenje

Clan 126

Ako u misljenju vjestaka ima protivrječnosti ili nedostataka ili se pojavi osnovana sumnja u tačnost datog mišljenja, a ti se nedostaci ili sumnja ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vjestaka, zatražice se mišljenje drugih vjestaka.

Pregled, obdukcija i ekshumacija leša

Član 127

(1) Pregled i obdukcija leša preduzeće se uvijek kad o nekom smrtnom slučaju postoji sumnja ili je očigledno da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom ili je u vezi sa izvršenjem krivičnog djela. Ako je leš već zakopan, određice se ekshumacija u cilju njego-vog pregleda i obdukcije.

(2) Pri obdukciji leša preduzeće se potrebne mjere da se ustanovi identitet leša i u tom cilju posebno će se opisati podaci o spoljnim i unutrašnjim tjelesnim osobinama leša.

Vjestacenje leša van ustanove

Član 128

(1) Kad se vjestaci van stručne ustanove, leš će pregledati i obducirati jedan, a prema potrebi dva ili više ljekara koji, po pravilu, treba da budu sudsko-medicinske struke. Istrazni sudija, po potrebi, rukovodi tim vjestacenjem i u zapisnik unosi nalaz i mišljenje vjestaka.

(2) Za vjestaka se ne može odrediti ljekar koji je liječio umrlog. Prilikom obdukcije leša, a radi davanja razjasnjenja o toku i okolnostima bolesti, ljekar koji je liječio umrlog može se saslušati kao svjedok.

Sadržaj mišljenja vjestaka

Član 129

(1) U svom mišljenju vjestaci će naročito navesti koji je neposredni uzrok smrti, šta je taj uzrok izazvalo i kad je smrt nastupila.

(2) Ako je na lešu nadjena kakva povreda, utvrdice se da li je tu povredu nanio ko drugi i, ako jeste, onda čime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila i da li je ona prouzrokovala smrt. Ako je na lešu nadjeno više povreda, utvrdice se da li je svaka povreda nanijeta istim sredstvom i koja je povreda prouzrokovala smrt, a ako je više povreda smrtonosnih, koja je od njih ili koje su svojim skupnim djelovanjem bile uzrok smrti.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana naročito će se utvrditi da li je smrt pro-uzrokovana samom vrstom i opstom prirodom povrede ili zbog ličnog svojstva ili naročitog stanja organizma povrijedjenog ili zbog slučajnih okolnosti ili okolnosti pod kojima je povreda nanijeta. Pored toga, utvrdice se da li bi blagovremeno pružena pomoć mogla otkloniti smrt.

(4) Vjestak je dužan da obrati pažnju na nadjeni biološki materijal (krv, pljuvacka, sperma, urin i dr.) i da ga opiše i sačuva za biološko vjestacenje, ako ono bude određeno.

Pregled i obdukcija zacetka i novorodjenceta

Član 130

(1) Pri pregledu i obdukciji zacetka treba posebno utvrditi njegovu starost, spo-sobnost za vanmatericni život i uzrok izumiranja.

(2) Pri pregledu i obdukciji leša novorodjenceta utvrdice se posebno da li je rodjeno živo ili mrtvo, da li je bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo, kao i vrijeme i uzrok smrti.

Toksikolosko vjestacenje

Član 131

(1) Ako postoji sumnja da je smrt nastupila trovanjem, uputice se sumnjive materije koje su nadjene u lešu ili na drugom mjestu na vjestacenje ustanovi koja vrši toksikoloska ispitivanja.

(2) Pri pregledu sumnjivih materijala vjestak će posebno utvrditi vrstu, količinu i dejstvo nadjenog otrova, a ako se radi o pregledu materija uzetih iz leša, po mogućnosti i količinu upotrijebljenog otrova.

Vjestacenje tjelesnih povreda

Clan 132

(1) Tjelesne povrede vjestace se, po pravilu, pregledom povrijedjenog, a ako to nije moguće ili nije potrebno – na osnovu medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisima.

(2) Posto tacno opise povrede, vjestak ce dati misljenje, narocito o vrsti i tezini svake pojedine povrede i njihovom ukupnom dejstvu, s obzirom na njihovu prirodu ili posebne okolnosti slucaja, kakvo dejstvo te povrede obicno proizvode, a kakvo su u konkretnom slucaju proizvele, cime su povrede nanijete i na koji nacin.

(3) Prilikom vjestacenja, vjestak je duzan da postupi u smislu odredbe clana 129 stav 4 ovog zakonika.

Psihijatrijsko vjestacenje

Clan 133

(1) Ako se pojavi sumnja da je isklucena ili smanjena uracunljivost okrivljenog usljed dusevne bolesti, zaostalog dusevnog razvoja ili druge dusevne poremećenosti, odredice se vjestacenje psihijatrijskim pregledom okrivljenog.

(2) Ako je prema misljenju vjestaka potrebno duze posmatranje, okrivljeni ce se poslati na posmatranje u odgovarajucu zdravstvenu ustanovu. Rjesenje o tome donosi istrazni sudija, sudija pojedinac ili vijece. Posmatranje se moze proizvesti preko dva mjeseca samo na obrazlozeni predlog upravnika zdravstvene ustanove po prethodno pribavljenom misljenju vjestaka, ali ne moze ni u kom slucaju trajati duze od sest mjeseci.

(3) Ako vjestaci ustanove da je dusevno stanje okrivljenog poremećeno, odredice prirodu, vrstu, stepen i trajnost poremećenosti i dati svoje misljenje o tome kakav je uticaj takvo dusevno stanje imalo i kakav jos ima na shvatanje i postupke okrivljenog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj dusevnog stanja postojao u vrijeme izvršenja krivicnog djela.

(4) Ako se u zdravstvenu ustanovu upucuje okrivljeni koji se nalazi u pritvoru, istra-zni sudija, sudija pojedinac ili predsjednik vijeca ce obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je odredjen pritvor, da bi se preduzele mjere potrebne za obezbjedjenje svrhe pritvora.

(5) Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uracunace se okrivljenom u pritvor, odnosno u kaznu ako bude izrecena.

Tjelesni pregled i druge radnje

Clan 134

(1) Tjelesni pregled osumnjicenog ili okrivljenog preduzece se i bez njegovog pristanka, ako je potrebno da se utvrde cinjenice vazne za krivicni postupak. Tjelesni pregled drugih lica moze se, bez njihovog pristanka, preduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi odredjen trag ili posljedica krivicnog djela.

(2) Uzimanju uzorka krvi i preduzimanju drugih medicinskih radnji koje su po pravilu medicinske nauke neophodne radi analize i utvrdjivanja drugih cinjenica vaznih za krivicni postupak moze se pristupiti i bez pristanka lica koje se pregleda, izuzev ako bi zbog toga nastupila kakva steta po njegovo zdravlje.

(3) Radnje iz st. 1 i 2 ovog clana preduzece se samo po naredbi nadleznog suda, osim u slucaju iz clana 246 stav 3 ovoga zakonika.

(4) Nije dozvoljeno da se prema osumnjicenom, okrivljenom ili svjedoku primijene medicinske intervencije ili da im se daju takva sredstva kojima bi se uticalo na njihovu svijest i volju pri davanju iskaza.

Vjestacenje poslovnih knjiga

Clan 135

(1) Kad je potrebno vjestacenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi po-stupak duzan je vjestacima naznaciti u kom pravcu i u kom obimu treba obaviti vjesta-cenje i koje cinjenice i okolnosti treba utvrditi.

(2) Ako je za vjestacenje poslovnih knjiga preduzeca, drugog pravnog lica ili pred-uzetnika nuzno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troskovi sredjivanja knji-govodstva padaju na teret imaoća poslovnih knjiga.

(3) Rjesenje o sredjivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na osnovu obrazlozenog pisanog izvjestaja vjestaka kojima je nalozeno vjestacenje poslovnih knjiga. U rjesenju ce se naznaciti i iznos koji je preduzece, drugo pravno lice ili pred-uzetnik dužno da polozi sudu kao predujam za troskove sredjivanja njegovog knjigo-vodstva. Protiv ovog rjesenja nije dozvoljena zalba.

(4) Nakon sredjivanja knjigovodstva organ koji vodi krivичni postupak donosi, na osnovu izvjestaja vjestaka, rjesenje kojim utvrđuje visinu troškova nastalih usljed sredjivanja knjigovodstva i određuje da taj iznos snosi lice čije je knjigovodstvo bilo predmet

sredjivanja. To lice može da se zali u pogledu osnovanosti odluke o naknadi troškova i visine troškova. O zalbi rješava višee prvostepenog suda (član 24 stav 6).

(5) Ukoliko troškovi i nagrada nijesu bili predumljeni, oni će biti naplaceni u korist organa koji ih je unaprijed isplatio vjestacima.

Glava VIII

MJERE ZA OBEZBJEDJENJE PRISUSTVA OKRIVLJENOG I ZA NESMETANO VODJENJE KRIVICNOG POSTUPKA

1. ZAJEDNICKE ODREDBE

Vrste mjera

Član 136

(1) Mjere koje se mogu preduzeti prema okrivljenom za obezbjedjenje njegovog prisustva i za nesmetano vođenje krivičnog postupka su: poziv, dovodjenje, mjere nadzora, jemstvo i pritvor.

(2) Nadležni sud će se pridržavati uslova određenih za primjenu pojedinih mjera, vodeći računa da se ne primjenjuje teža mjera, ako se ista svrha može postići blažom mjerom.

(3) Ove mjere ukinuće se i po službenoj dužnosti kad prestanu razlozi zbog kojih su preduzete, odnosno zamijenice se drugom blažom mjerom kad za to nastupe uslovi.

(4) Odredbe čl. 137 i 138 i člana 139 stav 2 tačka 6 primjenjuju se shodno i na osumnjičenog

2. POZIV

Pozivanje, sadržaj i dostava poziva

Član 137

(1) Prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku obezbjeđuje se njegovim pozivanjem. Poziv okrivljenom upućuje sud.

(2) Okrivljeni se poziva dostavljanjem zatvorenog pisanog poziva koji sadrži: naziv, adresu suda koji poziva, ime i prezime okrivljenog, zakonski naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto gdje okrivljeni ima da dođe, dan i čas kad treba da dođe, naznacenje da se poziva u svojstvu okrivljenog i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti prinudno doveden, službeni pečat i ime i prezime sudije koji poziva.

(3) Pozivanje okrivljenog može se vršiti i telefonom, ako on pristaje da se na takav poziv odazove.

(4) Kad se okrivljeni prvi put poziva, poučice se u pozivu o pravu da uzme branioca i da branilac može prisustvovati njegovom saslušanju.

(5) Okrivljeni je dužan da odmah obavijesti sud o promjeni adrese i o namjeri da promijeni boraviste. O tome će se okrivljeni poučiti prilikom prvog saslušanja, odnosno dostavljanja optužnice bez sprovođenja istrage (član 252 stav 6), optužnog predloga ili privatne tužbe, uz predocavanje posljedica određenih ovim zakonikom.

(6) Ako okrivljeni nije u stanju da se odazove pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, saslušace se u mjestu gdje se nalazi ili će se obezbijediti njegov prevoz do sudske zgrade ili drugog mjesta gdje se radnja preduzima.

3. DOVODJENJE

Naredba za dovodjenje

Član 138

(1) Naredbu da se okrivljeni dovede može izdati sud, ako je donijeto rješenje o pritvoru ili ako uredno pozvani okrivljeni ne dodje, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti očigledno proizilazi da okrivljeni izbjegava prijem poziva.

(2) Naredbu za dovodjenje izvršava policija.

(3) Naredba za dovodjenje izdaje se pisano. Naredba treba da sadrži: ime i prezime okrivljenog koji se ima dovesti, mjesto i godinu rođenja, zakonski naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret uz navodjenje odredbe Krivičnog zakonika, razlog zbog kojega se naredjuje dovodjenje, službeni pečat i potpis sudije koji naredjuje dovodjenje.

(4) Lice kojem je povjereno izvršenje naredbe predaje naredbu okrivljenom i poziva ga da s njim podje. Ako okrivljeni to odbije, dovede se ga prinudno.

(5) Naredbu za dovodjenje vojnih lica, pripadnika policije ili straze ustanove u kojoj su smjestena lica lišena slobode izvršava njihova komanda, odnosno ustanova.

4. MJERE NADZORA

Vrste mjera

Član 139

(1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi okrivljeni mogao pobjeći, sakriti se, otici u nepoznato mjesto ili u inostranstvo ili ometati vođenje krivičnog postupka, sud može, po službenoj dužnosti, po predlogu tužioca ili oštećenog, obrazloženim rješenjem okrivljenom izreći jednu ili više mjera nadzora.

(2) Mjere nadzora su:

- 1) zabrana napuštanja boravista;
- 2) zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja;
- 3) obaveza okrivljenog da se povremeno javlja određenom državnom organu;
- 4) zabrana sastajanja sa određenim licima;
- 5) privremeno oduzimanje putne isprave;
- 6) privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

(3) Mjerama nadzora ne može se ograničiti pravo okrivljenom da živi u svom stanu, da se nesmetano vidi sa članovima porodice, bliskim srodnicima i svojim braniocem, osim kad se postupak vodi zbog krivičnog djela učinjenog na štetu člana porodice ili bliskih srodnika, kao i da obavlja svoju profesionalnu djelatnost, osim ako se postupak vodi zbog krivičnog djela učinjenog u vezi sa obavljanjem te djelatnosti.

(4) Okrivljeni će se u rješenju o izricanju mjera iz stava 2 ovog člana upozoriti da se protiv njega može odrediti pritvor, ako prekrši izrečenu mjeru.

(5) U toku istrage mjere iz stava 2 ovog člana određuje i ukida istražni sudija, a poslije podignute optužnice predsjednik vijeća. Ako mjere nije predložio državni tužilac, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, prije donošenja rješenja kojim se mjera izriče ili ukida, sud će zatražiti mišljenje državnog tužioca. Sud će ovako postupiti i kada nadje da treba ukinuti mjeru predloženu od strane državnog tužioca.

(6) Mjere iz stava 2 ovog člana mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude. Istražni sudija ili predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primijenjena mjera potrebna.

(7) Protiv rješenja kojim se određuje, produžava ili ukida mjera iz stava 2 ovog člana stranke mogu izjaviti žalbu, a državni tužilac i protiv rješenja kojim je njegov predlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 24 stav 6 u roku od tri dana od prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Rješenje o izricanju mjere nadzora

Član 140

(1) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane napuštanja boravista sud će odrediti mjesto u kojem okrivljeni mora boraviti dok traje ova mjera, kao i granice van kojih se ne smije udaljavati.

(2) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane posjećivanja određenih mjesta ili područja sud će odrediti mjesto i područje te udaljenost ispod koje im se okrivljeni ne smije približiti.

(3) U rješenju kojim izriče mjeru povremenog javljanja određenom državnom organu sud će odrediti službeno lice kojem se okrivljeni mora javljati, rok u kojem se mora javljati i način vođenja evidencije o javljanju okrivljenog.

(4) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane sastajanja sa određenim licima sud će odrediti razdaljinu ispod koje se okrivljeni ne smije približiti određenom licu.

(5) U rjesenju kojim izrice mjeru privremenog oduzimanja putne isprave navescu se licni podaci, organ koji je izdao ispravu, datum i broj isprave.

(6) U rjesenju kojim se izrice mjera privremenog oduzimanja vozacke dozvole navescu se podaci o toj dozvoli (licni podaci, organ koji je izdao dozvolu, broj i datum izdavanja i kategorija).

Izvršenje mjera nadzora

Clan 141

(1) Rjesenje kojim se izrice mjera nadzora dostavlja se i organu koji izvrsava mjeru.

(2) Mjeru zabrane napustanja boravista, zabrane posjecivanja odredjenog mjesta ili podrucja, zabrane sastajanja sa odredjenim licem, privremeno oduzimanje putne isprave, te privremeno oduzimanje vozacke dozvole izvrsava policija.

(3) Mjeru obaveze okrivljenog da se povremeno javlja odredjenom drzavnom organu izvrsava policija ili drugi drzavni organ kojem se okrivljeni mora javljati.

Provjera mjere nadzora i obaveza izvjestavanja

Clan 142

(1) Sud moze, u svako doba, nalozi provjeru mjera nadzora i zatrazi izvjestaj od

organa nadleznog za njihovo izvršenje, a taj organ je duzan da izvjestaj bez odlaganja dostavi sudu.

(2) Ako okrivljeni ne ispunjava obaveze nalozene izrecenom mjerom, organ koji izvrsava mjeru o tome obavjestava sud, a sud mu zbog toga moze izreci dodatnu mjeru nadzora ili odrediti pritvor.

5. JEMSTVO

Odredjivanje jemstva

Clan 143

Okrivljeni koji treba da bude stavljen u pritvor i okrivljeni koji je vec stavljen u pritvor samo zbog postojanja okolnosti koje ukazuju da ce pobjeci ili iz razloga propisanih u clanu 148 stav 1 tacka 5 ovog zakonika moze se ostaviti na slobodi, odnosno moze se pustiti na slobodu, ako on licno ili ko drugi za njega pruzi jemstvo da do kraja krivicnog postupka nece pobjeci, a sam okrivljeni obeca da se nece kriti i da bez odobrenja nece napustiti svoje boraviste.

Sadržaj jemstva

Clan 144

(1) Jemstvo uvijek glasi na novcani iznos koji se odredjuje s obzirom na tezinu krivicnog djela, licne i porodicne prilike okrivljenog i imovno stanje lica koje daje jemstvo.

(2) Jemstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, hartija od vrijednosti, drago-cjenosti ili drugih pokretnih stvari vece vrijednosti koje se lako mogu unovciti i cuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jemstva na nepokretna dobra lica koje daje jemstvo.

(3) Ako okrivljeni pobjegne, rjesenjem ce se odrediti da vrijednost data kao jemstvo pripadne pravosudnom budzetu.

Ukidanje jemstva

Clan 145

(1) Okrivljeni za koga je polozeno jemstvo zbog opasnosti od bjekstva, stavice se u pritvor, ako na uredan poziv ne dodje, a izostanak ne opravda ili ako se protiv njega, posto je ostavljen na slobodi, pojavi koji drugi zakonski osnov za pritvor.

(2) Okrivljeni za koga je polozeno jemstvo zbog razloga za pritvor propisanih u clanu 148 stav 1 tacka 5 ovog zakonika stavice se u pritvor, ako na prvi naredni uredni poziv ne dodje na glavni pretres, a izostanak ne opravda.

(3) U slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana jamstvo se ukida. Položeni novčani iznos, dragocjenosti, hartije od vrijednosti ili druge pokretne stvari vraćaju se, a hipoteka se skida. Na isti način će se postupiti i kad se krivični postupak pravosnažno dovrši rješanjem o obustavi postupka ili presudom.

(4) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne da izdržava kaznu.

Rjesenje o jamstvu

Član 146

(1) Rjesenje o jamstvu, prije i u toku istrage, donosi istražni sudija. Poslije podignute optužnice rjesenje o jamstvu donosi predsjednik vijeća, a na glavnom pretresu vijeće.

(2) Rjesenje kojim se određuje jamstvo i rjesenje kojim se jamstvo ukida donosi se po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, ako se postupak vodi po njegovom zahtjevu.

6. PRITVOR

Izuzetnost pritvora i hitnost postupanja u pritvorskim predmetima

Član 147

(1) Pritvor se može odrediti samo pod uslovima predviđenim u ovom zakoniku i samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom, a neophodan je radi nesmetanog vođenja postupka.

(2) Dužnost je svih organa koji učestvuju u krivičnom postupku i organa koji im pružaju pravnu pomoć da postupaju sa naročitom hitnošću, ako se okrivljeni nalazi u pritvoru.

(3) U toku cijelog postupka pritvor će se ukinuti čim prestanu razlozi na osnovu kojih je bio određen.

Razlozi za određivanje pritvora

Član 148

(1) Kad postoji osnovana sumnja da je određeno lice učinilo krivično djelo, pritvor se protiv tog lica može odrediti, ako:

1) se krije ili ako se ne može utvrditi njegova istovjetnost ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva;

2) postoje okolnosti koje ukazuju da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog djela ili ako osobite okolnosti ukazuju da će ometati postupak uticanjem na svjedoke, sačesnike ili prikrivace;

3) osobite okolnosti ukazuju da će ponoviti krivično djelo ili dovršiti pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti;

4) su u pitanju krivična djela za koje se po zakonu može izreći kazna deset godina zatvora ili teža kazna, ako je to opravdano zbog posebno teških okolnosti djela;

5) uredno pozvani optuženi očigledno izbjegava da dodje na glavni pretres.

(2) Pritvor će se odrediti protiv optuženog kome je presudom prvostepenog suda izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, ako se optuženi već ne nalazi u pritvoru, a to je opravdano zbog načina izvršenja ili drugih posebno teških okolnosti krivičnog djela.

(3) U slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana pritvor koji je određen samo zbog toga što se ne može utvrditi istovjetnost lica traje dok se ova istovjetnost utvrdi. U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana pritvor će se ukinuti čim se obezbijede dokazi zbog kojih je pritvor određen. Pritvor koji je određen po stavu 1 tačka 5 ovog člana može trajati do objavljivanja presude, a najduže mjesec dana.

Rjesenje o određivanju pritvora

Član 149

(1) Pritvor se određuje rješanjem nadležnog suda.

(2) Rjesenje o odredjivanju pritvora sadrzi: ime i prezime, godinu i mjesto rođenja lica koje se pritvara, krivichno djelo za koje se okrivljuje, zakonski osnov za pritvor, vrijeme na koje je određen pritvor, vrijeme lisenja slobode, pouku o pravu na zalbu, obrazlozenje osnova i razloga za odredjivanje pritvora, sluzbeni pecat i potpis sudije koji odredjuje pritvor.

(3) Rjesenje o pritvoru predaje se licu na koje se odnosi odmah po pritvaranju. U spisima se mora naznaciti dan i cas prijema rjesenja. Prijem rjesenja pritvorenik potvrđuje svojim potpisom.

(4) Protiv rjesenja o pritvoru pritvoreno lice moze izjaviti zalbu vijecu (clan 24 stav 6), u roku od 24 sata od casa predaje rjesenja. Zalba, rjesenje o pritvoru i ostali spisi dostavljaju se odmah vijecu. Zalba ne zadrzava izvršenje rjesenja.

(5) Ako se istrazni sudija ne slozi sa predlogom drzavnog tuzioca o odredjivanju pritvora, zatrazice da o tome odluci vijece (clan 24 stav 6). Protiv rjesenja vijeca kojim se odredjuje pritvor pritvoreno lice moze izjaviti zalbu, koja ne zadrzava izvršenje rjesenja. U pogledu predaje rjesenja i izjave zalbe primjenjuju se odredbe st. 3 i 4 ovog clana.

(6) U slucajevima iz st. 4 i 5 ovog clana vijece koje odlucuje o zalbi dužno je da donese odluku u roku od 48 sati.

Odredjivanje i trajanje pritvora u istrazi

Clan 150

(1) Na osnovu rjesenja istraznog sudije, odnosno rjesenja vijeca iz clana 149 stav 5 okrivljeni se moze zadržati u pritvoru najviše mjesec dana od dana lisenja slobode. Poslije tog roka okrivljeni se moze zadržati u pritvoru samo na osnovu rjesenja o produženju pritvora.

(2) Pritvor se po odluci vijeca (clan 24 stav 6) moze, na obrazlozeni predlog istraznog sudije ili drzavnog tuzioca, produziti najviše za dva mjeseca. Protiv rjesenja vijeca dozvoljena je zalba koja ne zadrzava izvršenje rjesenja.

(3) Ako se postupak vodi za krivichno djelo za koje se moze izreci kazna zatvora preko pet godina ili teza kazna, vijece Vrhovnog suda moze, na obrazlozeni predlog istraznog sudije ili drzavnog tuzioca, iz vaznih razloga, produziti pritvor najviše za jos tri mjeseca.

(4) Ako se do isteka rokova iz st. 2 i 3 ovog clana ne podigne otpuznica okrivljeni ce se pustiti na slobodu.

Ukidanje pritvora

Clan 151

U toku istrage, istrazni sudija moze ukinuti pritvor u saglasnosti sa ovlascenim tuziocem. Ako izmedju istraznog sudije i ovlascenog tuzioca ne postoji saglasnost, istrazni

sudija ce zatraziti da o tome odluci vijece, koje je dužno da odluku donese u roku od 48 sati.

Trajanje pritvora nakon podizanja optuznice

Clan 152

(1) Poslije predaje optuznice sudu, do zavrsetka glavnog pretresa, pritvor se moze, po pribavljenom misljenju drzavnog tuzioca, kad se postupak vodi po njegovom zahtjevu, odrediti ili ukinuti samo rjesenjem vijeca.

(2) Vijece je dužno, po predlogu stranaka, odnosno po sluzbenoj dužnosti, da ispita da li jos postoje razlozi za pritvor i da donese rjesenje o produženju ili ukidanju pritvora, po isteku svakih trideset dana do stupanja optuznice na pravnu snagu, a svaka dva mjeseca nakon stupanja optuznice na pravnu snagu.

(3) Od podizanja optuznice pritvor moze trajati najduze dvije godine. Ako optuzenom za to vrijeme ne bude dostavljena prvostepena presuda, pritvor ce biti ukinut, a optuzeni pusten na slobodu.

(4) Poslije dostavljanja prvostepene presude pritvor moze trajati jos najduze godinu dana. Ako za to vrijeme ne bude dostavljena drugostepena presuda kojom se prvo-stepena presuda preinacuje ili potvrđuje, pritvor ce biti ukinut i optuzeni pusten na slobodu. Ako u roku od godinu dana optuzenom bude dostavljena drugostepena odluka kojom se prvostepena presuda ukida, pritvor moze trajati najduze jos jednu godinu od dostavljanja odluke drugostepenog suda.

(5) Zalba na rjesenje iz st. 1 i 2 ovog clana ne zadrzava izvršenje rjesenja i o njoj sud odlucuje u roku od tri dana.

(6) Protiv rjesenja vijeca kojim se odbija predlog za odredjivanje ili ukidanje pritvora zalba nije dozvoljena.

Obaveza obavjestavanja o lisenju slobode

Clan 153

(1) Policija, odnosno sud dužni su da o lisenju slobode odmah, a najkasnije u roku od 24 sata od casa lisenja slobode obavijeste porodicu lica lisenog slobode, ili lice sa kojim ono zivi u vanbracnoj zajednici, osim ako se lice lisenog slobode tome izricito protivi.

(2) O lisenju slobode obavijestice se nadležni organ socijalnog staranja, ako je potrebno da se preduzmu mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova porodice o kojima se lice liseni slobode stara.

7. POSTUPANJE SA PRITVORENICIMA

Postovanje licnosti i dostojanstva pritvorenika i njihov smjestaj

Clan 154

(1) U toku pritvora se ne smije vrijedjati licnost i dostojanstvo pritvorenika.

(2) Prema pritvoreniku se mogu primjenjivati samo ona ogranicenja koja su potrebna da se spriječi bjekstvo, podstrekavanje trecih lica da uniste, sakriju, izmijene ili falsifikuju dokaze ili tragove krivicnog djela i neposredni ili posredni kontakti pritvorenika usmjereni na svjedoke, saucesnike i prikrivace.

(3) U istoj prostoriji ne mogu biti zatvorena lica razlicitog pola. Po pravilu, u istu prostoriju ne mogu se smjestati lica za koja postoji osnovana sumnja da su ucestvovala u izvršenju istog krivicnog djela, ni lica koja su na izdrzavanju kazne sa licima u pritvoru. Lica za koja postoji osnovana sumnja da su izvršila krivicno djelo u povratu neće se, ako je moguće, smjestati u istu prostoriju sa drugim licima lisenim slobode na koja bi mogla stetno uticati.

Prava pritvorenog lica

Clan 155

(1) Pritvorenik ima pravo na neprekidni nocni odmor svakog dana u trajanju od najmanje osam sati.

(2) Pritvoreniku će se obezbijediti kretanje na slobodnom vazduhu u trajanju od najmanje dva sata dnevno.

(3) Pritvorenici imaju pravo da nose svoje odijelo, da se služe svojom posteljinom ili da o svom trosku nabavljaju i koriste hranu, knjige, strucne publikacije, stampu, pribor za pisanje i crtanje i druge stvari koje odgovaraju njihovim redovnim potrebama, osim predmeta podobnih za nanosenje povreda, narusavanje zdravlja ili pripremu bjekstva.

(4) Pritvorenik se može obavezati da obavlja radove nuzne za održavanje cistoće u prostoriji u kojoj boravi. Ako pritvorenik to zahtjeva, istrazni sudija, odnosno predsjednik vijeca, u sporazumu sa upravom zatvora, može dozvoliti da on radi u krugu zatvora na poslovima koji odgovaraju njegovim psihickim i fizickim svojstvima, pod uslovom da to nije stetno za vodjenje postupka. Za taj rad pritvoreniku pripada naknada koju određuje upravnik zatvora.

Primanje posjeta i dopisivanje pritvorenika

Clan 156

(1) Po odobrenju istraznog sudije, a po potrebi i pod njegovim nadzorom ili nad-zorom lica koje on odredi, u granicama kucnog reda, pritvorenika mogu posjecivati bliski srodnici, a po njegovom zahtjevu - ljekar i druga lica. Pojedine posjete mogu se zabraniti, ako bi usljed toga mogla da nastane steta za vodjenje postupka.

(2) Diplomatski i konzularni predstavnici stranih drzava potpisnica odgovarajucih medjunarodnih konvencija imaju pravo da, sa znanjem istraznog sudije, obilaze i bez nadzora razgovaraju sa pritvorenima koji su drzavljeni njihove drzave. O obilasku diplo-matskog ili konzularnog predstavnika istrazni sudija će obavijestiti rukovodioca ustanove u kojoj okrivljeni izdrzava pritvor.

(3) Po odobrenju predsjednika suda pritvorenika mogu posjecivati predstavnici domacih i medjunarodnih organizacija koje se bave zastitom ljudskih prava.

(4) Pritvorenik se može dopisivati s licima van zatvora, sa znanjem i pod nadzorom istraznog sudije. Istrazni sudija može zabraniti odasiljanje i primanje pisama i drugih posiljki stetnih za vodjenje postupka. Zabrana se ne odnosi na pisma koja pritvorenik salje medjunarodnim sudovima i domacim organima zakonodavne, sudske i izvršne vlasti ili ih od njih prima, kao i na pisma koja salje svom braniocu ili ih od njega prima, osim ako se

pregled prepiske sa braniocem pokazao opravdanim (clan 73 stav 4). Odasiljanje molbe, prituzbe ili zalbe ne može se nikad zabraniti.

(5) Poslije podignute optuznice, do pravosnaznosti presude, ovlasčenja iz st. 1, 2 i 4 ovog clana vrsi predsjednik vijeca.

Disciplinski prestupi i disciplinske kazne

Clan 157

(1) Za disciplinske prestupe pritvorenika istrazni sudija, odnosno predsjednik vijeca moze izreci disciplinsku kaznu ogranicenja posjeta. Ovo ogranicenje ne odnosi se na opstenje pritvorenika s braniocem.

(2) Protiv rjesenja o kazni izrecenoj po stavu 1 ovog clana dozvoljena je zalba vijecu (clan 24 stav 6) nadleznog suda, u roku od 24 sata od casa prijema rjesenja. Zalba ne zadrzava izvršenje rjesenja. Vijece ce odluciti o zalbi u roku od tri dana od prijema zalbe.

Nadzor nad izvršenjem pritvora

Clan 158

(1) Nadzor nad pritvorenicima vrši predsjednik suda koji je na to ovlasćen.

(2) Predsjednik suda ili sudija koga on odredi duzan je, najmanje jedanput nedjeljno, da obidje pritvorenike i da se, ako nadje za potrebno, i bez prisustva nadzornika i strazara, obavijesti kako se pritvorenici hrane, kako se snabdijevaju drugim potrebama i kako se sa njima postupa. Predsjednik, odnosno sudija koga on odredi duzan je da preduzme potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uocene prilikom obilaska zatvora. Odredjeni sudija ne moze biti istrazni sudija.

(3) Predsjednik suda i istrazni sudija mogu, u svako doba, da obilaze sve pritvorenike, da s njima razgovaraju i da od njih primaju prituzbe.

Propisi o kucnom redu prilikom izrsavanja pritvora

Clan 159

Potpuniji propis o izdrzavanju pritvora, u skladu sa odredbama ovog zakonika, doni-jece ministar pravde, uz prethodno pribavljenu saglasnost predsjednika Vrhovnog suda.

G l a v a IX

DONOSENJE I SAOPSTAVANJE ODLUKA

Vrste odluka

Clan 160

(1) U krivicnom postupku odluke se donose u obliku presude, rjesenja i naredbe.

(2) Presudu donosi samo sud, a rjesenja i naredbe donose i drugi organi koji ucestvuju u krivicnom postupku.

Odlucivanje na sjednici o vijecanju i glasanju

Clan 161

(1) Odluke vijeca donose se poslije usmenog vijecanja i glasanja. Odluka je done-sena kad je za nju glasala vecina clanova vijeca.

(2) Predsjednik vijeca rukovodi vijecanjem i glasanjem, stara se da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre i glasa posljednji.

(3) Ako se u pogledu pojedinih pitanja o kojima se glasa glasovi podijele na vise razlicitih misljenja, tako da nijedno od njih nema vecinu, pitanja ce se razdvojiti i glasanje ce se ponavljati dok se ne postigne vecina. Ako se na taj nacin ne postigne vecina, odluka ce se donijeti, tako sto ce se glasovi koji su najnepovoljniji za okrivljenog pripojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne potrebna vecina.

(4) Clanovi vijeca ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeca, ali clan vijeca koji je glasao da se optuzeni oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini nije duzan da glasa o sankciji. Ako ne glasa, uzece se kao da je pristao na glas koji je za okrivljenog najpovoljniji.

Nacin glasanja

Clan 162

(1) Pri odlucivanju, prvo se glasa da li je sud nadležan, da li je potrebno dopuniti postupak, kao i o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima prelazi se na rješavanje o glavnoj stvari.

(2) Pri odlucivanju o glavnoj stvari, prvo ce se glasati da li je optuzeni ucinio krivicno djelo i da li je kriv, a zatim ce se glasati o kazni, drugim krivicnim sankcijama, troskovima krivicnog postupka, imovinskopravnom zahtjevu i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.

(3) Ako je isto lice optuzeno za vise krivicnih djela, glasace se o krivici i kazni za svako od tih djela, a zatim o jedinstvenoj kazni za sva djela.

Tajnost zasijedanja

Clan 163

(1) Vijeca se i glasa u tajnom zasijedanju.

(2) U prostoriji u kojoj se vijeca i glasa mogu da budu prisutni samo clanovi vijeca i zapisnicar.

Saopstavanje odluka

Clan 164

(1) Ako ovim zakonikom nije drukcije odredjeno, odluke se saopstavaju usmenim objavljivanjem licima koja za to imaju pravni interes, ako su prisutna, a dostavljanjem ovjerenog prepisa, ako su odsutna.

(2) Ako je odluka usmeno saopstena, to ce se naznaciti u zapisniku ili u spisu, a lice koje ima pravo na zalbu potvrdice to svojim potpisom. Ako to lice izjavi da se nece zaliti, ovjereni prepis usmeno saopstene odluke nece mu se dostaviti, ako ovim zakonikom nije drukcije odredjeno.

(3) Prepisi odluka protiv kojih je dozvoljena zalba dostavljaju se sa uputstvom o pravu na zalbu. Zalba izjavljena u korist okrivljenog smatra se blagovremenom, ako je izjavljena u roku navedenom u uputstvu o pravu na zalbu, ako je u uputstvu naveden rok duzi od zakonskog roka.

G l a v a X

DOSTAVLJANJE PISMENA I RAZMATRANJE SPISA

Nacin dostavljanja

Clan 165

(1) Pismena se dostavljaju, po pravilu, posredstvom sluzbenog lica organa koji je odluku donio ili neposredno kod tog organa, a mogu se dostavljati i preko poste, organa lokalne samouprave ili zamolnim putem preko drugog organa.

(2) Poziv za glavni pretres ili druge pozive sud moze i usmeno saopstiti licu koje se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Ovakvo pozivanje zabiljezice se u zapisniku koji ce pozvano lice potpisati, osim ako je to pozivanje zabiljezено u zapisniku o glavnom pretresu. Smatra se da je time izvršeno punovazno dostavljanje.

Licno dostavljanje

Clan 166

Pismeno za koje je u ovom zakoniku odredjeno da se ima licno dostaviti predaje se neposredno licu kome je upuceno. Ako se lice kome se pismeno mora licno dostaviti ne zatekne tamo gdje se dostavljanje ima izvršiti, dostavljac ce se obavijestiti kad i na kom mjestu moze to lice da zatekne i ostavice mu kod jednog od lica navedenih u clanu 167 ovog zakonika pisano obavjestenje da, radi primanja pismena, bude u odredjeni dan i sat u svom stanu ili na svom radnom mjestu. Ako i poslije ovog dostavljac ne zatekne lice kome se dostavljanje ima izvršiti, postupice po odredbi clana 167 stav 1 ovog zakonika i smatra se da je time dostavljanje izvršeno.

Posredno dostavljanje

Clan 167

(1) Pismena za koja u ovom zakoniku nije odredjeno da se moraju licno dostaviti dostavljaju se takodje licno, ali takva pismena, u slucaju da se primalac ne zatekne u stanu, mogu se predati kome od njegovih odraslih clanova domacinstva, koji je duzan da primi pismeno. Ako se oni ne zateknu u stanu, pismeno ce se predati nastojniku ili susjedu,

ako oni na to pristaju. Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu lica kome se pismeno ima dostaviti, a to lice se tu ne zatekne, dostavljanje se može izvršiti licu ovlaštenom za prijem poste koje je dužno da primi pismeno ili licu koje je zaposleno na istom mjestu, ako ono pristane da primi pismeno.

(2) Ako se utvrdi da je lice kome se pismeno ima dostaviti odsutno i da mu lica iz stava 1 ovog člana zbog toga ne mogu pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti uz naznacenje gdje se odsutni nalazi.

Obavezno licno dostavljanje

Clan 168

(1) Okrivljenom će se licno dostaviti poziv za prvo saslušanje u prethodnom postu-pku i poziv za glavni pretres.

(2) Okrivljenom koji nema branioca licno će se dostaviti optuznica, optuzni predlog ili privatna tuzba, presuda i druge odluke od kojeg dostavljanja teče rok za žalbu, a i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora. Ako okrivljeni zahtjeva da se pozivi iz stava 1 i pismena iz ovog stava dostave licu koje on odredi, dostavljanje se vrši tom licu i smatra se da je izvršeno okrivljenom.

(3) Ako okrivljenom koji nema branioca treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena безусловna kazna zatvora, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu dosadašnju adresu, sud će okrivljenom postaviti branioca po službenoj dužnosti, koji će vršiti ovu dužnost dok se ne sazna nova adresa okrivljenog. Postavljenom braniocu će se odrediti potreban rok za upoznavanje sa spisima, a poslije toga će se presuda dostaviti postavljenom braniocu i postupak nastaviti. Ako je u pitanju druga odluka od kojeg dostavljanja teče rok za žalbu ili žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, a dostavljač nije mogao saznati novu adresu okrivljenog, odluka, odnosno žalba će se istaci na oglasnoj tabli suda i protekom osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovazno dostavljanje.

(4) Ako okrivljeni ima branioca, optuznica, optuzni predlog, privatna tuzba i sve odluke od kojeg dostavljanja teče rok za žalbu ili prigovor, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, dostavice se i braniocu i okrivljenom po odredbama člana 167 ovog zakonika. U tom slučaju rok teče od dana dostavljanja pismena okrivljenom, odnosno braniocu. Ako se okrivljenom ne može dostaviti odluka, odnosno žalba zato što nije prijavio promjenu adrese, to pismeno istaci će se na oglasnoj tabli suda i protekom osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovazno dostavljanje.

(5) Ako se pismeno ima dostaviti braniocu okrivljenog, a on ima više branilaca, dovoljno je da se dostavi jednom od njih.

Dostavljanje pismena privatnom tuziocu i ostecenom kao tuziocu

Clan 169

(1) Obavještenje za podnošenje privatne tuzbe ili optuznice, kao i poziv za glavni pretres dostavlja se privatnom tuziocu i ostecenom kao tuziocu, odnosno njihovom zakonskom zastupniku licno (član 166), a njihovim punomoćnicima - po članu 167 ovog zakonika. Na isti način dostavljaju im se i odluke za koje od dana dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora.

(2) Ako se licima iz stava 1 ovog člana ili ostecenom dostavljanje ne može izvršiti na dosadašnju adresu, sud će obavještenje, odnosno odluku ili žalbu istaci na oglasnoj tabli suda i protekom osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovazno dostavljanje.

(3) Ako osteceni, osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac ima zakonskog zastupnika ili punomoćnika, dostavljanje će se izvršiti ovom, a ako ih ima više, samo jednom od njih.

Dostavnica

Clan 170

(1) Pismena se dostavljaju u zatvorenom omotu.

(2) Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu ili povratnicu) potpisuju primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici ili povratnici sam naznaciati dan i čas prijema.

(3) Ako je primalac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznaciati dan i čas prijema i staviti napomenu zašto je potpisao primaoca.

(4) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu ili povratnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici ili povratnici i naznaciati dan i čas predaje i time je dostavljanje izvršeno.

Odbijanje prijema pismena

Clan 171

Kad primalac ili odrasli clan njegovog domacinstva odbije da primi pismeno, dostavljaoc ce zabiljeziti na dostavnici dan, cas i razlog odbijanja prijema, a pismeno ce ostaviti u stanu primaoca ili u prostoriji gdje je on zaposlen i time je dostavljanje izvršeno.

Posebni slucajevi dostavljanja

Clan 172

(1) Vojnim licima, pripadnicima straze u ustanovama u kojima su smjestena lica liseni slobode i zaposlenim u suvozemnom, recnom, pomorskom i vazduhoplovnom saobraćaju poziv se dostavlja preko njihove komande, odnosno neposrednog starjesine, a, po potrebi, mogu im se na taj nacin dostavljati i ostala pismena.

(2) Licima lisenim slobode pismena se dostavljaju u sudu ili posredstvom uprave ustanove u kojoj su smjestena.

(3) Licima koja uzivaju pravo imuniteta u Srbiji i Crnoj Gori, ako medjunarodnim ugovorima nije drukcije predvidjeno, pismena se dostavljaju posredstvom Ministarstva spoljnih poslova Srbije i Crne Gore.

(4) Drzavljanima Srbije i Crne Gore u inostranstvu, ako se ne radi o molbama do-macih sudova za pravnu pomoc u krivicnim predmetima, pismena se dostavljaju posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavnistva Srbije i Crne Gore u stranoj drzavi, pod uslovom da se strana drzava ne protivi takvom nacinu dostavljanja i da lice kome se dostavlja dobrovoljno pristane da primi pismeno. Ovlasceni radnik diplomatskog ili konzularnog predstavnistva potpisuje dostavnicu kao dostavljaoc - ako je pismeno uruceno u samom predstavnistvu, a ako je pismeno dostavljeno postom - potvrđuje to na dostavnici.

Dostavljanje pismena drzavnom tuziocu

Clan 173

(1) Drzavnom tuziocu odluke i druga pismena dostavljaju se predajom pisarnici drzavnog tuzioca.

(2) Kad se dostavljaju odluke kod kojih od dana dostavljanja tece rok, kao dan dostavljanja smatra se dan predaje pismena pisarnici drzavnog tuzioca.

(3) Sud ce drzavnom tuziocu, na njegov zahtjev, dostaviti krivicni spis radi razmatranja. Ako je u toku rok za izjavu redovnog pravnog lijeka ili ako to zahtijevaju drugi interesi postupka, sud moze odrediti u kom roku drzavni tuzilac treba da vrati spise.

Primjena odredaba drugih zakona

Clan 174

U slucajevima koji nijesu predvidjeni ovim zakonikom dostava se obavlja po odredbama zakona koje vase za parnicni postupak.

Obavjestavanje telefonom i telegramom

Clan 175

(1) Pozivi i odluke koji se donose do zavrsetka glavnog pretresa za lica koja ucestvuju u postupku, osim za okrivljenog, mogu se predati ucesniku u postupku koji pristaje da ih uruci onome kome su upuceni, ako organ smatra da je na taj nacin obezbedjen njihov prijem.

(2) O pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu, kao i o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih zakazanih radnji, lica navedena u stavu 1 ovog clana mogu se obavijestiti telegramom ili telefonom, ako se prema okolnostima moze pretpostaviti da ce obavjestenje na taj nacin primiti lice kome je upuceno.

(3) O pozivanju i predaji odluke, koji su izvršeni na nacin predvidjen u st. 1 i 2 ovog clana stavice se sluzbena zabiljeska na spisu.

(4) Prema licu koje je po stavu 1 ili stavu 2 ovog clana obavijesteno, odnosno kome je odluka upucena ne mogu nastupiti stetne posljedice predvidjene ovim zakonikom.

Razmatranje, prepisivanje ili snimanje pojedinih spisa

Clan 176

(1) Svakom ko ima opravdani interes može se dozvoliti razmatranje, prepisivanje, kopiranje ili snimanje pojedinih krivičnih spisa.

(2) Radnje iz stava 1 ovog člana dozvoljava istražni sudija, sudija pojedinac ili predsjednik vijeća pred kojim se postupak vodi kad je postupak u toku, a predsjednik suda ili službeno lice koje on odredi kad je postupak završen.

(3) Kad je javnost bila isključena sa glavnog pretresa ili bi se grubo krsilo pravo na privatnost, radnje iz stava 1 ovog člana mogu se uskratiti ili usloviti zabranom javne upotrebe imena učesnika postupka. Protiv rješenja o uskracivanju dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) Za radnje iz stava 1 ovog člana od strane privatnog tužioca, oštećenog kao tužioca, oštećenog i branioca vaze odredbe člana 58, odnosno člana 72 ovog zakonika.

(5) Okrivljeni, odnosno osumnjičeni, kad je saslušan po odredbama o saslušanju okrivljenog ili poslije neposrednog podizanja optužnice (član 252) ima pravo da razmatra spise i razgleda prikupljene predmete koji služe kao dokaz.

G l a v a X I

PODNESCI I ZAPISNICI

Dostavljanje i ispravka podnesaka

Clan 177

(1) Privatne tužbe, optužnice i optužni predlozi oštećenog kao tužioca, predlozi, pravni lijekovi i druge izjave i saopštenja podnose se pisano ili se daju usmeno na zapisnik.

(2) Podnesci iz stava 1 ovog člana moraju biti razumljivi i sadržati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupati.

(3) Ako u ovom zakoniku nije drukčije određeno, sud će podnosioca podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, sud će podnesak odbaciti.

(4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnosilac će se upozoriti na posljedice propustanja.

Dostavljanje podnesaka protivnoj stranci

Clan 178

Podnesci koji se po ovom zakoniku dostavljaju protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku. Ako ovakvi podnesci nijesu predati sudu u dovoljnom broju primjeraka, sud će potrebne primjerke prepisati o trošku podnosioca.

Kaznjavanje lica koje vrijedja sud ili lice koje učestvuje u postupku

Clan 179

(1) Sud će kazniti novčanom kaznom do 1.000 € branioca, punomoćnika, zakonskog zastupnika, oštećenog, privatnog tužioca ili oštećenog kao tužioca koji u podnesku ili u usmenoj riječi vrijedja sud ili lice koje učestvuje u postupku. Rješenje o kaznjavanju donosi istražni sudija, odnosno vijeće pred kojim je data izjava, a ako je ona učinjena u podnesku - sud koji o podnesku treba da odluci. Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba. Ako državni tužilac ili lice koje ga zastupa vrijedja drugoga, o tome će se obavijestiti nadležni državni tužilac. O kaznjavanju advokata, odnosno advokatskog pripravnika obavijestice se advokatska komora čiji je član.

(2) Kaznjavanje po stavu 1 ovog člana ne utiče na gonjenje i izricanje kazne za krivično djelo izvršeno vrijeđanjem.

Obaveza sastavljanja zapisnika

Clan 180

(1) O svakoj radnji preduzetoj u toku krivičnog postupka sastavice se zapisnik istovremeno sa preduzimanjem radnje, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga.

(2) Zapisnik pise zapisnicar. Samo kad se vrsi pretresanje stana ili lica ili se radnja preuzima van sluzbenih prostorija organa, a zapisnicar se ne moze obezbijediti, zapisnik moze pisati lice koje preuzima radnju.

(3) Kad zapisnik pise zapisnicar, zapisnik se sastavlja na taj nacin sto lice koje preuzima radnju kazuje glasno zapisnicaru sta ce unijeti u zapisnik.

(4) Licu koje se saslusava moze se dozvoliti da samo kazuje odgovore u zapisnik. U slucaju zloupotrebe ovo pravo mu se moze uskratiti.

Sadržaj zapisnika

Član 181

(1) U zapisnik se unosi naziv drzavnog organa pred kojim se preuzima radnja, ime i prezime sluzbenog lica koje radnju preuzima, mjesto gdje se preuzima radnja, dan i cas kad je radnja zapoceta i završena, imena i prezimena prisutnih lica i u kom svojstvu prisustvuju, kao i naznacenje krivicnog predmeta po kom se preuzima radnja.

(2) Zapisnik treba da sadrzi bitne podatke o toku i sadrzini preuzete radnje. U zapisnik se, u obliku pripovijedanja, ubiljezava samo bitna sadrzina datih iskaza i izjava. Pitanja se unose u zapisnik samo ako je potrebno da se razumije odgovor. Kad sud ocijeni da je potrebno ili na zahtjev stranaka ili branioca, u zapisnik ce se doslovno unijeti pitanje koje je postavljeno i odgovor koji je dat. U slucaju zloupotrebe, ovo pravo im se moze uskratiti. Ako su prilikom preuzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to ce se naznaciti u zapisniku, a oduzete stvari ce se prikljuciti zapisniku ili ce se navesti gdje se nalaze na cuvanju.

(3) Tok glavnog pretresa moze se biljeziti i stenografski. Stenografske zabiljeske ce se, u roku od 48 sati, prevesti, pregledati, potpisati od strane stenografa i prikljuciti spisima.

(4) Prilikom preuzimanja radnji kao sto je uvidjaj, pretresanje stana ili lica, ili prepoznavanje lica ili predmeta (clan 103) u zapisnik ce se unijeti i podaci koji su vazni s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrdjivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i velicina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmetima i dr.), a ako su napravljene skice, crtezi, planovi, fotografije, filmski snimci i sl. - to ce se navesti u zapisniku i prikljuciti zapisniku.

Vodjenje zapisnika

Član 182

(1) Zapisnik se mora voditi uredno. U njemu se ne smije nista izbrisati, dodati ili mijenjati. Precrtana mjesta moraju ostati citka.

(2) Sva preinacenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju biti ovjereni od strane lica koja potpisuju zapisnik.

Citanje i potpisivanje zapisnika

Član 183

(1) Saslusano lice, lica koja obavezno prisustvuju radnjama u postupku, kao i stranke, branilac i osteceni, ako su prisutni, imaju pravo da procitaju zapisnik ili da zahtijevaju da im se procita. Na to je dužno da ih upozori lice koje preuzima radnju, a u

zapisniku ce se naznaciti da li je upozorenje ucinjeno i da li je zapisnik procitan. Zapisnik ce se uvijek procitati, ako nije bilo zapisnicara i to ce se naznaciti u zapisniku.

(2) Zapisnik potpisuje saslusano lice. Ako se zapisnik sastoji od vise listova, saslusano lice potpisuje svaki list. Ako saslusano lice odbije da potpise zapisnik ili da stavi otisak prsta, zabiljezice se to u zapisniku i navesce se razlog odbijanja.

(3) Na kraju zapisnika potpisace se tumac, ako ga je bilo, svjedoci cije je prisustvo obavezno pri preuzimanju istraznih radnji, a pri pretresanju i lice koje se pretresa ili ciji se stan pretresa. Ako zapisnik ne pise zapisnicar (clan 180 stav 2), zapisnik potpisuju lica koja prisustvuju radnji. Ako takvih lica nema ili nijesu u stanju da shvate sadrzinu zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije mogucno da se obezbijedi njihovo prisustvo.

(4) Nepismeno lice, umjesto potpisa, stavlja otisak kaziprsta desne ruke, a zapisnicar ce ispod otiska upisati njegovo ime i prezime. Ako se, usljed nemogucnosti da se stavi otisak desnog kaziprsta, stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta leve ruke, u zapisniku ce se naznaciti od kojeg je prsta i sa koje ruke uzet otisak.

(5) Ako saslusano lice nema obje ruke - procitace zapisnik, a ako je nepismeno - zapisnik ce mu se procitati i to ce se zabiljeziti u zapisniku.

(6) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku ce se naznaciti dan i cas kad je nastao prekid, kao i dan i cas kad se radnja nastavlja.

(7) Ako je bilo prigovora u pogledu sadrzine zapisnika, navesce se u zapisniku i ti prigovori.

(8) Zapisnik na kraju potpisuje lice koje je preduzelo radnju i zapisnicar.

Izdvajanje zapisnika

Clan 184

(1) Kad je ovim zakonikom odredjeno da se na iskazu okrivljenog, svjedoka ili vjestaka ne moze zasnovati sudska odluka, istrazni sudija ce, po sluzbenoj duznosti ili na predlog stranaka, donijeti rjesenje o izdvajanju zapisnika o ovim iskazima iz spisa odmah, a najdocnije do zavrsetka istrage, odnosno davanja saglasnosti istraznog sudije da se optuznica moze podici bez sprovođenja istrage (clan 252 stav 1). Protiv ovog rjesenja dozvoljena je posebna zalba.

(2) Po pravosnaznosti rjesenja izdvojeni zapisnici se zatvaraju u poseban omot i cuvaju kod istraznog sudije odvojeno od ostalih spisa i ne mogu se razgledati, niti se mogu koristiti u postupku.

(3) Poslije završene istrage, kao i poslije davanja saglasnosti da se optuznica moze podici bez sprovođenja istrage (clan 252 stav 1) istrazni sudija ce postupiti po odredbama st. 1 i 2 ovog clana i u pogledu svih obavjestenja koja su, u smislu clana 243 stav 2 i clana 231 stav 1 ovog zakonika, drzavnom tuziocu i policiji dali gradjani, osim zapisnika iz clana 231 stav 9 ovog zakonika. Kad drzavni tuzilac podigne optuznicu bez sprovođenja istrage (clan 252 stav 6) dostavice spise u kojima se nalaze ovakva obavjestenja istraznom sudiji, koji ce postupiti po odredbama ovog clana.

Audio i vizuelno snimanje

Clan 185

(1) Istrazni sudija, sudija pojedinac ili predsjednik vijeca moze odrediti da se izvođenje istragne radnje snimi pomocu uređaja za zvučno ili optičko snimanje. O tome ce istrazni sudija prethodno obavijestiti lice koje se saslusava.

(2) Snimak mora da sadrzi podatke iz clana 181 stav 1 ovog zakonika, podatke po-trebne za identifikaciju lica cija se izjava snima i podatak u kom svojstvu se saslusava. Kad se snimaju izjave vise lica mora se obezbijediti da se iz snimka moze jasno razaznati ko je dao izjavu.

(3) Na zahtjev saslanog lica, snimak ce se odmah reprodukovati, a ispravke ili objasnjenja tog lica ce se snimiti.

(4) U zapisnik o istraznoj radnji unijee se da je izvršeno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je lice koje se saslusava prethodno obavijesteno o snimanju, da je snimak reprodukovan i gdje se snimak cuva, ako nije priložen spisima predmeta.

(5) Istrazni sudija, sudija pojedinac ili predsjednik vijeca moze odrediti da se snimak u cjelini ili djelimicno prepise. U tom slucaju on ce prepis pregledati, ovjeriti i prikljuciti zapisniku o preduzimanju istragne radnje.

(6) Snimak se cuva u sudu do vremena do kog se cuva i krivicni spis.

(7) Istrazni sudija moze dozvoliti da ucesnici postupka koji imaju opravdani interes, pomocu magnetofona, snime izvodenje istragne radnje.

(8) Snimci iz st. 1 do 7 ovog clana ne mogu se javno prikazivati bez odluke suda. Ovakvu odluku sud moze donijeti samo uz prethodno pribavljenu saglasnost stranaka i ucesnika snimljene radnje.

Shodna primjena ovog zakonika

Clan 186

Za zapisnik o glavnom pretresu vase i odredbe cl. 320 do 323 ovog zakonika.

Zapisnik o vijecanju i glasanju

Clan 187

(1) O vijecanju i glasanju sastavice se poseban zapisnik.

(2) Zapisnik o vijecanju i glasanju sadrzi tok glasanja i odluku koja je donesena.

(3) Ovaj zapisnik potpisuju svi clanovi vijeca i zapisnicar. Odvojena misljenja prikljucice se zapisniku o vijecanju i glasanju, ako nijesu unesena u zapisnik.

(4) Zapisnik o vijecanju i glasanju zatvorice se u poseban omot. Ovaj zapisnik moze razgledati samo visi sud kad rjesava o pravnom lijeku i u tom slucaju duzan je da zapisnik ponovo zatvori u poseban omot i da na omotu naznaci da je razgledao zapisnik.

G l a v a XII ROKOVI

Rokovi za predaju podnesaka

Clan 188

(1) Rokovi predvidjeni ovim zakonikom ne mogu se produziti, osim kad to zakonik izricito dozvoljava. Ako je u pitanju rok koji je ovim zakonikom odredjen radi zastite prava odbrane i drugih procesnih prava okrivljenog, taj rok se moze skratiti ako to zahtijeva okrivljeni pisano ili usmeno na zapisnik pred sudom.

(2) Kad je izjava vezana za rok, smatra se da je data u roku, ako je prije nego sto rok istekne predata onom ko je ovlascen da je primi.

(3) Kad je izjava upucena preko poste preporucenom posiljkom ili telegrafskim putem, dan predaje posti smatra se kao dan predaje onome kome je upucena. Predaja vojnoj posti u mjestima gdje ne postoji redovna posta smatra se kao predaja posti preporucenom posiljkom.

(4) Okrivljeni koji se nalazi u pritvoru moze izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod suda koji vodi postupak ili je predati upravi zatvora, a lice koje se nalazi na izdrzavanju kazne ili se nalazi u ustanovi radi primjene mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere moze takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smjesteno. Dan kada je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predata upravi ustanove smatra se kao dan predaje organu koji je nadležan da je primi. Uprava zatvora ili ustanove izdace pritvorenom licu potvrdu o predaji izjave.

(5) Ako je podnesak koji je vezan za rok, zbog neznanja ili ocigledne omaske podnosioca, predat ili upucen nenadleznom sudu prije isteka roka, pa nadleznom sudu stigne poslije isteka roka, smatra se da je na vrijeme podnesen.

Racunanje rokova

Clan 189

(1) Rokovi se racunaju na sate, dane, mjesece i godine.

(2) Sat ili dan kad je dostavljanje ili saopstenje izvrшено, odnosno u koji pada dogadjaj od kada treba racunati trajanje roka ne uracunava se u rok, vec se za pocetak roka uzima prvi naredni sat, odnosno dan. U jedan dan racuna se 24 sata, a mjesec se racuna po kalendarskom vremenu.

(3) Rokovi odredjeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpoceo. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

(4) Ako posljednji dan roka pada na drzavni praznik ili u subotu ili u nedjelju ili u neki drugi dan kad drzavni organ nije radio, rok istice protekom prvog narednog radnog dana.

Povracaj u predjasnje stanje

Clan 190

(1) Okrivljenom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavu žalbe na presudu ili na rjesenje o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske

koristi sud ce dozvoliti povracaj u predjasnje stanje radi izjave žalbe, ako u roku od osam dana poslije prestanka uzroka zbog koga je propustio rok podnese molbu za povracaj u predjasnje stanje i ako istovremeno s molbom preda i žalbu.

(2) Poslije protoka tri mjeseca od dana propustanja ne moze se traziti povracaj u predjasnje stanje.

Odlucivanje o povracaju u predjasnje stanje

Clan 191

(1) O povracaju u predjasnje stanje odlucuje sudija pojedinac i predsjednik vijeca koje je donijelo presudu ili rjesenje koje se pobija zalbom.

(2) Protiv rjesenja kojim se dozvoljava povracaj u predjasnje stanje nije dozvoljena zalba.

(3) Kad je okrivljeni izjavio zalbu na rjesenje kojim se ne dozvoljava povracaj u predjasnje stanje sud je duzan da ovu zalbu, zajedno sa zalbom na presudu ili na rjesenje o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, kao i sa odgovorom na zalbu i svim spisima, dostavi visem sudu na rjesavanje.

Dejstvo molbe o povracaju u predjasnje stanje**Clan 192**

Molba za povracaj u predjasnje stanje, po pravilu, ne zadrzava izvršenje presude, odnosno rjesenja o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, ali sud nadležan za rjesavanje molbe moze odluciti da se sa izvršenjem zastane do donosenja odluke po molbi.

G l a v a XIII
IZVRSENJE ODLUKA

Pravosnaznost i izvrsnost presude**Clan 193**

(1) Presuda postaje pravosnazna kad se vise ne moze pobijati zalbom ili kad zalba nije dozvoljena.

(2) Pravosnazna presuda postaje izvrsna od dana dostavljanja, ako za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije izjavljena zalba ili su se stranke odrekle ili odustale od zalbe, presuda je izvrsna istekom roka za zalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od izjavljene zalbe.

(3) Ako sud koji je donio presudu u prvom stepenu nije nadležan za njeno izvršenje, dostavice ovjereni prepis presude sa potvrdom o izvrsnosti sudu koji je nadležan za izvršenje.

(4) Ako je rezervni podoficir ili oficir osudjen na kaznu, sud ce ovjereni prepis pravosnazne presude dostaviti organu nadležnom za poslove odbrane u kojem se osudjeni vodi u evidenciji.

Izvršenje odluke o trokovima postupka i oduzimanju predmeta**Clan 194**

(1) Izvršenje presude u pogledu troškova krivichnog postupka, oduzimanja imovinske koristi i imovinskopravnih zahtjeva vrsi nadležni sud po odredbama zakona koje vaze za izvrsni postupak.

(2) Troškovi krivichnog postupka prinudno se naplacuju u korist budzeta po slu-zbenoj duznosti. Troškovi prinudne naplate prethodno se isplacuju iz budzetskih sred-stava.

(3) Ako je u presudi izrecena mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta, sud koji je izrekao presudu u prvom stepenu odlucice da li ce se takvi predmeti prodati po odredbama zakona koje vaze za izvrsni postupak ili ce se predati kriminalistickom muzeju ili drugoj ustanovi ili ce se unistiti. Novac dobijen prodajom predmeta unosi se u budzet.

(4) Odredba stava 3 ovog clana shodno ce se primijeniti i kad se donese odluka o oduzimanju predmeta na osnovu clana 537 ovog zakonika.

(5) Pravosnazna odluka o oduzimanju predmeta moze se, van slucaja ponavljanja krivichnog postupka, odnosno zahtjeva za zastitu zakonitosti ili zahtjeva za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude, izmijeniti u parnicnom postupku ako se pojavi spor o svojini oduzetih predmeta.

Izvršnost drugih odluka**Clan 195**

(1) Ako ovim zakonikom nije drukcije odredjeno, rjesenja se izvrsavaju kad postanu pravosnazna. Naredbe se izvrsavaju odmah, ako organ koji je naredbu izdao ne naredi drukcije.

(2) Pravosnaznost rjesenja nastupa kad se ono ne može pobijati zalbom ili kad žalba nije dozvoljena.

(3) Rjesenja i naredbe, ako nije drukcije određeno, izvršavaju organi koji su te odluke donijeli. Ako je sud rjesenjem odlučio o troškovima krivičnog postupka, ti troškovi se naplaćuju po odredbama člana 194 st. 1 i 2 ovog zakonika.

Sumnja o dozvoljenosti izvršenja

Član 196

(1) Ako se pojavi sumnja o dozvoljenosti izvršenja sudske odluke ili o racunanju kazne ili ako u pravosudnoj presudi nije odlučeno o uracunanju pritvora ili ranije izdržane kazne ili uracunanje nije pravilno izvršeno, o tome će odlučiti posebnim rjesenjem predsjednik vijeća suda koji je sudio u prvom stepenu. Žalba zadržava izvršenje rjesenja, osim ako sud nije drukcije odredio.

(2) Ako se u toku izvršenja pojavi sumnja u pogledu tumačenja sudske odluke, o tome odlučuje predsjednik vijeća koje je donijelo pravosudnu odluku.

Pravosnaznost odluke o imovinskopravnom zahtjevu

Član 197

Kad je odluka kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu postala pravo-snazna osteceni može zahtijevati od suda koji je odlučio u prvom stepenu da mu izda ovjereni prepis odluke, sa naznačenjem da je odluka izvršna.

Propisi o kazenoj evidenciji

Član 198

Propis o načinu vođenja kaznene evidencije donosi Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

G l a v a XIV

TROSKOVI KRIVICNOG POSTUPKA

Vrste troškova

Član 199

(1) Troškovi krivičnog postupka su izdaci učinjeni povodom krivičnog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka i izdaci za preduzete istražne radnje prije istrage.

(2) Troškovi krivičnog postupka obuhvataju:

1) troškove za svjedoke, vjestake, tumace, stručna lica, troškove uvidjaja i troškove stenodaktilografskog i tehničkog snimanja i kopija zapisnika;

2) troškove prevoza okrivljenog;

3) izdatke za dovođenje osumnjicenog, okrivljenog, svjedoka i vjestaka;

4) putne troškove službenih lica;

5) troškove liječenja okrivljenog za vrijeme dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove porodjaja, osim troškova koji se naplaćuju iz fonda za zdravstveno osiguranje;

6) troškove tehničkog pregleda vozila, analize krvi i prevoza leša do mjesta obdukcije;

7) nagradu i nužne izdatke branioca, nužne izdatke privatnog tužioca i ostece-nog kao tužioca i njihovih zakonskih zastupnika, kao i nagradu i nužne izdatke njihovih punomocnika;

8) nužne izdatke ostecenog i njegovog zakonskog zastupnika, kao i nagradu i nužne izdatke njegovog punomocnika;

9) pausalni iznos, za troškove koji nijesu obuhvaceni prethodnim tačkama.

(3) Pausalni iznos se određuje prema trajanju i složenosti postupka i imovnom stanju lica obaveznog da plati ovaj iznos.

(4) Troškovi iz stava 2 tač. 1 do 6 ovog člana, kao i nužni izdaci postavljenog branioca i postavljenog punomocnika ostecenog kao tužioca (član 64 st. 3, čl. 70 i 204), u postupku zbog krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti, isplaćuju se iz sredstava organa koji vodi krivični postupak unaprijed, a naplaćuju se docnije od lica koja su dužna da ih

naknade po odredbama ovog zakonika. Organ koji vodi krivični postupak dužan je da sve troškove koji su unaprijed isplaćeni unese u popis koji će se priložiti spisima.

(5) Troškovi prevodjenja na jezik koji nije u službenoj upotrebi u sudu, koji nastaju primjenom odredaba ovog zakonika o pravu stranaka, svjedoka i drugih lica koja učestvuju u postupku na upotrebu svog jezika, neće se naplaćivati od lica koja su po odredbama ovog zakonika dužna da naknade troškove krivičnog postupka.

Odluka o troškovima

Član 200

(1) U svakoj presudi i rješenju kojima se obustavlja krivični postupak odlučuje se ko će snositi troškove postupka i koliko oni iznose.

(2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, posebno rješenje o visini troškova donijee istražni sudija, sudija pojedinac ili predsjednik vijeća kada se ti podaci pribave. Podaci o visini troškova i zahtjev za njihovu naknadu mogu se podnijeti najdavnije u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti presude ili rješenja o obustavi postupka.

(3) Kad je o troškovima krivičnog postupka odlučeno posebnim rješenjem, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće (član 24 stav 6).

Skrivljeni troškovi

Član 201

(1) Okrivljeni, oštećeni, oštećeni kao tuzilac, privatni tuzilac, branilac, zakonski zastupnik, punomoćnik, svjedok, vjestak, tumač i stručno lice (član 259), bez obzira na ishod krivičnog postupka, snose troškove svog dovodjenja, odlaganja istražne radnje ili glavnog pretresa i druge troškove postupka koje su prouzročili svojom krivicom, kao i odgo-varajući dio pausalnog iznosa.

(2) O troškovima iz stava 1 ovog člana donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snose privatni tuzilac i okrivljeni rješava u odluci o glavnoj stvari.

(3) O žalbi protiv posebnog rješenja iz stava 2 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 6 ovog zakonika.

Troškovi postupka kada je okrivljeni proglašen krivim

Član 202

(1) Kad sud okrivljenog oglasi krivim izreći će u presudi da je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka, koji su unaprijed isplaćeni iz budžetskih sredstava (član 199 stav 4) kao troškove privatnog tuzioca, oštećenog kao tuzioca i njihovih zakonskih zastupnika i nagrade za nužne izdatke njihovih punomoćnika.

(2) Lice koje je okrivljeno za više krivičnih djela neće se osuditi na naknadu troškova u pogledu djela za koja je oslobođeno od optužbe, ukoliko se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.

(3) U presudi kojom je više okrivljenih oglaseno krivim sud će odrediti koliki će dio troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće, osudice sve okrivljene da solidarno snose troškove. Plaćanje pausalnog iznosa odredice se za svakog okrivljenog posebno.

(4) U odluci kojom rješava o troškovima, sud može osloboditi okrivljenog od dužnosti da naknadi u cjelini ili djelimično troškove krivičnog postupka iz člana 199 stav 2 tac. 1 do 6 i 9 ovog zakonika, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje

izdržavanje okrivljenog ili lica koja je on dužan da izdržava. Ako se ove okolnosti utvrde poslije donošenja odluke o troškovima, predsjednik vijeća može, posebnim rješenjem, osloboditi okrivljenog od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, donosenja oslobadajuće ili odbijajuće presude

Član 203

(1) Kad se obustavi krivični postupak ili kad se donese presuda kojom se okrivljeni oslobadja od optužbe ili kojom se optužba odbija izreći će se u rješenju, odnosno presudi da troškovi krivičnog postupka iz člana 199 stav 2 tac. 1 do 6

ovog zakonika, kao i nuzni izdaci okrivljenog i nuzni izdaci i nagrada branioca padaju na teret budzetskih sredstava, osim u slucajevima odredjenim u narednim stavovima ovog clana.

(2) Lice koje je oglaseno krivim za krivicno djelo laznog prijavljivanja obavezace se da snosi troskove krivicnog postupka koje je prouzrokovalo laznim prijavljivanjem.

(3) Privatni tuzilac je duzan da naknadi troskove krivicnog postupka iz clana 199 stav 2 tac. 1 do 6 i 8 ovog zakonika, nuzne izdatke okrivljenog, kao i nuzne izdatke i nagradu njegovog branioca, ako je postupak završen presudom kojom se okrivljeni oslobadja od optuzbe ili presudom kojom se optuzba odbija ili rjesenjem o obustavi postupka, osim ako je postupak obustavljen, odnosno ako je donesena presuda kojom se optuzba odbija zbog smrti okrivljenog ili zbog toga sto je nastupila zastarjelost krivicnog gonjenja usljed odugovlacenja postupka koje se ne moze pripisati u krivicu privatnog tuzioca. Ako je postupak obustavljen usljed odustanka od tuzbe, okrivljeni i privatni tuzilac mogu se poravnati u pogledu njihovih medjusobnih troskova. Ako ima vise privatnih tuzila-ca, svi ce snositi troskove solidarno.

(4) Kad sud odbije optuzbu zbog nenadleznosti, odluku o troskovima donijece nadlezni sud.

(5) Ako zahtjev za naknadu nuznih izdataka i nagrade iz stava 1 ovog clana ne bude usvojen ili sud o njemu ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnosenja zahtjeva, okrivljeni i branilac imaju pravo da potrazivanja ostvaruju u parnicnom postupku protiv Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Republika).

Nagrada i nuzni izdaci branioca

Clan 204

(1) Nagradu i nuzne izdatke branioca i punomocnika privatnog tuzioca ili ostecenog dužno je da plati zastupano lice, bez obzira ko je po odluci suda duzan da snosi troskove krivicnog postupka, osim ako po odredbama ovog zakonika nagrada i nuzni izdaci branioca padaju na teret budzetskih sredstava. Ako je okrivljenom bio postavljen branilac, a placanjem nagrade i nuznih izdataka bi bilo dovedeno u pitanje izdrzavanje okrivljenog ili izdrzavanje lica koje je on obavezan da izdrzava, nagrada i nuzni izdaci branioca isplate se iz budzetskih sredstava. Ovako ce se postupati i ako je ostecenom kao tuziocu bio postavljen punomocnik.

(2) Punomocnik koji nije advokat ili advokatski pripravnik nema pravo na nagradu, vec samo na naknadu nuznih izdataka.

Troskovi koji nastanu kod viseg suda

Clan 205

O duznosti placanja troskova koji nastanu kod viseg suda odlucuje taj sud shodno odredbama cl. 199 do 204 ovog zakonika.

Posebni propisi o naknadi troskova

Clan 206

Potpuniji propis o naknadi troskova krivicnog postupka i visini pausalnog iznosa donosi Vlada.

G l a v a XV

IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Predmet imovinskopravnog zahtjeva

Clan 207

(1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao usljed izvršenja krivicnog djela raspra-vice se na predlog ovlascenih lica u krivicnom postupku, ako se time ne bi znatno odugovlacio ovaj postupak.

(2) Imovinskopravni zahtjev moze se odnositi na naknadu stete, povracaj stvari ili ponistaj odredjenog pravnog posla.

Podnosenje predloga za ostvarenje imovinskopravnog zahtjeva

Clan 208

(1) Predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku može podnijeti lice koje je ovlašteno da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.

(2) Ako su usljed krivičnog djela oštećena sredstva u državnoj svojini, organ koji je zakonom ovlašten da se stara o zaštiti tih sredstava može u krivičnom postupku učestvovati u skladu sa ovlaštenjima koja ima na osnovu tog zakona.

Postupak za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

Član 209

(1) Predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva podnosi se sudu pred kojim se vodi krivični postupak.

(2) Predlog se može podnijeti najdavnije do završetka glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.

(3) Lice ovlašteno na podnošenje predloga dužno je da određeno oznaci svoj zahtjev i da podnese dokaze.

(4) Ako ovlašteno lice nije podnijelo predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku do podizanja optuzbe, obavijestice se da može taj predlog podnijeti do završetka glavnog pretresa. Ako su usljed krivičnog djela oštećena sredstva u

državnoj svojini, a predlog nije stavljen, sud će o tome obavijestiti organ iz člana 208 stav 2 ovog zakonika.

Odustanak od predloga

Član 210

Ovlaštena lica (član 208) mogu, do završetka glavnog pretresa, odustati od predloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku i ostvarivati ga u parničnom postupku. U slučaju odustanka od predloga, takav predlog se ne može ponovo podnijeti.

Prikupljanje dokaza

Član 211

(1) Sud pred kojim se vodi postupak saslušaće okrivljenog o činjenicama naveđenim u predlogu i ispitaće okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinskopravnog zahtjeva. Sud je dužan da prikupi dokaze i izvidi šta je potrebno za odlučivanje o zahtjevu i prije nego što je podnijet takav predlog.

(2) Ako bi se izvidjanjem o imovinskopravnom zahtjevu znatno odugovlačio krivični postupak, sud će se ograničiti na prikupljanje onih podataka čije utvrđivanje davnije ne bi bilo moguće ili bi bilo znatno otežano.

Odluka o imovinskopravnom zahtjevu

Član 212

(1) O imovinskopravnom zahtjevu odlučuje sud.

(2) U presudi kojom okrivljenog oglasava krivim sud može ovlaštenom licu dosuditi imovinskopravni zahtjev u cjelini ili mu može dosuditi imovinskopravni zahtjev djelimično, a za višak uputiti na parnični postupak. Ako podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presudjenje, a njihovo pribavljanje bi vodilo znatnom odugovlačenju postupka, sud će ovlašteno lice uputiti da imovinskopravni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parničnom postupku.

(3) Kad sud donese presudu kojom se okrivljeni oslobadja od optuzbe ili kojom se optuzba odbija ili kad rješenjem obustavi krivični postupak uputice ovlašteno lice da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

(4) Kad se sud oglasi nenadležnim za krivični postupak uputice ovlašteno lice da imovinskopravni zahtjev može prijaviti u krivičnom postupku koji će otpočeti ili produžiti nadležni sud.

Odluka o predaji stvari oštećenom

Član 213

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na povratak stvari, a sud ustanovi da stvar pripada oštećenom i da se nalazi kod okrivljenog ili kod nekog od učesnika u krivičnom djelu ili kod lica kome su je oni dali na čuvanje odredice u presudi da se stvar preda oštećenom.

Ponistaj pravnog posla

Clan 214

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na ponistaj određenog pravnog posla, a sud nadje da je zahtjev osnovan izreci ce u presudi potpun ili djelimicni ponistaj tog pravnog posla, s posledicama koje otuda proisticu, ne dirajuci u prava trecih lica.

Izmjena odluke o imovinskopravnom zahtjevu**Clan 215**

(1) Pravosnaznu presudu kojom je odluceno o imovinskopravnom zahtjevu sud moze u krivicnom postupku izmijeniti samo povodom ponavljanja krivicnog postupka, zahtjeva za zastitu zakonitosti ili zahtjeva za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude.

(2) Van ovog slucaja osudjeni, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parnicnom postupku zahtijevati da se pravosnazna presuda krivicnog suda kojom je odluceno o imovinskopravnom zahtjevu izmijeni i to ako postoje uslovi za ponavljanje postupka po odredbama koje vaze za parnicni postupak.

Odredjivanje privremenih mjera**Clan 216**

(1) Na predlog ovlascenih lica (clan 208) mogu se u krivicnom postupku, po odredbama zakona koje vaze za izvrsni postupak, odrediti privremene mjere obezbjedjenja imovinskopravnog zahtjeva nastalog usljed izvrsenja krivicnog djela.

(2) Rjesenje iz stava 1 ovog clana donosi u istrazi istrazni sudija. Poslije podignute optuznice rjesenje donosi, van glavnog pretresa, predsjednik vijeca, a na glavnom pretresu vijece.

(3) Zalba protiv rjesenja vijeca o privremenim mjerama obezbjedjenja nije dozvoljena. U ostalim slucajevima o zalbi rjesava vijece iz clana 24 stav 6 ovog zakonika. Zalba ne zadrzava izvrsenje rjesenja.

Vracanje stvari u toku postupka**Clan 217**

(1) Ako se radi o stvarima koje nesumnjivo pripadaju ostecenom, a ne sluze kao dokaz u krivicnom postupku predace se ostecenom i prije zavrsetka postupka.

(2) Ako se vise ostecenih spore o svojini stvari, uputice se na parnicni postupak, a sud ce u krivicnom postupku odrediti samo cuvanje stvari kao privremenu mjeru obezbjedjenja.

(3) Stvari koje sluze kao dokaz oduzece se privremeno i po zavrsetku postupka vratiti vlasniku. Ako je ovakva stvar neophodno potrebna vlasniku, ona mu se moze vratiti i prije zavrsetka postupka, uz obavezu da je na zahtjev donese.

Mjere obezbjedjenja prema trecem licu**Clan 218**

(1) Ako osteceni ima zahtjev prema trecem licu zbog toga sto se kod njega nalaze stvari pribavljene krivicnim djelom ili zbog toga sto je ono usljed krivicnog djela doslo do

imovinske koristi, sud moze u krivicnom postupku, na predlog ovlascenih lica (clan 208) i po odredbama zakona koje vaze za izvrsni postupak odrediti privremene mjere obezbjedjenja i prema tom trecem licu. Odredbe clana 216 st. 2 i 3 ovog zakonika vaze i u ovom slucaju.

(2) U presudi kojom se okrivljeni oglasava krivim sud ce ili ukinuti mjere iz stava 1 ovog clana, ako vec ranije nijesu ukinute ili ce ostecenog uputiti na parnicni postupak, s tim sto ce se ove mjere ukinuti, ako parnicni postupak ne bude pokrenut u roku koji odredi sud.

G l a v a XVI
PREJUDICIJALNA PITANJA

Clan 219

(1) Ako primjena Krivichnog zakonika zavisi od prethodnog rjesenja kakvog pravnog pitanja za cijje rjesenje je nadlezan sud u kom drugom postupku ili neki drugi drzavni organ, sud koji sudi u krivicnom predmetu moze sam rijesiti i to pitanje po odredbama koje vase za dokazivanje u krivicnom postupku. Rjesenje ovog pravnog pitanja od strane krivicnog suda ima dejstvo samo za krivicni predmet koji ovaj sud raspravlja.

(2) Ako je o takvom prethodnom pitanju vec donio odluku sud u kom drugom postupku ili drugi drzavni organ, takva odluka ne veze krivicni sud u pogledu ocjene da li je ucinjeno odredjeno krivicno djelo.

G l a v a XVII

ZNACENJE ZAKONSKIH IZRAZA I OSTALE ODREDBE

Odobrenje za krivicno gonjenje

Clan 220

(1) Kad je zakonom odredjeno da je za gonjenje pojedinih lica i krivicnih djela potrebno prethodno odobrenje nadleznog drzavnog organa drzavni tuzilac ne moze zahtijevati sprovedjenje istrage niti podici neposredno optuznicu, odnosno optuzni predlog, ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato, osim ako je ratifikovanim medjunarodnim ugovorima drukcije odredjeno.

(2) Kad se za krivicno djelo goni po privatnoj tuzbi, odnosno po zahtjevu ostecenog kao tuzioca odobrenje pribavlja sud.

Obavjestenje o pritvoru, stupanju optuznice na pravnu snagu i osudjujucoj presudi

Clan 221

O stavljanju u pritvor, o stupanju optuznice na pravnu snagu, odnosno o osudjujucoj presudi zbog krivicnog djela za koje se goni na osnovu optuznog predloga sud ce, u roku od tri dana, obavijestiti organ ili poslodavca kod koga je okrivljeni u radnom odnosu.

Obustava postupka usled smrti ili trajnog dusevnog oboljenja okrivljenog

Clan 222

Kad se u toku krivicnog postupka utvrdi da je okrivljeni umro ili je po izvrsenju djela obolio od kakvog trajnog dusevnog oboljenja, rjesenjem istraznog sudije, sudije pojedinca ili predsjednika vijeca obustavice se krivicni postupak.

Kaznjavanje zbog odugovlacenja postupka

Clan 223

(1) Sud moze u toku postupka kazniti novcanom kaznom do 1.000 € branioca, punomocnika ili zakonskog zastupnika, ostecenog, ostecenog kao tuzioca ili privatnog tuzioca, ako su njegovi postupci ocigledno upravljani na odugovlacenje krivicnog postupka.

(2) O kaznjavanju advokata, odnosno advokatskog pripravnika obavijestice se advokatska komora ciji je clan.

(3) Ako drzavni tuzilac ne podnosi sudu predloge blagovremeno ili druge radnje u postupku preduzima s velikim zakasnjem i time prouzrokuje odugovlacenje postupka, obavijestice se o tome visi drzavni tuzilac.

Primjena pravila medjunarodnog prava

Clan 224

(1) U pogledu iskljucenja krivicnog gonjenja stranaca koji uzivaju pravo imuniteta u Srbiji i Crnoj Gori vase pravila medjunarodnog prava.

(2) U slucaju sumnje da li se radi o tim licima sud ce se za objasnjenje obratiti organu uprave nadleznom za inostrane poslove.

Obaveza drzavnih organa, sudova i drugih organa u otkrivanju krivicnog djela i ucinioca

Clan 225

Svi drzavni organi duzni su da sudovima i drugim organima koji ucestvuju u krivi-cnom postupku pruze potrebnu pomoc, narocito ako se radi o otkrivanju krivicnih djela i pronalazenju ucinilaca.

Znacenje izraza

Clan 226

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakoniku imaju ovo znacenje:

1) osumnjiceni je lice prema kome je prije pokretanja krivicnog postupka nadlezni drzavni organ preduzeo neku radnju zbog postojanja osnova sumnje da je izvrсило krivicno djelo;

2) okrivljeni je lice protiv koga je donijeto rjesenje o sprovođenju istrage ili protiv koga je podnijeta optuznica, optuzni predlog ili privatna tuzba ili lice protiv kojeg je pokre-
nut posebni postupak za primjenu mjere bezbjednosti iz cl. 69 i 70 Krivicnog zakonika;

3) optuzeni je lice protiv koga je optuznica stala na pravnu snagu;

4) osudjeni je lice za koje je pravosnaznom presudom ili pravosnaznim rjesenjem o kaznjavanju utvrdjeno da je krivicno odgovorno za odredjeno krivicno djelo;

5) izraz okrivljeni je i opsti naziv za okrivljenog, optuzenog i osudjenog;

6) osteceni je lice cije je kakvo licno ili imovinsko pravo krivicnim djelom povrije-djeno ili ugrozeno;

7) tuzilac je drzavni tuzilac, privatni tuzilac i osteceni kao tuzilac;

8) stranka je tuzilac i okrivljeni.

Dio drugi TOK POSTUPKA

A. PRETKRIVICNI POSTUPAK

G l a v a XVIII

KRIVICNA PRIJAVA I OVLASCENJA ORGANA PRETKRIVICNOG POSTUPKA

Obaveza prijavljivanja krivicnog djela

Clan 227

(1) Svi drzavni organi, organi lokalne samouprave, javna preduzeca i ustanove duzni su da prijave krivicna djela za koja se goni po sluzbenoj duznosti, o kojima su obavijesteni ili za koja saznaju na drugi nacin.

(2) Podnosioci krivicne prijave iz stava 1 ovog clana navescu dokaze koji su im poznati i preduzece mjere da bi se sacuvali tragovi krivicnog djela, predmeti na kojima je ili pomocu kojih je ucinjeno krivicno djelo i drugi dokazi.

Prijavljivanje krivicnih djela od strane gradjana

Clan 228

(1) Svako treba da prijavi krivicno djelo za koje se goni po sluzbenoj duznosti.

(2) U kojim slucajevima neprijavljivanje krivicnog djela predstavlja krivicno djelo odredjuje Krivicni zakonik.

Podnosenje prijave

Clan 229

(1) Prijava se podnosi nadleznom drzavnom tuziocu, pisano ili usmeno.

(2) Ako se prijava podnosi usmeno, prijavilac ce se upozoriti na posljedice laznog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastavice se zapisnik, a ako je prijava saopstena tele-fonom ili drugim telekomunikacionim sredstvom sacinice se sluzbena zabiljeska.

(3) Ako je prijava podnesena sudu, policiji ili nenadleznom drzavnom tuziocu, oni ce prijavu primiti i odmah dostaviti nadleznom drzavnom tuziocu.

Ovlascenja i radnje policije

Clan 230

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, policija je dužna da preduzme potrebne mjere da se pronadje ucinilac krivičnog djela, da se ucinilac ili saucesnik ne sakrije ili ne pobjegne, da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz, kao i da prikupe sva obavještenja koja bi mogla biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka.

(2) U cilju ispunjenja dužnosti iz stava 1 ovoga clana policija može da traži obavještenja od gradjana, da primijeni poligrafsko testiranje, da izvrši analiziranje glasa, da izvrši antiteroristički pregled, da za neophodno potrebno vrijeme organici kretanje određenih lica na određenom prostoru, da javno raspise nagradu u cilju prikupljanja obavještenja, da od pravnog lica koje pruža telekomunikacijske usluge zatraži provjeru identičnosti telekomunikacijskih adresa koje su u određenom vremenu uspostavile vezu, da izvrši potreban pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga, da preduzme potrebne mjere u vezi sa utvrđivanjem istovjetnosti lica i predmeta, da raspise potragu za licima i stvarima za kojima se traži, da u prisustvu odgovornog lica pregleda određene objekte i prostorije drzavnih organa, preduzeca, radnji i drugih pravnih lica, ostvari uvid u njihovu dokumentaciju i da je po potrebi oduzme, kao i da preduzme i druge potrebne radnje i mjere. O cinjenicama i okolnostima koje su utvrđene prilikom preduzimanja pojedinih radnji, a mogu biti od interesa za krivični postupak, kao i o predmetima koji su pronadjeni ili oduzeti sastavice se zapisnik ili službena zabiljeska.

(3) Prilikom uvidjaja za krivično djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja za koje postoje osnovi sumnje da je prouzrokovalo teske posljedice ili da je izvršeno sa umisljajem, policija može od osumnjicenog privremeno, a najduže do tri dana, oduzeti vozacku dozvolu.

(4) Lice prema kojem je primijenjena neka od radnji ili mjera iz st. 2 i 3 ovog clana ima pravo da podnese pritužbu nadleznom drzavnom tuziocu.

Prikupljanje obavjestenja gradjana

Clan 231

(1) Policija može pozivati gradjane radi prikupljanja obavjestenja. U pozivu se mora naznaciti razlog pozivanja. Prinudno se može dovesti lice koje se nije odazvalo pozivu samo ako je u pozivu bilo na to upozoreno.

(2) Prilikom postupanja po odredbama ovoga clana policija ne može gradjane sa-slusavati u svojstvu okrivljenog, svjedoka ili vjestaka, osim u slucaju iz stava 9 ovoga clana.

(3) Prikupljanje obavjestenja od istog lica može trajati onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavjestenje, a najduže cetiri sata.

(4) Obavjestenja od gradjana se ne smiju prikupljati prinudno.

(5) Službena zabiljeska ili zapisnik o datom obavjestenju procitace se licu koje je obavjestenje dalo. To lice može staviti primjedbe koje je policija dužna da unese u slu-zbenu zabiljesku ili zapisnik. Kopija službene zabiljeske ili zapisnika o datom obavjestenju izdace se gradjaninu, ako to zahtijeva.

(6) Gradjanin se može ponovo pozivati radi prikupljanja obavjestenja o okolno-stima drugog krivičnog djela ili ucinioca, a radi prikupljanja obavjestenja o istom krivičnom djelu ne može se ponovo prinudno privoditi.

(7) Kad policija prikuplja obavjestenja od lica za koje postoje osnovi sumnje da je ucinilac krivičnog djela ili prema tom licu preduzima radnje u pretkrivičnom postupku predviđene ovim zakonikom može ga pozivati u svojstvu osumnjicenog. U pozivu ce se osumnjiceni upozoriti da ima pravo da uzme advokata.

(8) Ako policija u toku prikupljanja obavjestenja ocijeni da pozvani gradjanin može biti smatran osumnjicenim, dužna je da ga odmah obavijesti o djelu za koje se tereti i osnovama sumnje, o pravu da uzme branioca koji ce prisustvovati njegovom daljem sa-slusanju, da nije dužan da odgovara na postavljena pitanja, te da mu, u slucaju zadržavanja (clan 234), predoci prava propisana u clanu 5 ovoga zakonika i omoguci koriscenje prava propisanih u clanu 233 stav 1 ovoga zakonika.

(9) Ako osumnjiceni pristane da iskaz u prisustvu advokata, policija ce ga saslušati prema odredbama ovoga zakonika o saslušanju okrivljenog. O saslušanju osumnjicenog policija ce obavijestiti nadleznog drzavnog tuzioca koji može

prisustvovati njegovom saslanju. Zapisnik o ovom saslanju se ne izdvaja iz spisa i moze se koristiti kao dokaz u krivicnom postupku.

(10) Po odobrenju istraznog sudije, odnosno predsjednika vijeca policija moze prikupljati obavjestenja i od lica koja se nalaze u pritvoru, ako je to potrebno radi otkrivanja drugih krivicnih djela i ucinilaca. Ova ce se obavjestenja prikupljati u ustanovi u kojoj okrivljeni izdrzava pritvor, u vrijeme koje odredi istrazni sudija ili predsjednik vijeca. Prikupljanju ovih obavjestenja prisustvuju i branilac okrivljenog, ako to pritvorenik zahtijeva.

(11) Na osnovu prikupljenih obavjestenja policija sastavlja krivicnu prijavu u kojoj navodi dokaze za koje je saznala prilikom prikupljanja obavjestenja. U krivicnu prijavu ne unosi se sadrzina izjava koje su pojedini gradjani dali prilikom prikupljanja obavjestenja, osim iskaza datih u smislu stava 9 ovog clana. Uz krivicnu prijavu dostavljaju se i predmeti, skice, fotografije, pribavljeni izvjestaji, spisi o preduzetim mjerama i radnjama, sluzbene zabiljeske, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspjesno vodjenje postupka. Ako policija, poslije podnosenja krivicne prijave, sazna za nove cinjenice, dokaze ili tragove krivicnog djela duzna je da prikupi potrebna obavjestenja i da izvjestaj o tome, kao dopunu krivicne prijave, dostavi drzavnom tuziocu.

Lisenje slobode i upoznavanje o pravima lica lisenog slobode

Clan 232

(1) Ovlasceni policijski sluzbenici mogu neko lice lisiti slobode, ako postoji bilo koji razlog predvidjen u clanu 148 ovog zakonika za odredjivanje pritvora, ali su duzni da to lice, bez odlaganja, uz krivicnu prijavu sprovedu nadleznom istraznom sudiji, osim u slucaju iz clana 234 ovog zakonika. Prilikom dovodjenja ovlasceni policijski sluzbenik ce obavijestiti istraznog sudiju o razlozima i o vremenu lisenja slobode.

(2) Lice lisenog slobode mora biti upoznato sa pravima iz clana 5 ovog zakonika.

(3) Ako je, zbog neotklonjivih smetnji, sprovedjenje lica lisenog slobode trajalo duze od osam sati, ovlasceni policijski sluzbenik je duzan da istraznom sudiji ovakvo zaka-snjenje posebno obrazlozi, o cemu ce istrazni sudija saciniti zabiljesku, odnosno zapisnik.

Istrazni sudija ce u zapisnik unijeti i izjavu lica lisenog slobode o vremenu i mjestu lisenja slobode.

Postupanje istraznog sudije nakon dovodjenja lica lisenog slobode

Clan 233

(1) Istrazni sudija duzan je da licu lisenom slobode, koje mu je dovedeno, odmah saopsti da moze uzeti branioca, omoguci da u njegovom prisustvu, uz koriscenje telefona, telegrafa ili drugog elektronskog prenosioca poruka obavijesti branioca neposredno ili posredstvom clanova porodice ili treceg lica ciji identitet istraznom sudiji mora biti otkriven, a ako je potrebno i pomogne mu da nadje branioca.

(2) Ako lice lisenog slobode ne obezbijedi prisustvo branioca u roku od 24 sata od kada mu je to, u smislu stava 1 ovog clana, omoguceno ili izjavi da ne zeli da uzme branioca, istrazni sudija je duzan da ga bez odlaganja sasluca, a najkasnije u roku od narednih 12 sati od dovodjenja.

(3) Ako u slucaju obavezne odbrane (clan 69 stav 1) lice lisenog slobode ne uzme branioca u roku od 24 sata od casa kad je pouceno o ovom pravu ili izjavi da nece uzeti branioca, postavice mu se branilac po sluzbenoj duznosti i bez odlaganja ga saslusati.

(4) Odmah poslije saslanja istrazni sudija ce odluciti da li ce lice lisenog slobode pustiti na slobodu ili ce odrediti pritvor. Ako istrazni sudija licu lisenom slobode odredi pritvor, duzan je da o tome odmah obavijesti drzavnog tuzioca i da mu u roku od dva sata dostavi spise.

(5) Ako drzavni tuzilac u vrijeme saslanja nije podnio zahtjev za sprovedjenje istrage, a ne podnese ga ni u roku od 48 sati od casa odredjivanja pritvora, istrazni sudija ce pritvoreno lice pustiti na slobodu.

(6) Ako istrazni sudija u roku od 48 sati od podnosenja zahtjeva za sprovedjenje istrage ne donese rjesenje o sprovedjenju istrage, duzan je da pritvoreno lice pusti na slobodu.

(7) Kad je lice lisenog slobode dovedeno istraznom sudiji, moze ono, njegov branilac, clan njegove porodice ili lice sa kojim zivi u vanbracnoj zajednici, zahtijevati da istrazni sudija odredi ljekarski pregled. Takav zahtjev moze podnijeti i drzavni tuzilac. Odluku o odredjivanju ljekara koji ce obaviti pregled i zapisnik o njegovom saslanju istrazni sudija ce prilozi istraznim spisima.

Zadrzavanje

Clan 234

(1) Lice liseni slobode po clanu 232 stav 1, kao i osumnjicenog iz clana 231 st. 7 i 8 ovog zakonika organ policije moze izuzetno zadržati, radi prikupljanja obavjestenja (clan 231 stav 1) ili saslušavanja, najduze 48 sati od casa lisenja slobode, odnosno odazivanja na poziv.

(2) O zadržavanju policija odmah, a najkasnije u roku od dva sata, donosi i urucuje rjesenje zadržanom licu i braniocu. U rjesenju moraju biti navedeni djelo za koje se osumnjiceni tereti, osnovi sumnje, dan i cas lisenja slobode ili odazivanja pozivu, kao i vrijeme pocetka zadržavanja.

(3) Protiv rjesenja o zadržavanju osumnjiceni i branilac imaju pravo žalbe, koja se sa spisom predmeta odmah dostavlja istraznom sudiji. Istrazni sudija je duzan da o žalbi odluci u roku od cetiri sata od kada je primio žalbu. Žalba ne zadržava izvršenje rjesenja.

(4) Policija je duzna da o zadržavanju odmah obavijesti istraznog sudiju. Istrazni sudija moze zahtijevati da mu policija odmah sprovede zadržano lice.

(5) Ukoliko policija u roku od 48 sati ne podnese krivicnu prijavu i sprovede zadržano lice istraznom sudiji duzna je zadržano lice da pusti na slobodu. U vezi istog krivicnog djela isto lice se ne moze ponovo zadržavati.

(6) Osumnjiceni ima prava predvidjena u clanu 231 stav 8 ovog zakonika.

(7) Osumnjiceni mora imati branioca cim policija donese rjesenje o zadržavanju. Ako osumnjiceni sam ne obezbijedi branioca, policija ce mu ga obezbijediti po sluzbenoj duznosti, po redosljedu sa spiska koji dostavlja Advokatska komora.

Lisenje slobode lica zatecenog u izvršenju krivicnog djela

Clan 235

Lice zateceno pri izvršenju krivicnog djela za koje se goni po sluzbenoj duznosti moze svako lisiti slobode. Lice liseni slobode se mora odmah predati istraznom sudiji ili policiji, a ako se to ne moze uciniti, mora se odmah obavijestiti jedan od tih organa. Policija ce postupiti po clanu 232 ovoga zakonika.

Zadržavanje na mjestu izvršenja krivicnog djela i druge radnje

Clan 236

(1) Ovlasceni policijski sluzbenik ima pravo da lice zateceno na mjestu izvršenja krivicnog djela uputi istraznom sudiji ili da ga zadrzi na mjestu izvršenja krivicnog djela do njegovog dolaska, ako bi to lice moglo dati podatke vazne za krivicni postupak i ako je vjerovatno da se njihovo saslušanje docnije ne bi moglo izvršiti ili bi bilo skopcano sa znatnim odugovlacenjem ili drugim teskocama. Zadržavanje ovih lica na mjestu izvršenja krivicnog djela ne moze trajati duze od sest sati.

(2) Kad je to neophodno radi utvrđivanja istovjetnosti ili u drugim slucajevima od interesa za uspjesno vodjenje postupka, policija moze fotografisati osumnjicenog i uzeti otiske njegovih prstiju, a uz prethodno odobrenje istraznog sudije javno objaviti fotografiju osumnjicenog i preduzeti druge radnje potrebne za utvrđivanje identiteta.

(3) Ako je potrebno da se utvrdi od koga poticu otisci prstiju na pojedinim predmetima, policija moze uzimati otiske prstiju od lica za koja postoji vjerovatnoca da su mogla doci u dodir s tim predmetima.

(4) Lice prema kojem je preduzeta neka od radnji iz ovog clana ima pravo da podnese pritužbu nadleznom drzavnom tuziocu ili neposredno visem organu policije.

Mjere tajnog nadzora

Clan 237

(1) Ako se na drugi nacin ne mogu prikupiti dokazi ili bi njihovo prikupljanje zahtijevalo nesrazmjerni rizik i ugrozavanje zivota ljudi, na pisani i obrazlozeni predlog drzavnog tuzioca predat u zatvorenoj koverti sa oznakom M.T.N. (mjere tajnog nadzora),

istrazni sudija moze protiv lica za koje postoje osnovi sumnje da su sama ili zajedno sa drugim izvršila krivicna djela iz clana 238 ovog zakonika narediti:

1) tajni nadzor i tehnicko snimanje telefonskih razgovora, odnosno sredstava za tehnicku komunikaciju na daljinu i privatnih razgovora koji se obavljaju u privatnim ili javnim prostorijama ili na otvorenom;

- 2) tajno fotografisanje i vizuelno snimanje u privatnim prostorijama;
- 3) tajno fotografisanje i vizuelno snimanje na javnim mjestima i otvorenom pro-storu;
- 4) fiktivnu kupovinu predmeta i lica i fiktivno davanje i primanje mita;
- 5) pracenje prevoza i isporuke predmeta krivicnog djela;
- 6) dostavljanje podataka od bankarskih i drugih finansijskih organizacija o depozitima, licnim i poslovnim racunima ili transakcijama;
- 7) upotrebu elektronskih uredjaja za otkrivanje lokacija i pozicioniranje lica i predmeta;
- 8) snimanje razgovora uz prethodno informisanje i saglasnost jednog od ucesnika razgovora;
- 9) angazovanje prikrivenog isljednika i svjedoka.

(2) Mjere iz stava 1 tacka 1 ovog clana mogu da se odrede i prema licima za koje postoje osnovi sumnje da izvrsiocu ili od izvrsilaca krivicnih djela iz clana 238 ovog zakonika prenose poruke u vezi sa krivicnim djelom, odnosno da se izvršilac služi njihovim prikljucima na telefon ili drugim telekomunikacionim uredjajem.

(3) Izvršenje mjera iz stava 1 tac. 4, 8 i 9 ovog clana ne smije da predstavlja pod-sticanje na izvršenje krivicnog djela.

Krivicna djela za koja mogu biti naredjene MTN

Clan 238

(1) Mjere iz clana 237 ovog zakonika mogu se narediti:

- 1) za krivicna djela za koje se moze izreci kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teza kazna;
- 2) za krivicna djela sa elementima organizovanog kriminala.

Odredjivanje MTN

Clan 239

(1) Mjere iz clana 237 ovog zakonika odredjuje istrazni sudija pisanom obrazloze-nom naredbom. U naredbi se navode raspoloživi podaci o licu prema kojem se mjera pri-mjenjuje, krivicno djelo zbog kojega se mjere naredjuju, cinjenice iz kojih proistice potreba njihovog preduzimanja, rok trajanja koji mora biti primjeren ostvarenju cilja mjere, nacin, obim i mjesto sprovođenja mjere. Mjere mogu trajati najduze sest mjeseci, a zbog vaznih razloga mogu biti proizvedene za jos sest mjeseci.

(2) Uz naredbu za izvršenje mjere iz clana 237 stav 1 tacka 1 ovog zakonika, istra-zni sudija ce izdati poseban nalog u kojem ce navesti samo telefonski broj ili e-mail adre-su i trajanje mjere, a nalog ce policija predati privrednim subjektima iz stava 3 ovog clana u postupku izvršenja mjere.

(3) Postanska, telegrafaska i druga preduzeca, drustva i lica registrovana za prenosenje informacija duzna su da policiji omoguce izvršenje mjere iz clana 237 stav 1

ovog zakonika. Sluzbena i odgovorna lica koja ucestvuju u postupku donosenja naredbe i izvršenju mjera iz clana 237 ovog zakonika duzna su da kao sluzbenu tajnu cuvaju sve podatke koje su saznali u ovom postupku.

(4) Ako se prilikom preduzimanja nadzora i tajnog snimanja zabiljeze podaci i obavjestenja koji upucuju na neko drugo krivicno djelo, taj ce se dio snimka prepisati i dostaviti drzavnom tuziocu, ako se radi o nekom od krivicnih djela navedenih u clanu 238 ovog zakonika.

(5) Drzavni tuzilac i istrazni sudija ce, na odgovarajuci nacin (prepisom zapisnika ili sluzbenih zabiljeski bez licnih podataka, izdvajanje sluzbene zabiljeske iz spisa i sl.), sprijeciti da neovlascena lica, osumnjiceni ili njegov branilac utvrde identitet lica koja su izvršila mjere iz clana 237 ovog zakonika. Ako se ova lica saslušavaju kao svjedoci sud ce postupiti na nacin propisan odredbama clana 101 ovog zakonika.

Izvršenje MTN

Clan 240

(1) Mjere iz clana 237 ovoga zakonika izvrsava policija, vodeci racuna da se u sto manjoj mjeri narusava privatnost lica koja nijesu podvrgnuta mjeri.

(2) Ovlasceni policijski sluzbenik koji izvrsava mjeru vodi evidenciju o svakoj preduzetoj radnji, o cemu drzavnom tuziocu i istraznom sudiji dostavlja periodicne izvje-staje o izvršenju mjera. Ako istrazni sudija ocijeni da vise ne postoji potreba za primjenu naredjenih mjera, donosi naredbu o prestanku mjere.

(3) Po izvršenju mjera iz clana 237 ovog zakonika policija ce dostaviti drzavnom tuziocu konacan izvjestaj i ostali materijal pribavljen primjenom mjera.

(4) Ako državni tuzilac odluci da neće protiv osumnjicenog zahtijevati vođenje po-stupka, dostavice materijal dobijen primjenom člana 237 ovog zakonika u zatvorenom omotu sa posebnom oznakom M.T.N istražnom sudiji, koji će narediti da se materijal uništi u prisustvu državnog tužioca i istražnog sudije, o čemu će istražni sudija saciniti zapisnik.

(5) Istražni sudija će postupiti po stavu 4 ovog člana, ako državni tuzilac podnese zahtjev za sprovođenje istrage protiv osumnjicenog prema kom su primijenjene mjere tajnog nadzora, a dobijeni rezultati ili dio njih nijesu potrebni za vođenje krivičnog postupka.

(6) U slučaju iz st. 4 i 5 ovog člana podaci se smatraju službenom tajnom.

Pravno nevaljani dokazi

Član 241

(1) Ako je u primjeni mjera iz člana 237 ovog zakonika postupljeno suprotno odredbama ovog zakonika ili naredbi istražnog sudije, na prikupljenim podacima se ne može zasnivati sudska odluka. Na dobijene podatke i obavještenja shodno će se primjenjivati odredbe člana 98 ovog zakonika. Odredbe člana 184 stav 1, člana 281 stav 4, člana 345 stav 3 i člana 382 stav 4 ovog zakonika shodno će se primjenjivati i na snimke sacinjene suprotno odredbama ovog i člana 237 ovog zakonika.

Obavještanje lica prema kojem je predizumana mjera nadzora

Član 242

(1) Prije nego što se uništi materijal dobijen mjerama tajnog nadzora, u smislu člana 240 st. 4 i 5 ovog zakonika, istražni sudija će obavijestiti lice protiv koga je mjera preduzeta, a to lice ima pravo uvida u prikupljeni materijal.

(2) Ako postoji osnovana bojazan da bi obavještanje lica iz stava 1 ovog člana ili uvid u dobijeni materijal moglo da predstavlja ozbiljnu opasnost po život i zdravlje ljudi ili bi moglo ugroziti neku od istraga koje su u toku ili iz nekih drugih opravdanih razloga, istražni sudija, po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, može odlučiti da ne obavještava lice prema kome je preduzeta mjera i da mu ne dozvoli uvid u dobijeni materijal.

Odbacivanje i dopuna krivične prijave

Član 243

(1) Državni tuzilac će obrazloženim rješenjem odbaciti prijavu ako iz same prijave proistice da prijavljeno djelo nije krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju gonjenje. O odbacivanju prijave, kao i o razlozima za to državni tuzilac će obavijestiti oštećenog u roku od osam dan (član 59), a ako je krivičnu prijavu podnijela policija obavijestice i taj organ.

(2) Ako državni tuzilac iz same prijave ne može ocijeniti da li su vjerovatni navodi prijave ili ako podaci u prijavi ne pružaju dovoljno osnova da može odlučiti da li će zahtijevati sprovođenje istrage ili ako je do državnog tužioca samo dopro glas da je izvršeno krivično djelo, a naročito ako je izvršilac nepoznat, državni tuzilac će, sam ili posredstvom drugih organa, prikupiti potrebna obavještenja. U tu svrhu državni tuzilac može pozvati podnosioca prijave, prijavljeno lice i druga lica za koja ocijeni da mogu pružiti relevantne podatke od značaja za odluku po prijavi. Ako nije u mogućnosti da to preduzme sam, državni tuzilac će zahtijevati od policije da prikupe potrebna obavještenja i da preduzmu druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinioca (cl. 230, 231 i 236).

(3) Radi razjasnjenja određenih stručnih pitanja koja se postavljaju kod odlučivanja o krivičnoj prijavi, državni tuzilac može zatražiti od lica odgovarajuće struke da mu o tim pitanjima da potrebna objašnjenja.

(4) Državni tuzilac može uvijek tražiti da ga policija obavijesti o mjerama koje su preduzeli. Policija je dužna da mu bez odlaganja odgovori.

(5) Ako i poslije preduzetih radnji iz st. 2, 3 i 4 ovog člana proistice neke od okolnosti iz stava 1 ovog člana, ili ako ne postoji osnovana sumnja da je osumnjiceni izvršio krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, državni tuzilac će odbaciti prijavu.

(6) Državni tužilac i drugi državni organ, preduzeća i druga pravna lica dužni su prilikom prikupljanja obavještenja, odnosno davanja podataka da postupaju obazrivo, vodeći računa da se ne naskodi časti i ugledu lica na koje se ovi podaci odnose.

Odlaganje krivičnog gonjenja

Član 244

(1) Državni tužilac može odložiti krivično gonjenje za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, kada nađe da ne bi bilo cjelisho -

dno da se vodi krivični postupak, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život učinioca i njegova lična svojstva, ako osumnjiceni prihvati ispunjenje jedne ili više od sljedećih obaveza:

- 1) da otkloni štetnu posljedicu nastalu izvršenjem krivičnog djela ili da naknadi pricinjenu štetu;
- 2) da plati određeni novčani iznos u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove;
- 3) da obavi određeni društvenokorisni ili humanitarni rad;
- 4) da ispuni dospjele obaveze izdržavanja.

(2) Osumnjiceni je dužan da prihvacenu obavezu izvrši u roku koji ne može biti duži od šest mjeseci.

(3) Državni tužilac obaveze iz stava 1 ovog člana utvrđuje rješenjem. Rješenje se dostavlja osumnjicenom, oštećenom ako ga ima, odnosno humanitarnoj organizaciji ili javnoj ustanovi u čiju se korist nalaze izvršenje. Na rješenje državnog tužioca oštećeni i osumnjiceni mogu podnijeti prigovor neposredno visem državnom tužiocu, u roku od osam dana od dana dostave rješenja.

(4) Prije donosenja rješenja iz stava 3 ovog člana državni tužilac će sprovesti postupak poravnanja između oštećenog i osumnjicenog za obaveze iz tac. 1 i 4, odnosno pribavljanja saglasnosti osumnjicenog za mjere iz tac. 2 i 3 ovog člana.

(5) Vrhovni državni tužilac će uputstvom blize urediti postupak poravnanja, sprovođenje drugih radnji u primjeni odredaba ovog člana, te sadržinu rješenja o određivanju mjera i njihovo sprovođenje.

(6) Ako osumnjiceni izvrši obavezu iz stava 1 tac. 1 i 4 ovoga člana određenu uz pristanak oštećenog ili obaveze iz stava 1 tac. 2 i 3 ovog člana u roku iz stava 2 ovog člana, državni tužilac će odbaciti krivičnu prijavu, a odredbe člana 59 ovog zakonika neće se primjenjivati, sa čime će državni tužilac upoznati oštećenog prije prihvatanja poravnjanja.

Odbacivanje krivične prijave iz razloga pravčnosti (nacelo oportuniteta krivičnog gonjenja)

Član 245

Za krivična djela iz člana 244 ovog zakonika državni tužilac može odbaciti krivičnu prijavu, ako je osumnjiceni, usljed stvarnog kajanja, spriječio nastupanje štete ili je štetu u potpunosti već nadoknadio, a državni tužilac, prema okolnostima slučaja, ocijeni da izricanje krivične sankcije ne bi bilo pravilno. U ovom slučaju odredbe člana 59 ovog zakonika se neće primjenjivati.

Privremeno oduzimanje predmeta, uvidjaj i vjestacenje

Član 246

(1) Policija može, i prije pokretanja istrage, privremeno oduzeti predmete po odredbama člana 81 ovog zakonika, ako postoji opasnost od odlaganja i pretresti stan i lica pod uslovima predviđenim u članu 79 ovog zakonika.

(2) Policija je dužna da privremeno oduzete predmete odmah vrati vlasniku ili držaocu, ako krivični postupak ne bude pokrenut, odnosno ako u roku od tri mjeseca ne podnese krivičnu prijavu nadležnom državnom tužiocu.

(3) Ako istražni sudija nije u mogućnosti da odmah izadje na lice mjesta, policija može sama izvršiti uvidjaj i odrediti potrebna vjestacenja, osim obdukcije i ekshumacije leša. Ako istražni sudija stigne na lice mjesta u toku vrsenja uvidjaja, on može preduzeti vrsenje ovih radnji.

(4) O radnjama iz st. 1 do 3 ovog člana policija, odnosno istražni sudija će bez odlaganja obavijestiti državnog tužioca.

Preduzimanje pojedinih istrazačkih radnji kada je učinilac nepoznat

Član 247

(1) Kad je ucinilac krivcnog djela nepoznat ili ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivcno djelo, drzavni tuzilac moze predloziti da istrazni sudija preduzme pojedine istrazne radnje, ako je, s obzirom na okolnosti slucaja, neophodno ili cjelishodno da se one preduzmu prije pokretanja istrage. Ako se istrazni sudija ne slozi sa tim predlogom, zatrazice da o tome odluci vijece (clan 24 stav 6).

(2) Zapisnici o preduzetim istraznim radnjama dostavljaju se drzavnom tuziocu.

Preduzimanje neodloznih istraznih radnji prije istrage

Clan 248

(1) Istrazni sudija nadleznog suda, kao i istrazni sudija nizeg suda na cijem je podrucju izvršeno krivcno djelo moze, prije donosenja rjesenja o sprovođenju istrage, po sluzbenoj duznosti ili na predlog drzavnog tuzioca, preduzeti pojedine istrazne radnje za koje je vjerovatno da se njihovo provodjenje docnije ne bi moglo izvršiti ili bi bilo skopcano sa znatnim odugovlacenjem ili drugim teskocama, ali o svemu sto je preduzeto mora obavijestiti nadleznog drzavnog tuzioca.

(2) Istraznim radnjama koje se preduzimaju po stavu 1 ovoga clana moze da pri-sustvuje drzavni tuzilac koji postupa pred tim sudom.

(3) U pogledu pozivanja, odbrane i saslusavanja osumnjicenog primjenjuju se odredbe o pozivanju, odbrani i saslusanju okrivljenog.

B. PRETHODNI POSTUPAK

G l a v a XIX ISTRAGA

Svrha istrage

Clan 249

(1) Istraga se pokrece protiv odredjenog lica kad postoji osnovana sumnja da je ucinilo krivcno djelo.

(2) U istrazi ce se prikupiti dokazi i podaci koji su potrebni da bi se moglo odluciti da li ce se podici optuznica ili obustaviti postupak, dokazi za koje postoji opasnost da se nece moci ponoviti na glavnom pretresu ili bi njihovo izvodjenje bilo otezano, kao i drugi dokazi koji mogu biti od koristi za postupak, a cijje se izvodjenje, s obzirom na okolnosti slucaja, pokazuje cjelishodnim.

Zahtjev za sprovođenje istrage

Clan 250

(1) Istraga se sprovodi na zahtjev drzavnog tuzioca.

(2) Zahtjev za sprovođenje istrage podnosi se istraznom sudiji nadleznog suda.

(3) U zahtjevu se moraju naznaciti: licni podaci osumnjicenog, opis djela iz koga proizilaze zakonska obiljezja krivcnog djela, zakonski naziv krivcnog djela, okolnosti iz kojih proizilazi osnovanost sumnje i postojeći dokazi.

(4) U zahtjevu za sprovođenje istrage moze se predloziti da se izvide odredjene okolnosti, da se preduzmu pojedine radnje i da se o izvjesnim pitanjima saslusaju odre-djena lica, a moze se predloziti i da se osumnjiceni pritvori.

(5) Drzavni tuzilac ce dostaviti istraznom sudiji krivcnu prijavu i sve spise i zapisnike o radnjama koje su preduzete. Istovremeno, drzavni tuzilac ce dostaviti istraznom sudiji predmete koji mogu poslužiti kao dokaz ili ce naznaciti gdje se oni nalaze.

Rjesenje o sprovođenju istrage

Clan 251

(1) Kad istrazni sudija primi zahtjev za sprovođenje istrage razmotrice spise i, ako se slozi sa zahtjevom, donijece rjesenje o sprovođenju istrage, koje treba da sadrzi podatke navedene u clanu 250 stav 3 ovog zakonika. Rjesenje ce se dostaviti drzavnom tuziocu, okrivljenom i braniocu.

(2) Prije donosenja rjesenja istrazni sudija ce saslusati osumnjicenog, osim ako postoji opasnost od odlaganja.

(3) Istrazni sudija moze, prije nego sto odluci o zahtjevu drzavnog tuzioca, pozvati drzavnog tuzioca i osumnjicenog da odredjenog dana dodju u sud, ako je potrebno da se izjasne o okolnostima koje mogu biti od vaznosti za odlucivanje o

zahtjevu ili ako istrazni sudija smatra da bi iz drugih razloga bilo cjelishodno njihovo usmeno izjasnjenje. Ovom prilikom stranke mogu stavljati usmeno svoje predloge, a drzavni tuzilac moze izmijeniti ili dopuniti i zahtjev za sprovedjenje istrage, a moze i predloziti da se postupak sprovede neposredno na osnovu optuznice (clan 252).

(4) U vezi sa pozivanjem, odbranom i saslananjem osumnjicenog protiv koga se zahtijeva sprovedjenje istrage primjenjivace se odredbe ovog zakonika o pozivanju, odbrani i saslanju okrivljenog. Osumnjicenog koji je pozvan po stavu 3 ovog clana poucice istrazni sudija u smislu clana 88 stav 2 ovoga zakonika.

(5) Protiv rjesenja istraznog sudije o sprovedjenju istrage stranke mogu izjaviti zalbu. Ako je rjesenje usmeno saopsteno, zalba se tom prilikom moze izjaviti na zapisnik.

(6) Istrazni sudija je duzan da zalbu odmah dostavi vijecu (clan 24 stav 6). Zalba ne zadrzava izvršenje rjesenja.

(7) Ako se istrazni sudija ne slozi sa zahtjevom drzavnog tuzioca za sprovedjenje istrage, nakon sto je saslušao osumnjicenog, zatrazice da o tome odluci vijece (clan 24 stav 6). Vijece ce odbaciti zahtjev za sprovedjenje istrage, ako postoje okolnosti koje privremeno sprjecavaju gonjenje, a odbiti zahtjev za sprovedjenje istrage, ako nema dovoljno dokaza i podataka o postojanju osnovane sumnje, a u protivnom donijee rjesenje o sprovedjenju istrage. Protiv rjesenja vijeca okrivljeni, drzavni tuzilac i osteceni imaju pravo zalbe, koja ne zadrzava izvršenje rjesenja.

(8) Ako je protiv rjesenja vijeca kojim je odbacen, odnosno odbijen zahtjev za sprovedjenje istrage, zalbu izjavio samo osteceni, a zalba se usvoji, smatrace se da je osteceni izjavljivanjem zalbe preuzeo gonjenje.

(9) U slucajevima iz st. 6 i 7 ovog clana vijece je dužno da donese odluku u roku od 48 sati.

(10) Pri odlucivanju o zahtjevu za sprovedjenje istrage vijece nije vezano za pravnu ocjenu djela koju je naveo drzavni tuzilac.

Neposredna optuzba

Clan 252

(1) Istrazni sudija se moze saglasiti sa predlogom drzavnog tuzioca da se ne sprovede istraga, ako prikupljeni podaci koji se odnose na krivicno djelo i ucinioca pružaju dovoljno osnova za podizanje optuznice.

(2) Saglasnost iz stava 1 ovog clana istrazni sudija moze dati samo ako je pret-hodno saslušao osumnjicenog ili okrivljenog protiv koga treba da se podigne optuznica. U pogledu pozivanja, odbrane i saslanja osumnjicenog primjenjuju se odredbe o pozivanju, odbrani i saslanju okrivljenog. Obavjestenje o saglasnosti istrazni sudija ce do-staviti drzavnom tuziocu i osumnjicenom, odnosno okrivljenom.

(3) Rok za podizanje optuznice iznosi osam dana.

(4) Predlog iz stava 1 ovog clana drzavni tuzilac moze staviti i poslije podnosenja zahtjeva za sprovedjenje istrage, dok rjesenje o zahtjevu ne bude donijeto.

(5) Ako istrazni sudija smatra da nijesu ispunjeni uslovi za podizanje optuznice bez sprovedjenja istrage, postupice kao da je stavljen zahtjev za sprovedjenje istrage.

(6) Ako je za krivicno djelo predvidjena kazna zatvora do pet godina, drzavni tuzilac moze, mimo uslova predvidjenih u st. 1 do 5 ovog clana, podici optuznicu i bez sprovedjenja istrage, ako prikupljeni podaci koji se odnose na krivicno djelo i ucinioca pružaju dovoljno osnova za optuzenje.

(7) Odredbe st. 1 do 6 ovog clana shodno se primjenjuju i kad se krivicno gonjenje preduzima po zahtjevu ostecenog kao tuzioca i privatnog tuzioca, ako ovim zakonikom za to krivicno djelo nije predvidjen skraceni postupak.

(8) Uz predlog iz stava 1 ovog clana, kao i uz optuznicu podignutu po stavu 6 ovog clana, drzavni tuzilac ce dostaviti krivicnu prijavu i sve spise i zapisnike o radnjama koje su preduzete, kao i predmete koji mogu poslužiti kao dokaz ili ce naznaciti gdje se oni nalaze.

Sud nadležan za sprovedjenje istrage

Clan 253

(1) Istragu sprovodi istrazni sudija nadleznog suda.

(2) Zakonom se moze odrediti jedan sud u kome ce se za podrucje vise sudova sprovoditi istraga (istrazni centar).

(3) Istrazni sudija vrši istrazne radnje, po pravilu, samo na podrucju svog suda. Ako interes istrage zahtijeva, on moze pojedine istrazne radnje izvršiti i van podrucja svog suda, ali je duzan da o tome obavijesti sud na cijem podrucju preduzima istrazne radnje.

Povjeravanje izvršenja pojedinih istražnih radnji

Član 254

(1) U toku istrage istražni sudija može povjeriti izvršenje pojedinih istražnih radnji istražnom sudiji suda na čijem području treba preduzeti te radnje, a ako je za područja više sudova određen jedan sud za ukazivanje pravne pomoći - tom sudu.

(2) Državni tužilac koji postupa pred sudom kojem je povjereno preduzimanje istražne radnje može prisustvovati toj radnji, ako nadležni državni tužilac ne izjavi da će on prisustvovati.

(3) Istražni sudija može povjeriti policiji izvršenje naredbe o pretresanju stana ili lica ili o privremenom oduzimanju predmeta, na način predviđen ovim zakonikom.

(4) Na zahtjev ili po odobrenju istražnog sudije, policija će fotografisati okrivljenog ili uzeti otiske njegovih prstiju, ako je to potrebno za svrhe krivičnog postupka.

Preduzimanje i drugih istražnih radnji osim povjerenih

Član 255

(1) Istražni sudija kome je povjereno izvršenje pojedinih istražnih radnji preduzeće, po potrebi, i druge istražne radnje koje sa ovim stoje u vezi ili iz njih proisticu.

(2) Ako istražni sudija kome je povjereno preduzimanje pojedinih istražnih radnji nije za to nadležan, dostaviće predmet nadležnom sudu i o tome će obavijestiti istražnog sudiju koji mu je predmet dostavio.

Obim istrage

Član 256

(1) Istraga se vodi samo u pogledu onog krivičnog djela i protiv onog okrivljenog na koje se odnosi rješenje o sprovođenju istrage.

(2) Ako se u toku istrage pokaze da postupak treba proseliti na koje drugo krivično djelo ili protiv drugog lica, istražni sudija će o tome obavijestiti državnog tužioca. U takvom slučaju mogu se preduzeti istražne radnje koje ne trpe odlaganje, ali o svemu što je preduzeto mora se obavijestiti državni tužilac.

(3) U pogledu proširenja istrage vaze odredbe čl. 250 i 251 ovog zakonika.

Preduzimanje radnji potrebnih za uspješno vođenje postupka

Član 257

Poslije donošenja rješenja o sprovođenju istrage istražni sudija, i bez predloga stranaka, preduzima radnje za koje smatra da su potrebne za uspješno vođenje postupka.

Predlozi stranaka i oštećenog za preduzimanje pojedinih istražnih radnji

Član 258

(1) Stranke i oštećeni mogu u toku istrage stavljati istražnom sudiji predloge da se preduzmu pojedine radnje. Ako se istražni sudija ne složi s predlogom da se preduzme pojedina istražna radnja, zatražiće da o tome odluci vijeće (član 24 stav 6).

(2) Stranke i oštećeni mogu predloge iz stava 1 ovog člana stavljati i istražnom sudiji kome je povjereno preduzimanje pojedinih istražnih radnji. Ako se istražni sudija ne složi s predlogom, obavijestice o tome predlagaca, koji predlog može ponovo staviti istražnom sudiji nadležnog suda.

Otvorenost istrage

Član 259

(1) Saslušanje okrivljenog će se obaviti u prisustvu državnog tužioca. Oštećeni kao tužilac, privatni tužilac i branilac mogu prisustvovati saslušanju okrivljenog.

(2) Tužilac, oštećeni, okrivljeni i branilac mogu prisustvovati uvidjaju, rekonstrukciji i saslušanju vjestaka.

(3) Tužilac i branilac mogu prisustvovati pretresanju stana.

(4) Saslusanju svjedoka mogu da prisustvuju tuzilac, okrivljeni i branilac, kad je vjerovatno da svjedok neće doći na glavni pretres, kad istražni sudija nadje da je to cjelishodno ili kada je jedna od stranaka zahtijevala da prisustvuje saslusanju. Osteceni može prisustvovati saslusanju svjedoka samo kad je vjerovatno da svjedok neće doći na glavni pretres.

(5) Istražni sudija je dužan da na pogodan način obavijesti tuzioca, branioca, ostecenog i okrivljenog o vremenu i mjestu izvršenja istražnih radnji kojima oni mogu prisustvovati, osim kad postoji opasnost od odlaganja. Ako okrivljeni ima branioca, istražni sudija će, po pravilu, obavjestavati samo branioca. Ako je okrivljeni u pritvoru, a istražna radnja se preduzima van sjedista suda, istražni sudija će odluciti da li je potrebno prisustvo okrivljenog.

(6) Ako lice kome je upuceno obavjestenje o istražnoj radnji nije prisutno, radnja se može preduzeti i u njegovom odsustvu. Ako na rociste za saslanje okrivljenog ne dodje državni tuzilac ili lice koje ga zastupa, a obavjesten je, saslanje će se sprovesti bez njegovog prisustva.

(7) Lica koja prisustvuju istražnim radnjama mogu predložiti istražnom sudiji da, radi razjasnjenja stvari, postavi odredjena pitanja okrivljenom, svjedoku ili vjestaku, a po dozvoli istražnog sudije mogu postavljati pitanja i neposredno. Ova lica imaju prava da zahtijevaju da se u zapisnik unesu i njihove primjedbe u pogledu preduzimanja pojedinih radnji, a mogu i predlagati izvodjenje pojedinih dokaza.

(8) Radi razjasnjenja pojedinih tehnickih ili drugih strucnih pitanja koja se postavljaju u vezi s pribavljenim dokazima ili prilikom saslanja okrivljenog ili preduzimanja drugih istražnih radnji, istražni sudija može zatraziti od lica odgovarajuće struke da mu o tim pitanjima da potrebna objasnjenja. Ako su prilikom davanja objasnjenja stranke prisutne, one mogu traziti da to lice pruži bliza objasnjenja. U slucaju potrebe, istražni sudija može traziti objasnjenje i od odgovarajuće strucne ustanove.

(9) Odredbe st. 1 do 8 ovog clana primjenjuju se i ako se istražna radnja preduzima prije donosenja rjesenja o sprovođenju istrage.

Prekid istrage

Clan 260

(1) Istražni sudija će rjesenjem prekinuti istragu, ako je kod okrivljenog nastupila pri-vremena dusevna poremećenost.

(2) Ako se ne zna boraviste okrivljenog, istraga se može prekinuti, ali ako je okrivljeni u bjekstvu ili inace nije dostizan državnim organima, istraga će se prekinuti samo na predlog državnog tuzioca, ako se postupak vodi po njegovom zahtjevu.

(3) Prije nego što se istraga prekine prikupice se svi dokazi o krivicnom djelu i krivicu okrivljenog do kojih se može doći.

(4) Kad prestanu smetnje koje su prouzrokovale prekid istražni sudija će nastaviti istragu.

Obustava istrage po rjesenju istražnog sudije

Clan 261

Istražni sudija obustavlja rjesenjem istragu kad državni tuzilac u toku istrage ili po završenoj istrazi izjavi da odustaje od gonjenja. O obustavljanju istrage istražni sudija će u roku od osam dana obavjestiti ostecenog (clan 59).

Obustava istrage po rjesenju vijeca

Clan 262

(1) Istragu će rjesenjem obustaviti vijeće (clan 24 stav 6) kad odlucuje o bilo kom pitanju u toku istrage, ako:

- 1) djelo koje se stavlja na teret okrivljenom nije krivicno djelo za koje se goni po sluzbenoj dužnosti;
- 2) postoje okolnosti koje iskljucuju krivicu okrivljenog, a nema uslova za pri-mjenu mjera bezbjednosti;
- 3) je nastupila zastarjelost krivicnog gonjenja ili je djelo obuhvaceno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje trajno iskljucuju gonjenje;
- 4) nema dokaza da je okrivljeni ucinio krivicno djelo.

(2) Ako istražni sudija nadje da postoje razlozi za obustavljanje istrage iz stava 1 ovog clana, obavijestice o tome državnog tuzioca. Ako državni tuzilac, u roku od osam dana, ne obavijesti istražnog sudiju da odustaje od gonjenja, istražni sudija će zatraziti da vijeće odluci o obustavljanju istrage.

(3) Rjesenje o obustavljanju istrage dostavlja se državnom tuziocu, ostecenom i okrivljenom koji će se odmah pustiti na slobodu ako je u pritvoru. Protiv ovog rjesenja državni tuzilac i osteceni imaju pravo žalbe.

(4) Ako je protiv rjesenja o obustavljanju istrage žalbu izjavio samo osteceni, a žalba se uvazi, smatra se da je osteceni izjavom žalbe preuzeo gonjenje.

(5) Ako utvrdi da postoje samo privremene smetnje za gonjenje okrivljenog (clan 260 stav 1), vijece ce rjesenjem prekinuti istragu.

(6) Kad prestanu razlozi koji su doveli do prekida istrazni sudija ce nastaviti istragu.

Pribavljanje podataka o okrivljenom

Clan 263

(1) Istrazni sudija ce prije završene istrage pribaviti podatke o okrivljenom nave-dene u clanu 88 stav 1 ovog zakonika, ako nedostaju ili ih treba provjeriti, kao i podatke o ranijim osudama okrivljenog, a ako okrivljeni jos izdrzava kaznu ili drugu sankciju koja je vezana za lisenje slobode - podatke o njegovom ponasanju za vrijeme izdrzavanja kazne ili druge sankcije. Po potrebi, istrazni sudija ce pribaviti podatke o ranijem zivotu okrivljen-

og i o prilikama u kojima zivi, kao i o drugim okolnostima koje se ticu njegove licnosti. Istrazni sudija moze odrediti medicinske preglede ili psiholoska ispitivanja okrivljenog kad je potrebno da se dopune podaci o licnosti okrivljenog.

(2) Ako dolazi u obzir izricanje jedinstvene kazne kojom ce se obuhvatiti i kazne iz ranijih presuda, istrazni sudija ce zatraziti ovjerene prepise pravosnaznih presuda.

Upoznavanje stranaka sa vaznim dokazima

Clan 264

(1) Ako istrazni sudija prije završene istrage nadje da je u interesu postupka da se stranke i branilac upoznaju s vaznim dokazima prikupljenim u istrazi, obavijestice ih da u odredjenom roku mogu razgledati predmete i spise koji se odnose na te dokaze i da mogu staviti svoje predloge za izvodjenje novih dokaza.

(2) Kad istekne odredjeni rok ili ako ne usvoji predlog za izvodjenje dokaza, istrazni sudija ce postupiti po clanu 265 ovog zakonika.

Zavrsetak istrage

Clan 265

(1) Istrazni sudija završava istragu kad nadje da je stanje stvari u istrazi dovoljno razjasnjeno.

(2) Po završenoj istrazi istrazni sudija dostavlja spise drzavnom tuziocu, koji je duzan da u roku od petnaest dana stavi predlog da se istraga dopuni ili da podigne optuznicu ili da izjavu da odustaje od gonjenja. Ovaj rok moze vijece (clan 24 stav 6) produziti na predlog drzavnog tuzioca, najduze za jos petnaest dana.

(3) Ako istrazni sudija ne prihvati predlog drzavnog tuzioca o dopuni istrage, zatrazice da o tome odluci vijece (clan 24 stav 6). Ako vijece odbije predlog drzavnog tuzioca, rok iz stava 2 ovog clana pocinje da tece od dana kad je drzavnom tuziocu dostavljena odluka vijeca.

(4) Ako drzavni tuzilac ne postupi u roku predvidjenom u st. 2 i 3 ovog clana, duzan je da o razlozima obavijesti viseg drzavnog tuzioca.

(5) Sud moze obavijestiti viseg drzavnog tuzioca o propustanju rokova iz st. 2 i 3 ovog clana.

Posledice propustanja rokova za zavrsetak istrage

Clan 266

(1) Ako se istraga ne završi u roku od sest mjeseci, istrazni sudija je duzan da obavijesti predsjednika suda o razlozima zbog kojih istraga nije okoncana.

(2) Predsjednik suda ce, po potrebi, preduzeti mjere da se istraga okonca.

Zahtjev za sprovođenje istrage ostecenog kao tuzioca i privatnog tuzioca

Clan 267

(1) Osteceni kao tuzilac i privatni tuzilac mogu istraznom sudiji nadleznog suda podnijeti zahtjev da sprovede istragu, odnosno predlog da istragu dopuni. U toku istrage oni mogu istraznom sudiji stavljati i druge predloge.

(2) U pogledu pokretanja, sprovođenja, prekida i obustave istrage shodno se primjenjuju odredbe ovoga zakonika koje se odnose na pokretanje i vođenje istrage po zahtjevu državnog tužioca.

(3) Kad istražni sudija nadje da je istraga završena, obavijestice o tome oštećenog kao tužioca ili privatnog tužioca i upozorice ih da u roku od petnaest dana treba da podnesu optužnicu, odnosno privatnu tužbu, a ako to ne učine, smatra se da su odustali od gonjenja, pa će se postupak rješanjem obustaviti. Ovako upozorenje istražni sudija je dužan da da i kad vijeće (član 24 stav 6) odbije predlog oštećenog kao tužioca ili privatnog tužioca za dopunu istrage zato što smatra da je stanje stvari dovoljno razjasnjeno.

Obaveza pružanja pomoći istražnom sudiji

Član 268

Ako je istražnom sudiji potrebna pomoć policije (kriminalističko-tehnička i dr.) ili drugih državnih organa u vezi sa sprovođenjem istrage, oni su dužni da mu na njegov zahtjev tu pomoć pruže. Kad sudija ocijeni da izvršenje istražne radnje ne trpi odlaganje može zatražiti pomoć preduzeća ili drugog pravnog lica.

Obaveza čuvanja tajne

Član 269

Ako to zahtijevaju interesi krivičnog postupka, interesi čuvanja tajni, interesi javnog reda, morala ili zaštite ličnog ili porodičnog života oštećenog ili okrivljenog, službeno lice koje preduzima istražnu radnju naredice licima koja saslušava ili koja prisustvuju istražnim radnjama ili razgledaju spise istrage da čuvaju kao tajnu određene činjenice ili podatke koje su tom prilikom saznala i ukazace im da odavanje tajne predstavlja krivično djelo. Ova naredba unijeće se u zapisnik o istražnoj radnji, odnosno zabilježice se na spisima koji se razgledaju, uz potpis lica koje je upozoreno.

Zahtjev vijeća za potrebna obavještenja

Član 270

Kad vijeće odlučuje u toku istrage može zatražiti potrebna objašnjenja od istražnog sudije, stranaka i branioca i može ih pozvati da usmeno izlože svoje stavove na sjednici vijeća.

Održavanje reda tokom istrage

Član 271

(1) Istražni sudija je dužan da za vrijeme preduzimanja istražnih radnji održava red, da sud i druge učesnike postupka zaštiti od uvrede, prijetnje i svakog drugog napada.

(2) Učesnika postupka ili drugo lice koje za vrijeme preduzimanja istražnih radnji i poslije opomene narušava red, vrijeđa sud i ostale učesnike postupka, prijeti im ili ugrožava njihovu bezbjednost, istražni sudija može kazniti novčanom kaznom do 1.000 €. Ako učesce takvog lica nije neophodno, ono može biti udaljeno sa mjesta gdje se preduzima istražna radnja.

(3) Ako se radnjama iz stava 2 ostvaruju obilježja krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti, istražni sudija će obavijestiti državnog tužioca radi preduzimanja krivičnog gonjenja.

(4) Okrivljeni ne može biti kaznjen novčanom kaznom.

(5) Ako državni tužilac narušava red, istražni sudija će postupiti shodno odredbi člana 307 stav 5 ovog zakonika.

Prituzba na rad istražnog sudije

Član 272

(1) Stranke i oštećeni mogu se uvijek obratiti prituzbom predsjedniku suda pred kojim se vodi postupak zbog odugovlačenja postupka i drugih nepravilnosti u toku istrage.

(2) Predsjednik suda ispituje navode u prituzbi, a ako je podnosilac zahtijevao, obavijestice ga o tome šta je preduzeto.

Optuznica**Clan 273**

(1) Kada je završena istraga, kao i kad se po ovom zakoniku optuzba može podići bez sprovođenja istrage (clan 252), postupak pred sudom može da se vodi samo na osnovu optuznice državnog tužioca, odnosno ostecenog kao tužioca.

(2) Odredbe o optuznici i o prigovoru protiv optuznice primjenjivace se shodno i na privatnu tuzbu, osim ako se ona podize za krivicno djelo za koje se sprovodi skraceni postupak.

Sadržaj optuznice**Clan 274**

(1) Optuznica sadrzi:

1) ime i prezime okrivljenog sa licnim podacima (clan 88) i podacima o tome da li se i od kad nalazi u pritvoru ili se nalazi na slobodi, a ako je prije podizanja optuznice pusten na slobodu, onda koliko je proveo u pritvoru;

2) opis djela iz kog proizlaze zakonska obilježja krivicnog djela, vrijeme i mjesto izvršenja krivicnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno krivicno djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivicno djelo što tacnije odredi;

3) zakonski naziv krivicnog djela, sa navodjenjem odredaba zakona koje se po predlogu tužioca imaju primijeniti;

4) oznacjenje suda pred kojim ce se održati glavni pretres;

5) predlog o dokazima koje treba izvesti na glavnom pretresu, uz naznacenje imena svjedoka i vjestaka, spisa koje treba procitati i predmeta koji sluze za dokaz;

6) obrazlozenje u kome ce se prema rezultatu istrage opisati stanje stvari, navesti dokazi kojima se odlucne cinjenice utvrđuju, iznijeti odbrana okrivljenog i stanoviste tužioca o navodima odbrane.

(2) Ako se okrivljeni nalazi na slobodi, u optuznici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru može se predložiti da se pusti na slobodu.

(3) Jednom optuznicom može se obuhvatiti više krivicnih djela ili više okrivljenih samo ako se po odredbama clana 31 ovog zakonika može sprovesti jedinstveni postupak i donijeti jedinstvena presuda.

Dostavljanje optuznice**Clan 275**

(1) Optuznica se dostavlja nadležnom sudu u onoliko primjeraka koliko ima okrivljenih i branilaca (clan 67 stav 2) i jedan primjerak za sud.

(2) Odmah po prijemu optuznice predsjednik vijeca pred kojim ce se održati glavni pretres ispitaće da li je optuznica propisno sastavljena (clan 274), pa ako ustanovi da nije, vratiće je tužiocu da, u roku od tri dana, ispravi nedostatke. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tužioca, vijeće može proizvesti ovaj rok. Ako osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac propusti pomenuti rok smatraće se da je odustao od gonjenja, pa ce se postupak obustaviti.

Postupanje po neposrednoj optuznici ostecenog kao tužioca**Clan 276**

(1) Ako osteceni kao tuzilac podigne optuznicu bez sprovođenja istrage (clan 252 stav 6) ili ako je podnesena privatna tuzba za krivicno djelo za koje nije vodjena istraga, osim ako se privatna tuzba podnosi za krivicno djelo za koje se sprovodi skraceni postupak, predsjednik prvostepenog vijeca ce, ako smatra da nema mjesta gonjenju zbog postojanja okolnosti iz clana 282 stav 1 tac. 1 do 3 ovog zakonika, zatražiti odluku vijeca (clan 24 stav 6).

(2) Ako osteceni kao tuzilac, protivno odredbama clana 252 st. 1 i 2 ovog zakonika, podigne optuznicu bez sprovođenja istrage za krivicno djelo za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina smatraće se da je stavio zahtjev za sprovođenje istrage.

(3) Protiv rjesenja vijeca osteceni kao tuzilac, odnosno privatni tuzilac ima pravo žalbe.

Podizanje optuznice i pritvor**Clan 277**

(1) Ako je u optuznici stavljen predlog da se protiv okrivljenog odredi pritvor ili da se pusti na slobodu o tome rjesava vijeće (clan 24 stav 6) odmah, a najdocije u roku od 48 sati.

(2) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, a u optuznici nije stavljen predlog da se pusti na slobodu, vijeće iz stava 1 ovog clana ce po sluzbenoj duznosti, u roku od tri dana od dana prijema optuznice, ispitati da li jos postoje razlozi za pritvor i donijeti rjesenje o produzenju ili ukidanju pritvora. Zalba protiv ovog rjesenja ne zadrzava izvršenje rjesenja.

Dostavljanje optuznice okrivljenom

Clan 278

(1) Optuznica se dostavlja okrivljenom koji je na slobodi bez odlaganja, a ako se nalazi u pritvoru, u roku od 24 sata po prijemu.

(2) Ako je protiv okrivljenog odredjen pritvor rjesenjem vijeca (clan 277), optuznica se predaje okrivljenom prilikom njegovog lisavanja slobode, zajedno sa rjesenjem kojim se odredjuje pritvor.

(3) Ako se okrivljeni koji je lisen slobode ne nalazi u zatvoru suda kod koga ce se odrzati glavni pretres, predsjednik vijeca naredice da se okrivljeni odmah sprovede u taj zatvor, gdje ce mu se predati optuznica.

Prigovor protiv optuznice

Clan 279

(1) Okrivljeni ima pravo da podnese prigovor protiv optuznice u roku od osam dana od dana dostavljanja. Uz optuznicu, okrivljenom ce biti dostavljena i pouka o ovom nje-govom pravu.

(2) Prigovor protiv optuznice moze podnijeti i branilac, ali ne i protiv volje okri-vljenog.

(3) Okrivljeni se moze odreci prava na podnosenje prigovora protiv optuznice.

Odbacivanje prigovora

Clan 280

(1) Neblagovremeni prigovor i prigovor izjavljen od neovlasćenog lica odbacice rjesenjem predsjednik vijeca pred kojim se ima odrzati glavni pretres. O zalbi protiv ovog rjesenja odlucuje vijeće (clan 24 stav 6).

(2) Ako predsjednik vijeca po odredbi stava 1 ovog clana ne odbaci prigovor, dostavice ga sa spisima vijecu (clan 24 stav 6), koje o prigovoru rjesava u sjednici.

(3) Vijeće moze pozvati stranke i branioca da na sjednici usmeno izloze svoje stavove.

Kontrola optuznice

Clan 281

(1) Ako vijeće ne odbaci prigovor kao neblagovremen ili kao nedozvoljen, pristupice ispitivanju optuznice.

(2) Kad vijeće povodom prigovora utvrdi da postoje pogreske ili nedostaci u optuznici (clan 274) ili u samom postupku ili da je potrebno bolje razjasnjenje stanja stvari da bi se ispitala osnovanost optuznice vratice optuznicu da se zapazeni nedostaci otklone ili da se istraga dopuni, odnosno sprovede. Tuzilac je duzan, u roku od tri dana od dana kad mu je saopstena odluka vijeca, da podnese ispravljenu optuznicu ili stavi zahtjev za dopunu, odnosno sprovedenje istrage. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tuzioca, vijeće moze da produzi ovaj rok. Ako osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac propusti pomenuti rok smatrace se da je odustao od gonjenja, pa ce se postupak obustaviti. Ako drzavni tuzilac propusti rok, duzan je da o razlozima propustanja obavijesti viseg drzavnog tuzioca.

(3) Ako vijeće utvrdi da je za krivicno djelo koje je predmet optuzbe nadležan koji drugi sud, ogласice nenadleznim sud kome je podnesena optuznica i po pravosnaznosti rjesenja uputice predmet nadleznom sudu.

(4) Ako vijeće utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavjestenja iz clana 184. ovog zakonika, donijee rjesenje o njihovom izdvajanju iz spisa. Protiv ovog rjesenja dozvoljena je posebna zalba. Po pravosnaznosti rjesenja, prije nego sto predmet uputi

predsjedniku vijeca radi zakazivanja glavnog pretresa, predsjednik vijeca iz clana 24 stav 6 ovog zakonika obezbijedice da se izdvojeni zapisnici i obavjestenja zatvore u poseban omot i predaju istraznom sudiji radi cuvanja odvojeno od ostalih spisa. Izdvojeni zapisnici i obavjestenja se ne mogu razgledati niti se mogu koristiti u postupku.

Odluke po prigovoru protiv optuznice

Clan 282

(1) Rjesavajuci o prigovoru protiv optuznice, vijece ce odluciti da nema mjesta optuzbi i da se krivicni postupak obustavlja, ako ustanovi:

- 1) da djelo koje je predmet optuzbe nije krivicno djelo;
- 2) da postoje okolnosti koje trajno iskljucuju krivicu, a ne dolazi u obzir primjena mjera bezbjednosti;
- 3) da je krivicno gonjenje zastarjelo ili da je djelo obuhvaceno amnestijom ili pomilovanjem ili da postoje druge okolnosti koje trajno iskljucuju krivicno gonjenje;
- 4) da nema dovoljno dokaza da je okrivljeni osnovano sumnjiv za djelo koje je predmet optuzbe.

(2) Ako vijece ustanovi da nema zahtjeva ovlascenog tuzioca ili odobrenja za krivicno gonjenje ili da postoje druge okolnosti koje privremeno sprecajavu gonjenje, rjesenjem ce optuznicu odbaciti.

Odbacivanje neposredne optuznice i privatne tuzbe

Clan 283

(1) Kad rjesava o prigovoru protiv optuznice drzavnog tuzioca podnesene na osnovu clana 252 stav 6 ovog zakonika ili o zahtjevu predsjednika vijeca povodom te optuznice (clan 289) ili kad rjesava povodom neslaganja predsjednika prvostepenog vijeca sa optuznicom ostecenog kao tuzioca ili sa privatnom tuzbom u slucajevima iz clana 276 stav 1 ovog zakonika, vijece ce rjesenjem odbaciti optuznicu, odnosno privatnu tuzbu, ako utvrdi da postoje razlozi iz clana 282 stav 1 tac. 1 do 3 ovog zakonika, a ako su sprovedene istrazne radnje - i iz razloga predvidjenog u clanu 282 stav 1 tacka 4 ovog zakonika.

(2) Ako je povodom prigovora protiv optuznice drzavnog tuzioca iz stava 1 ovog clana ili po zahtjevu predsjednika vijeca povodom te optuznice (clan 289) sprovedena istraga (clan 281 stav 2), a vijece, po sprovedenoj istrazi, nadje da postoje razlozi iz clana 282 stav 1 ovog zakonika, odlucice rjesenjem da nema mjesta optuzbi i da se krivicni postupak obustavlja.

Nevezanost za pravnu ocjenu djela

Clan 284

Prilikom donosenja rjesenja iz clana 281 stav 3 i cl. 282 i 283 ovog zakonika vijece nije vezano za pravnu ocjenu djela koju je tuzilac naveo u optuznici.

Odbijanje prigovora

Clan 285

(1) Ako ne donese nijedno rjesenje iz cl. 281, 282 i 283 ovog zakonika, vijece ce odbiti prigovor kao neosnovan.

(2) U istom rjesenju vijece ce odluciti i o predlozima za spajanje ili razdvajanje postupka.

Povlastica povezanosti

Clan 286

Ako su od vise okrivljenih samo neki podnijeli prigovor protiv optuznice, a razlozi zbog kojih je sud nasao da nema mjesta optuzbi koriste i nekim od okrivljenih koji nijesu podnijeli prigovor, vijece ce postupiti kao da su i oni podnijeli prigovor.

Obrazlozenje odluka po prigovoru

Clan 287

Sve odluke vijeca donesene povodom prigovora protiv optuznice moraju biti obrazlozene, ali tako da se unaprijed ne utice na rjesavanje onih pitanja koja ce biti predmet raspravljanja na glavnom pretresu.

Zalba na odluku povodom prigovora

Clan 288

(1) Protiv odluke vijeća iz člana 281 stav 3 ovog zakonika žalba je dozvoljena, a protiv odluka iz čl. 282 i 283 ovog zakonika žalbu može izjaviti tužilac i oštećeni. Protiv ostalih odluka vijeća donesenih povodom prigovora protiv optužnice žalba nije dozvoljena.

(2) Ako je protiv odluke vijeća žalbu izjavio samo oštećeni, pa žalba bude usvojena smatra se da je izjavljivanjem žalbe oštećeni preuzeo gonjenje.

Kontrola optužnice po inicijativi predsjednika vijeća

Član 289

(1) Ako prigovor protiv optužnice nije podnesen ili je odbacen, na zahtjev predsjednika vijeća pred kojim treba da se održi glavni pretres, vijeće (član 24 stav 6) može odlučiti o svakom pitanju o kome se na osnovu ovog zakonika rješava povodom prigovora.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana predsjednik vijeća može staviti do određivanja glavnog pretresa, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema optužnice u sudu.

(3) Odredbe člana 280 stav 2 i čl. 281 do 284, čl. 287 i 288 ovog zakonika shodno će se primjenjivati i prilikom odlučivanja povodom zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Stupanje optužnice na pravnu snagu

Član 290

Optužnica stupa na pravnu snagu kad je prigovor odbijen, a ako prigovor nije podnesen ili je odbacen - danom kad se vijeće, razmatrajuci zahtjev predsjednika vijeća

(član 289), slozilo sa optužnicom, a ako takvog zahtjeva nije bilo - danom kad je predsjednik vijeća odredio glavni pretres, odnosno protekom roka iz člana 289 stav 2 ovog zakonika.

V. GLAVNI PRETRES I PRESUDA

G l a v a XXI

PRIPREME ZA GLAVNI PRETRES

Određivanje vremena glavnog pretresa

Član 291

(1) Predsjednik vijeća naredbom određuje dan, čas i mjesto glavnog pretresa.

(2) Predsjednik vijeća će odrediti glavni pretres najkasnije u roku od dva mjeseca od dana prijema optužnice u sudu, a ako je stavljen zahtjev iz člana 289 ovog zakonika - čim se, s obzirom na odluku vijeća, glavni pretres može odrediti. Ako u ovom roku ne odredi glavni pretres, predsjednik vijeća će obavijestiti predsjednika suda o razlozima zbog kojih glavni pretres nije određen. Predsjednik suda će, po potrebi, preduzeti mjere da se glavni pretres odredi.

(3) Ako predsjednik vijeća utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavještenja iz člana 184 ovog zakonika, donijeće rješenje o njihovom izdvajanju, prije određivanja glavnog pretresa i po pravosnaznosti rješenja izdvojice ih u poseban omot i predaće ih istražnom sudiji radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa.

Mjesto održavanja glavnog pretresa

Član 292

(1) Glavni pretres se drži u sjedistu suda i u sudskoj zgradi.

(2) Ako su u pojedinim slučajevima prostorije u sudskoj zgradi nepodesne za održavanje glavnog pretresa, predsjednik suda može odrediti da se pretres drži u drugoj zgradi.

(3) Glavni pretres može se održati i u drugom mjestu na području nadležnog suda, ako to, na obrazloženi predlog predsjednika suda, dozvoli predsjednik viseg suda.

Pozivanje na glavni pretres

Član 293

(1) Na glavni pretres pozvace se optuzeni i njegov branilac, tuzilac i osteceni i njihovi zakonski zastupnici i punomocnici, kao i tumac. Na glavni pretres pozvace se i svjedoci i vjestaci koje su predložili tuzilac u optuznici i okrivljeni u prigovoru protiv optuznice, osim onih za koje predsjednik vijeca smatra da njihovo saslanje na glavnom pretresu nije potrebno.

(2) U pogledu sadrzine poziva za optuzenog i svjedoke primijenice se odredbe cl. 137 i 100 ovog zakonika. Kad odbrana nije obavezna, optuzeni ce se u pozivu pouciti da ima pravo da uzme branioca, ali da glavni pretres nece morati da se odlozi zbog toga sto

branilac nije dosao na glavni pretres ili sto je optuzeni uzeo branioca tek na glavnom pretresu.

(3) Poziv optuzenom mora se dostaviti tako da izmedju dostavljanja poziva i dana glavnog pretresa ostane dovoljno vremena za pripremanje odbrane, a najmanje osam dana. Na predlog optuzenog, odnosno tuzioca, a po pristanku optuzenog, ovaj rok se moze skratiti.

(4) Ostecenog koji se ne poziva kao svjedok sud ce obavijestiti u pozivu da ce se glavni pretres odrzati i bez njega, a da ce se njegova izjava o imovinskopravnom zahtjevu procitati. Osteceni ce se upozoriti na to da ce se, ako ne dodje, smatrati da nije voljan da produzi gonjenje, ako drzavni tuzilac odustane od optuzbe.

(5) Osteceni kao tuzilac i privatni tuzilac upozorice se u pozivu da ce se, ako na glavni pretres ne dodju, niti posalju punomocnika, smatrati da su odustali od optuzbe.

(6) Optuzeni, svjedok i vjestak upozorice se u pozivu na posljedice nedolaska na glavni pretres (cl. 312 i 315).

Pribavljanje novih dokaza

Clan 294

(1) Stranke i osteceni mogu i poslije zakazivanja glavnog pretresa zahtijevati da se na glavni pretres pozovu novi svjedoci ili vjestaci ili pribave drugi novi dokazi. U svom obrazlozenom zahtjevu stranke moraju oznaciti koje bi se cinjenice imale dokazati i kojim od predlozenih dokaza.

(2) Predsjednik vijeca moze, i bez predloga stranaka, narediti pribavljanje novih dokaza za glavni pretres.

(3) O odluci kojom se naređuje pribavljanje novih dokaza obavijestice se stranke prije pocetka glavnog pretresa.

Odredjivanje dopunskih sudija

Clan 295

Ako je u izgledu da ce glavni pretres duze trajati, predsjednik vijeca moze zatražiti od predsjednika suda da odredi jednog ili dvojicu sudija, odnosno sudija-porotnika da prisustvuju glavnom pretresu, kako bi zamijenili clanove vijeca u slucaju njihove sprije-cenosti.

Saslanje svjedoka i vjestaka van glavnog pretresa

Clan 296

(1) Ako se sazna da neki svjedok ili vjestak koji je pozvan na glavni pretres, a jos nije saslan, nece moci da dodje na glavni pretres zbog dugotrajne bolesti ili zbog drugih smetnji, moze se saslati u mjestu gdje se nalazi.

(2) Svjedoka, odnosno vjestaka saslace i po potrebi uzeti zakletvu predsjednik vijeca ili sudija-clan vijeca ili ce se njegovo saslanje obaviti preko istraznog sudije suda na cijem se podrucju svjedok, odnosno vjestak nalazi.

(3) O vremenu i mjestu saslanja obavijestice se stranke i osteceni, ako je s obzirom na hitnost postupka to moguće. Ako je optuzeni u pritvoru, o potrebi njegovog

prisustvovanja saslanju odlucuje predsjednik vijeca. Kad stranke i osteceni prisustvuju saslanju imaju prava iz clana 259 stav 7 ovog zakonika.

Odlaganje glavnog pretresa

Clan 297

Predsjednik vijeca moze naredbom, iz vaznih razloga, na predlog stranaka ili po sluzbenoj duznosti, odloziti dan glavnog pretresa.

Odustanak od optuznice prije pocetka glavnog pretresa

Clan 298

(1) Ako tuzilac odustane od optuznice prije nego sto glavni pretres pocne, pred-sjednik vijeca ce o tome obavijestiti sva lica koja su bila pozvana na glavni pretres. Osteceni ce se posebno upozoriti na njegovo pravo da moze nastaviti gonjenje (cl. 59 i 61).

(2) Ako osteceni ne nastavi gonjenje, predsjednik vijeca ce rjesenjem obustaviti krivicni postupak i rjesenje dostaviti strankama i ostecenom.

G l a v a XXII GLAVNI PRETRES

1. JAVNOST GLAVNOG PRETRESA

Opsta javnost

Clan 299

(1) Glavni pretres je javan.

(2) Glavnom pretresu mogu prisustvovati punoljetna lica.

(3) Lica koja prisustvuju glavnom pretresu ne smiju nositi oruzje ili opasno orudje, osim cuvara okrivljenog koji moze biti naoruzan.

Iskljucenje javnosti

Clan 300

Od otvaranja zasjedanja pa do zavrsetka glavnog pretresa vijece moze, u svako doba, po sluzbenoj duznosti ili po predlogu stranaka, ali uvijek po njihovom saslusanju, iskljuciti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to potrebno radi cuvanja tajne, cuvanja javnog reda, zastite morala, zastite interesa maloljetnika ili zastite licnog ili porodicnog zivota okrivljenog ili ostecenog.

Ogranicensa javnost

Clan 301

(1) Iskljucenje javnosti ne odnosi se na stranke, ostecenog, njihove zastupnike i branioca.

(2) Vijece moze dozvoliti da glavnom pretresu na kome je javnost iskljucena pri-sustvuju pojedina sluzbena lica i naucni radnici, a na zahtjev optuzenog, moze to dozvoliti

i njegovom bracom drugu i njegovim bliskim srodnicima i licu sa kojim zivi u vanbracnoj zajednici.

(3) Predsjednik vijeca ce upozoriti lica koja prisustvuju glavnom pretresu na kome je javnost iskljucena da su duzna da kao tajnu cuvaju sve ono sto su na pretresu saznala i ukazace im da odavanje tajne predstavlja krivicno djelo.

Rjesenje o iskljucenju javnosti

Clan 302

(1) Odluku o iskljucenju javnosti donosi vijece rjesenjem, koje mora biti obra-zloženo i javno objavljeno.

(2) Rjesenje o iskljucenju javnosti moze se pobijati samo u zalbi na presudu.

2. RUKOVODJENJE GLAVNIM PRETRESOM

Obaveznost prisustva na glavnom pretresu

Clan 303

(1) Predsjednik, clanovi vijeca, zapisnicar i dopunske sudije moraju neprekidno biti na glavnom pretresu.

(2) Duznost je predsjednika vijeca da utvrdi da li je vijece sastavljeno po zakoniku i da li postoje razlozi zbog kojih se clanovi vijeca i zapisnicar moraju izuzeti (clan 38 tac. 1 do 5).

Rukovodjenje glavnim pretresom

Clan 304

(1) Predsjednik vijeca rukovodi glavnim pretresom, saslusava optuzenog, svjedoke i vjestake i daje rijec clanovima vijeca, strankama, ostecenom, zakonskim zastupnicima, punomocnicima, braniocu i vjestacima.

(2) Duznost je predsjednika vijeca da se stara za svestrano pretresanje predmeta, pronalazenje istine i otklanjanje svega sto odugovlaci postupak, a ne sluzi razjasnjenju stvari.

(3) Predsjednik vijeca odlucuje o predlozima stranaka, ako o njima ne odlucuje vijece.

(4) O predlogu o kome ne postoji saglasnost stranaka i o saglasnim predlozima stranaka koje predsjednik ne usvoji odlucuje vijece. Vijece, takodje, odlucuje o prigovoru protiv mjera predsjednika vijeca koje se odnose na rukovodjenje glavnim pretresom.

(5) Rjesenja vijeca se uvijek objavljuju i sa kratkim obrazlozenjem unose u zapisnik o glavnom pretresu.

Odstupanje od redovnog toka raspravljanja

Clan 305

Glavni pretres tece redom koji je odredjen u ovom zakoniku, ali vijece moze odrediti da se odstupi od redovnog toka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a narocito zbog broja optuzenih, broja krivicnih djela i obima dokaznog materijala.

Cuvanje ugleda suda i ucesnika u postupku

Clan 306

(1) Sud je duzan da svoj ugled, ugled stranaka i drugih ucesnika postupka zastiti od uvrede, prijetnje i svakog drugog napada.

(2) Duznost je predsjednika vijeca da se stara o odrzavanju reda u sudnici. On moze odrediti pretresanje lica koja prisustvuju glavnom pretresu, a odmah poslije otvaranja zasijedanja upozoriti prisutna lica da se pristojno ponasaju i ne ometaju rad suda.

(3) Vijece moze narediti da se iz zasjedanja uklone sva lica koja kao slusaoci prisustvuju glavnom pretresu, ako se mjerama za odrzavanje reda predvidjenim u ovom zakoniku ne bi moglo obezbijediti neometano odrzavanje glavnog pretresa.

(4) Opticka i radio snimanja se ne mogu vrstiti na glavnom pretresu, osim kada za pojedini glavni pretres to odobri predsjednik Vrhovnog suda. Ako je snimanje na glavnom pretresu odobreno, vijece moze iz opravdanih razloga odluciti da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

Odrzavanje reda i kaznjavanje zbog nepostovanja reda i procesne discipline

Clan 307

(1) Ako optuzeni, branilac, osteceni, zakonski zastupnik, punomocnik, svjedok, vje-stak, tumac ili drugo lice koje prisustvuje glavnom pretresu ometa red, vrijedja sud, stranke ili druge ucesnike u postupku ili se ne pokorava naredjenjima predsjednika vijeca za odrzavanje reda, predsjednik vijeca ce ga opomenuti. Ako opomena bude bezuspjesna, vijece moze narediti da se optuzeni udalji iz sudnice, a ostala lica moze ne samo udaljiti, nego i kazniti novcanom kaznom do 1.000 €.

(2) Po odluci vijeca, optuzeni moze biti udaljen iz sudnice za odredjeno vrijeme, a ako je vec saslusan na glavnom pretresu, onda i za sve vrijeme dok traje dokazni postupak. Prije zavrsetka dokaznog postupka pozvace predsjednik vijeca optuzenog i obavijestice ga o toku glavnog pretresa. Ako bi optuzeni nastavio da narusava red i da vrijedja dostojanstvo suda, vijece ga moze ponovo udaljiti iz zasijedanja. U tom slucaju, glavni pretres ce se dovrstiti bez prisustva optuzenog, a presudu ce mu saopstiti predsjednik ili sudija-clan vijeca u prisustvu zapisnicara.

(3) Braniocu ili punomocniku koji poslije kazne produzi da narusava red vijece moze uskratiti dalju odbranu, odnosno zastupanje na glavnom pretresu i u tom slucaju stranka ce se pozvati da uzme drugog branioca, odnosno punomocnika. Ako optuzeni koji nije saslusan to nije u mogucnosti da ucini, odnosno ako u slucaju obavezne odbrane sud nije u mogucnosti da bez stete za odbranu postavi novog branioca, glavni pretres ce se prekinuti ili odloziti, a braniocu ce se naloziti placanje troskova koji su nastali zbog prekida ili odlaganja glavnog pretresa. Ako privatni tuzilac ili osteceni kao tuzilac ne uzmu drugog punomocnika, vijece moze odluciti da glavni pretres nastavi bez punomocnika, ako nadje da njegovo odsustvo ne bi bilo stetno za interese zastupanog. Rjesenje o tome, sa obra-zlozenjem, unosi se u zapisnik o glavnom pretresu. Protiv ovog rjesenja posebna zalba nije dozvoljena.

(4) Ako sud udalji iz sudnice ostecenog kao tuzioca ili privatnog tuzioca ili njihovog zakonskog zastupnika, glavni pretres ce se nastaviti i u njihovoj odsutnosti, ali ce ih sud upozoriti da mogu uzeti punomocnika.

(5) Ako drzavni tuzilac ili lice koje ga zamjenjuje narusava red, o tome ce pred-sjednik vijeca obavijestiti nadleznog drzavnog tuzioca, a moze i prekinuti glavni pretres i od nadleznog drzavnog tuzioca zatraziti da odredi drugo lice da zastupa optuznicu.

(6) Kad advokata ili advokatskog pripravnika koji narusava red sud kazni, oba-vijestice o tome advokatsku komoru ciji je clan.

Izuzetnost zalbe na odluku o kaznjavanju

Clan 308

(1) Protiv rjesenja o kazni dozvoljena je zalba, ali vijece moze ovo rjesenje da opozove.

(2) Protiv drugih odluka koje se odnose na odrzavanje reda i upravljanje glavnim pretresom nije dozvoljena zalba.

Optuzba za krivicno djelo ucinjeno na glavnom pretresu

Clan 309

(1) Ako optuzeni na glavnom pretresu ucini krivicno djelo, postupice se po odredbi clana 350 ovog zakonika.

(2) Ako neko drugi u toku glavnog pretresa u zasijedanju ucini krivicno djelo, vijece moze prekinuti glavni pretres i po usmenoj optuzbi tuzioca suditi o ucinjenom krivicnom djelu odmah, a moze za to djelo suditi po zavrsetku otpocetog glavnog pretresa.

(3) Ako postoje osnovi sumnje da je svjedok ili vjestak na glavnom pretresu dao lazni iskaz, ne moze se za to krivicno djelo odmah suditi. U takvom slucaju predsjednik vijeca moze narediti da se o iskazu svjedoka, odnosno vjestaka sastavi poseban zapisnik, koji ce dostaviti drzavnom tuziocu. Ovaj zapisnik potpisace saslusani svjedok, odnosno vjestak.

(4) Ako nije moguće da se uciniocu krivicnog djela za koje se goni po sluzbenoj duznosti odmah sudi ili ako je za sudjenje nadležan visi sud, obavijestice se o tome nadležni drzavni tuzilac radi daljeg postupka.

3. PRETPOSTAVKE ZA ODRZAVANJE GLAVNOG PRETRESA

Otvaranje zasijedanja

Clan 310

Predsjednik vijeca otvara zasijedanje i objavljuje predmet glavnog pretresa i sastav vijeca. Zatim utvrđuje da li su dosla sva pozvana lica, pa ako nijesu, provjerava da li su im pozivi uruceni i da li su svoj izostanak opravdala.

Nedolazak tuzioca na glavni pretres

Clan 311

(1) Ako na glavni pretres, koji je zakazan na osnovu optuznice drzavnog tuzioca, ne dodje drzavni tuzilac ili lice koje ga zamjenjuje, odrzavanje glavnog pretresa ce se odloziti. Predsjednik vijeca ce o tome obavijestiti nadleznog drzavnog tuzioca.

(2) Ako na glavni pretres ne dodje osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac niti njihov punomocnik i ako su uredno pozvani, vijece ce rjesenjem obustaviti postupak.

Nedolazak optuzenog na glavni pretres i sudjenje u odsustvu

Clan 312

(1) Ako je optuzeni uredno pozvan, a ne dodje na glavni pretres niti svoj izostanak opravda, vijece ce narediti da se prinudno dovede. Ako se dovodjenje ne bi moglo odmah izvorsiti, sud ce odluciti da se odrzavanje glavnog pretresa odlozi i narediti da se optuzeni na iduci pretres prinudno dovede. Ako do privodjenja optuzeni opravda izostanak, predsjednik vijeca ce opozvati naredbu o prinudnom dovodjenju.

(2) Optuženom se može suditi u odsustvu samo ako je u bjekstvu ili inače nije dostizan državnim organima, a postoje naročito važni razlozi da mu se sudi iako je odsutan.

(3) Rješenje o sudjenju u odsustvu optuženog donosi vijeće, na predlog tužioca. Zalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Nedolazak branioca

Član 313

(1) Ako na glavni pretres ne dođe branilac koji je uredno pozvan, a ne obavijesti sud o razlogu spriječenosti čim je za ovaj razlog saznao ili ako branilac, bez odobrenja, napusti glavni pretres, optuženi će se pozvati da odmah uzme drugog branioca. Ako optuženi to ne učini, vijeće može odlučiti da se glavni pretres održi i bez prisustva branioca, ako se optuženi s tim saglasi. Ako u slučaju obavezne odbrane ne postoji mogućnost da optuženi odmah uzme drugog branioca, odnosno da ga sud postavi bez štete za odbranu, glavni pretres će se odložiti.

(2) Uredno pozvanog branioca čiji je neopravdani nedolazak doveo do odlaganja glavnog pretresa vijeće će kazniti novčanom kaznom do 500 € i obavezati da plati troškove odlaganja glavnog pretresa. Rješenje o tome sa kratkim obrazloženjem unosi se u zapisnik o glavnom pretresu.

Održavanje glavnog pretresa u očekivanju donosenja presude kojom se optuzba odbija

Član 314

Ako po odredbama čl. 307, 312 i 313 ovog zakonika postoje uslovi za odlaganje glavnog pretresa zbog nedolaska optuženog, odnosno odsustva branioca, vijeće može odlučiti da se glavni pretres održi, ako bi se prema dokazima koji se nalaze u spisima očigledno morala donijeti presuda kojom se optuzba odbija ili rješenje iz člana 357 ovog zakonika.

Nedolazak svjedoka i vjestaka

Član 315

(1) Ako svjedok ili vjestak, i pored urednog poziva, neopravdano izostane, vijeće može narediti da se odmah prinudno dovede.

(2) Glavni pretres može početi i bez prisustva pozvanog svjedoka ili vjestaka, i u tom slučaju vijeće će u toku glavnog pretresa odlučiti da li usljed odsustva svjedoka ili vjestaka glavni pretres treba prekinuti ili odložiti.

(3) Svjedoka ili vjestaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, vijeće može kazniti novčanom kaznom do 1.000 €, a može narediti da se na novi glavni pretres prinudno dovede. Vijeće može, u opravdanom slučaju, opozvati odluku o kazni.

4. ODLAGANJE I PREKIDANJE GLAVNOG PRETRESA

Odlaganje

Član 316

(1) Van slučajeva posebno predviđenih u ovom zakoniku, glavni pretres odložice se rješavanjem vijeca, ako treba pribaviti nove dokaze ili ako se u toku glavnog pretresa utvrdi da je kod optuženog poslije učinjenog krivičnog djela nastupila privremena dusevna poremećenost ili ako postoje druge smetnje da se glavni pretres uspješno sprovede.

(2) U rješavanju kojim se odlaze glavni pretres određice se, po pravilu, dan i čas kad će se glavni pretres nastaviti. Istim rješavanjem vijeće može odrediti da se prikupe dokazi koji bi vremenom mogli da se izgube.

(3) Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Održavanje odloženog glavnog pretresa

Član 317

(1) Glavni pretres koji je odložen mora iznova početi, ako se izmijenio sastav vijeca, ali po saslušanju stranaka vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vjestaci

ne saslusavaju ponovo i da se ne preduzima novi uvidjaj, nego da se procitaju iskazi svjedoka i vjestaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se procita zapisnik o uvidjaju.

(2) Ako se glavni pretres koji je bio odlozen drzi pred istim vijecem, on ce se nastaviti, a predsjednik vijeca ce ukratko iznijeti tok ranijeg glavnog pretresa, ali i u ovom slucaju vijece moze odrediti da glavni pretres pocne iznova.

(3) Ako je odlaganje trajalo duze od tri mjeseca ili ako se glavni pretres drzi pred drugim predsjednikom vijeca, glavni pretres mora iznova poceti i svi dokazi se moraju ponovo izvesti.

Prekid glavnog pretresa

Clan 318

(1) Osim slucajeva posebno predvidjenih u ovom zakoniku, predsjednik vijeca moze prekinuti glavni pretres zbog odmora ili isteka radnog vremena, pribavljanja odredjenih dokaza u kratkom vremenu ili pripremanja optuzbe ili odbrane.

(2) Prekinuti glavni pretres nastavlja se uvijek pred istim vijecem.

(3) Ako se glavni pretres ne moze nastaviti pred istim vijecem ili ako je prekid glavnog pretresa trajao duze od osam dana, postupice se po odredbama clana 317 ovog zakonika.

Dopuna vijeca

Clan 319

Ako se u toku glavnog pretresa pred vijecem sastavljenim od jednog sudije i dvojice sudija-porotnika pokaze da cinjenice na kojima se zasniva optuzba ukazuju na krivicno djelo za koje je sudjenje nadležno vijece sastavljeno od dvojice sudija i trojice sudija-porotnika, dopunice se vijece i glavni pretres ce poceti iznova.

5. ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Nacin vodjenja zapisnika

Clan 320

(1) O glavnom pretresu vodi se zapisnik u koji se, u bitnom, unosi sadrzaj rada i cio tok glavnog pretresa.

(2) Predsjednik vijeca moze narediti da se cio tok glavnog pretresa ili pojedini njegovi djelovi biljeze stenografski. Stenografske zabiljeske ce se u roku od 48 sati pre-vesti, pregledati i prikljuciti zapisniku.

(3) Za magnetofonsko snimanje toka glavnog pretresa shodno se primjenjuju odredbe clana 185 ovog zakonika. Odobrenje za magnetofonsko snimanje daje predsjednik vijeca.

(4) Predsjednik vijeca moze, po predlogu stranke ili po sluzbenoj duznosti, narediti da se u zapisnik doslovno upisu izjave koje smatra narocito vaznim.

(5) Ako je potrebno, a narocito ako se u zapisnik doslovno unose izjave nekog lica, predsjednik vijeca moze narediti da se taj dio zapisnika odmah procita, a procitace se uvijek, ako to zahtijeva stranka, branilac ili lice cija se izjava unosi u zapisnik.

Ispravke zapisnika i uvid u zapisnik

Clan 321

(1) Zapisnik mora biti završen sa zaključenjem zasjedanja. Zapisnik potpisuju predsjednik vijeca i zapisnicar.

(2) Stranke imaju pravo da pregledaju završeni zapisnik i njegove priloge, da stave pri-mjedbe u pogledu sadržine i da traže ispravku zapisnika. Stranke imaju pravo da poslije završenog zasjedanja dobiju kopiju zapisnika, ako to zahtijevaju.

(3) Ispravke pogresno upisanih imena, brojeva i drugih ociglednih pogresaka u pisanju moze narediti predsjednik vijeca po predlogu stranaka ili saslanog lica ili po sluzbenoj duznosti. Druge ispravke i dopune zapisnika moze narediti samo vijece.

(4) Primjedbe i predlozi stranaka u pogledu zapisnika, kao i ispravke i dopune zapisnika, moraju se zabiljeziti u nastavku završenog zapisnika. U nastavku zapisnika zabiljezice se i razlozi zbog kojih pojedini predlozi i primjedbe nijesu usvojeni. Predsjednik vijeca i zapisnicar potpisuju i nastavak zapisnika.

Sadržaj zapisnika

Član 322

(1) U uvodu zapisnika mora se naznaci sud pred kojim se održava glavni pretres, mjesto i vrijeme zasjedanja, ime i prezime predsjednika vijeća, članova vijeća i zapišnicara, tuzioca, optuzenog i branioca, ostecenog i njegovog zakonskog zastupnika ili punomocnika, tumaca, krivicno djelo koje je predmet pretresanja, kao i da li je glavni pretres javan ili je javnost isključena.

(2) Zapisnik mora narocito da sadrzi podatke o tome koja je optuznica na glavnom pretresu procitana, odnosno usmeno izložena i da li je tuzilac izmijenio ili proširio optuzbu, kakve su predloge podnijele stranke i kakve je odluke donosio predsjednik vijeća ili vijeće, koji su dokazi izvedeni, da li su procitani kakvi zapisnici i druga pismena, da li su reprodukovani zvučni ili drugi snimci i kakve su primjedbe učinile stranke u pogledu procitanih zapisnika, pismena ili reprodukovanih snimaka. Ako je na glavnom pretresu isključena javnost, u zapisniku se mora naznaci da je predsjednik vijeća upozorio prisutne na posljedice ako neovlaseno otkriju ono što su na tom glavnom pretresu saznali kao tajnu.

(3) Iskazi optuzenog, svjedoka i vjestaka unose se u zapisnik tako da se prikaze njihova bitna sadržina. Ovi iskazi unose se u zapisnik samo ukoliko sadrže odstupanje ili dopunu njihovih ranijih iskaza. Na zahtjev stranke, a nakon saslušanja ovih lica, predsjednik vijeća naredice da se djelimicno ili u cjelini procita zapisnik o njihovom ranijem iskazu.

(4) Na zahtjev stranke, u zapisnik ce se unijeti i pitanje, odnosno odgovor koji je vijeće odbilo kao nedozvoljen.

Izreka presude

Član 323

(1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude (član 369 st. 3 do 5), uz naznacenje da li je presuda javno objavljena. Izreka presude sadržana u zapisniku o glavnom pretresu predstavlja izvornik.

(2) Ako je donijeto rjesenje o pritvoru (član 366), mora se i ono unijeti u zapisnik o glavnom pretresu.

6. POČETAK GLAVNOG PRETRESA I SASLUŠANJE OPTUZENOG

Ulazak sudije, odnosno vijeća u sudnicu

Član 324

(1) Prilikom ulaska sudije ili vijeća u sudnicu i prilikom njihovog izlaska iz sudnice, svi prisutni, na poziv ovlasćenog lica, treba da ustanu.

(2) Stranke i drugi učesnici postupka dužni su da ustanu kad se obracaju sudu, osim ako za to postoje opravdane prepreke ili ako je saslušanje uredjeno na drugi način.

Utvrđivanje istovjetnosti optuzenog i davanje uputstava

Član 325

(1) Kad je predsjednik vijeća utvrdio da su na glavni pretres dosla sva pozvana lica ili kad je vijeće odlucilo da se glavni pretres održi u odsustvu nekog od pozvanih lica ili je ostavilo da o tim pitanjima docnije rijesi, pozvace predsjednik vijeća optuzenog i od njega uzeti licne podatke (član 88) da bi utvrdio njegovu istovjetnost.

(2) Posto istovjetnost optuzenog bude utvrdjena, predsjednik vijeća uputice svje-doke i vjestake na mjesto koje je za njih odredjeno, gdje ce sačekati dok budu pozvani radi saslušanja. U slucaju potrebe, predsjednik vijeća moze zadržati vjestake da prate tok glavnog pretresa.

(3) Ako je osteceni prisutan, a jos nije prijavio imovinskopravni zahtjev, uputice ga predsjednik vijeća da moze staviti predlog za ostvarivanje tog zahtjeva u krivicnom postupku i poucice ga o pravima iz člana 58 ovog zakonika.

(4) Ako osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac treba da budu saslušani kao svje-doci, nece se ukloniti iz zasjedanja.

(5) Predsjednik vijeća moze preduzeti potrebne mjere da spriječi dogovaranje izme-dju svjedoka, vjestaka, okrivljenog, ostecenog kao tuzioca i privatnog tuzioca.

Pouke optuzenom

Clan 326

Optuzenog ce predsjednik vijeca upozoriti da pazljivo prati tok glavnog pretresa i uputice ga da moze iznositi cinjenice i predlagati dokaze u svoju odbranu, da moze postavljati pitanja saoptuzenim, svjedocima i vjestacima, stavljati primjedbe i davati objasnjenja u pogledu njihovih iskaza.

Pocetak glavnog pretresa i citanje optuznice

Clan 327

(1) Glavni pretres pocinje citanjem optuznice (clan 274 stav 1 tac. 1 do 3) ili pri-vatne tuzbe.

(2) Optuznicu i privatnu tuzbu cita, po pravilu, tuzilac, ali predsjednik vijeca moze, umjesto toga, ako se radi o optuznici ostecenog kao tuzioca ili o privatnoj tuzbi, usmeno izloziti njihov sadrzaj. Tuziocu ce se dozvoliti da dopuni izlaganje predsjednika vijeca.

(3) Ako je osteceni prisutan, moze obrazloziti imovinskopravni zahtjev, a ako nije prisutan, njegov predlog ce pročitati predsjednik vijeca.

Pojasnjene optuznice i izjasnjavanje o krivici

Clan 328

(1) Posto je optuznica ili privatna tuzba pročitana ili je usmeno izlozen njihov sadrzaj, predsjednik vijeca upitace optuzenog da li je razumio optuzbu. Ako se predsjednik vijeca uvjeri da optuzeni nije razumio optuzbu, ponovo ce mu izloziti njenu sadr-zinu na nacin da je optuzeni najlakse moze razumjeti.

(2) Nakon toga, predsjednik vijeca ce pozvati optuzenog da se, ako to zeli, izjasni povodom svake tacke optuzbe da li priznaje da je ucinio djelo za koje je optuzen i da li

priznaje svoju krivicu i da, u slucaju priznanja, pruzi potrebna objasnjenja, a u slucaju poricanja iznese svoju odbranu.

(3) Optuzeni nije duzan da se izjasni o optuzbi niti da iznosi svoju odbranu.

(4) Saslusanju optuzenog ne mogu prisustvovati saoptuzeni koji jos nijesu saslu-sani.

Saslusanje optuzenog i citanje ranije datog iskaza

Clan 329

(1) Pri saslusanju optuzenog na glavnom pretresu shodno ce se primjenjivati opste odredbe koje vaze za saslusanje okrivljenog (cl. 88 do 94).

(2) Ako optuzeni uopste nece da odgovara ili nece da odgovara na pojedino pitanje, pročitace se njegov raniji iskaz ili dio tog iskaza.

(3) Po završenom saslusanju predsjednik je duzan da upita optuzenog da li ima jos sta da navede u svoju odbranu.

Postavljanje pitanja optuzenom

Clan 330

(1) Nakon sto optuzeni iznese odbranu mogu mu se postavljati pitanja. Pitanja prvi postavlja tuzilac, a zatim branilac. Nakon njih predsjednik vijeca i clanovi vijeca mogu postavljati pitanja optuzenom radi otklanjanja praznina, protivrjecnosti i nejasnoca u iskazu. Osteceni, njegov zakonski zastupnik ili punomocnik, saoptuzeni i vjestak mogu neposredno postavljati pitanja optuzenom uz odobrenje predsjednika vijeca. Pitanja optu-zenom, po istom redosljedu iz ovog stava, mogu se postavljati i vise puta.

(2) Predsjednik vijeca ce zabraniti pitanja ili odgovor na vec postavljeno pitanje, ako je ono nedozvoljeno (clan 89) ili se ne odnosi na predmet. Ako predsjednik vijeca zabrani postavljanje odredjenog pitanja ili davanje odgovora, stranke mogu zahtijevati da o tome odluci vijece.

Saslusanje vise optuzenih i njihovo suocenje

Clan 331

(1) Kad se završi saslusanje prvog optuzenog pristupice se redom saslusanju ostalih optuzenih, ako ih ima. Poslije svakog saslusanja predsjednik vijeca ce upoznati saslusanog sa iskazima ranije saslusanih saoptuzenih i upitace ga da li

ima sta da primijeti. Ranije saslušano optuženog predsjednik vijeća će upitati da li ima sta da primijeti na iskaz dočnije saslušano optuženog. Svaki optuženi ima pravo da postavlja pitanja ostalima saslušanim saoptuženim.

(2) Ako se iskazi pojedinih saoptuženih o istoj okolnosti razlikuju, predsjednik vijeća može suociti saoptužene.

Privremeno udaljšavanje optuženog zbog odbijanja saoptuženog ili svjedoka da iskazuju

Clan 332

Vijeće može, izuzetno, odluciti da se optuženi privremeno udalji iz sudnice, ako saoptuženi ili svjedok odbija da daje iskaz u njegovom prisustvu ili ako okolnosti ukazuju da u njegovom prisustvu neće govoriti istinu. Po povratku optuženog u zasjedanje procita-

će mu se iskaz saoptuženog, odnosno svjedoka. Optuženi ima pravo da postavlja pitanja saoptuženom, odnosno svjedoku, a predsjednik vijeća će ga upitati da li ima sta da primijeti na njihov iskaz.

Konsultovanje optuženog sa braniocem

Clan 333

Optuženi se može u toku glavnog pretresa dogovarati sa svojim braniocem, ali o tome kako će odgovoriti na postavljeno pitanje ne može se savjetovati ni sa svojim braniocem niti sa nekim drugim.

7. DOKAZNI POSTUPAK

Izvodjenje dokaza

Clan 334

(1) Posto je optuženi saslušan postupak se nastavlja izvodjenjem dokaza.

(2) Dokazivanje obuhvata sve cinjenice za koje sud smatra da su vazne za pravilno presudjenje.

(3) Dokazi se izvode onim redom koji utvrdi predsjednik vijeća. Po pravilu, prvo se izvode dokazi koje predlozi tuzilac, a zatim dokazi koje predlozi odbrana, a na kraju dokazi čije izvodjenje sud odredi po službenoj dužnosti. Ako osteceni koji je prisutan treba da se sasluša kao svjedok, njegovo saslušanje će se obaviti odmah poslije saslušanja optuženog.

(4) Stranke i osteceni mogu, do zavrsetka glavnog pretresa, predlagati da se izvide nove cinjenice i pribave novi dokazi, a mogu ponoviti i one predloge koje je predsjednik vijeća ili vijeće ranije odbilo.

(5) Vijeće može odluciti da se izvedu dokazi koji nijesu predloženi ili od kojih je predlagac odustao.

Priznanje optuženog

Clan 335

Priznanje optuženog na glavnom pretresu oslobadja sud od dužnosti da izvodi druge dokaze, osim u slučaju propisanom u članu 93 ovog zakonika i kad su u pitanju dokazi od kojih zavisi vrsta i mjera krivične sankcije.

Saslušanje svjedoka i vjestaka

Clan 336

(1) Pri saslušanju svjedoka i vjestaka na glavnom pretresu shodno će se primjenjivati opšte odredbe koje vaze za njihovo saslušanje.

(2) Svjedok koji nije saslušan neće, po pravilu, prisustvovati izvodjenju dokaza.

(3) Ako se kao svjedok saslušava lice mladje od četrnaest godina, vijeće može odluciti da se za vrijeme njegovog saslušanja iskljuci javnost.

(4) Ako maloljetno lice prisustvuje glavnom pretresu kao svjedok ili osteceni, udaljice se iz sudnice čim njegovo prisustvo nije više potrebno.

Dužnost svjedoka

Clan 337

(1) Prije saslušanja svjedoka predsjednik vijeća će ga opomenuti na dužnost da iznese sudu sve što mu je o predmetu poznato, a lica starija od četrnaest godina i upozoriti da lažno svjedočenje predstavlja krivično djelo.

(2) Predsjednik vijeća može pozvati svjedoka koji nije zaklet u istrazi da prije saslušanja položi zakletvu, a ako je zakletvu položio u istrazi, može ga opomenuti na već položenu zakletvu.

Predocavanje nalaza i misljenja vjestaka i dužnosti vjestaka

Član 338

(1) Prije saslušanja vjestaka predsjednik vijeća će ga opomenuti na dužnost da nalaz i misljenje da po najboljem znanju i upozorice ga da davanje laznog nalaza i misljenja predstavlja krivično djelo.

(2) Predsjednik vijeća može pozvati vjestaka koji nije zaklet da prije vjestacenja položi zakletvu, a ako je zakletvu položio, može ga opomenuti na već položenu zakletvu.

(3) Vjestak izlaze usmeno na glavnom pretresu svoj nalaz i misljenje. Ako je vjestak prije glavnog pretresa pripremio pisani nalaz i misljenje, može mu se dozvoliti da ga pročita, a potom će se njegov sastav priložiti zapisniku.

(4) Vijeće može odlučiti da se, umjesto pozivanja stručnjaka ustanove ili organa kojima je povjereno vjestacenje, samo pročita nalaz i misljenje, ako se zbog prirode vjestacenja ne može očekivati potpunije objašnjenje njihovog pisanog nalaza i misljenja. Ako ocijeni da je to potrebno s obzirom na ostale izvedene dokaze i primjedbe stranaka (član 347), vijeće može naknadno odlučiti da se i neposredno saslušaju stručnjaci koji su vjestacili.

Postavljanje pitanja svjedoku i vjestaku

Član 339

(1) Nakon što se svjedok, odnosno vjestak sasluša pitanja mu mogu neposredno postavljati stranke, predsjednik i članovi vijeća, redoslijedom utvrđenim u članu 330 stav 1 ovog zakonika. Osteceni, zakonski zastupnik, punomoćnik i vjestaci mogu neposredno postavljati pitanja uz odobrenje predsjednika vijeća.

(2) Predsjednik će zabraniti pitanje i odbiti odgovor na već postavljeno pitanje ako je ono nedozvoljeno (član 89) ili se ne odnosi na predmet. Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranke mogu zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Izmjena iskaza svedoka i vjestaka i predocavanje ranijih iskaza

Član 340

Ako je svjedok ili vjestak pri ranijem saslušanju naveo činjenice kojih se više ne sjeca ili ako odstupa od svog iskaza, predociće mu se raniji iskaz, odnosno ukazace mu se

na odstupanje i upitace se zasto sada iskazuje drukcije, a po potrebi, procitace se njegov raniji iskaz ili dio tog iskaza.

Otpustanje, privremeno udaljavanje i pozivanje svjedoka i vjestaka

Član 341

(1) Saslušani svjedoci i vjestaci ostaju u sudnici, ako ih predsjednik vijeća po saslušanju stranaka sasvim ne otpusti ili ne naredi da se privremeno udalje iz sudnice.

(2) Po predlogu stranaka ili po službenoj dužnosti predsjednik vijeća može narediti da se saslušani svjedoci i vjestaci udalje iz sudnice i da se docnije ponovo pozovu i još jednom saslušaju u prisustvu ili odsustvu drugih svjedoka i vjestaka.

Saslušavanje svjedoka ili vjestaka van sudnice

Član 342

(1) Ako se na glavnom pretresu sazna da svjedok ili vjestak ne može doći pred sud ili mu je dolazak znatno otezan, može vijeće, ako smatra da je njegov iskaz važan, narediti da ga van glavnog pretresa sasluša predsjednik vijeća ili sudija član vijeća ili da saslušanje obavi istražni sudija suda na cijem se području svjedok, odnosno vjestak nalazi.

(2) Ako je potrebno da se izvrši uvidjaj ili rekonstrukcija van glavnog pretresa, to će učiniti predsjednik vijeća ili sudija član vijeća.

(3) Stranke, branilac i oštećeni obavijestice se uvijek kad će se i na kom mjestu saslušati svjedok, odnosno izvršiti uvidjaj ili rekonstrukcija, sa upozorenjem da mogu prisustvovati tim radnjama. Ako je optuženi u pritvoru, o potrebi njegovog prisustva tim radnjama odlučuje vijeće. Kad stranke i oštećeni prisustvuju izvodjenju tih radnji imaju prava propisana u članu 259 stav 7 ovog zakonika.

Istražni sudija u fazi glavnog pretresa

Član 343

Vijeće može, u toku glavnog pretresa, po saslušanju stranaka, odlučiti da zatraži od istražnog sudije da preduzme određene radnje radi razjasnjenja izvesnih činjenica, ako bi preduzimanje tih radnji na glavnom pretresu bilo skopcano sa znatnim odugovlačenjem postupka ili sa drugim znatnim teskocama. Kad istražni sudija postupa po ovakvom zahtjevu vijeća primjenjuju se odredbe koje se odnose na preduzimanje istražnih radnji.

Zapisnici o dokaznom materijalu i materijalni dokazi

Član 344

(1) Zapisnici o uvidjaju van glavnog pretresa, o pretresanju stana i lica i o oduzimanju stvari, kao i isprave, knjige, spisi i druga pismena koja služe kao dokaz pročitane se na glavnom pretresu radi utvrđivanja njihove sadržine, a po ocjeni vijeća, može se njihova sadržina ukratko usmeno iznijeti. Pismena koja imaju značaj dokaza, ukoliko je to moguće, podnose se u izvorniku.

(2) Predmeti koji mogu služiti razjasnjenju stvari u toku glavnog pretresa pokazane se optuženom, a po potrebi svjedocima i vjestacima. Ako na glavnom pretresu treba izvršiti prepoznavanje predmeta postupice se na osnovu člana 103 ovog zakonika.

Izuzeci od neposrednog izvodjenja dokaza

Član 345

(1) Osim slučajeva koji su posebno predviđeni u ovom zakoniku, zapisnici o iskazima svjedoka, saoptuženih ili već osuđenih učesnika u krivičnom djelu, kao i zapisnici ili druga pismena o nalazu i mišljenju vjestaka mogu se, po odluci vijeća, pročitati samo u slučaju:

1) ako je saslušano lice umrlo, duševno oboljelo ili se ne može pronaći ili je njegov dolazak pred sud nemoguć ili znatno otežan zbog starosti, bolesti ili drugih važnih uzroka;

2) ako svjedoci ili vjestaci, bez zakonskih razloga, neće da daju iskaz na glavnom pretresu.

(2) Vijeće može, uz saglasnost stranaka, odlučiti da se zapisnik o ranijem saslušanju svjedoka ili vjestaka, odnosno njegov pisani nalaz i mišljenje pročita iako svjedok, odnosno vjestak nije prisutan, bez obzira da li je bio pozvan na glavni pretres. Izuzetno, bez saglasnosti stranaka, ali po njihovom saslušanju, vijeće može odlučiti da se pročita zapisnik o saslušanju svjedoka ili vjestaka na ranijem glavnom pretresu, koji je održan pred istim predsjednikom vijeća iako je protekao rok iz člana 317 stav 3 ovog zakonika ili da se pročita pisani nalaz i mišljenje stručne ustanove ili državnog organa kad pozvani stručnjak iz te ustanove, odnosno organa koji je izvršio vjestacenje nije došao na glavni pretres, ako, s obzirom na ostale izvedene dokaze, ocijeni da je potrebno da se upozna sa sadržinom zapisnika ili pisanog nalaza i mišljenja. Kad zapisnik, odnosno pisani nalaz i mišljenje budu pročitani i saslušane primjedbe stranaka (član 347) vijeće će, uzimajući u obzir i ostale izvedene dokaze, odlučiti da li će i neposredno saslušati svjedoka ili vjestaka.

(3) Zapisnici o ranijem saslušanju lica koja su oslobođena od dužnosti svjedocenja (član 97) ne smiju se pročitati, ako ta lica nijesu uopšte pozvana na glavni pretres ili su na

glavnom pretresu, prije prvog saslušanja, izjavila da neće da svjedoče. Po završenom dokaznom postupku vijeće će odlučiti da se ovi zapisnici izdvoje iz spisa i odvojeno čuvaju (član 184). Ovako će vijeće postupati i u pogledu drugih zapisnika i obavještenja navedenih u članu 184 ovog zakonika, ako nije ranije donesena odluka o njihovom izdvajanju. Protiv rješenja o izdvajanju zapisnika i obavještenja dozvoljena je posebna žalba. Po pravnosnaznosti rješenja, izdvojeni zapisnici i obavještenja zatvaraju se u poseban omot i predaju istražnom sudiji radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa i ne mogu se razgledati ni koristiti u postupku. Zapisnici i obavještenja moraju biti izdvojeni prije nego što se spisi, povodom žalbe protiv presude, dostave visem sudu.

(4) Razlozi zbog kojih se cita zapisnik navese se u zapisniku o glavnom pretresu, a prilikom citanja ce se saopstiti da li je svjedok ili vjestak zaklet.

Reprodukcija i snimak saslanja

Clan 346

U slucajevima iz cl. 329, 340 i 345 ovog zakonika, kao i u drugim slucajevima kad je to potrebno, vijece moze odluciti da se na glavnom pretresu, pored citanja zapisnika, reprodukuje i snimak saslanja (clan 185).

Primjedbe stranaka i ostecenog

Clan 347

Poslije dovršenog saslanja svakog svjedoka ili vjestaka i poslije citanja svakog zapisnika ili drugog pismena, upitace predsjednik vijeca stranke i ostecenog da li imaju sta da primijete.

Predlozi za dopunu dokaza

Clan 348

(1) Po završenom dokaznom postupku predsjednik vijeca upitace stranke i ostecenog imaju li kakve predloge za dopunu dokaznog postupka.

(2) Ako niko ne predlozi dopunu dokaznog postupka ili predlog bude odbijen, a vijece smatra da je stanje stvari izvidjeno, predsjednik ce objaviti da je dokazni postupak završen.

8. IZMJENA I PROSIRENJE OPTUZBE

Izmjena optuzbe

Clan 349

(1) Ako tuzilac u toku glavnog pretresa ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo cinjenicno stanje izneseno u optuznici, on moze na glavnom pretresu usmeno izmijeniti optuznicu, a moze predloziti da se glavni pretres prekine radi pripremanja nove optuznice.

(2) U slucaju podnosenja nove optuzbe, sud je duzan da okrivljenom i braniocu obezbijedi dovoljno vremena za pripremanje odbrane, a na njihov zahtjev, ako je to potrebno, i u slucaju izmijene optuzbe.

(3) Ako vijece dozvoli prekid glavnog pretresa radi pripremanja nove optuznice, odredice rok u kome tuzilac mora podnijeti optuznicu. Primjerak nove optuznice dostavice se optuzenom, ali prigovor protiv ove optuznice nije dozvoljen. Ako tuzilac u ostavljenom roku ne podnese optuznicu, vijece ce nastaviti glavni pretres na osnovu ranije optuznice.

Prosirenje optuzbe za djelo ucinjeno na glavnom pretresu

Clan 350

(1) Ako optuzeni u toku glavnog pretresa u zasijedanju ucini krivicno djelo ili ako se u toku glavnog pretresa otkrije koje ranije ucinjeno krivicno djelo optuzenog, vijece ce po optuzbi ovlascenog tuzioca, koja moze biti i usmeno iznesena, prosiriti glavni pretres i na to djelo ili odluciti da se za to krivicno djelo posebno sudi. Protiv te optuzbe nije dozvoljen prigovor.

(2) Ako vijece prihvati prosirenje optuzbe, prekinuce glavni pretres i obezbijediti dovoljno vremena za pripremanje odbrane.

(3) Ako je za presudjenje djela iz stava 1 ovog clana nadležan visi sud, vijece ce odluciti da li ce i predmet po kome vodi glavni pretres ustupiti nadležnom visem sudu.

9. ZAVRSNE RIJECI

Redosljed završnih riječi

Clan 351

Po završenom dokaznom postupku predsjednik vijeca daje rijec strankama, oste-cenom i braniocu. Prvo govori tuzilac, zatim osteceni, branilac, pa optuzeni.

Zavrsna rijec tuzioca**Clan 352**

Tuzilac ce u svojoj rijeci iznijeti ocjenu dokaza izvedenih na glavnom pretresu, zatim ce izloziti zakljucke o cinjenicama vaznim za odluku i stavice i obrazloziti predlog o krivici optuzenog, o odredbama Krivicnog zakonika i drugog zakona koje bi se imale primijeniti, kao i o olaksavajucim i otezavajucim okolnostima koje bi trebalo uzeti u obzir prilikom odmjeravanja kazne. Tuzilac ne moze stavljati odredjeni predlog o visini kazne, ali moze predloziti sudsku opomenu ili uslovnu osudu.

Zavrsna rijec ostecenog**Clan 353**

Osteceni ili njegov punomocnik moze u svojoj rijeci obrazloziti imovinskopravni za-htjev i ukazati na dokaze o krivici optuzenog.

Zavrsna rijec odbrane**Clan 354**

- (1) Branilac ili sam optuzeni izlozice u svojoj rijeci odbranu i moze se osvrnuti na navode tuzioca i ostecenog.
- (2) Poslije branioca optuzeni ima pravo da sam govori, da se izjasni da li usvaja odbranu branioca i da je dopuni.
- (3) Tuzilac i osteceni imaju pravo da odgovore na odbranu, a branilac, odnosno optuzeni da se osvrne na te odgovore.
- (4) Posljednja rijec uvijek pripada optuzenom.

Zavrsne rijeci i procesna disciplina**Clan 355**

- (1) Rijec stranaka, branioca i ostecenog ne moze se ograniciti na odredjeno vrije-me.
- (2) Predsjednik vijeca moze, po prethodnoj opomeni, prekinuti lice koje u svojoj rijeci vrijedja javni red i moral ili vrijedja drugoga ili se upusta u ponavljanja ili izlaganja koja

ocigledno nemaju veze sa predmetom. U zapisniku o glavnom pretresu mora se navesti da je rijec bila prekinuta i zasto je bila prekinuta.

- (3) Kad optuzbu zastupa vise lica ili odbranu vise branilaca, izlaganja se ne mogu ponavljati. Zastupnik optuzbe, odnosno odbrane, po medjusobnom sporazumu, odabrace pitanja o kojima ce govoriti.

- (4) Poslije svih zavrsnih govora predsjednik vijeca je duzan da upita zeli li jos ko sta da izjavi.

Zavrsetak glavnog pretresa**Clan 356**

- (1) Ako vijece, po završenim izlaganjima stranaka, branioca i ostecenog ne odluci da izvede jos neke dokaze, predsjednik vijeca ce objaviti da je glavni pretres završen.

- (2) Ako odluci da izvede jos neke dokaze, vijece ce nastaviti dokazni postupak i nakon njegovog zavrsetka ponovo postupiti po odredbi clana 351 ovog zakonika. Tuzilac, osteceni, branilac i optuzeni mogu svoje zavrsne rijeci samo dopuniti u vezi sa naknadno izvedenim dokazima.

- (2) Poslije objavljivanja da je glavni pretres završen vijece ce se povuci na vijecanje i glasanje radi donosenja presude.

10. ODBACIVANJE OPTUZNICE**Clan 357**

U toku ili po zavrsetku glavnog pretresa vijece ce rjesenjem odbaciti optuznicu, ako utvrdi:

- 1) da sud nije stvarno nadležan;
- 2) da je postupak vođen bez zahtjeva ovlaštenog tužioca, bez odobrenja nadležnog državnog organa ili je nadležni državni organ odustao od datog odobrenja;
- 3) da postoje druge okolnosti koje privremeno sprječavaju gonjenje.

G l a v a XXIII PRESUDA

1. IZRICANJE PRESUDE

Izricanje i objavljivanje presude

Član 358

(1) Ako sud u toku vijećanja ne ocijeni da treba ponovo otvoriti glavni pretres radi dopune postupka ili razjasnjenja pojedinih pitanja, izreći će presudu.

(2) Presuda se izriče i objavljuje u ime naroda.

Identitet presude i optuzbe

Član 359

(1) Presuda se može odnositi samo na lice koje je optuženo i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u podnesenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj ili proširenoj optužnici.

(2) Sud nije vezan za predloge tužioca u pogledu pravne ocjene djela.

Osnov presude

Član 360

(1) Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu.

(2) Sud je dužan da savjesno ocijeni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i da na osnovu takve ocjene izvede zaključak da li je neka činjenica utvrđena.

2. VRSTE PRESUDA

Član 361

(1) Presudom se optužba odbija ili se optuženi oslobadja od optužbe ili se oglašava krivim.

(2) Ako optužba obuhvata više krivičnih djela, u presudi će se izreći da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženi oslobadja od optužbe ili se oglašava krivim.

Presuda kojom se optužba odbija

Član 362

Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći, ako je:

- 1) tužilac od zapocinjavanja do završetka glavnog pretresa odustao od optužbe;
- 2) optuženi za isto djelo već pravosudno osuđen, oslobođen optužbe ili je optužba protiv njega pravosudno odbijena ili je postupak protiv njega rješanjem pravosudno obustavljen, a ne radi se o rješanju o obustavljanju postupka iz člana 412 ovog zakonika;
- 3) optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili se krivično gonjenje ne može preduzeti zbog zastarjelosti ili neke druge okolnosti koja trajno isključuje krivično gonjenje.

Presuda kojom se optuženi oslobadja od optužbe

Član 363

Presudu kojom se optuženi oslobadja od optužbe sud će izreći, ako:

- 1) djelo za koje je optužen po zakonu nije krivično djelo;
- 2) ima okolnosti koje isključuju krivicu;

3) nije dokazano da je optuzeni ucinio djelo za koje je optuzen.

Presuda kojom se optuzeni oglasava krivim

Clan 364

(1) U presudi u kojoj se optuzeni oglasava krivim sud ce izreci:

1) za koje se djelo oglasava krivim, uz naznacenje cinjenica i okolnosti koje cine obiljezja krivicnog djela, kao i onih od kojih zavisi primjena odredjene odredbe Krivic-nog zakonika;

2) zakonski naziv krivicnog djela i koje su odredbe Krivicnog zakonika pri-mijenjene;

3) na kakvu se kaznu osudjuje optuzeni ili se po odredbama Krivicnog zakonika oslobadja od kazne;

4) odluku o uslovnoj osudi;

5) odluku o mjerama bezbjednosti i o oduzimanju imovinske koristi;

6) odluku o uracunavanju pritvora ili vec izdrzane kazne;

7) odluku o troskovima krivicnog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu, kao i o tome da se pravosnazna presuda ima javno objaviti.

(2) Ako je optuzeni osudjen na novcanu kaznu, u presudi ce se naznaciti rok u kome se novcana kazna ima platiti i nacin zamjene novcane kazne, kad se ona ni prinudnim putem ne moze naplatiti.

3. OBJAVLJIVANJE PRESUDE

Vrijeme, mjesto i nacin objavljivanja presude

Clan 365

(1) Posto je sud izrekao presudu, predsjednik vijeca ce je odmah objaviti. Ako sud nije u mogucnosti da istog dana po zavrsetku glavnog pretresa izrekne presudu, odlozice objavljivanje presude najvise za tri dana i odredice vrijeme i mjesto objavljivanja presude. Ako presuda ne bude objavljena u roku od tri dana od zavrsetka glavnog pretresa, predsjednik vijeca je duzan da odmah po isteku roka o tome obavijesti predsjednika suda i saopsti mu razloge.

(2) Predsjednik vijeca ce u prisustvu stranaka, njihovih zakonskih zastupnika, punomocnika i branioca javno procitati izreku i saopstiti ukratko razloge presude.

(3) Presuda ce biti objavljena i kad stranka, zakonski zastupnik, punomocnik ili branilac nije prisutan. Vijece moze narediti da optuzenom, koji je odsutan, presudu usme-no saopsti predsjednik vijeca ili da mu se presuda samo dostavi.

(4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila iskljucena, izreka presude ce se uvijek procitati u javnom zasijedanju. Vijece ce odluciti da li ce iskljuciti javnost prilikom objavljivanja razloga presude.

(5) Svi prisutni saslusace citanje izreke presude stojeći.

Pritvor nakon izricanja presude

Clan 366

(1) Kad izrekne presudu na kaznu zatvora ispod pet godina, vijece ce optuzenom koji se brani sa slobode odrediti pritvor, ako postoje razlozi iz clana 148 stav 1 tac. 1, 3 i 4 ovog zakonika, a optuzenom koji se nalazi u pritvoru ukinuce pritvor, ako za pritvor vise ne postoje razlozi zbog kojih je bio odredjen.

(2) Pritvor ce vijece uvijek ukinuti i narediti da se optuzeni pusti na slobodu, ako je oslobodjen od optuzbe ili je optuzba odbijena ili ako je oglasen krivim, a oslobodjen od kazne ili je osudjen samo na novcanu kaznu ili mu je izrecena sudska opomena ili je uslovno osudjen ili je zbog uracunavanja pritvora kaznu vec izdrzao ili je optuzba odba-cena (clan 357), osim zbog stvarne nenadleznosti.

(3) Za odredjivanje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude, do njene pravosnaznosti, primjenjivace se odredba stava 1 ovog clana. Odluku donosi vijece prvo-stepenog suda (clan 24 stav 6).

(4) Prije donosenja rjesenja kojim se odredjuje ili ukida pritvor u slucajevima iz st. 1 i 3 ovog clana, pribavice se misljenje drzavnog tuzioca kad se postupak vodi po njegovom zahtjevu.

(5) Ako se optuzeni vec nalazi u pritvoru, a vijece nadje da jos postoje razlozi zbog kojih je pritvor bio odredjen ili da postoje razlozi iz clana 148 stav 1 i 2 ovog zakonika, donijece posebno rjesenje o produzenju pritvora. Posebno rjesenje

vijeće donosi i kad treba odrediti ili ukinuti pritvor. Zalba protiv rješenja ne zadržava izvršenje rješenja, a o zalbi sud odlučuje u roku od tri dana.

(6) Pritvor koji je određen ili proizveden po odredbama prethodnih stavova može trajati do pravosnažnosti presude, odnosno do isteka rokova propisanih u članu 152 st. 3 i 4 ovog zakonika, ali najduže dok ne istekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvo-stepenoj presudi.

(7) Na zahtjev optuženog koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, predsjednik vijeća može optuženog uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravo-snažnosti presude.

Pouka o pravu na žalbu i druga upozorenja

Član 367

(1) Po objavljivanju presude predsjednik vijeća će poučiti stranke o pravu na žalbu, kao i o pravu na odgovor na žalbu.

(2) Ako je optuženom izvršenje izrečene kazne odloženo, upozorice ga predsjednik vijeća na značaj uslovne osude i na uslove kojih se mora pridržavati.

(3) Predsjednik vijeća će upozoriti stranke da do pravosnažnog okončanja postupka o svakoj promjeni adrese obavijeste sud.

4. PISMENA IZRADA I DOSTAVLJANJE PRESUDE

Pisana izrada presude

Član 368

(1) Presuda koja je objavljena mora se pisano izraditi i otpremiti u roku od mjesec dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, izuzetno u roku od dva mjeseca. Ako presuda nije izradjena u tim rokovima, predsjednik vijeća je dužan da pisano obavijesti predsjednika suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik suda će preduzeti mjere da se presuda što prije izradi.

(2) Presudu potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.

(3) Ovjereni prepis presude dostavice se tužiocu, a optuženom i braniocu saglasno članu 168 ovog zakonika. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prepisi presude moraju biti poslani u rokovima predviđenim u stavu 1 ovog člana.

(4) Optuženom, privatnom tužiocu i ostecenom kao tužiocu dostavice se i uputstvo o pravu na žalbu.

(5) Ovjereni prepis presude sud će, sa uputstvom o pravu na žalbu, dostaviti ostecenom ako ima pravo na žalbu, licu čiji je predmet oduzet tom presudom (član 75 stav

2 Krivičnog zakonika), kao i pravnom licu prema kome je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Ostecenom koji nema pravo na žalbu prepis presude će se dostaviti u slučaju iz člana 60 stav 2 ovog zakonika, sa uputstvom o pravu na traženje povraćaja u predjasnje stanje. Pravosnažna presuda će se dostaviti ostecenom, ako on to zahtijeva.

(6) Ako je sud, primjenom odredaba o odmjerenju jedinstvene kazne za krivična djela u sticaju, izrekao kaznu, uzimajući u obzir i presude koje su doneli i drugi sudovi, dostavice ovjereni prepis pravosnažne presude tim sudovima.

Sadržaj presude

Član 369

(1) Pisano izradjena presuda mora potpuno da odgovara presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

(2) Uvod presude sadrži: naznacenje da se presuda izriče u ime naroda, naziv suda, ime i prezime predsjednika i članova vijeća i zapisničara, ime i prezime optuženog, krivično djelo za koje je optužen i da li je bio prisutan na glavnom pretresu, dan glavnog pretresa i da li je glavni pretres bio javan, ime i prezime tužioca, branioca, zakonskog zastupnika i punomoćnika koji su bili prisutni na glavnom pretresu i dan objavljivanja izrečene presude.

(3) Izreka presude sadrži lične podatke o optuženom (član 88 stav 1) i odluku kojom se optuženi oglašava krivim za djelo za koje je optužen ili kojom se oslobadja od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.

(4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke navedene u članu 364 ovog zakonika, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima krivičnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu, ako je bio postavljen.

(5) U slučaju sticaja krivičnih djela sud će u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedino krivično djelo, a zatim kaznu koja je izrečena za sva djela u sticaju.

(6) U obrazloženju presude sud će iznijeti razloge za svaku tačku presude.

(7) Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tome naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvazio pojedine predloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vjestak čiji je iskaz, odnosno pisani nalaz i mišljenje procitan bez saglasnosti stranaka (član 345 stav 2), kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivica optuženog i o primjeni određenih odredaba zakona na optuženog i njegovo djelo kao i o razlozima upućivanja ostecenog na parnicu.

(8) Ako je optuženi osuđen na kaznu, u obrazloženju će se navesti koje je okolnosti sud uzeo u obzir pri odmjerenju kazne. Posebno će sud obrazložiti kojim se razlozima rukovodio kad je nasao da treba izreći strozu kaznu od propisane (član 44 Krivičnog zakonika) ili kad je nasao da kaznu treba ublažiti ili optuženog osloboditi od kazne ili uslovno osuditi ili da treba izreći mjeru bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi ili opozvati uslovni otpust.

(9) Ako se optuženi oslobadja od optužbe, u obrazloženju će se naročito navesti iz kojih se razloga navedenih u članu 363 ovog zakonika to čini.

(10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija i u obrazloženju rješenja kojim se optužba odbacuje sud se neće upustati u ocjenu glavne stvari, nego će se ograničiti samo na razloge za odbijanje, odnosno odbacivanje optužbe.

Ispravke u presudi

Član 370

(1) Pogreske u imenima i brojevima, kao i druge očigledne pogreske u pisanju i racunanju, nedostatke u obliku i nesaglasnosti pisano izradjene presude sa izvornikom ispraviće posebnim rješenjem predsjednik vijeca, na zahtjev stranaka ili po službenoj dužnosti.

(2) Ako postoji nesaglasnost između pisano izradjene presude i njenog izvornika u pogledu podataka iz člana 364 stav 1 tac. 1 do 5 i tačka 7, ovog zakonika, rješenje o ispravci dostaviće se licima navedenim u članu 368 ovog zakonika. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rješenja, protiv koga posebna žalba nije dozvoljena.

G. POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA

G l a v a XXIV REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

1. ZALBA NA PRESUDU PRVOSTEPENOG SUDA

1) Pravo na izjavljivanje žalbe

Pravo na žalbu i žalbeni rok

Član 371

(1) Protiv presude donesene u prvom stepenu ovlaštena lica mogu izjaviti žalbu u roku od petnaest dana od dana dostavljanja prepisa presude.

(2) Blagovremeno izjavljena žalba ovlaštenog lica odlaze izvršenje presude.

Subjekti žalbe

Član 372

(1) Žalbu mogu izjaviti stranke, branilac, zakonski zastupnik optuženog i osteceni.

(2) U korist optuženog žalbu mogu izjaviti i njegov bračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojlac, usvojenik, brat, sestra, hranilac i lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kad je optuženom, odnosno njego-vom braniocu dostavljen prepis presude.

(3) Državni tuzilac može izjaviti žalbu kako na štetu, tako i u korist optuženog.

(4) Osteceni može pobijati presudu zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka, ali ako je državni tuzilac preuzeo gonjenje od ostecenog kao tuzioca (član 62 stav 2), kao i na oslobadjajuću presudu, osteceni može izjaviti žalbu zbog svih osnova zbog kojih se presuda može pobijati (član 375).

(5) Zalbu može izjaviti i lice čiji je predmet oduzet (član 75 stav 2 Krivičnog zakonika) ili od koga je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom (član 113 stav 2 Krivičnog zakonika).

(6) Branilac i lica iz stava 2 ovog člana mogu izjaviti žalbu i bez narocitog ovlašćenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje, osim kad je optuženom izrečena najduža zatvorska kazna.

Odricanje od prava na žalbu i odustanak od žalbe

Član 373

(1) Optuženi se može odreci prava na žalbu samo posto mu je presuda dosta-vljena. Optuženi se i prije toga može odreci prava na žalbu, ako su se tužilac i osteceni kad ima pravo da izjavi žalbu zbog svih osnova (član 372 stav 4) odrekli prava na žalbu, osim ako bi optuženi po presudi imao da izdržava kaznu zatvora. Do donosenja odluke drugostepenog suda optuženi može odustati od već izjavljene žalbe. Optuženi može odustati i od žalbe koju su izjavili njegov branilac ili lica navedena u članu 372 stav 2 ovog zakonika.

(2) Tužilac i osteceni mogu se odreci prava na žalbu od časa objavljivanja presude pa do isteka roka za izjavu žalbe, a mogu do donosenja odluke drugostepenog suda odustati od već izjavljene žalbe.

(3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne može se opozvati.

(4) Optuženi se ne može odreci prava na žalbu niti odustati od već izjavljene žalbe ako mu je izrečena najduža zatvorska kazna.

2) Sadržaj žalbe

Sadržaj žalbe i postupanje po nepotpunoj žalbi

Član 374

(1) Žalba treba da sadrži:

- 1) oznacjenje presude protiv koje se izjavljuje žalba;
- 2) osnov za pobijanje presude (član 375);
- 3) obrazloženje žalbe;
- 4) predlog da se pobijana presuda potpuno ili djelimično ukine ili preinaci;
- 5) potpis lica koje izjavljuje žalbu.

(2) Ako je žalbu izjavio optuženi ili drugo lice iz člana 372 stav 2 ovog zakonika, a optuženi nema branioca ili ako je žalbu izjavio osteceni, osteceni kao tužilac ili privatni tužilac koji nema punomocnika ili punomocnik nije advokat, a žalba nije sastavljena u skladu sa odredbama stava 1 ovog člana, prvostepeni sud će pozvati zalioca da u određenom roku dopuni žalbu pisanim podneskom ili na zapisniku kod toga suda. Ako se zalilac ovom pozivu ne odazove, sud će odbaciti žalbu, ako ne sadrži podatke iz stava 1 tac. 3 i 5 ovog člana, a žalbu koja ne sadrži podatke iz stava 1 tacka 1 ovog člana, odbaciće samo pod uslovom da se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi. Žalbu izjavljenu u korist optuženog sud će dostaviti drugostepenom sudu, ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbaciće je, ako se to ne može utvrditi.

(3) Ako je žalbu izjavio osteceni, osteceni kao tužilac ili privatni tužilac koji ima za punomocnika advokata ili državni tužilac, a žalba ne sadrži podatke iz stava 1 tac. 2, 3 i 5

ovog člana ili ako žalba ne sadrži podatke iz stava 1 tacka 1 ovog člana, a ne može se utvrditi na koju se presudu odnosi, sud će žalbu odbaciti. Žalbu sa ovim nedostacima izjavljenu u korist optuženog koji ima branioca sud će dostaviti drugostepenom sudu, ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbaciće je, ako se to ne može utvrditi.

(4) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, ali je zalilac dužan da navede razloge zasto ih ranije nije iznio. Optuženi koji je u cjelosti priznao osnovanost optužbe (član 335) može u žalbi iznijeti samo one nove činjenice i dokaze koji su važni za odluku o kazni. Pozivajući se na nove činjenice, zalilac je dužan da navede dokaze kojima bi se te činjenice imale dokazati, a pozivajući se na nove dokaze, dužan je da navede činjenice koje pomoću tih dokaza zeli da dokaze.

3) Osnovi zbog kojih se presuda može pobijati

Član 375

Presuda se može pobijati zbog:

- 1) bitne povrede odredaba krivičnog postupka;

- 2) povrede Krivicnog zakonika;
- 3) pogresno ili nepotpuno utvrđenog cinjenicnog stanja;
- 4) odluke o krivicnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troskovima krivicnog postupka, imovinskopravnim zahtjevima, kao i zbog odluke o objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja.

Bitne povrede krivicnog postupka

Clan 376

(1) Bitna povreda odredaba krivicnog postupka postoji, ako:

- 1) je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude ucestvovao sudija ili sudija-porotnik koji nije sudjelovao na glavnom pretresu ili koji je pravnosnaznom odlukom izuzet od sudjenja;
- 2) je na glavnom pretresu sudjelovao sudija ili sudija-porotnik koji se morao izuzeti (clan 38 tac. 1 do 5);
- 3) je glavni pretres odrzan bez lica cijje je prisustvo na glavnom pretresu po zakoniku obavezno ili ako je optuzenom, braniocu, ostecenom kao tuziocu ili privatnom tuziocu, protivno njegovom zahtjevu, uskraceno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa (clan 9);
- 4) je protivno zakoniku bila iskljucena javnost na glavnom pretresu;
- 5) je sud povrijedio propise krivicnog postupka u pogledu postojanja optu-zbe ovlascenog tuzioca ili odobrenja nadleznog organa;
- 6) je presudu donio sud koji zbog stvarne nenadleznosti nije mogao suditi u toj stvari ili ako je sud nepravilno odbacio optuzbu zbog stvarne nenadleznosti;
- 7) sud svojom presudom nije potpuno rijesio predmet optuzbe;
- 8) je optuzba prekoracena (clan 359 stav 1);
- 9) je presudom povrijedjena odredba clana 390 ovog zakonika;
- 10) se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakonika ne moze zasnivati;
- 11) je izreka presude nerazumljiva, protivrjecna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda nema uopste razloga ili u njoj nijesu navedeni razlozi o odlucnim cinjenica-

ma ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrjecni ili ako o odlucnim cinjenicama postoji znatna protivrjecnost izmedju onog sto se navodi u razlozima presude o sadrzini isprava ili zapisnika o iskazima datim u postupku i samih tih isprava ili zapi-snika.

(2) Bitna povreda odredaba krivicnog postupka postoji i ako sud za vrijeme pri-premanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom donosenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakonika, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donosenje presude.

Povrede Krivicnog zakonika

Clan 377

Povreda Krivicnog zakonika postoji ako je Krivicni zakonik povrijedjen u pitanju:

- 1) da li je djelo za koje se optuzeni goni krivicno djelo;
- 2) da li ima okolnosti koje iskljucuju krivicu;
- 3) da li ima okolnosti koje iskljucuju krivicno gonjenje, a narocito da li je nastupila zastarjelost krivicnog gonjenja ili je gonjenje iskljuceno usljed amnestije ili pomilovanja ili je stvar vec pravosnazno presudjena;
- 4) da li je u pogledu krivicnog djela koje je predmet optuzbe primijenjen zakon koji se ne moze primijeniti;
- 5) da li je odlukom o kazni, uslovnoj osudi ili sudskoj opomeni, odnosno odlukom o mjeri bezbjednosti ili o oduzimanju imovinske koristi prekoraceno ovlascenje koje sud ima po zakonu;
- 6) da li su povrijedjene odredbe o uracunavanju pritvora i izdrzane kazne.

Pogresno ili nepotpuno utvrđeno cinjenicno stanje

Clan 378

(1) Presuda se moze pobijati zbog pogresno ili nepotpuno utvrđenog cinjenicnog stanja kad je sud neku odlucnu cinjenicu pogresno utvrdio ili je nije utvrdio.

(2) Nepotpuno utvrđeno cinjenicno stanje postoji i kad na to ukazuju nove cinjenice ili novi dokazi.

Pobijanje presude zbog odluke o krivicnim sankcijama, oduzimanja imovinske koristi, troskova krivicnog postupka,

imovinskopravnog zahtjeva i objavljivanja odluke

Clan 379

(1) Presuda, odnosno rjesenje o sudskoj opomeni moze se pobijati zbog odluke o kazni, uslovnoj osudi i sudskoj opomeni kad tom odlukom nije prekoraceno zakonsko ovlasćenje (clan 377 tacka 5), ali sud nije pravilno odmjerio kaznu, s obzirom na okolnosti koje uticu da kazna bude veca ili manja i zbog toga sto je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublazavanju kazne, o oslobodjenju od kazne, o uslovnoj osudi ili o sudskoj opomeni, iako su za to postojali zakonski uslovi.

(2) Odluka o mjeri bezbjednosti ili o oduzimanju imovinske koristi moze se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz clana 377 tacka 5 ovog zakonika, ali je sud nepravilno

donio ovu odluku ili nije izrekao mjeru bezbjednosti, odnosno oduzimanje imovinske koristi, iako su za to postojali zakonski uslovi.

(3) Odluka o troskovima postupka moze se pobijati ako je nepravilna ili suprotna zakonskim odredbama.

(4) Odluka o imovinskopravnim zahtjevima i odluka o objavljivanju presude putem stampe, radija ili televizije mogu se pobijati ako su donijete suprotno zakonskim odredbama.

4) Postupak po zalbi

Podnosenje zalbe

Clan 380

(1) Zalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostepenu presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, kao i za protivnu stranku i branioca.

(2) Neblagovremenu (clan 394) i nedozvoljenu (clan 395) zalbu odbacice rjesenjem predsjednik vijeca prvostepenog suda.

Odgovor na zalbu

Clan 381

Primjerak zalbe dostavice prvostepeni sud protivnoj stranci (cl. 168 i 169), koja moze u roku od osam dana od dana prijema podnijeti sudu odgovor na zalbu. Zalbu i odgovor na zalbu, sa svim spisima, prvostepeni sud ce dostaviti drugostepenom sudu.

Postupanje pred drugostepenim sudom

Clan 382

(1) Kad spisi sa zalbom stignu drugostepenom sudu odmah se, na propisan nacin, odredjuje sudija izvjestilac. Ako se radi o krivicnom djelu za koje se goni po zahtjevu drzavnog tuzioca, sudija izvjestilac ce spise dostaviti nadleznom drzavnom tuziocu, koji je duzan da ih razmotri i stavi svoj predlog ili izjavi da ce predlog staviti na sjednici vijeca i da ih bez odlaganja vrati sudu.

(2) Kad drzavni tuzilac vrati spise predsjednik vijeca ce zakazati sjednicu vijeca i o njoj obavijestiti drzavnog tuzioca.

(3) Sudija izvjestilac moze, po potrebi, od prvostepenog suda pribaviti izvjestaj o povredama odredaba krivicnog postupka, a moze preko tog suda ili istraznog sudije suda na cijem se podrucju radnja ima izvršiti ili na drugi nacin provjeriti navode zalbe u pogledu novih dokaza i novih cinjenica ili od drugih organa ili organizacija pribaviti potrebne izvjestaje ili spise.

(4) Ako sudija izvjestilac utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici i obavjestenja navedena u clanu 184 ovog zakonika, dostavice spise prvostepenom sudu, prije odrzavanja sjednice drugostepenog vijeca, da predsjednik prvostepenog vijeca donese rjesenje o njihovom izdvajanju iz spisa i po pravosnaznosti rjesenja, da ih u zatvorenom omotu preda istraznom sudiji radi cuvanja odvojeno od ostalih spisa.

Sjednica vijeca

Clan 383

(1) O sjednici vijeca obavijestice se optuzeni i njegov branilac, osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac koji je u roku predvidjenom za zalbu ili za odgovor na zalbu zahtijevao da bude obavijesten o sjednici ili je predložio održavanje pretresa pred drugostepenim sudom (cl. 385 do 387). Predsjednik vijeca ili vijece moze odluciti da se o sjednici vijeca obavijeste stranke i kad nijesu to zahtijevale ili da se o sjednici obavijesti i stranka koja to nije zahtijevala, ako bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjasnjenje stvari.

(2) Ako se o sjednici vijeca obavjestava optuzeni koji je u pritvoru ili u ustanovi za izdrzavanje kazne, predsjednik vijeca naredice da se obezbijedi njegovo prisustvo.

(3) Sjednica vijeca pocinje izvjestajem sudije izvjestioca o stanju stvari. Vijece moze od stranaka koje prisustvuju sjednici zatraziti potrebna objasnjenja u vezi sa zalbenim navodima. Stranke mogu predložiti da se radi dopune izvjestaja procitaju pojedini spisi i mogu, po dozvoli predsjednika vijeca, dati potrebna objasnjenja za svoje stavove iz zalbe, odnosno odgovora na zalbu, ne ponavljajuci ono sto je sadržano u izvjestaju.

(4) Nedolazak stranaka koje su uredno obavijestene ne sprecava održavanje sjednice vijeca. Ako optuzeni nije izvjestio sud o promjeni boravista ili stana, moze se održati sjednica vijeca, iako optuzeni o sjednici nije bio obavijesten.

(5) Na sjednici vijeca kojoj prisustvuju stranke javnost se moze iskljuciti samo pod uslovima odredjenim ovim zakonikom (cl. 300 do 302).

(6) Zapisnik o sjednici vijeca priključuje se spisima prvostepenog i drugostepenog suda.

(7) Rjesenja iz cl. 394 i 395 ovog zakonika mogu se donijeti i bez obavjestavanja stranaka o sjednici vijeca.

Odlucivanje u sjednici vijeca ili na pretresu

Clan 384

(1) Drugostepeni sud donosi odluku u sjednici vijeca ili na osnovu održanog pretresa.

(2) Da li ce održati pretres odlucuje vijece drugostepenog suda, osim ako je druzenje određeno ovim zakonikom.

Razlozi za održavanje pretresa

Clan 385

(1) Pretres pred drugostepenim sudom održace se samo ako je potrebno da se, zbog pogresno ili nepotpuno utvrdjenog cinjenicnog stanja, izvedu novi dokazi ili ponove vec ranije izvedeni dokazi i ako postoje opravdani razlozi da se predmet ne vrati prvostepenom sudu na ponovni glavni pretres. Pretres ce se uvijek održati pred drugostepenim sudom, ako drugi put rjesava u istom predmetu po zalbi, a u postupku odlucivanja ocijeni da postoje razlozi za ukidanje prvostepene presude.

(2) Na pretres pred drugostepenim sudom pozivaju se optuzeni i njegov branilac, tuzilac, osteceni, zakonski zastupnici i punomocnici ostecenog, ostecenog kao tuzioca i privatnog tuzioca, kao i oni svjedoci i vjestaci za koje sud odluci da se saslusaju.

(3) Ako je optuzeni u pritvoru, predsjednik vijeca drugostepenog suda preduzece sto je potrebno da se optuzeni dovede na pretres.

(4) Ako osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac ne dodje na pretres pred drugo-stepenim sudom, neće se primijeniti odredba clana 311 stav 2 ovog zakonika.

Redosljed radnji na glavnom pretresu pred drugostepenim sudom

Clan 386

(1) Pretres pred drugostepenim sudom pocinje izvjestajem izvjestioca, koji izlaze stanje stvari, ne dajuci svoje misljenje o osnovanosti zalbe.

(2) Po predlogu ili po sluzbenoj duznosti procitace se presuda ili dio presude na koji se odnosi zalba, a po potrebi i zapisnik o glavnom pretresu.

(3) Poslije toga pozvace se zalilac da obrazlozi zalbu, a onda protivna stranka da mu odgovori. Optuzeni i njegov branilac imaju uvijek posljednju rijec.

(4) Stranke mogu na pretresu iznositi nove dokaze i cinjenice.

(5) Tuzilac moze, s obzirom na rezultat pretresa, u cjelini ili djelimicno, odustati od optuznice ili izmijeniti optuznicu u korist optuzenog. Ako je drzavni tuzilac odustao od optuznice u cjelini, osteceni ima prava predvidjena u clanu 60 ovog zakonika.

Shodna primjena odredaba o glavnom pretresu

Clan 387

Ako u prethodnim clanovima nije nesto drugo odredjeno, odredbe o glavnom pretresu pred prvostepenim sudom shodno ce se primjenjivati i u postupku pred drugo-stepenim sudom.

5) Granice ispitivanja prvostepene presude

Granice ispitivanja presude

Clan 388

(1) Drugostepeni sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija zalbom, ali mora uvijek po sluzbenoj duznosti ispitati:

1) da li postoji povreda odredaba krivicnog postupka iz clana 376 stav 1 tac. 1, 5, 6, 8 do 11 ovog zakonika i da li je glavni pretres, protivno odredbama ovog zakonika, odrzan u odsustvu optuzenog, a u slucaju obavezne odbrane, i u odsustvu branioca optuzenog;

2) da li je na stetu optuzenog povrijeden Krivicni zakonik (clan 377).

(2) Ako zalba izjavljena u korist optuzenog ne sadrzi podatke iz clana 374 stav 1 tac. 2 i 3 ovog zakonika, ogranicice se drugostepeni sud na ispitivanje povreda iz stava 1 tac. 1 i 2 ovog clana, kao i na ispitivanje odluke o kazni, mjerama bezbjednosti i oduzimanju imovinske koristi (clan 379).

Clan 389

Na povredu zakona iz clana 376 stav 1 tacka 2 ovog zakonika zalilac se moze pozvati u zalbi samo ako tu povredu nije mogao iznijeti u toku glavnog pretresa ili je iznio, ali je prvostepeni sud nije uzeo u obzir.

Zabrana preinacenja na stetu optuzenog

Clan 390

Ako je izjavljena zalba samo u korist optuzenog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu stetu u pogledu pravne kvalifikacije krivicnog djela i krivicne sankcije.

Prosireno dejstvo zalbe

Clan 391

Zalba zbog pogresno ili nepotpuno utvrdjenog cinjenicnog stanja ili zbog povrede Krivicnog zakonika izjavljena u korist optuzenog sadrzi u sebi i zalbu zbog odluke o krivicnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi (clan 379).

Povlastica povezanosti (*Beneficium cohaesionis*)

Clan 392

Ako drugostepeni sud povodom ma cije zalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuzenog od koristi i za kojeg od saoptuzenih koji nije izjavio zalbu ili je nije izjavio u tom pravcu, postupice po sluzbenoj duznosti kao da takva zalba postoji.

6) Odluke drugostepenog suda po zalbi

Clan 393

(1) Drugostepeni sud moze u sjednici vijeca ili na osnovu odrzanog pretresa odba-citi zalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu ili odbiti zalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu suda prvog stepena ili ukinuti ovu presudu i uputiti predmet prvo-stepe-nom sudu na ponovno sudjenje ili preinaciti prvostepenu presudu.

(2) O svim zalbama protiv iste presude drugostepeni sud odlucuje jednom odlukom.

Odbacivanje žalbe kao neblagovremene

Član 394

Zalba će se odbaciti rješenjem kao neblagovremena ako se utvrdi da je podnijeta poslije zakonskog roka.

Odbacivanje žalbe kao nedozvoljene

Član 395

Zalba će se odbaciti rješenjem kao nedozvoljena ako se utvrdi da je žalbu izjavilo lice koje nije ovlašteno za podnošenje žalbe ili lice koje se odreklo od žalbe ili ako se utvrdi odustanak od žalbe ili da je poslije odustanka ponovno izjavljena žalba ili ako žalba po zakonu nije dozvoljena.

Odbijanje žalbe

Član 396

Drugostepeni sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu suda prvog stepena kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija niti povrede zakona iz člana 388 stav 1 ovog zakonika.

Ukidanje prvostepene presude i vraćanje predmeta na ponovno sudjenje

Član 397

(1) Drugostepeni sud će, uvazavajuci žalbu ili po službenoj dužnosti, rješenjem ukinuti prvostepenu presudu i vratiti predmet na ponovno sudjenje, ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba krivičnog postupka, osim slučajeva iz člana 399 stav 1 ovog zakonika ili ako smatra da zbog pogresno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja treba narediti novi glavni pretres pred prvostepenim sudom, osim u slučaju predviđenom ovim zakonikom (član 385).

(2) Drugostepeni sud može narediti da se novi glavni pretres pred prvostepenim sudom održi pred potpuno izmijenjenim vijećem.

(3) Drugostepeni sud može i samo djelimično ukinuti prvostepenu presudu ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno presudjenje.

(4) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, drugostepeni sud će ispitati da li još postoje razlozi za pritvor i donijeti rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

Ostale odluke drugostepenog suda

Član 398

(1) Ako sud drugog stepena utvrdi da postoji neki od razloga iz člana 357 ovog zakonika, rješenjem će ukinuti presudu prvostepenog suda i odbaciti optužnicu.

(2) Ako drugostepeni sud, prilikom razmatranja žalbe, ustanovi da je za sudjenje u prvom stepenu stvarno nadležan, ukinuće prvostepenu presudu, predmet uputiti vijeću istog suda i o tome obavijestiti prvostepeni sud.

(3) Ali ako je izjavljena samo žalba u korist optuženog, a utvrdi se da je za sudjenje u prvom stepenu nadležan visi sud, ne može se samo iz tog razloga ukinuti prvostepena presuda.

Preinacanje prvostepene presude

Član 399

(1) Drugostepeni sud će, uvazavajuci žalbu ili po službenoj dužnosti, presudom preinaciti prvostepenu presudu, ako utvrdi da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti drukcija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 376 stav 1 tac. 5, 8 i 9 ovog zakonika.

(2) Ako drugostepeni sud nadje da postoje zakonski uslovi za izricanje sudske opomene, preinacice rješenjem prvostepenu presudu i izreci će sudske opomenu.

(3) Ako su se zbog preinacanja prvostepene presude stekli uslovi da se odredi, odnosno ukine pritvor na osnovu člana 148 stav 2 i člana 366 stav 2 ovog zakonika, drugostepeni sud će o tome donijeti posebno rješenje, protiv koga nije dozvoljena žalba.

Obrazloženje drugostepene presude

Clan 400

(1) U obrazloženju presude, odnosno rješenja drugostepeni sud treba da ocijeni zalbene navode i da iznese povrede zakonika koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti.

(2) Kad se prvostepena presuda ukida zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, u obrazloženju treba navesti koje su odredbe povrijeđene i u čemu se povrede sastoje (član 376).

(3) Kad se prvostepena presuda ukida zbog pogresno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, navješće se u čemu se sastoje nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja, odnosno zašto su novi dokazi i činjenice važni i od uticaja za donošenje pravilne odluke, a može se ukazati i na propuste stranaka koji su uticali na odluku prvostepenog suda.

Vraćanje spisa prvostepenom sudu

Clan 401

(1) Drugostepeni sud vratiće sve spise sudu prvog stepena, sa dovoljnim brojem ovjerenih prepisa svoje odluke, radi predaje strankama i drugim zainteresovanim licima.

(2) Drugostepeni sud je dužan da svoju odluku sa spisima dostavi sudu prvog stepena najdocnije u roku od četiri mjeseca, a ako je optuženi u pritvoru, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kad je primio spise od tog suda.

Ponovno održavanje glavnog pretresa pred prvostepenim sudom

Clan 402

(1) Prvostepeni sud kome je predmet upućen na sudjenje uzeće za osnovu raniju optužnicu. Ako je presuda prvostepenog suda djelimično ukinuta, prvostepeni sud će za osnovu uzeti samo onaj dio optužbe koji se odnosi na ukinuti dio presude.

(2) Na novom glavnom pretresu stranke mogu isticati nove činjenice i iznositi nove dokaze.

(3) Prvostepeni sud je dužan da izvede sve procesne radnje i raspravi sva sporna pitanja na koja je ukazao drugostepeni sud u svojoj odluci.

(4) Pri izricanju nove presude prvostepeni sud je vezan zabranom propisanom u članu 390 ovog zakonika.

(5) Ako je optuženi u pritvoru, vijeće prvostepenog suda dužno je da postupi po članu 152 stav 2 ovog zakonika.

2. ZALBA NA PRESUDU DRUGOSTEPENOG SUDA

Zalba sudu trećeg stepena

Clan 403

(1) Protiv presude drugostepenog suda dozvoljena je žalba sudu koji odlučuje u trećem stepenu samo u sljedećim slučajevima, ako je:

1) drugostepeni sud izrekao najdužu zatvorsku kaznu ili ako je potvrdio presudu prvostepenog suda kojom je izrečena takva kazna;

2) drugostepeni sud na osnovu održanog pretresa utvrdio činjenično stanje drukcije nego prvostepeni sud i na tako utvrđenom činjeničnom stanju zasnovao svoju presudu;

3) drugostepeni sud preinacio presudu prvostepenog suda kojom je optuženi oslobođen od optužbe i izrekao presudu kojom se optuženi oglašava krivim.

(2) O žalbi protiv drugostepene presude rješava sud trećeg stepena u sjednici vijeca, shodno odredbama koje vaze za postupak u drugom stepenu. Pred ovim sudom ne može se održati pretres.

(3) Odredbe člana 392 ovog zakonika primijenice se i na saoptuženog koji nije imao pravo da izjavi žalbu protiv drugostepene presude.

3. ZALBA NA RJESENJE

Dopustenost žalbe na rješenje

Član 404

(1) Protiv rješenja istražnog sudije i protiv drugih rješenja suda donesenih u prvom stepenu stranke i lica čija su prava povrijeđena mogu izjaviti žalbu uvijek kad u ovom zakoniku nije izrično određeno da žalba nije dozvoljena.

(2) Protiv rješenja vijeca donesenog prije i u toku istrage nije dozvoljena žalba, ako ovim zakonom nije drukcije određeno.

(3) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavnog pretresa i presude mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.

(4) Protiv rješenja Vrhovnog suda žalba nije dozvoljena.

Opšti rok za izjavljivanje žalbe

Član 405

(1) Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje.

(2) Ako ovim zakonikom nije drukcije određeno, žalba na rješenje podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

Odlaganje izvršenja rješenja

Član 406

Ako u ovom zakoniku nije drukcije određeno, podnošenjem žalbe na rješenje odlaže se izvršenje rješenja protiv koga je izjavljena žalba.

Odlučivanje o žalbi na rješenje

Član 407

(1) O žalbi protiv rješenja prvostepenog suda odlučuje drugostepeni sud u sjednici vijeca, ako ovim zakonikom nije drukcije određeno.

(2) O žalbi protiv rješenja istražnog sudije odlučuje vijeće istog suda (član 24 stav 6), ako ovim zakonikom nije drukcije određeno.

(3) Rješavajući o žalbi sud može rješenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili uzvratiti žalbu i rješenje preinaciti ili ukinuti i, po potrebi, predmet uputiti na ponovno odlučivanje.

(4) Ispitujući žalbu sud će, po službenoj dužnosti, paziti da li je za donošenje rješenja prvostepeni sud bio stvarno nadležan, odnosno da li je rješenje donio ovlašćeni organ.

Rok dostavljanja odluke o žalbi sa spisima prvostepenom sudu

Član 408

(1) Na postupak po žalbi na rješenje shodno će se primjenjivati odredbe čl. 372, 374, 380 i 382 st. 1, 3 i 4 i čl. 390 i 392 ovog zakonika.

(2) Ako je žalba izjavljena protiv rješenja iz člana 531 ovog zakonika, o sjednici vijeca obavještava se državni tužilac, a ostala lica - pod uslovima predviđenim u članu 383 ovog zakonika.

(3) Ako ovim zakonikom nije drukcije određeno, sud je dužan da odluku o žalbi sa spisima dostavi sudu koji je donio rješenje, najdocnije u roku od 30 dana od dana prijema spisa od tog suda.

Shodna primjena odredaba ovog zakonika

Član 409

Ako ovim zakonikom nije drukcije određeno, odredbe čl. 404 i 408 ovog zakonika primjenice se shodno i na sva ostala rješenja koja se donose po ovom zakoniku.

G l a v a XXV
VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. PONAVLJANJE KRIVICNOG POSTUPKA

Clan 410

Krivični postupak koji je dovršen pravosudnim rješenjem ili pravosudnom presu-dom može se, na zahtjev ovlaštenog lica, ponoviti samo u slučajevima i pod uslovima predviđenim u ovom zakoniku.

**Preinacanje presude bez ponavljanja postupka
(nepravo ponavljanje krivičnog postupka)**

Clan 411

(1) Pravosudna presuda može se preinaciti i bez ponavljanja krivičnog postupka, ako:

1) je u dvije ili više presuda protiv istog osuđenog pravosudno izrečeno više kazni, a nijesu primjenjene odredbe o odmjeraivanju jedinstvene kazne za djela u sticaju;

2) je prilikom izricanja jedinstvene kazne, primjenom odredaba o sticaju, uzeta kao utvrđena (clan 48 Krivičnog zakonika) i kazna koja je već obuhvaćena u kazni izrečenoj po odredbama o sticaju u nekoj ranijoj presudi;

3) se pravosudna presuda kojom je za više krivičnih djela izrečena jedinstvena kazna ne bi mogla u jednom dijelu izvršiti zbog amnestije, pomilovanja ili iz drugih razloga.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog clana, sud će novom presudom preinaciti ranije presude u pogledu odluka o kazni i izreći jedinstvenu kaznu. Za donošenje nove presude nadležan je prvostepeni sud koji je sudio u stvari u kojoj je izrečena najstroža vrsta kazne, a kod istovrsnih kazni - sud koji je izrekao najveću kaznu, a ako su kazne jednake - sud koji je posljednji izrekao kaznu.

(3) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog clana, preinacice svoju presudu sud koji je prilikom izricanja jedinstvene kazne pogrešno uzeo u obzir kaznu koja je već obuhvaćena u nekoj ranijoj presudi.

(4) U slučaju iz stava 1 tačka 3 ovog clana, sud koji je sudio u prvom stepenu preinacice raniju presudu u pogledu kazne i izreći novu kaznu ili će utvrditi koliko se od kazne izrečene ranijom presudom ima izvršiti.

(5) Novu presudu donosi sud u sjednici vijeca, na predlog državnog tužioca ili osuđenog, a po saslušanju protivne stranke.

(6) Ako su u slučaju iz stava 1 tac. 1 i 2 ovog clana prilikom izricanja kazne uzete u obzir i presude drugih sudova, ovjereni prepis nove pravosudne presude dostavice se i tim sudovima.

Nastavljanje postupka

Clan 412

(1) Ako je zahtjev za sprovođenje istrage pravosudno odbacen, zato što nije bilo zahtjeva ovlaštenog tužioca ili potrebnog odobrenja državnog organa ili su postojale druge okolnosti koje privremeno sprečavaju gonjenje ili je iz istih razloga optuzba odbacena, postupak će se, na zahtjev ovlaštenog tužioca, nastaviti čim prestanu uzroci zbog kojih su donesene navedene odluke.

(2) Ako je pravosudnim rješenjem optuznica odbacena (clan 357) zbog stvarne nenadležnosti suda, postupak će se, na zahtjev ovlaštenog tužioca, nastaviti pred stvarno nadležnim sudom.

Ponavljanje postupka okončanog rješenjem

Clan 413

(1) Ako je van slučajeva navedenih u clanu 412 ovog zakonika zahtjev za sprovođenje istrage pravosudno odbijen ili je krivični postupak pravosudno obustavljen u ist -

razi ili prije početka glavnog pretresa ili je optuzba odbacena na zahtjev ovlaštenog tužioca može se dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka (clan 418 stav 3), ako se podnesu novi dokazi na osnovu kojih se sud može uvjeriti da su se stekli uslovi za ponovno pokretanje krivičnog postupka.

(2) Krivичni postupak pravosnažno obustavljen do početka glavnog pretresa može se ponoviti kada je državni tužilac odustao od gonjenja, a oštećeni gonjenje nije preduzeo, ako se dokaze da je do odustanka došlo usljed krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja državnog tužioca. U pogledu dokazivanja krivičnog djela državnog tužioca primjenjuju se odredbe člana 414 stav 2 ovog zakonika.

(3) Ako je postupak obustavljen zbog toga što je oštećeni kao tužilac odustao od gonjenja ili što se po zakoniku smatra da je odustao, oštećeni kao tužilac ne može tražiti ponavljanje postupka.

Ponavljanje krivičnog postupka u korist okrivljenoga

Član 414

(1) Krivичni postupak završen pravosnažnom presudom se može ponoviti u korist okrivljenog, ako:

1) je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vjestaka ili tumaca;

2) je do presude došlo usljed krivičnog djela sudije, sudije-porotnika ili lica koje je vrsilo istražne radnje;

3) se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima mogu da dovedu do oslobodjenja lica koje je bilo osuđeno ili do njegove osude po blažem krivičnom zakonu;

4) je nekom za isto krivično djelo više puta sudjeno ili ako je više lica osuđeno za krivično djelo koje je moglo učiniti samo jedno lice ili neka od njih;

5) se u slučaju osude za proizvedeno krivično djelo ili za drugo krivično djelo koje po zakonu obuhvata više istovrsnih ili više raznovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da osuđeni nije učinio radnju koja je obuhvaćena djelom iz osude, a postojanje ovih činjenica bi dovelo do primjene blažeg zakona ili bi bilo od bitnog uticaja na odmjeravanje kazne.

(2) U slučajevima iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana mora se pravosnažnom presudom dokazati da su navedena lica oglasena krivim za pomenuta krivična djela. Ako se postupak protiv tih lica ne može sprovesti zbog toga što su umrli ili što postoje okolnosti koje isključuju njihovo gonjenje, činjenice iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana se mogu utvrđivati i drugim dokazima.

Ponavljanje krivičnog postupka na štetu okrivljenog

Član 415

(1) Krivичni postupak završen pravosnažnom presudom može se ponoviti na štetu okrivljenog, ako:

1) se dokaze da je do presude došlo usljed krivičnog djela sudije, sudije porotnika ili lica koje je vrsilo istražne radnje;

2) je presuda kojom se optuzba odbija donesena zbog odustanka državnog tužioca od optuzbe, a dokaze se da je do ovog odustanka došlo usljed krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja državnog tužioca;

3) se iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji su sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima podobni da prouzrokuju osudu lica koje je bilo oslobodjeno ili njegovu osudu po strožijem krivičnom zakonu;

(2) Ponavljanje krivičnog postupka na štetu oslobodjenog ili osuđenog lica nije dozvoljeno, ako je proteklo više od šest mjeseci od dana kada je tužilac saznao za nove činjenice ili nove dokaze.

Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka i lica ovlaštena za podnošenje zahtjeva

Član 416

(1) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka mogu podnijeti stranke i branilac, a poslije smrti osuđenog zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti državni tužilac i lica navedena u članu 372 stav 2 ovog zakonika.

(2) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u korist okrivljenog može se podnijeti i posto je osuđeni izdržao kaznu i bez obzira na zastarjelost, amnestiju ili pomilovanje.

(3) Ako sud koji bi bio nadležan za odlučivanje o ponavljanju krivičnog postupka (član 417) sazna da postoji razlog za ponavljanje krivičnog postupka, obavijestice o tome osuđenog, odnosno lica koje je ovlašteno da u korist osuđenog podnese zahtjev.

Sadržaj zahtjeva i sud nadležan za odlučivanje o zahtjevu

Clan 417

(1) O zahtjevu za ponavljanje krivичnog postupka odlučuje vijeće (clan 24 stav 6) suda koji je u ranijem postupku sudio u prvom stepenu.

(2) U zahtjevu se mora navesti po kom se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, sud će pozvati podnosioca da u određenom roku zahtjev dopuni.

(3) Prilikom rješavanja o zahtjevu, u vijeću po mogućnosti neće učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju presude u ranijem postupku.

Odlučivanje o zahtjevu**Clan 418**

(1) Sud će rješanjem zahtjev odbaciti, ako na osnovu samog zahtjeva i spisa ranijeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijelo neovlašćeno lice ili da nema zakonskih uslova za ponavljanje postupka ili da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva već bili izneseni u ranijem zahtjevu za ponavljanje postupka koji je odbijen pravosudnim rješanjem suda ili da činjenice i dokazi očigledno nijesu podobni da se na osnovu njih dozvoli ponavljanje ili da podnosilac zahtjeva nije postupio po članu 417 stav 2 ovog zakonika.

(2) Ako sud ne odbaci zahtjev, dostaviće se prepis zahtjeva protivnoj stranci koja ima pravo da, u roku od osam dana, odgovori na zahtjev. Kad sudu stigne odgovor na

zahtjev ili kad protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odrediće da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.

(3) Poslije sprovedenih izvidjaja sud će rješanjem odmah odlučiti o zahtjevu za ponavljanje postupka. U ostalim slučajevima kad su u pitanju krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, predsjednik vijeća odrediće da se spisi pošalju državnom tužiocu, koji će ih, bez odlaganja, a najkasnije u roku od mjesec dana, vratiti sa svojim mišljenjem.

Dozvola za ponavljanje postupka**Clan 419**

(1) Kad državni tužilac vrati spise, sud će, ako ne odredi da se izvidjaj dopuni, na osnovu rezultata izvidjaja zahtjev uvaziti i dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka ili će zahtjev odbiti.

(2) Ako sud nadje da razlozi zbog kojih je dozvolio ponavljanje postupka postoje i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio zahtjev za ponavljanje postupka, postupice po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.

(3) U rješanju kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka sud će odlučiti da se odmah odredi novi glavni pretres ili da se stvar vrati u stanje istrage, odnosno da se sprovede istraga ako ove nije bilo.

(4) Ako je zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka podnesen u korist osuđenog, a sud smatra, s obzirom na podnesene dokaze, da osuđeni može u ponovljenom postupku biti osuđen na takvu kaznu da bi se uračunavanjem već izdržane kazne imao pustiti na slobodu ili da može biti oslobođen od optuzbe ili da optuzba može biti odbijena, odrediće da se izvršenje presude odloži, odnosno prekine.

(5) Kad rješanje kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka postane pravosudno, obustaviće se izvršenje kazne, ali sud će, po predlogu državnog tužioca, odrediti pritvor, ako postoje uslovi iz člana 148 ovog zakonika.

Pravila ponovljenog postupka**Clan 420**

(1) Za novi postupak koji se vodi na osnovu rješanja kojim je dozvoljeno ponavljanje krivičnog postupka vaze iste odredbe kao i za prvi postupak. U novom postupku sud nije vezan za rješanja donesena u ranijem postupku.

(2) Ako se novi postupak obustavi do početka glavnog pretresa, sud će rješanjem o obustavljanju postupka ukinuti i raniju presudu.

(3) Kad sud u novom postupku donese presudu, izreći će da se ranija presuda djelimično ili u cjelini stavlja van snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud će optuženom uračunati izdržanu kaznu, a ako je ponavljanje određeno samo za neko od djela za koje je optuženi bio osuđen, sud će izreći novu jedinstvenu kaznu po odredbama Krivičnog zakonika.

(4) Ako je zahtjev za ponavljanje postupka podnesen u korist osuđenog, sud je u novom postupku vezan zabranom propisanom u članu 390 ovog zakonika.

Ponavljanje postupka kada je sudjenje obavljeno u odsustvu optuzenog

Clan 421

(1) Krivicni postupak u kome je neko lice osudjeno u odsustvu (clan 312) ponovice se i van uslova propisanih u clanu 414 ovog zakonika, ako osudjeni i njegov branilac podnesu zahtjev za ponavljanje postupka u roku od sest mjeseci od dana nastupanja mogucnosti da se osudjenom sudi u njegovom prisustvu.

(2) Po isteku roka iz stava 1 ovog clana ponavljanje postupka je dozvoljeno samo pod uslovima propisanim u cl. 414 i 416 ovog zakonika.

(3) Krivicni postupak u kome je neko lice osudjeno u odsustvu ponovice se i van uslova propisanih u clanu 414 ovog zakonika, ako je njegovo izdavanje strana drzava odobrila pod uslovom da se postupak ponovi.

(4) U rjesenju kojim se dozvoljava ponavljanje krivicnog postupka po odredbama st. 1 i 3 ovog clana sud ce odrediti da se osudjenom dostavi optuznica, ako mu ranije nije dostavljena, a moze odrediti da se stvar vrati u stanje istrage, odnosno da se sprovede istraga, ako je nije bilo.

(5) Pri izricanju nove presude u postupku sprovedenom po odredbama st. 1 i 3 ovog clana sud je vezan zabranom propisanom u clanu 390 ovog zakonika.

Shodna primjena

Clan 422

Odredbe ove glave shodno ce se primjenjivati i kad je podnesen zahtjev za izmjenu pravosnazne odluke suda na osnovu odluke Ustavnog suda kojom je ukinut ili stavljen van snage propis na osnovu kojeg je bila donijeta pravosnazna osudjujuca presuda.

2. VANREDNO UBLAZAVANJE KAZNE

Dozvoljenost zahtjeva

Clan 423

Ublazavanje pravosnazno izrecene kazne koja nije izvršena, odnosno izdržana, dozvoljeno je kad se po pravosnaznosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izricala presuda ili sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi ocigledno dovele do blaze osude.

Lica ovlasena za podnosenje zahtjeva

Clan 424

(1) Zahtjev za vanredno ublazavanje kazne mogu podnijeti drzavni tuzilac, osudjeni i njegov branilac, kao i lica koja su ovlasena da izjave zalbu protiv presude u korist optuzenog (clan 372).

(2) Zahtjev za vanredno ublazavanje kazne ne zadrzava izvršenje kazne.

Postupanje po zahtjevu

Clan 425

(1) O zahtjevu za vanredno ublazavanje kazne rjesava sud odredjen zakonom.

(2) Zahtjev za vanredno ublazavanje kazne podnosi se sudu koji je donio presudu u prvom stepenu.

(3) Predsjednik vijeca prvostepenog suda rjesenjem ce odbaciti zahtjev koji je podnesen od lica koje nije ovlaseno na podnosenje zahtjeva.

(4) Prvostepeni sud ce izvidjeti da li postoje razlozi za ublazavanje, pa ce po pribavljenom misljenju drzavnog tuzioca, ako se postupak vodio po njegovom zahtjevu, spise sa svojim obrazlozenim predlogom dostaviti sudu nadleznom za odlucivanje o zahtjevu za vanredno ublazavanje kazne.

(5) Ako je u pitanju krivicno djelo za koje se postupak vodio po zahtjevu drzavnog tuzioca, sud koji odlucuje o zahtjevu za vanredno ublazavanje kazne ce prije donosenja rjesenja spise dostaviti drzavnom tuziocu koji postupa pred tim sudom. Drzavni tuzilac moze staviti pisani predlog sudu.

(6) Sud ce rjesenjem zahtjev odbiti, ako nadje da nijesu ispunjeni zakonski uslovi za vanredno ublazavanje kazne. Ako zahtjev usvoji, sud ce presudom preinaciti pravo-snaznu presudu u pogledu odluke o kazni.

Opozivanje presude

Clan 426

Presudu kojom je usvojio zahtjev za vanredno ublazavanje kazne sud ce opozvati, ako se dokaze (clan 414 stav 2) da se zasniva na laznoj ispravi ili na laznom iskazu svjedoka ili vjestaka.

3. ZAHTJEV ZA ZASTITU ZAKONITOSTI

Dozvoljenost zahtjeva

Clan 427

Protiv pravosnaznih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim pravosnaznim odlukama, nadlezni drzavni tuzilac moze podici zahtjev za zastitu zakonitosti, ako je povrijedjen zakon.

Nadleznost

Clan 428

O zahtjevu za zastitu zakonitosti rjesava sud odredjen zakonom.

Postupanje po zahtjevu

Clan 429

Zahtjev za zastitu zakonitosti podize drzavni tuzilac odredjen zakonom.

Nadleznost za odlucivanje o zahtjevu

Clan 430

(1) O zahtjevu za zastitu zakonitosti sud odlucuje u sjednici.

(2) Prije nego sto predmet bude iznesen na rjesavanje, sudija odredjen za izvje-stioca dostavice primjerak zahtjeva okrivljenom i braniocu, a moze, po potrebi, da pribavi obavjestenje o istaknutim povredama zakona.

(3) O sjednici ce se uvijek obavijestiti drzavni tuzilac, a okrivljeni i njegov branilac, ako je zahtjev podignut na stetu okrivljenog, uz obezbjedjenje prisustva osudjenog (clan 383 stav 2).

(4) Sud nadlezan za odlucivanje o zahtjevu za zastitu zakonitosti moze, s obzirom na sadrzaj zahtjeva, odrediti da se odlozi, odnosno prekine izvorsavanje pravosnazne presude.

(5) Sud nadlezan za odlucivanje o zahtjevu za zastitu zakonitosti je duzan da svoju odluku sa spisima dostavi prvostepenom ili visem sudu, najdocnije u roku od cetiri mjeseca od dana podnosenja zahtjeva.

Clan 431

(1) Pri rjesavanju o zahtjevu za zastitu zakonitosti sud ce se ograniciti samo na ispitivanje povreda zakona na koje se drzavni tuzilac poziva u svom zahtjevu.

(2) Ako sud nadje da razlozi zbog kojih je donio odluku u korist osudjenog postoje i za kojeg od saoptuzenih u pogledu kojeg nije podignut zahtjev za zastitu zakonitosti, postupice po sluzbenoj duznosti kao da takav zahtjev postoji.

(3) Sud je pri donosenju odluke vezan zabranom propisanom u clanu 390 ovog zakonika.

Odbijanje zahtjeva

Clan 432

Sud ce presudom odbiti zahtjev za zastitu zakonitosti kao neosnovan, ako utvrdi da ne postoji povreda zakona na koju se drzavni tuzilac poziva u svom zahtjevu.

Odluke suda po zahtjevu**Clan 433**

(1) Kad sud utvrdi da je zahtjev za zastitu zakonitosti osnovan donijece presudu kojom ce, prema prirodi povrede, ili preinaciti pravosnaznu odluku ili ukinuti u cjelini ili djelimicno odluke prvostepenog i viseg suda ili samo odluku viseg suda i predmet vratiti na ponovnu odluku ili sudjenje prvostepenom ili visem sudu ili ce se ograniciti samo na to da utvrdi povredu zakona.

(2) Ako je zahtjev za zastitu zakonitosti podignut na stetnu okrivljenog, a sud nadje da je osnovan, utvrdice samo da postoji povreda zakona, ne dirajuci u pravosnaznu odluku.

(3) Ako drugostepeni sud po odredbama ovog zakonika nije bio ovlascen da otkloni povredu zakona koja je ucinjena u prvostepenoj odluci ili u sudskom postupku koji joj je prethodio, a sud koji rjesava o zahtjevu za zastitu zakonitosti podignutom u korist okrivljenog nadje da je zahtjev osnovan i da radi otklanjanja ucinjene povrede zakona

treba ukinuti ili preinaciti prvostepenu odluku, ukinuce ili ce preinaciti i drugostepenu odluku iako njom nije povrijedjen zakon.

Ponavljanje krivicnog postupka po osnovu zahtjeva za zastitu zakonitosti**Clan 434**

Ako se prilikom rjesavanja o zahtjevu za zastitu zakonitosti koji je podniet u korist okrivljenog pojavi znatna sumnja o istinitosti odlucnih cinjenica utvrdjenih u odluci protiv koje je zahtjev podignut, pa zbog toga nije moguće odluciti o zahtjevu za zastitu zakonitosti, sud ce presudom kojom rjesava o zahtjevu za zastitu zakonitosti ukinuti tu odluku i narediti da se odrzi novi glavni pretres pred istim ili drugim stvarno nadležnim prvostepenim sudom.

Ponovno sudjenje**Clan 435**

(1) Ako je pravosnazna presuda ukinuta i predmet vracen na ponovno sudjenje, za osnovu ce se uzeti ranija optuznica ili onaj njen dio koji se odnosi na ukinuti dio presude.

(2) Sud je duzan da izvede sve procesne radnje i da raspravi pitanja na koja mu je ukazao sud koji je rjesavao o zahtjevu.

(3) Pred prvostepenim, odnosno drugostepenim sudom stranke mogu isticati nove cinjenice i podnositi nove dokaze.

(4) Sud je pri donosenju nove odluke vezan zabranom propisanom u clanu 390 ovog zakonika.

(5) Ako je pored odluke nizem suda ukinuta i odluka viseg suda, predmet se dostavlja nizem sudu preko viseg suda.

4. ZAHTJEV ZA ISPITIVANJE ZAKONITOSTI PRAVOSNAZNE PRESUDE**Ovlascenje i uslovi za podnosenje zahtjeva****Clan 436**

(1) Okrivljeni koji je pravosnazno osudjen na bezuslovnu kaznu zatvora ili malo-ljetnickog zatvora moze podnijeti zahtjev za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude zbog povrede zakona u slucajevima predvidjenim ovim zakonikom.

(2) Zahtjev za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude podnosi se u roku od mjesec dana od dana kad je okrivljeni primio pravosnaznu presudu domaceg suda ili odluku medjunarodnog suda kojom je utvrdjena povreda njegovog prava ili osnovne slobode u krivicnom postupku pred domacim sudom.

(3) Okrivljeni koji nije koristio redovni pravni lijek protiv presude ne moze podnijeti zahtjev za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude, osim ako je presudom drugo-stepenog suda, umjesto oslobodjenja od kazne, sudske opomene,

uslovne osude ili nov-cane kazne, izrecena kazna zatvora, odnosno, umjesto vaspitne mjere, kazna malo-ljetnickog zatvora.

(4) Zahtjev za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude ne moze se podnijeti protiv presude Vrhovnog suda.

Odlucivanje o zahtjevu

Clan 437

O zahtjevu za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude rjesava sud odredjen zakonom.

Razlozi za podnosenje zahtjeva

Clan 438

Zahtjev za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude moze se podnijeti zbog:

1) povrede krivicnog zakona na stetu osudjenog propisane u clanu 377 tac. 1 do 4 i tacki 6 ovog zakonika ili zbog povrede iz tacke 5 tog clana, ako se prekoracenje ovlascenja odnosi na odluku o kazni, mjeri bezbjednosti ili oduzimanju imovinske koristi;

2) povrede odredaba krivicnog postupka propisanih u clanu 376 stav 1 tac. 1, 5, 8, 9 i 10 ovog zakonika ili zbog ucestvovanja u rjesavanju u drugom, odnosno trecem stepenu sudije ili sudije-porotnika koji se morao izuzeti (clan 38 tac. 1 do 5), ili zbog toga sto je okrivljenom, protivno njegovom zahtjevu, uskraceno da na glavnom pretresu ili pretresu pred drugostepenim sudom upotrebljava svoj jezik (clan 9);

3) povrede prava osudjenog na odbranu na glavnom pretresu ili zbog povrede odredaba krivicnog postupka u zalbenom postupku, ako je ta povreda bila od uticaja na donosenje pravilne presude.

Lica ovlasцена za podnosenje zahtjeva

Clan 439

(1) Zahtjev za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude mogu podnijeti osudjeni i branilac.

(2) Zahtjev za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude predaje se sudu koji je donio presudu u prvom stepenu.

(3) Zahtjev koji je podnesen neblagovremeno ili ga je podnijelo neovlasчено lice ili je podnesen u slucaju osude na krivicnu sankciju zbog koje se zahtjev ne moze podnijeti (clan 436 st. 3 i 4), odbacice rjesenjem predsjednik vijeca prvostepenog suda ili sud nadležan za odlucivanje o zahtjevu.

(4) Sud nadležan za odlucivanje o zahtjevu dostavice primjerak zahtjeva sa spisima tuziocu koji postupa pred tim sudom, ako je postupak vodjen po zahtjevu drzavnog tuzi-oca, koji moze u roku od petnaest dana od dana prijema zahtjeva podnijeti odgovor na zahtjev.

(5) O sjednici vijeca obavijestice se okrivljeni i njegov branilac.

(6) Prvostepeni sud ili sud nadležan za odlucivanje o zahtjevu moze, s obzirom na sadrzinu zahtjeva, odrediti da se odlozi, odnosno prekine izvršenje pravosnazne presude.

Shodna primjena

Clan 440

U pogledu zahtjeva za ispitivanje zakonitosti pravosnazne presude shodno ce se primjenjivati odredbe clana 430 st. 1, 2 i 5, cl. 431, 432 i 433 st. 1 i 2, cl. 434 i 435 ovog zakonika. Prilikom primjenjivanja clana 433 stav 1 ovog zakonika sud se ne moze ogra-niciti samo na to da utvrdi povredu zakona.

D. POSEBNE ODREDBE ZA: SKRACENI POSTUPAK, POSTUPAK ZA KAZNJAVANJE BEZ GLAVNOG PRETRESA, IZRICANJE SUDSKE OPO-MENE, POSTUPAK PREMA MALOLJETNICIMA I POSEBNE ODREDBE O POSTUPKU ZA KRIVICNA DJELA ORGANIZOVANOG KRIMINALA

G l a v a XXVI**SKRACENI POSTUPAK****Slucajevi kad se vodi skraceni postupak****Clan 441**

(1) U postupku za krivicna djela za koja je kao glavna kazna propisana novcana kazna ili zatvor do tri godine primjenjivace se odredbe cl. 442 do 456 ovog zakonika, a ukoliko u ovim odredbama nije nesto posebno propisano, primjenjivace se shodno ostale odredbe ovog zakonika.

(2) Na predlog ovlascenog tuzioca i uz izricit pristanak okrivljenog, predsjednik vijeca moze odobriti primjenu odredaba o skracenom postupku koje se odnose na glavni pretres, presudu i postupak po zalbi i na krivicna djela sa propisanom kaznom zatvora do pet godina.

(3) Predlog tuzioca iz stava 2 ovog clana moze se dati u optuznici, bez obzira da li joj je prethodila istraga ili je izostala po osnovu clana 252 stav 6 ovoga zakonika.

(4) Okrivljeni moze dati pristanak u posebnom podnesku ili na zapisnik pred sudom u roku od osam dana od dana dostavljanja optuznice. Smatra se da je okrivljeni uskratio pristanak ako ulozi prigovor protiv optuznice. Ako okrivljeni u roku od osam dana ne da pristanak niti podnese prigovor protiv optuznice, moze se izjasniti o tuziocevom predlogu na prvom rocistu za glavni pretres.

(5) Nakon pristanka okrivljenog, optuznica se smatra optuznim predlogom.

(6) Okrivljenom se, u slucaju iz stava 2 ovog clana, ne moze izreci teza kazna od tri godine zatvora, o cemu se mora pouciti prilikom urucenja optuznice.

Optuzni akti u skracenom postupku**Clan 442**

(1) Krivicni postupak pokrece se na osnovu optuznog predloga drzavnog tuzioca, odnosno ostecenog kao tuzioca ili na osnovu privatne tuzbe.

(2) Drzavni tuzilac moze podnijeti optuzni predlog i na osnovu same krivicne prijave.

(3) Optuzni predlog i privatna tuzba podnose se u potrebnom broju primjeraka za sud i okrivljenog.

Istrazne radnje koje prethode optuznom predlogu**Clan 443**

(1) Prije podnosenja optuznog predloga drzavni tuzilac moze predloziti istraznom sudiji da preduzme odredjene istrazne radnje. Ako se istrazni sudija slozi sa ovim predlogom, preduzece istrazne radnje, a zatim ce sve spise dostaviti drzavnom tuziocu. Istra-zne radnje sprovode se sto je moguće brze i krace.

(2) Ako se istrazni sudija ne slozi sa predlogom za preduzimanje istraznih radnji, u roku od tri dana zatrazice odluku vijeca (clan 24 stav 6). Protiv odluke vijeca zalba nije dozvoljena.

(3) Kad u slucajevima iz st. 1 i 2 ovog clana drzavni tuzilac primi spise moze podnijeti optuzni predlog ili donijeti rjesenje o odbacivanju krivicne prijave.

Pritvor u skracenom postupku**Clan 444**

(1) Pritvor se moze odrediti, u cilju nesmetanog vodjenja krivicnog postupka, protiv lica za koje postoji osnovana sumnja da je uciniilo krivicno djelo:

1) ako se krije ili ako se ne moze utvrditi njegova istovjetnost ili ako postoje druge okolnosti koje ocigledno ukazuju na opasnost od bjekstva;

2) ako je u pitanju krivicno djelo za koje se moze izreci kazna zatvora od tri godine, a oso bite okolnosti ukazuju da ce okrivljeni dovršiti pokusano krivicno djelo ili ce izvršiti krivicno djelo kojim prijati.

(2) Prije podnosenja optuznog predloga pritvor moze trajati samo onoliko koliko je potrebno da se sprovedu istrazne radnje, ali ne duze od osam dana. O zalbi protiv rjesenja o pritvoru rjesava vijece (clan 24 stav 6).

(3) U pogledu pritvora, od predaje optuznog predloga do izricanja prvostepene pre-sude, primjenjuju se shodno odredbe clana 152 ovog zakonika, s tim sto je vijece dužno da svakih mjesec dana ispita da li postoje razlozi za pritvor.

(4) Kad se okrivljeni nalazi u pritvoru sud je duzan da postupa sa narocitom hitno-scu.

Preuzimanje gonjenja

Clan 445

(1) Ako je krivicnu prijavu podnio osteceni, a drzavni tuzilac u roku od mjesec dana po prijemu prijave ne podnese predlog za sprovedjenje istraznih radnji ili optuzni predlog, niti obavijesti ostecenog da je odbacio prijavu, osteceni ima pravo da kao tuzilac pred-uzme gonjenje, podnosjenjem optuznog predloga sudu.

(2) Ako u slucaju iz stava 1 ovog clana osteceni odustane od gonjenja ili se po zakonu smatra da je od gonjenja odustao, drzavni tuzilac moze, bez obzira na uslove propisane za ponavljanje postupka, ponovo pokrenuti postupak, ako nije odbacio prijavu ostecenog.

Sadržaj optuznog akta

Clan 446

(1) Optuzni predlog, odnosno privatna tuzba treba da sadrzi: ime i prezime okrivljenog sa licnim podacima ukoliko su poznati, kratak opis krivicnog djela, oznacenje

suda pred kojim se ima odrzati glavni pretres, predlog koje dokaze treba izvesti na glavnom pretresu i predlog da se okrivljeni oglasi krivim i osudi po zakonu.

(2) U optuznom predlogu moze se predloziti da se okrivljeni stavi u pritvor. Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru ili se za vrijeme sprovedjenja istraznih radnji nalazio u pritvoru, naznacice se u optuznom predlogu koliko je vremena pritvoren.

Prethodno ispitivanje

Clan 447

(1) Kad sud primi optuzni predlog ili privatnu tuzbu, sudija ce prethodno ispitati da li je sud nadlezan, da li treba sprovedi pojedine istrazne radnje ili dopuniti sprovedene istrazne radnje i da li postoje uslovi za odbacivanje optuznog predloga, odnosno privatne tuzbe.

(2) Ako sudija ne donese nijedno od rjesenja iz stava 1 ovog clana, dostavice optuzbu okrivljenom i zakazace odmah glavni pretres. Ako se glavni pretres ne zakaze u roku od mjesec dana od prijema optuznog predloga ili privatne tuzbe, sudija je duzan da o razlozima izvijesti predsjednika suda, koji ce preduzeti mjere da se glavni pretres sto prije odrzi.

(3) Ako sudija smatra da treba da se sprovedu pojedine istrazne radnje, zatrazice da to ucini istrazni sudija.

Ustupanje predmeta nadleznom sudu

Clan 448

(1) Ako sudija utvrdi da je za sudjenje nadlezan drugi sud, oglasice se nenadleznim i po pravosnaznosti rjesenja ustupiti predmet tom sudu, a ako utvrdi da je za sudjenje nadlezan visi sud, ustupice predmet na dalji postupak drzavnom tuziocu koji postupa pred visim sudom. Ako drzavni tuzilac smatra da je za sudjenje nadlezan sud koji mu je dostavio predmet, zatrazice odluku vijeca suda pred kojim postupa.

(2) Poslije zakazivanja glavnog pretresa sud se ne moze po sluzbenoj duznosti oglasiti mjesno nenadleznim.

Odbacivanje optuznog akta

Clan 449

(1) Sudija ce odbaciti optuzni predlog ili privatnu tuzbu, ako nadje da postoje razlozi za obustavljanje postupka predvidjeni u clanu 282 stav 1 tac. 1 do 3 ovog zakonika, a ako su sprovedene istrazne radnje - i iz razloga predvidjenog u tacki 4 tog clana.

(2) Rjesenje sa kratkim obrazlozenjem dostavlja se drzavnom tuziocu, ostecenom kao tuziocu ili privatnom tuziocu i okrivljenom.

Pozivanje na glavni pretres

Clan 450

(1) Sudija poziva na glavni pretres okrivljenog i njegovog branioca, tuzioca, ostecenog i njihove zakonske zastupnike i punomocnike, svjedoke, vjestake i tumaca, a po potrebi pribavlja i predmete koji treba da sluze kao dokaz na glavnom pretresu.

(2) Okrivljenom ce se u pozivu naznaci da na glavni pretres moze doci sa dokazima za svoju odbranu ili da dokaze blagovremeno saopsti sudu kako bi se mogli pribaviti za glavni pretres. U pozivu ce se okrivljeni upozoriti da ce se glavni pretres odrzati i u njegovom odsustvu, ako za to postoje zakonski uslovi (clan 453 stav 3). Okrivljenom ce se uz poziv dostaviti i optuzni predlog, odnosno privatna tuzba i poucice se da ima pravo da uzme branioca, ali da se, u slucaju kad odbrana nije obavezna, zbog nedolaska branioca na glavni pretres ili uzimanja branioca tek na glavnom pretresu, ne mora odloziti glavni pretres.

(3) Poziv okrivljenom mora se dostaviti tako da izmedju dostavljanja poziva i dana glavnog pretresa ostane dovoljno vremena za pripremanje odbrane, a najmanje osam dana. Po pristanku okrivljenog ovaj rok se moze skratiti.

Mjesto odrzavanja glavnog pretresa

Clan 451

Glavni pretres se drzi u mjestu suda. U hitnim slucajevima, narocito kad treba izvr-siti uvidjaj ili kada je to u interesu lakseg sprovođenja dokaznog postupka, moze se po odobrenju predsjednika suda, glavni pretres odrediti i u mjestu gdje je krivicno djelo uci-njeno ili gdje se ima preduzeti uvidjaj, ako su ta mjesta na podrucju tog suda.

Prigovor mjesne nenadleznosti

Clan 452

- (1) Prigovor mjesne nenadleznosti moze se podnijeti najdocnije do pocetka glavnog pretresa.
- (2) Sudija koji je sprovodio istrazne radnje nije izuzet da postupa na glavnom pretresu.

Nedolazak drzavnog tuzioca, ostecenog ili okrivljenog

Clan 453

(1) Glavni pretres odrzace se i ako ne dodje drzavni tuzilac. U tom slucaju, osteceni ima pravo da na glavnom pretresu zastupa optuzbu u granicama optuznog predloga.

(2) Glavni pretres se moze odrzati i ako ne dodje osteceni kao tuzilac ili privatni tuzilac, ako je sudu podnio predlog da se glavni pretres odrzi u njegovom odsustvu.

(3) Ako okrivljeni ne dodje na glavni pretres, iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uruciti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese ili boravista, sud moze odluciti da se glavni pretres odrzi i u njegovom odsustvu pod uslovom da njegovo prisustvo nije nuzno i da je prije toga bio saslusan.

Tok pretresa

Clan 454

(1) Glavni pretres pocinje objavljivanjem glavne sadrzine optuznog predloga ili privatne tuzbe. Zapoceti glavni pretres dovr-sice se po mogucnosti bez prekidanja.

(2) U slucaju potpunog priznanja okrivljenog datog na glavnom pretresu sud ce, uz saglasan predlog stranaka, prekinuti dokazni postupak i preci na izricanje krivicne sankcije, osim ako posumnja u istinitost priznanja.

(3) Pod uslovima iz stava 2 ovog clana sud moze izreci sljedece krivicne sankcije: sudsku opomenu, uslovnu osudu, novcanu kaznu i kaznu zatvora do jedne godine, a uz njih jednu ili vise sljedecih mjera: oduzimanje predmeta, zabranu upotrebe motornog vozila i oduzimanje imovinske koristi. Za krivicna djela iz clana 441 stav 2 ovog zakonika kazna zatvora ne moze biti veca od tri godine.

(4) Ako u toku ili po zavrsetku glavnog pretresa sudija nadje da je za sudjenje nadlezan visi sud, dostavice spise nadleznom drzavnom tuziocu, a ako nadje da je za sudjenje nadležno vijece, obrazovace se vijece i glavni pretres ce poceti iznova. Kad utvrdi da postoji koji od drugih razloga iz clana 357 ovog zakonika, sudija ce rjesenjem odbaciti optuzbu.

(5) Po zakljucenju glavnog pretresa sud ce odmah izreci presudu i objaviti je s bitnim razlozima. Presuda se mora izraditi pisano, u roku od osam dana od dana objavljivanja.

(6) Protiv presude zalba se moze izjaviti u roku od osam dana od dana dostavljanja prepisa presude.

(7) Stranke i osteceni se mogu odreci prava na zalbu odmah po objavljivanju presude. U takvom slucaju prepis presude dostavice se stranci i ostecenom samo ako to zahtijevaju. Ako su se obje stranke i osteceni po objavljivanju

presude odrekli prava na žalbu i ako niko od njih nije zahtijevao dostavljanje presude, pisano izradjena presuda ne mora da sadrži obrazloženje.

(8) Odredbe člana 366 ovog zakonika shodno će se primjenjivati i u pogledu ukidanja pritvora poslije izricanja presude.

(9) Kad sud izrekne kaznu zatvora može se odrediti da se okrivljeni stavi u pritvor, odnosno da ostane u pritvoru, ako postoje razlozi iz člana 444 stav 1 ovog zakonika. Pritvor u takvom slučaju može trajati do pravosnaznosti presude, ali najduže dok okrivljenom ne istekne kazna koju je izrekao prvostepeni sud, odnosno dok ne isteknu rokovi propisani u članu 152 stav 4 ovog zakonika.

(10) Ako državni tužilac nije prisustvovao glavnom pretresu (član 453 stav 1), osteceni ima pravo da u svojstvu tuzioca izjavi žalbu protiv presude, bez obzira da li se zali i državni tužilac.

Rociste radi mirenja

Clan 455

(1) Prije zakazivanja glavnog pretresa za krivična djela za koja se goni po privatnoj tuzbi sudija može pozvati samo privatnog tuzioca i okrivljenog da određenog dana dodju u sud radi prethodnog razjasnjavanja stvari, ako smatra da bi to bilo cjelishodno za brze okoncanje postupka. Okrivljenom se uz poziv dostavlja i prepis privatne tuzbe.

(2) Ako ne dodje do izmirenja stranaka i povlacenja privatne tuzbe, sudija će uzeti izjave od stranaka i pozvati ih da stave svoje predloge u pogledu pribavljanja dokaza.

(3) Ako sudija ne nadje da postoje uslovi za odbacivanje tuzbe, donijeće odluku o tome koji će se dokazi izvesti na glavnom pretresu i zakazace, po pravilu, odmah glavni pretres i saopstice to strankama.

(4) Ako sudija smatra da nije potrebno pribavljanje dokaza, a ne postoje neki drugi razlozi za posebno zakazivanje glavnog pretresa može odmah otvoriti glavni pretres i po izvodjenju dokaza koji se nalaze pred sudom donijeti odluku povodom privatne tuzbe. Na ovo će se posebno upozoriti privatni tužilac i okrivljeni prilikom dostavljanja poziva.

(5) Za neodazivanje privatnog tuzioca na poziv iz stava 1 ovog člana vazi odredba člana 57 ovog zakonika.

(6) U slučaju nedolaska okrivljenog, ako je sudija odlucio da otvori glavni pretres primijenice se odredba člana 453 stav 3 ovog zakonika.

Izuzetno prisustvo stranaka

Clan 456

(1) Kad drugostepeni sud rjesava o žalbi protiv presude prvostepenog suda done-sene po skracenom postupku obje stranke će se obavijestiti o sjednici vijeca drugo-stepenog suda samo ako predsjednik vijeca ili vijeće nadje da bi prisustvo stranaka ili jedne od njih bilo korisno za razjasnjenje stvari.

(2) Ako je rijec o krivicnom djelu za koje se postupak vodi po zahtjevu državnog tuzioca, predsjednik vijeca će, prije sjednice vijeca, dostaviti spise državnom tuziocu, koji može podnijeti svoj pisani predlog.

G l a v a XXVII

POSTUPAK ZA KAZNJAVANJE BEZ GLAVNOG PRETRESA

Rjesenje o kaznjavanju

Clan 457

(1) Za krivična djela za koja je kao glavna kazna propisana novcana kazna ili zatvor do jedne godine sudija može, na predlog državnog tuzioca, a uz pristanak okrivljenog, donijeti rjesenje o kaznjavanju i bez odrzavanja glavnog pretresa.

(2) Predlog za donosenje rjesenja o kaznjavanju iz stava 1 ovog člana državni tužilac stavlja u optuznom predlogu, kad ocijeni da odrzavanje glavnog pretresa nije potre-bno.

(3) Ako je postavljen imovinskopravni zahtjev, ovlascono lice će biti upuceno na parnicu.

Izricanje sankcija, odnosno mjera

Clan 458

(1) Rjesenjem o kaznjavanju sudija može izreći novčanu kaznu i uz nju jednu ili više od sljedećih mjera: oduzimanje predmeta, zabranu upravljanja motornim vozilom i oduzimanje imovinske koristi.

(2) Novčana kazna može biti izrečena u iznosu do 1.000 €, a zabrana upravljanja motornim vozilom u trajanju do dvije godine.

Pretpostavke za donosenje i sadržaj rjesenja o kaznjavanju

Član 459

(1) Prije nego što utvrdi da li postoje pretpostavke za donosenje rjesenja o kaznjavanju sudija će postupiti po odredbama člana 447 stav 1 i čl. 448 i 449 ovog zakona. Ako sudija utvrdi da pretpostavke za donosenje rjesenja o kaznjavanju nijesu ispunjene, dostaviće optuzbu okrivljenom i odmah će zakazati glavni pretres.

(2) Ako se sudija složi sa predlogom državnog tužioca, pribaviće podatke o ranijim osudama, a po potrebi i o licnosti okrivljenog, a zatim će, nakon saslušanja okrivljenog i uz njegov pristanak, donijeti rjesenje o kaznjavanju.

(3) Rjesenje o kaznjavanju sadrži: da je predlog državnog tužioca prihvacen; lične podatke okrivljenog; djelo za koje se oglašava krivim; činjenice i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela i od kojih zavisi primjena određene odredbe Krivičnog zakonika; zakonski naziv krivičnog djela i koje su odredbe Krivičnog zakonika i drugog zakona primijenjene; odluku o izrečenju novčanoj kazni i mjeri, kao i odluku o upucivanju ovlaštenog lica na ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u parničnom postupku; obračun izrečene kazne i mjere.

Dostavljanje rjesenja i pravo na žalbu

Član 460

(1) Rjesenje o kaznjavanju se dostavlja državnom tužiocu i okrivljenom.

(2) Na rjesenje o kaznjavanju dozvoljena je žalba u roku od osam dana. Žalba se može izjaviti samo zbog odluke o kazni i zbog povrede odredaba člana 457 ovog zakonika.

Glava XXVIII

POSEBNE ODREDBE O IZRICANJU SUDSKE OPOMENE

Izricanje sudske opomene

Član 461

(1) Sudska opomena se izriče rjesenjem.

(2) Ukoliko u ovoj glavi nije drukčije propisano, odredbe ovog zakonika koje se odnose na presudu kojom se optuzeni oglašava krivim primjenjuju se shodno i na rjesenje o sudskoj opomeni.

(3) Sudska opomena se može izreći i u postupku za kaznjavanje bez glavnog pretresa (Glava XXVII).

Sadržaj rjesenja o sudskoj opomeni

Član 462

(1) Rjesenje o sudskoj opomeni objavljuje se odmah po završetku glavnog pretresa, sa bitnim razlozima. Tom prilikom okrivljeni će se upozoriti da mu se za krivično djelo koje je učinio ne izriče kazna, jer se očekuje da će i sudska opomena na njega dovoljno uticati da više ne vrši krivična djela. Ako se rjesenje o sudskoj opomeni objavljuje

u odsustvu okrivljenog, sud će ovakvo upozorenje unijeti u obrazloženje rjesenja. Za odricanje od prava na žalbu i pisanu izradu rjesenja shodno se primjenjuje odredba člana 454 stav 5 ovog zakonika.

(2) U izreći rjesenja o sudskoj opomeni, pored ličnih podataka o okrivljenom, navest će se samo da se okrivljenom izriče sudska opomena za djelo koje je predmet optuzbe i zakonski naziv krivičnog djela. Izreka rjesenja o sudskoj opomeni obuhvata i potrebne podatke iz člana 364 stav 1 tač. 5 i 7 ovog zakonika.

(3) U obrazloženju rjesenja sud će iznijeti kojim se razlozima rukovodio pri izricanju sudske opomene.

Osnovi za pobijanje rjesenja o sudskoj opomeni

Clan 463

(1) Rjesenje o sudskoj opomeni moze se pobijati zbog osnova navedenih u clanu 375 tac. 1 do 3 ovog zakonika, kao i zbog toga sto nijesu postojale okolnosti koje opra-vdavaju izricanje sudske opomene.

(2) Ako rjesenje o sudskoj opomeni sadrzi odluku o mjerama bezbjednosti, o odu-zimanju imovinske koristi, o troskovima krivicnog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu ili o javnom objavljivanju, ova odluka se moze pobijati iz razloga sto sud nije pravilno primijenio mjeru bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi, odnosno sto je odluku o troskovima krivicnog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu ili o javnom objavljivanju donio protivno zakonskim odredbama.

Povrede Krivicnog zakonika**Clan 464**

Povreda Krivicnog zakonika u slucaju izricanja sudske opomene postoji, osim po pitanjima navedenim u clanu 377 tac. 1 do 4 ovog zakonika i kad je odlukom o sudskoj opomeni, mjeri bezbjednosti ili oduzimanju imovinske koristi ili o javnom objavljivanju prekoraceno ovlascenje koje sud ima po zakonu.

Odluka drugostepenog suda o zalbi**Clan 465**

(1) Ako je zalbu protiv rjesenja o sudskoj opomeni izjavio tuzilac na stetu okrivljenog, drugostepeni sud moze donijeti presudu kojom se okrivljeni oglasava krivim i osudjuje na kaznu ili kojom se uslovno osudjuje, ako nadje da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlucne cinjenice, ali da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje kazne, odnosno uslovne osude.

(2) Povodom bilo cije zalbe protiv rjesenja o sudskoj opomeni drugostepeni sud moze donijeti rjesenje kojim se optuzba odbacuje ili presudu kojom se optuzba odbija ili se okrivljeni oslobadja od optuzbe, ako nadje da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlucne cinjenice i da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje jedne od ovih odluka.

(3) Kad postoje uslovi iz clana 396 ovog zakonika drugostepeni sud ce donijeti rjesenje kojim se odbija zalba kao neosnovana i potvrđuje rjesenje prvostepenog suda o sudskoj opomeni.

G l a v a XXIX**POSTUPAK PREMA MALOLJETNICIMA****1. OPSTE ODREDBE****Primjena drugih odredaba ovog zakonika u postupku prema maloljetnicima****Clan 466**

(1) Odredbe ove glave primjenjuju se u postupku prema licima koja su izvrsila krivicno djelo kao maloljetnici, a u vrijeme pokretanja postupka, odnosno sudjenja nijesu navrsili dvadeset jednu godinu. Ostale odredbe ovog zakonika primjenjuju se ukoliko nijesu u suprotnosti sa odredbama ove glave.

(2) Odredbe cl. 468 do 470, 473 do 476, 485, 487, 489 st. 1 i 2 i clana 497 ovog zakonika primjenjuju se u postupku prema mladjem punoljetnom licu ako se do pocetka glavnog pretresa ustanovi da dolazi u obzir da se tom licu izrekne vaspitna mjera u smislu clana 111 Krivicnog zakonika, a do tog vremena ono nije navrsilo dvadeset jednu godinu.

Primjena odredaba prema djeci**Clan 467**

Kad se u toku postupka utvrdi da maloljetnik u vrijeme izvrsenja krivicnog djela nije navrsio cetnaest godina, krivicni postupak ce se obustaviti i o tome ce se obavijestiti organ starateljstva.

Obazrivo postupanje i zabrana sudjenja u odsustvu**Clan 468**

(1) Maloljetniku se ne može suditi u odsustvu.

(2) Pri preduzimanju radnji kojima prisustvuje maloljetnik, a naročito pri njegovom saslušanju, učesnici u postupku dužni su da postupaju obazrivo, vodeći računa o duševnoj razvijenosti, osetljivosti, licnim svojstvima i privatnosti maloljetnika, kako vođenje krivičnog postupka ne bi štetno uticalo na razvoj maloljetnika.

(3) U isto vrijeme ovi organi sprečavaju pogodnim mjerama svako nedisciplinovano ponašanje maloljetnika.

Pravo na branioca

Član 469

(1) Maloljetnik može imati branioca od početka pripremnog postupka.

(2) Maloljetnik mora imati branioca od početka pripremnog postupka ako se vodi postupak za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko tri godine, a za ostala krivična djela za koja je propisana blaža kazna - ako sudija za maloljetnike ocijeni da je maloljetniku potreban branilac.

(3) Ako u slučajevima iz stava 2 ovog člana sam maloljetnik, njegov zakonski zastupnik ili srodnici ne uzmu branioca, njega će postaviti po službenoj dužnosti sudija za maloljetnike.

(4) Branilac maloljetnika može da bude samo advokat.

Obaveza svjedočenja

Član 470

Niko ne može biti oslobođen od dužnosti da svjedoči o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje duševne razvijenosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi (član 485).

Razdvajanje i spajanje postupka

Član 471

(1) Kad je maloljetnik učestvovao u izvršenju krivičnog djela zajedno sa punoljetnim licem postupak prema njemu će se izdvojiti i sprovesti po odredbama ove glave.

(2) Postupak prema maloljetniku može se spojiti sa postupkom protiv punoljetnog lica i sprovesti po opštim odredbama ovog zakonika samo ako je spajanje postupka neophodno za svestrano razjasnjenje stvari. Rješenje o tome donosi vijeće za maloljetnike nadležnog suda, na obrazloženi predlog državnog tužioca. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(3) Kad se sprovodi jedinstveni postupak za maloljetnika i punoljetne učionice, u pogledu maloljetnika će se uvijek primijeniti odredbe čl. 468 do 470, 473 do 476, 485, 487, 488, 489 st. 1 i 2 i člana 496 kad se na glavnom pretresu razjasnjavaju pitanja koja se odnose na maloljetnika, kao i čl. 497, 503 i 504 ovog zakonika, a ostale odredbe ove glave ukoliko njihova primjena nije u suprotnosti sa vođenjem jedinstvenog postupka.

Jedinstvenost postupka

Član 472

Kad je lice izvršilo neko krivično djelo kao maloljetno, a neko kao punoljetno, sprovede se jedinstven postupak po članu 31 ovog zakonika pred vijećem koje sudi punoljetnim licima.

Pravo organa starateljstva

Član 473

(1) U postupku prema maloljetnicima, pored ovlaštenja koja su izričito predviđena u odredbama ove glave, organ starateljstva ima pravo da se upozna sa tokom postupka, da u toku postupka stavlja predloge i da ukazuje na cinjenice i dokaze koji su od važnosti za donošenje pravilne odluke.

(2) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku državni tužilac će obavijestiti nadležni organ starateljstva.

Pozivanje maloljetnika i dostavljanje odluka i pismena

Član 474

(1) Maloljetnik se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe hitnog postupanja ili drugih okolnosti.

(2) Odluke i druga pismena dostavljaju se maloljetniku shodno odredbama člana 168 ovog zakonika, s tim da se maloljetniku neće dostavljati pismena isticanjem na oglasnoj tabli suda, niti će se primijeniti odredba člana 164 stav 2 ovog zakonika.

Zabrana objavljivanja toka postupka

Član 475

(1) Bez dozvole suda ne smije se objaviti tok krivičnog postupka prema maloljetniku, ni odluka donesena u tom postupku.

(2) Objaviti se može samo onaj dio postupka, odnosno samo onaj dio odluke za koji postoji odobrenje, ali u tom slučaju ne smiju se navesti ime maloljetnika i drugi podaci na osnovu kojih bi se moglo zaključiti o kom je maloljetniku riječ.

Hitnost u postupanju

Član 476

Organi koji učestvuju u postupku prema maloljetniku, kao i drugi organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili misljenja dužni su najhitnije da postupe kako bi se postupak što prije završio.

2. SASTAV SUDA

Član 477

(1) U sudovima postoje vijeća za maloljetnike. U prvostepenim sudovima postoji jedan ili više sudija za maloljetnike.

(2) Vijeće za maloljetnike u prvostepenom sudu i vijeće za maloljetnike u drugo-stepenom sudu, osim Vijeća za maloljetnike u Vrhovnom sudu, sastavljeno je od sudije za maloljetnike i dvojice sudija-porotnika. Sudija za maloljetnike je predsjednik vijeća.

(3) U Vrhovnom sudu određuje se rasporedom poslova Vijeće za maloljetnike, koje je sastavljeno od trojice sudija. Kad Vijeće za maloljetnike sudi na pretresu, sastavljeno je od dvojice sudija i trojice sudija-porotnika.

(4) Sudije-porotnici biraju se iz redova profesora, učitelja, vaspitaca i drugih lica koja imaju iskustvo u vaspitanju maloljetnika.

(5) Vijeće za maloljetnike visih sudova, u sastavu predviđenom u st. 2 i 3 ovog člana, odlučuju o zalbama, kao i u drugim slučajevima određenim ovim zakonikom.

(6) Sudija za maloljetnike prvostepenog suda sprovodi pripremni postupak i vrsi druge poslove u postupku prema maloljetnicima.

Sud nadležan za odlučivanje u drugom stepenu

Član 478

Sud nadležan za odlučivanje u drugom stepenu odlučuje o zalbama protiv odluka vijeća za maloljetnike prvostepenog suda i o zalbama protiv rješavanja državnog tužioca i sudije za maloljetnike u slučajevima predviđenim u ovom zakoniku, kao i u slučajevima kad je u ovom zakoniku određeno da odlučuje vijeće za maloljetnike viseg suda.

Mjesna nadležnost

Član 479

Za postupak prema maloljetniku mjesno nadležan je, po pravilu, sud njegovog prebivalista, a ako maloljetnik nema prebivaliste ili ono nije poznato - sud boravista maloljetnika. Postupak se može sprovesti pred sudom boravista maloljetnika koji ima prebivaliste ili pred sudom mjesta izvršenja krivičnog djela, ako je očigledno da će se kod tog suda lakše sprovesti postupak.

Prosirena mjesna nadležnost

Clan 480

Nadlezni republički organ može odrediti jedan sud koji će u prvom stepenu biti nadležan za sve krivične predmete maloljetnika za područje više sudova.

3. POKRETANJE POSTUPKA**Isključiva nadležnost državnog tužioca****Clan 481**

(1) Krivični postupak prema maloljetniku pokreće se za sva krivična djela samo po zahtjevu državnog tužioca.

(2) Za krivična djela za koja se goni po privatnoj tužbi postupak se može pokrenuti ako je oštećeni stavio predlog za pokretanje postupka nadležnom državnom tužiocu u roku predviđenom u članu 51 ovog zakonika.

(3) Ako državni tužilac ne podnese zahtjev za pokretanje postupka prema maloljetniku, obavijestice o tome oštećenog. Oštećeni ne može preuzeti postupak, odnosno ne može podnijeti privatnu tužbu sudu, ali može, u roku od osam dana od prijema obavještenja državnog tužioca, zahtijevati da vijeće za maloljetnike nadležnog suda odluci o pokretanju postupka.

Primjena načela oportuniteta**Clan 482**

(1) Za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do tri godine ili novčana kazna, državni tužilac može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka iako postoje dokazi da je maloljetnik učinio krivično djelo, ako smatra da ne bi bilo cjelishodno da se vodi postupak prema maloljetniku, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika i njegova lična svojstva. Radi utvrđivanja ovih okolnosti, državni tužilac može zatražiti obavještenja od roditelja, odnosno staroca maloljetnika, drugih lica i ustanova, a kad je to potrebno, može ova lica i maloljetnika pozvati radi neposrednog obavještanja. On može zatražiti mišljenje od organa starateljstva o cjelishodnosti pokretanja postupka prema maloljetniku.

(2) Ako za donošenje odluke iz stava 1 ovog člana treba da se ispituju lična svojstva maloljetnika, državni tužilac može, u sporazumu sa organom starateljstva, uputiti maloljetnika u prihvatiliste ili u ustanovu za ispitivanje ili vaspitanje, ali najduže na mjesec dana.

(3) Kad je izvršenje kazne ili vaspitne mjere u toku, državni tužilac može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka za drugo krivično djelo maloljetnika, ako s obzirom na težinu tog krivičnog djela, kao i na kaznu, odnosno vaspitnu mjeru koja se izvrsava, ne bi imalo svrhe vođenje postupka i izricanje krivične sankcije za to djelo.

(4) Kad državni tužilac u slučajevima iz st. 1 i 3 ovog člana ocijeni da nije cjelishodno da se pokrene postupak prema maloljetniku, obavijestice o tome, uz navođenje razloga, organ starateljstva i oštećenog, koji mogu u roku od osam dana zahtijevati od vijeća za maloljetnike da odluci o pokretanju postupka.

Pokretanje postupka po odluci vijeća**Clan 483**

(1) U slučajevima iz člana 481 stav 3 i člana 482 stav 4 ovog zakonika, vijeće za maloljetnike rješava u sjednici, posto prethodno pribavi spise od državnog tužioca. Na sjednicu se poziva državni tužilac.

(2) Vijeće za maloljetnike može odlučiti da se postupak ne pokrene ili da se prema maloljetniku pokrene postupak pred sudijom za maloljetnike. Protiv rješenja vijeća za maloljetnike nije dozvoljena žalba.

(3) Kad vijeće odluci da se prema maloljetniku pokrene postupak pred sudijom za maloljetnike, državni tužilac može učestvovati u ovom postupku i ima sva ovlaštenja koja mu po ovom zakoniku pripadaju u postupku.

4. PRIPREMNI POSTUPAK**Zahtjev za pokretanje****Clan 484**

(1) Državni tužilac podnosi zahtjev za pokretanje pripremnog postupka sudiji za maloljetnike nadležnog suda. Ako se sudija za maloljetnike ne složi sa ovim zahtjevom, zatražice da o tome odluci vijeće za maloljetnike viseg suda.

(2) Sudija za maloljetnike viseg suda moze povjeriti vodjenje pripremnog postupka sudiji za maloljetnike nizeg suda na cijem podrucju maloljetnik boravi, ako je nizi sud van sjedista tog viseg suda.

(3) Sudija za maloljetnike moze povjeriti organu policije da izvrši naredbu o pretresanju stana ili o privremenom oduzimanju predmeta na nacin predvidjen ovim zakonikom.

Pribavljanje podataka o licnosti maloljetnika

Clan 485

(1) U pripremnom postupku prema maloljetniku, pored cinjenica koje se odnose na krivicno djelo, posebno ce se utvrditi godine maloljetnika, okolnosti potrebne za ocjenu njegove dusevne razvijenosti, ispitate se sredina u kojoj i prilike pod kojima maloljetnik zivi i druge okolnosti koje se ticu njegove licnosti.

(2) Radi utvrdjivanja tih okolnosti saslusace se roditelji maloljetnika, njegov staralac i druga lica koja mogu pruziti potrebne podatke. O ovim okolnostima zatrazice se, po

potrebi, izvjestaj od organa starateljstva, a ako je prema maloljetniku bila primijenjena vaspitna mjera, pribavice se izvjestaj o primjeni te mjere.

(3) Podatke o licnosti maloljetnika pribavlja sudija za maloljetnike. Sudija za maloljetnike moze zatraziti da te podatke prikupi odredjeni strucni radnik (socijalni radnik, defektolog i dr.), ako ga ima u sudu, a moze njihovo pribavljanje povjeriti organu stara-teljstva.

(4) Kad je za utvrdjivanje zdravstvenog stanja maloljetnika, njegove dusevne raz-vijenosti, psihickih svojstava ili sklonosti potrebno da maloljetnika pregledaju vjestaci, za ovaj pregled odredice se ljekari, psiholozi ili pedagozi. Ovakva ispitivanja maloljetnika mogu se izvršiti u zdravstvenoj ili drugoj ustanovi.

Lica koja prisustvuju izvodjenju radnji u pripremnom postupku

Clan 486

(1) Sudija za maloljetnike sam odredjuje nacin izvodjenja pojedinih radnji, drzeci se pri tom odredaba ovog zakonika u onoj mjeri koja obezbjedjuje prava okrivljenog na odbranu, prava ostecenog i prikupljanje dokaza potrebnih za odlucivanje.

(2) Radnjama u pripremnom postupku mogu prisustvovati drzavni tuzilac i branilac. Saslusanje maloletnog lica, kad je to potrebno, obavice se uz pomoc pedagoga ili drugog strucnog lica. Sudija za maloljetnike moze odobriti da radnjama u pripremnom postupku prisustvuje predstavnik organa starateljstva i roditelj, odnosno staralac maloljetnika. Kad navedena lica prisustvuju tim radnjama mogu stavljati predloge i upucivati pitanja licu koje se saslusava.

Smjestaj maloljetnika u prihvatiliste ili slicnu ustanovu

Clan 487

(1) Sudija za maloljetnike moze narediti da se maloljetnik u toku pripremnog postupka smjesti u prihvatiliste, vaspitnu ili slicnu ustanovu, da se stavi pod nadzor organa starateljstva ili da se preda drugoj porodici, ako je to potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je zivio ili radi pruzanja pomoci, zastite ili smjestaja maloljetnika.

(2) Troškovi smjestaja maloljetnika isplacuju se unaprijed iz budzetskih sredstava i ulaze u troskove krivcnog postupka.

Pritvor

Clan 488

(1) Izuzetno, sudija za maloljetnike moze odrediti da se maloljetnik stavi u pritvor kad za to postoje razlozi iz clana 148 stav 1 ovog zakonika.

(2) Na osnovu rjesenja o pritvoru koje je donio sudija za maloljetnike, pritvor u pripremnom postupku moze trajati najduze mjesec dana. Vijece za maloljetnike istog suda moze, iz opravdanih razloga, proizvesti pritvor najduze jos za mjesec dana.

(3) Nakon zavrsetka pripremnog postupka pritvor moze da traje najduze jos do godinu dana.

(4) Od podnosenja predloga drzavnog tuzioca u pogledu pritvora primjenjuju se shodno odredbe clana 152 ovog zakonika, s tim sto je vijece za maloljetnike dužno da svakih mjesec dana ispita da li postoje razlozi za pritvor.

Izdržavanje pritvora

Clan 489

(1) Maloljetnik izdržava pritvor odvojeno od punoljetnih lica.

(2) Izuzetno, sudija za maloljetnike može odrediti da maloljetnik bude u pritvoru zajedno s punoljetnim licima, ako bi usamljenje maloljetnika duže trajalo, a postoji mogućnost da se maloljetnik stavi u prostoriju sa punoljetnim licem koje na njega ne bi štetno uticalo.

(3) Sudija za maloljetnike ima prema pritvorenim maloljetnicima ista ovlaštenja koja po ovom zakoniku pripadaju istražnom sudiji u pogledu pritvorenika.

Obrazloženi predlog

Clan 490

(1) Posto ispita sve okolnosti koje se odnose na izvršenje krivičnog djela i na ličnost maloljetnika sudija za maloljetnike dostavlja spise nadležnom državnom tužiocu koji može, u roku od osam dana, zahtijevati da se pripremni postupak dopuni ili podnijeti obrazloženi predlog vijeću za maloljetnike za kažnjavanje, odnosno za primjenjivanje vaspitne mjere.

(2) Predlog državnog tužioca treba da sadrži: ime i prezime maloljetnika, njegove godine života, opis, naziv i zakonsku oznaku djela, dokaze iz kojih proizlazi da je maloljetnik izvršio krivično djelo, obrazloženje koje treba da sadrži ocjenu duševne razvijenosti maloljetnika i predlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu primijeni vaspitna mjera.

Predlog za obustavu postupka

Clan 491

(1) Ako u toku pripremnog postupka državni tužilac nađe da nema osnova za vođenje postupka prema maloljetniku ili da postoje razlozi iz člana 482 stav 3 ovog zakonika, podnijet će predlog sudiji za maloljetnike da obustavi postupak. O predlogu za obustavljanje postupka obavijestice državni tužilac i organ starateljstva, koji je dužan, ako se ne slaže sa predlogom državnog tužioca, da o tome obavijesti sudiju za maloljetnike u roku od osam dana od dana prijema obavještenja državnog tužioca.

(2) Ako se sudija za maloljetnike ne složi sa predlogom državnog tužioca, zatražice da o tome odluci vijeće za maloljetnike višeg suda. Vijeće za maloljetnike donosi odluku po saslušanju državnog tužioca. Ovako će sudija za maloljetnike postupiti i kad se samo organ starateljstva nije složio sa predlogom državnog tužioca.

(3) Odredbe člana 483 stav 3 ovog zakonika vaze i kad vijeće za maloljetnike ne usvoji predlog državnog tužioca da se postupak obustavi.

Iznosenje predmeta pred vijeće

Clan 492

Ako državni tužilac, u slučajevima predviđenim u čl. 483 i 491 ovog zakonika, nije učestvovao u postupku prema maloljetniku, sudija za maloljetnike će, po završenom pripremnom postupku, iznijeti predmet vijeću za maloljetnike radi sudjenja.

Kontrola postupka

Clan 493

Sudija za maloljetnike obavještava predsjednika suda svakih mjesec dana koji predmeti maloljetnika nijesu okončani i o razlozima zbog kojih je po pojedinim predmetima postupak još u toku. Predsjednik suda će preduzeti, po potrebi, mjere da se postupak ubrza.

5. POSTUPAK PRED VIJECEM ZA MALOLJETNIKE

Redosljed radnji pred vijećem

Clan 494

(1) Kad primi predlog državnog tužioca, kao i kad se postupak prema maloljetniku vodi bez predloga državnog tužioca, sudija za maloljetnike zakazuje sjednicu vijeća ili glavni pretres.

(2) Kad se postupak prema maloljetniku vodi bez predloga državnog tužioca, sudija za maloljetnike iznijeće na početku sjednice, odnosno glavnog pretresa koje se krivično djelo stavlja maloljetniku na teret.

(3) Kazne i zavodske mjere mogu se izreći samo po održanom glavnom pretresu. Ostale vaspitne mjere mogu se izreći i u sjednici vijeća.

(4) U sjednici vijeća može se odlučiti da se održi glavni pretres.

(5) O sjednici vijeća obavještavaju se i njoj mogu prisustvovati državni tužilac, branilac i predstavnik organa starateljstva, a kad je potrebno - i maloljetnik i njegovi roditelji, odnosno staralac.

(6) Sudija za maloljetnike saopćuje maloljetniku vaspitnu mjeru koja je prema njemu izrečena u sjednici vijeća.

Shodna primjena odredaba ovog zakonika o glavnom pretresu

Član 495

(1) Kad vijeće za maloljetnike odlučuje na osnovu glavnog pretresa shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakonika o pripremama za glavni pretres, o rukovodjenju glavnim pretresom, o odlaganju i prekidanju glavnog pretresa, o zapisniku i o toku glavnog pretresa, ali sud može odstupiti od ovih pravila, ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila cjelishodna.

(2) Pored lica navedenih u članu 293 ovog zakonika, na glavni pretres pozvace se roditelji maloljetnika, odnosno staralac i organ starateljstva. Nedolazak roditelja, staraoca ili predstavnika organa starateljstva ne sprječava sud da održi glavni pretres.

(3) Osim maloljetnika, glavnom pretresu mora prisustvovati državni tužilac, kad je stavio predlog u smislu člana 490 ovog zakonika, a u slučajevima obavezne odbrane - i branilac.

(4) Odredbe ovog zakonika o izmjeni i prosirenju optužbe primjenjivace se i u postupku prema maloljetniku, ali vijeće za maloljetnike je ovlašteno da, i bez predloga

državnog tužioca, donese odluku na osnovu činjenicnog stanja koje je izmijenjeno na glavnom pretresu.

Isključenje javnosti

Član 496

(1) Kad se sudi maloljetniku uvijek će se isključiti javnost.

(2) Vijeće može dozvoliti da glavnom pretresu prisustvuju lica koja se bave zaštitom i vaspitanjem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničkog kriminaliteta, kao i naučni radnici.

(3) U toku glavnog pretresa, vijeće može narediti da se, osim državnog tužioca, branioca i predstavnika organa starateljstva, iz zasjedanja udalje sva ili pojedina lica.

(4) Za vrijeme izvodjenja pojedinih dokaza ili govora stranaka, vijeće može narediti da se maloljetnik udalji iz zasjedanja.

Privremeni smještaj maloljetnika

Član 497

U toku postupka pred sudom, sudija za maloljetnike ili vijeće za maloljetnike može donijeti odluku o privremenom smještaju maloljetnika (član 487), a može i ukinuti odluku koja je o tome ranije donesena.

Zakazivanje glavnog pretresa ili sjednice

Član 498

(1) Sudija za maloljetnike dužan je da zakaze glavni pretres ili sjednicu vijeća u roku od osam dana od dana prijema predloga državnog tužioca ili od dana završetka pripremnog postupka (član 492) ili od dana kad je u sjednici vijeća odlučeno da se održi glavni pretres. Za svako produženje ovog roka sudija za maloljetnike mora imati odobrenje predsjednika suda.

(2) Glavni pretres se odlaze ili prekida samo izuzetno. O svakom odlaganju ili prekidanju glavnog pretresa sudija za maloljetnike obavijestice predsjednika suda i iznijece razloge za odlaganje, odnosno prekidanje.

(3) Sudija za maloljetnike duzan je da, u roku od tri dana od dana objavljivanja, pisano izradi presudu, odnosno rjesenje.

Izricanje kazni i vaspitnih mjera

Clan 499

(1) Vijece za maloljetnike nije vezano za predlog drzavnog tuzioca pri odlucivanju da li ce prema maloljetniku izreci kaznu ili ce primijeniti vaspitnu mjeru, ali ako se postupak prema maloljetniku vodi bez predloga drzavnog tuzioca ili ako je drzavni tuzilac odustao od predloga, vijece ne moze maloljetniku izreci kaznu nego samo vaspitnu mjeru.

(2) Vijece ce rjesenjem obustaviti postupak u slucajevima kad sud na osnovu clana 362 tac. 2 i 3 ovog zakonika donosi presudu kojom se optuzba odbija ili kojom se optuzeni oslobadja od optuzbe (clan 363), kao i kad vijece nadje da nije cjelishodno izreci malo-ljetniku ni kaznu niti vaspitnu mjeru.

(3) Vijece donosi rjesenje i kad izrice vaspitnu mjeru maloljetniku. U izreci ovog rjesenja navodi se samo koja se mjera izrice, ali se maloljetnik nece oglasavati krivim za krivicno djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazlozenju rjesenja navese se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrecene vaspitne mjere.

(4) Presuda kojom se maloljetniku izrice kazna donosi se u obliku predvidjenom u clanu 364 ovog zakonika.

(5) Ako vijece za maloljetnike utvrdi da je za sudjenje nadležno vijece za malo-ljetnike viseg suda, donijece rjesenje o ustupanju predmeta tom sudu.

Odluka o troskovima i imovinsko pravnom zahtjevu

Clan 500

(1) Sud moze maloljetnika osuditi na placanje troskova krivicnog postupka i na ispunjenje imovinskopravnih zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu. Ako je prema maloljetniku primijenjena vaspitna mjera, troskovi postupka padaju na teret budzetskih sredstava, a osteceni se radi ostvarivanja imovinskopravnih zahtjeva upucuje na parnicni postupak.

(2) Ako maloljetnik ima zaradu ili imovinu, sud moze odrediti da plati troskove postupka i ispuni imovinskopravni zahtjev i kad prema njemu primijeni vaspitnu mjeru.

6. PRAVNI LIJEKOVI

Zalba protiv presude i rjesenja

Clan 501

(1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrecena kazna, protiv rjesenja kojim je maloljetniku izrecena vaspitna mjera i protiv rjesenja o obustavljanju postupka (clan 499 stav 2) mogu izjaviti zalbu sva lica koja imaju pravo na zalbu protiv presude (clan 372) i to u roku od osam dana od dana prijema presude, odnosno rjesenja.

(2) Branilac, drzavni tuzilac, bracni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, staralac, brat, sestra i hranilac mogu izjaviti zalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje.

(3) Zalba protiv rjesenja kojim se izrice vaspitna mjera koja se izdrzava u ustanovi zadrzava izvršenje rjesenja, ako sud, u saglasnosti sa roditeljima maloljetnika, i po sa-slusanju maloljetnika, ne odluci drukcije.

(4) Na sjednici drugostepenog vijeca (clan 383) pozvace se maloljetnik samo ako predsjednik vijeca ili vijece nadje da bi njegovo prisustvo bilo korisno.

Odluke po zalbi

Clan 502

(1) Drugostepeno vijece moze preinaciti prvostepenu odluku, izricanjem teze mjere prema maloljetniku, samo ako je to predloženo u zalbi.

(2) Ako prvostepenom odlukom nije izrecena kazna maloljetnickog zatvora ili zavo-dska mjera, drugostepeno vijece moze tu kaznu, odnosno mjeru izreci samo ako odrzi

pretres. Maloljetnicki zatvor u dužem trajanju ili teža zavodska mjera od one izrecene prvostepenom odlukom može se izreći i u sjednici drugostepenog vijeca.

Zahtjev za zaštitu zakonitosti

Član 503

Zahtjev za zaštitu zakonitosti može se podići kako u slučaju kad je sudskom odlukom povrijeđen zakon, tako i u slučaju kad je prema maloljetniku nepravilno primijenjena kazna ili neka vaspitna mjera.

Ponavljanje postupka

Član 504

Određbe o ponavljanju krivičnog postupka završenog pravosudnom presudom shodno će se primjenjivati i na ponavljanje postupka završenog pravosudnim rješenjem o primjeni vaspitne mjere.

7. NADZOR SUDA NAD SPROVODJENJEM MJERA

Izvjestaj o ponasanju maloljetnika

Član 505

(1) Uprava ustanove u kojoj se izvršava vaspitna mjera prema maloljetniku dužna je da svakih šest mjeseci dostavi sudu koji je izrekao vaspitnu mjeru izvjestaj o vladanju maloljetnika. Sudija za maloljetnike tog suda može i sam obilaziti maloljetnike smjestene u ustanovi.

(2) Sudija za maloljetnike može, preko organa starateljstva, pribaviti obavještenje o izvršenju ostalih vaspitnih mjera, a može odrediti da to učini i određeni stručni radnik (socijalni radnik, defektolog i dr.), ako ga ima u sudu.

8. OBUSTAVA IZVRSENJA I IZMJENA ODLUKE O VASPITNIM MJERAMA

Član 506

(1) Kad su ispunjeni uslovi predviđeni u zakonu za izmjenu odluke o izrecenoj vaspitnoj mjeri, odluku o tome donosi sud koji je u prvom stepenu donio rješenje o vaspitnoj mjeri, ako sam nadje da je to potrebno ili na predlog državnog tužioca, upravnika ustanove ili organa starateljstva kome je povjeren nadzor nad maloljetnikom.

(2) Prije donošenja odluke sud će saslušati državnog tužioca, maloljetnika, roditelja ili staraoca maloljetnika ili druga lica, a pribaviće i potrebne izvjestaje od ustanove u kojoj maloljetnik izdržava zavodsku mjeru od organa starateljstva ili drugih organa i ustanova.

(3) Po odredbama st. 1 i 2 ovog člana donosi se i odluka o obustavljanju izvršenja vaspitne mjere.

(4) Odluku o obustavljanju ili izmjeni vaspitne mjere donosi vijeće za maloljetnike.

G l a v a XXX

POSEBNE ODREDBE O POSTUPKU ZA KRIVIČNA DJELA IZVRSENA NA ORGANIZOVAN NAČIN

Opšta odredba

Član 507

(1) Odredbe ove glave sadrže posebna pravila za krivično gonjenje učinilaca krivičnih djela učinjenih na organizovan način (u daljem tekstu: organizovani kriminal), za postupak oduzimanja predmeta i imovinske koristi i postupak međunarodne saradnje u otkrivanju i krivičnom gonjenju učinilaca krivičnih djela organizovanog kriminala.

(2) Ako u odredbama ove glave za slučajeve iz stava 1 ovog člana nije nešto posebno propisano shodno će se primjenjivati ostale odredbe ovog zakonika.

(3) Odredbe ove glave primjenjuju se ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo rezultat organizovanog djelovanja više od dva lica čiji je cilj vršenje teških krivičnih djela radi sticanja dobiti ili moći.

(4) Pored uslova iz stava 3 ovog člana, za postojanje krivičnog djela organizovanog kriminala mora da su ispunjeni još najmanje tri od sljedećih uslova: da je svaki član kriminalne organizacije imao unaprijed određeni zadatak ili ulogu; da je djelatnost kriminalne organizacije planirana na duže vrijeme ili neograničeno; da se djelatnost organizacije zasniva na primjeni određenih pravila interne kontrole i discipline članova; da se djelatnost organizacije planira i vrši u međunarodnim razmjerama; da se u vršenju djelatnosti primjenjuje nasilje ili zastrašivanje ili da postoji spremnost za njihovu primjenu; da se u vršenju djelatnosti koriste političke, privredne ili poslovne strukture; da se koristi pranje novca ili nezakonito stecene dobiti; da postoji uticaj organizacije ili njenog dijela na zakonodavnu vlast, medije, izvršnu ili sudsku vlast ili na druge društvene ili ekonomske ciniče.

Hitnost u postupanju

Član 508

Službena lica koja učestvuju u krivičnom postupku za krivična djela organizovanog kriminala dužna su da postupaju hitno.

Službena tajna

Član 509

(1) Podaci o prekrivičnom i istražnom postupku za djela organizovanog kriminala predstavljaju službenu tajnu. Osim službenih lica te podatke ne mogu odavati ni drugi učesnici tih postupaka kojima oni postanu dostupni. Službeno lice pred kojim se vodi postupak dužno je da učesnika postupka obavijesti o dužnosti čuvanja tajne.

(2) Podaci o prekrivičnom postupku koji se odnose na krivična djela organizovanog kriminala mogu se objaviti samo na osnovu pisanog odobrenja nadležnog državnog tužioca.

(3) Podaci o istražnom postupku mogu se objaviti samo na osnovu pisanog odobrenja istražnog sudije uz prethodno pribavljenu saglasnost državnog tužioca.

Sudjenje u vijeću sudija po pozivu

Član 510

U postupku za krivična djela organizovanog kriminala u prvom stepenu sudi vijeće sastavljeno od trojice sudija, a u drugom stepenu vijeće sastavljeno od pet sudija.

Svjedok saradnik

Član 511

(1) Državni tužilac može sudu predložiti da se kao svjedok saslušava pripadnik kriminalne organizacije koji na to pristane (u daljem tekstu: svjedok saradnik) protiv koga je podnijeta krivična prijava ili se vodi krivični postupak za djelo organizovanog kriminala, ako je izvjesno da će njegov iskaz i dokazi koje sudu pruži :

- znatno doprinijeti dokazivanju predmetnog krivičnog djela i krivice učinilaca ili pomoći otkrivanju, dokazivanju i sprječavanju drugih krivičnih djela kriminalne organizacije;

- da je značaj njegovog iskaza za dokazivanje tih krivičnih djela i krivice ostalih učinilaca pretezniji od štetnih posljedica krivičnog djela koje mu se stavlja na teret.

(2) Predlog iz stava 1 ovog člana državni tužilac može da podnese do završetka glavnog pretresa, a mora da sadrži činjenice i podatke na osnovu kojih će sud donijeti rješenje o određivanju statusa svjedoka saradnika.

Upozorenje svjedoku saradniku

Član 512

(1) Prije podnošenja predloga, državni tužilac će upozoriti svjedoka saradnika na dužnosti iz člana 101 stav 2 ovog zakonika. Na pogodnost oslobadjanja od dužnosti svjedočenja iz člana 97 ovog zakonika i dužnosti odgovaranja na pojedina pitanja iz člana 99 ovog zakonika svjedok saradnik se ne može pozvati.

(2) Upozorenje iz stava 1 ovog člana, odgovori svjedoka saradnika i njegova izjava da će dati iskaz o svemu što mu je poznato i da neće ništa prećutati državni tužilac će unijeti u zapisnik koji potpisuje i svjedok saradnik. Ako svjedok

saradnik ne govori jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu obezbijedice se prevod zapisnika na jezik svjedoka saradnika i nakon toga svjedok saradnik potpisuje zapisnik. Zapisnik se prilaze uz predlog sudu iz člana 511 ovog zakonika.

(3) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, a državni tužilac ocijeni da postoje uslovi da se okrivljeni predloži kao svjedok saradnik, sud će omogućiti državnom tužiocu da radi izvođenja radnji iz st. 1 i 2 ovog člana ostvari kontakt sa okrivljenim.

(4) Svjedok saradnik ne može biti lice za koje postoji osnovana sumnja da je organizacioni ili vođa kriminalne grupe.

Odlučivanje o predlogu državnog tužioca

Član 513

(1) O predlogu državnog tužioca iz člana 511 ovog zakonika u istrazi i do početka glavnog pretresa odlučuje vijeće iz člana 24 stav 6 ovog zakonika, a na glavnom pretresu vijeće pred kojim se drži glavni pretres.

(2) Na sjednicu vijeća će se pozvati državni tužilac, lice predloženo za svjedoka saradnika i njegov branilac, da bi se utvrdilo da li postoje uslovi za donošenje rješenja iz člana 512 ovog zakonika. Sjednica se drži bez prisustva javnosti. Izjave date na ovoj sjednici ne mogu se koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka saradnika kao dokaz za oglašavanje svjedoka krivim.

(3) Protiv rješenja vijeća iz stava 1 ovog člana kojim se predlog državnog tužioca odbija žalbu može izjaviti državni tužilac u roku od 48 sati od prijema rješenja. Odluku o žalbi donosi visi sud u roku od tri dana od prijema žalbe i spisa prvostepenog suda.

(4) Ako usvoji predlog državnog tužioca, vijeće će odrediti da se iz spisa izdvoje zapisnici i službene zabiljeske o ranijim iskazima svjedoka saradnika koje je dao kao osumnjičeni ili okrivljeni i oni se ne mogu upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku, osim u slučaju iz člana 516 ovog zakonika.

(5) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, a vijeće donese odluku iz stava 4 ovog člana, donijet će rješenje o ukidanju pritvora.

Rješenje o određivanju svjedoka saradnika

Član 514

(1) Ako nakon rasprave održane shodno članu 513 ovog zakonika utvrdi da su ispunjeni svi uslovi iz člana 511 ovog zakonika, vijeće donosi rješenje kojim se osumnjičeni, odnosno okrivljeni određuje kao svjedok saradnik.

(2) U rješenju se navodi: da se protiv svjedoka saradnika neće pokrenuti, odnosno nastaviti krivični postupak, opis djela iz kojega proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela i zakonski naziv krivičnog djela na koji se odnosi zabrana pokretanja ili nastavljanja krivičnog postupka, priroda i sadržaj saradnje koju će pružiti svjedok saradnik i uslovi pod kojima se može ukinuti rješenje.

(3) Rješenje iz stava 1 dostavlja se državnom tužiocu, svjedoku saradniku i njegovom braniocu.

Nemogućnost krivičnog gonjenja

Član 515

(1) Svjedok saradnik koji je sudu dao iskaz u skladu sa odredbama člana 512 st. 1 i 2 ovog zakonika ne može biti gonjen za krivično djelo organizovanog kriminala za koje se vodi postupak.

(2) Kad sud utvrdi rješenjem na zapisniku o glavnom pretresu da je svjedok saradnik dao iskaz u smislu člana 512 stav 2 državni tužilac će odbaciti krivičnu prijavu, odnosno odustati od krivičnog gonjenja svjedoka saradnika, najkasnije do završetka glavnog pretresa koji se vodi protiv drugih pripadnika kriminalne organizacije, a sud će izreći presudu kojom se odbija optuzba protiv svjedoka saradnika.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana odredbe člana 59 ovog zakonika neće se primjenjivati.

Ukidanje rješenja

Član 516

(1) Ako svjedok saradnik ne postupi u skladu sa obavezama iz člana 512 st. 1 i 2 ovog zakonika ili ako prije pravosnažno okončanog postupka izvrši novo krivično djelo organizovanog kriminala, državni tužilac će predložiti ukidanje rješenja iz člana 513 stav 1

ovog zakonika i nastaviti krivično gonjenje, odnosno pokrenuti krivični postupak, za predmetno i novo krivično djelo.

(2) Ako se u toku postupka otkrije neko ranije izvršeno krivično djelo svjedoka saradnika, državni tužilac će postupiti u skladu sa odredbama člana 511 ovog zakonika.

Isključenje javnosti

Član 517

(1) Prilikom saslušanja svjedoka saradnika javnost je isključena, osim ako vijeće, na predlog državnog tužioca i uz saglasnost svjedoka, ne odluči drukčije.

(2) Prije donošenja odluke iz stava 1 ovog člana predsjednik vijeća će, uz prisustvo branioca, upoznati svjedoka saradnika sa predlogom državnog tužioca i obavijestiti ga o njegovom pravu da bude saslušan bez prisustva javnosti. Izjava svjedoka saradnika da bude saslušan uz prisustvo javnosti unijet će se u zapisnik.

Nemogućnost oglasavanja krivim

Član 518

Sud ne može neko lice oglasiti krivim samo na osnovu dokaza dobijenih svjedočenjem svjedoka saradnika.

Nemogućnost zasnivanja odluke

Član 519

Iskazi i obavještenja koje je državni tužilac prikupio u prekrivičnom postupku mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku, ali se odluka ne može zasnivati samo na njima.

Obaveza dostavljanja podataka

Član 520

(1) Državni tužilac može zahtijevati da nadležni državni organ, bankarska ili druga finansijska organizacija obavi kontrolu poslovanja određenih lica i da mu dostavi dokumentaciju i podatke koji mogu poslužiti kao dokazi o krivičnom djelu ili imovini pribavljenoj krivičnim djelom, kao i obavještenja o sumnjivim novčanim transakcijama u smislu Konvencije o pranju, traženju, zaplenu i konfiskaciji prihoda stecanih kriminalom.

(2) Pod uslovima iz stava 1 ovog člana državni tužilac može naložiti da nadležni organ ili organizacija privremeno obustavi isplatu, odnosno izdavanje sumnjivog novca, vrijednosnih papira ili predmeta najduže tri mjeseca, a izuzetno do šest mjeseci.

(3) U zahtjevu iz st. 1 i 2 ovog člana državni tužilac će blizje označiti sadržaj mjere ili radnje koju nalaze.

Postupanje policije

Član 521

(1) Ako policija u prekrivičnom postupku preduzme neku radnju za krivično djelo organizovanog kriminala, o tome će odmah obavijestiti nadležnog državnog tužioca.

(2) Državni tužilac može zahtijevati da policija preduzme određene mjere ili radnje u datom roku i da ga o tome obavijeste.

(3) Neizvršenje određene mjere i prekoracjenje datog roka policija je dužna da posebno obrazloži.

Obezbjedjenje posebne zaštite

Član 522

Državni tužilac može predložiti da se određenom svjedoku, svjedoku saradniku i članovima njihove uže porodice obezbijedi posebna zaštita shodno članu 108 stav 3 ovog zakonika.

Privremeno oduzimanje predmeta i imovinske koristi

Član 523

(1) Ako postoje osnovi sumnje ili osnovana sumnja da je izvršeno krivično djelo organizovanog kriminala, sud može odrediti mjeru privremenog oduzimanja predmeta i imovinske koristi i van uslova predviđenih u odredbama čl. 81 do 87 i čl. 538 do 545 ovog zakonika.

(2) Ako odredbama ove glave nije drukcije propisano, u postupku privremenog oduzimanja predmeta i imovinske koristi iz stava 1 ovog clana shodno se primjenjuju odredbe Zakona o izvršnom postupku i odgovarajuće odredbe ovog zakonika.

Sadržaj zahtjeva za izricanje mjera i odlucivanje o zahtjevu

Clan 524

(1) O mjerama privremenog oduzimanja predmeta i imovinske koristi odlucuje istrazni sudija, odnosno vijeće pred kojim se drži glavni pretres. O zalbama protiv rjesenja odlucuje vijeće iz clana 24 stav 6, odnosno visi sud.

(2) Postupak za izricanje mjera iz stava 1 ovog clana pokrece drzavni tuzilac.

(3) Zahtjev drzavnog tuzioca iz stava 2 ovog clana sadrži: kratak opis krivicnog djela i njegov zakonski naziv, opis predmeta ili imovinske koristi ostvarenih krivicnim djelom organizovanog kriminala, podatke o licu koje te predmete ili imovinsku korist posjeduje, razloge za sumnju da su predmeti, odnosno imovinska korist potekli iz krivicnog djela i razloge za vjerovatnocu da ce do kraja krivicnog postupka biti znatno otezano ili onemoguceno oduzimanje predmeta ili imovinske koristi koji su steceni izvršenjem krivi-cnog djela organizovanog kriminala.

Sadržaj rjesenja i zalba na rjesenje

Clan 525

(1) U rjesenju o izricanju mjere privremenog oduzimanja predmeta ili imovinske koristi sud ce oznaciti vrijednost i vrstu predmeta, odnosno imovinske koristi i vrijeme na koje se oduzimaju.

(2) U rjesenju iz stava 1 ovog clana sud moze odrediti da se mjera ne odnosi na predmete ili imovinsku korist koje treba izuzeti primjenom pravila o zaštiti savjesnih stica-oca.

(3) Zalba protiv rjesenja iz stava 1 ovog clana ne odlaze izvršenje.

(4) Obrazloženo rjesenje iz stava 1 ovog clana sud ce dostaviti licu na koje se mje-ra odnosi, banci ili drugoj organizaciji nadležnoj za platni promet, a po potrebi i drugim licima i drzavnim organima.

Zakazivanje rocista i odluke po zalbi

Clan 526

(1) Ako bude izjavljena zalba protiv rjesenja o izricanju mjere privremenog odu-zimanja predmeta ili imovinske koristi, vijeće iz clana 24 stav 6, odnosno vijeće viseg suda zakazace rociste na koje ce pozvati lice na koje se rjesenje odnosi, njegovog branioca i drzavnog tuzioca.

(2) Rociste iz stava 1 ovog clana odrzace se u roku od 30 dana od dana pod-nosenja zalbe. Na tom rocistu saslusace se pozvana lica. Njihov nedolazak ne sprjecava odrzavanje rocista.

(3) Vijeće ce mjeru iz stava 1 ovog clana ukinuti, ako se vjerodostojnim ispravama dokaze zakonitost porijekla predmeta ili imovinske koristi i ako se ucini vjerovatnim da predmeti ili imovinska korist ne poticu iz krivicnog djela organizovanog kriminala, niti da su pribavljeni prikri vanjem porijekla i osnova sticanja.

Trajanje mjere

Clan 527

(1) Mjera privremenog oduzimanja predmeta i imovinske koristi moze trajati najduze do okoncanja krivicnog postupka pred prvostepenim sudom.

(2) Ako je mjera iz stava 1 ovog clana odredjena prije pokretanja krivicnog pos-tupka, ukinuce se ako krivicni postupak za krivicno djelo organizovanog kriminala ne bude pokrenut u roku od tri mjeseca od dana donosenja rjesenja kojim je mjera odredjena.

(3) Prije isteka rokova iz st. 1 i 2 ovog clana, mjera se moze ukinuti po sluzbenoj duznosti suda ili na zahtjev drzavnog tuzioca ili zainteresovanog lica, ako se pokaze da nije potrebna ili opravdana s obzirom na tezinu krivicnog djela, imovinske prilike lica na koje se odnosi ili prilike lica koje je po zakonu ono dužno da izdrzava i okolnosti slucaja koje pokazuju da oduzimanje predmeta ili imovinske koristi nece biti onemoguceno ili znatno otezano do zavrsetka krivicnog postupka.

Nadleznost za izvršenje mjere

Clan 528

(1) Mjeru privremenog oduzimanja predmeta ili imovinske koristi izvršava sud nadležan za sprovođenje izvršenja po Zakonu o izvršnom postupku.

(2) Za sporove koji nastanu povodom izvršenja nadležan je sud iz stava 1 ovog clana.

(3) Danom otvaranja stecajnog postupka prema licu kod koga se nalaze predmeti ili imovinska korist koji su privremeno oduzeti stice se pravo na podnošenje izlucne tuzbe u pogledu tih predmeta i imovinske koristi kao dospjelim iznosima.

Sticanje prava na upravljanje**Clan 529**

Imovinom i sredstvima koji su privremeno oduzeti upravlja nadležni drzavni organ u Republici dok mjera traje, u skladu sa posebnim propisima.

Dio treci**POSEBNI POSTUPCI****G l a v a XXXI****POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA BEZBJEDNOSTI, ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI I ZA OPOZIVANJE USLOVNE OSUDE****1. POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA BEZBJEDNOSTI****Predlog za izricanje mjera i osnov mjera****Clan 530**

(1) Ako je okrivljeni uciniio krivicno djelo u stanju neuracunljivosti, drzavni tuzilac ce podnijeti sudu predlog da izrekne mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i cuvanja takvog ucinioca u zdravstvenoj ustanovi, odnosno predlog za obavezno psi-hijatrijsko liječenje ucinioca na slobodi, ako za izricanje takve mjere postoje uslovi pred-vidjeni u cl. 69 i 70 Krivicnog zakonika.

(2) U ovom slucaju okrivljeni koji se nalazi u pritvoru nece se pustiti na slobodu nego ce se do zavrsetka postupka za primjenu mjera bezbjednosti privremeno smjestiti u odgovarajucu zdravstvenu ustanovu ili u neku podesnu prostoriju.

(3) Poslije stavljanja predloga iz stava 1 ovog clana okrivljeni mora imati branioca.

Odrzavanje glavnog pretresa za izricanje mjera**Clan 531**

(1) O primjeni mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i cuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi rjesava, poslije odrzanog glavnog pretresa, sud koji je nadležan za sudjenje u prvom stepenu.

(2) Pored lica koja se moraju pozvati na glavni pretres, pozvace se kao vjestaci i ljekari psihijatri iz zdravstvene ustanove kojoj je bilo povjereno vjestacenje o uracunljivosti okrivljenog. Okrivljeni ce se pozvati ako je njegovo stanje takvo da moze prisustvovati glavnom pretresu. O glavnom pretresu ce se obavijestiti bracni drug okrivljenog i njegovi roditelji, odnosno staralac, a prema okolnostima i drugi bliski srodnici.

(3) Ako sud, na osnovu sprovedenih dokaza, utvrdi da je okrivljeni uciniio odredjeno krivicno djelo i da je u vrijeme izvršenja krivicnog djela bio neuracunljiv, odlucice, na osnovu saslusanja pozvanih lica i nalaza i misljenja vjestaka, da li ce okrivljenom izreci mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i cuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi. Pri odlucivanju koju ce od tih mjera bezbjednosti izreci sud nije vezan za predlog drzavnog tuzioca.

(4) Ako sud nadje da okrivljeni nije bio neuracunljiv, obustavice postupak za primjenu mjera bezbjednosti.

(5) Protiv rjesenja suda mogu, u roku od osam dana od dana prijema rjesenja, izjaviti zalbu sva lica koja imaju pravo da se zale protiv presude (clan 372), osim ostecenog.

Izricanje mjera nakon izmjene optuznog akta na glavnom pretresu

Clan 532

Mjere bezbjednosti iz clana 530 stav 1 ovog zakonika mogu se izreci i kad drzavni tuzilac na glavnom pretresu izmijeni podignutu optuznicu, odnosno optuzni predlog, podnošenjem predloga za izricanje tih mjera.

Izricanje kazne i mjere bezbjednosti

Clan 533

Kad sud izrekne kaznu licu koje je izvrсило krivichno djelo u stanju bitno smanjene uracunljivosti, izreci ce istom presudom i mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i cuvanja u zdravstvenoj ustanovi, ako utvrdi da za to postoje zakonski uslovi (clan 68 Krivichnog zakonika).

Dostavljanje odluke sudu koji odlucuje o lisavanju poslovne sposobnosti

Clan 534

Pravosnazna odluka kojom je izrecena mjera bezbjednosti obaveznog psihija-trijskog liječenja i cuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi (cl. 531 i 533) dostavice se sudu koji je nadležan da odluci o lisenju poslovne sposobnosti. O odluci ce se obavijestiti i organ starateljstva.

Ispitivanje opravdanosti izrecenih mjera

Clan 535

(1) Sud koji je izrekao mjeru bezbjednosti ispitaće, po sluzbenoj duznosti, svakih devet mjeseci, da li je prestala potreba za liječenjem i cuvanjem u zdravstvenoj ustanovi. Zdravstvena ustanova, organ starateljstva i lice kome je izrecena mjera bezbjednosti mogu tom sudu podnijeti predlog za obustavu mjere. Po saslanju drzavnog tuzioca sud ce ovu mjeru obustaviti i odrediti otpustanje ucinioca iz zdravstvene ustanove, ako na osnovu misljenja ljekara utvrdi da je prestala potreba za liječenjem i cuvanjem u zdravstvenoj ustanovi, a moze odrediti i njegovo obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi. Ako predlog za obustavu mjere bude odbijen moze se ponovo podnijeti po proteku sest mjeseci od dana donosenja te odluke.

(2) Kad se iz zdravstvene ustanove otpusta ucinilac cija je uracunljivost bila bitno smanjena, a u toj ustanovi je proveo manje vremena nego sto iznosi kazna zatvora na koju je osudjen, sud ce rjesenjem o otpustanju odluciti da li ce to lice izdržati ostatak kazne ili ce biti pusteno na uslovni otpust. Ucinioocu koji se pusta na uslovni otpust moze se izreci

i mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi, ako za to postoje zakonski uslovi.

(3) Po sluzbenoj duznosti ili na predlog uprave zdravstvene ustanove u kojoj se okrivljeni lijeci ili je trebalo da se lijeci, a po saslanju drzavnog tuzioca, sud moze uciniocu prema kome je primijenjena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi izreci mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i cuvanja u zdravstvenoj ustanovi, ako ustanovi da se ucinilac nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio ili da je i pored liječenja ostao tako opasan za svoju okolinu da je potrebno njegovo cuvanje i liječenje u zdravstvenoj ustanovi. Prije donosenja odluke, sud ce, po potrebi, pribaviti i misljenje ljekara, a okrivljeni ce se saslušati, ako to njegovo stanje dozvoljava.

(4) Odluke iz prethodnih stavova ovog clana donosi sud u sjednici vijeca (clan 24 stav 6). O sjednici vijeca se obavjestavaju drzavni tuzilac i branilac. Prije donosenja odluke saslušace se ucinilac, ako je to potrebno i moguće.

Postupak u slucaju predloga za primjenu mjera bezbjednosti obaveznog liječenja alkoholicara i obaveznog liječenja narkomana

Clan 536

(1) O primjeni mjere bezbjednosti obaveznog liječenja alkoholicara i narkomana sud odlucuje posto pribavi nalaz i misljenje vjestaka. Vjestak treba da se izjasni i o mogu-cnostima za liječenje okrivljenog.

(2) Ako je uslovnom osudom uciniocu nalozeno liječenje na slobodi, a on se nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio, sud može, po službenoj dužnosti ili na predlog ustanove u kojoj se učinilac liječio ili je trebalo da se liječi, a po saslušanju drža-vnog tužioca i ucinioca, odrediti opozivanje uslovne osude ili prinudno izvršenje izrečene mjere obaveznog liječenja alkoholicara ili narkomana u zdravstvenoj ustanovi ili drugoj specijalizovanoj ustanovi. Prije donošenja odluke sud će, po potrebi, pribaviti i misljenje ljekara.

Oduzimanje predmeta

Clan 537

(1) Predmeti koji se po Krivicnom zakoniku moraju oduzeti oduzeće se i kad se krivicni postupak ne završi presudom kojom se optuzeni oglašava krivim, ako to zahtije-vaju interesi opšte bezbjednosti ili razlozi morala.

(2) Posebno rješenje o tome donosi organ pred kojim se vodio postupak u casu kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.

(3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stava 1 ovog clana donosi sud i kad je u presudi kojom je optuzeni oglašen krivim propusteno da se donese takva odluka.

(4) Ovjereni prepis odluke o oduzimanju predmeta dostavice se vlasniku predmeta, ako je vlasnik poznat.

(5) Protiv odluke iz st. 2 i 3 ovog clana vlasnik predmeta ima pravo na zalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta. Ako rješenje iz stava 2 ovog clana nije donio sud, o zalbi odlucuje vijeće (clan 24 stav 6) suda koji je bio nadležan za sudjenje u prvom stepenu.

2. POSTUPAK ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI

Clan 538

(1) Imovinska korist pribavljena izvršenjem krivicnog djela utvrđuje se u krivicnom postupku po službenoj dužnosti.

(2) Sud i drugi organi pred kojima se vodi krivicni postupak dužni su u toku po-stupka da prikupljaju dokaze i izvidjaju okolnosti koje su od vaznosti za utvrđivanje imo-vinske koristi.

(3) Ako je osteceni postavio imovinskopravni zahtjev za povracaj stvari pribavljenih krivicnim djelom, odnosno za isplatu iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska ko-rist će se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhvacen imovinskopravnim zahtjevom.

Pozivanje i saslušavanje lica prije donosenja odluke o oduzimanju predmeta

Clan 539

(1) Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivicnim djelom od drugih lica (clan 112 stav 2 i clan 113 stav 2 Krivicnog zakonika), lice na koje je imovinska korist prenesena ili lice kome je imovinska korist pribavljena, odnosno predstavnik pravnog lica pozvace se radi saslušanja u prethodnom postupku i na glavnom pretresu. U pozivu će se to lice upozoriti da će se postupak sprovesti bez njegovog prisustva.

(2) Predstavnik pravnog lica saslušace se na glavnom pretresu poslije okrivljenog. Na isti nacin postupice se u odnosu na drugo lice iz stava 1 ovog clana, ako nije pozvano kao svjedok.

(3) Lice na koje je imovinska korist prenesena ili lice kome je imovinska korist pri-bavljena, odnosno predstavnik pravnog lica, ovlasčeno je da u vezi sa utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po ovlasčenju predsjednika vijeća, postavlja pitanje okrivljenom, svjedocima i vjestacima.

(4) Isključenje javnosti na glavnom pretresu ne odnosi se na lice na koje je imo-vinska korist prenesena ili kome je pribavljena, odnosno predstavnika pravnog lica.

(5) Ako sud tek u toku glavnog pretresa utvrdi da dolazi u obzir oduzimanje imo-vinske koristi, prekinuce glavni pretres i pozvace lice na koje je imovinska korist prene-sena ili kome je pribavljena, odnosno predstavnika pravnog lica.

Iznos imovinske koristi

Clan 540

Sud će visinu iznosa imovinske koristi odmjeriti po slobodnoj ocjeni, ako bi njeno utvrđivanje izazvalo nesrazmjerne teskoće ili znatno odugovlacenje postupka.

Privremene mjere obezbjedjenja

Clan 541

Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi sud ce, po sluzbenoj duznosti, po odredbama zakona koje vase za izvrzni postupak, odrediti privremene mjere obezbje-djenja. U takvom slucaju primjenjivace se shodno odredbe clana 216 st. 2 i 3 ovog zakonika.

Oduzimanje imovinske koristi**Clan 542**

(1) Oduzimanje imovinske koristi sud moze izreci u presudi kojom se optuzeni oglasava krivim, u rjesenju o kaznjavanju bez glavnog pretresa, u rjesenju o sudskoj opomeni ili u rjesenju o primjeni vaspitne mjere, kao i u rjesenju kojim se izrice mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i cuvanja u zdravstvenoj ustanovi i obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi (cl. 69 i 70 Krivicnog zakonika).

(2) U izreci presude ili rjesenja sud ce navesti koji se predmet, odnosno novcani iznos oduzima.

(3) Ovjereni prepis presude, odnosno rjesenja dostavlja se i licu na koje je imovinska korist prenesena ili kome je imovinska korist pribavljena, kao i predstavniku pravnog lica, ako je sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od tog lica, odnosno od pravnog lica.

Zahtjev za ponavljanje postupka u pogledu mjera oduzimanja imovinske koristi**Clan 543**

Lice iz clana 539 ovog zakonika moze podnijeti zahtjev za ponavljanje krivicnog postupka u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Shodna primjena odredaba o zalbi**Clan 544**

Odredbe clana 373 st. 2 i 3 i cl. 381 i 385 ovog zakonika shodno ce se primjenjivati u pogledu žalbe protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Shodna primjena ostalih odredaba zakonika**Clan 545**

Ako u odredbama ove glave nije drukcije odredjeno u pogledu postupka za primjenu mjera bezbjednosti ili za oduzimanje imovinske koristi primjenjivace se shodno ostale odredbe ovog zakonika.

3. POSTUPAK ZA OPOZIVANJE USLOVNE OSUDE**Clan 546**

(1) Kad je u uslovnoj osudi odredjeno da ce se kazna izvršiti ako osudjeni ne vrati imovinsku korist, ne naknadi stetu ili ne ispuni druge obaveze, a osudjeni u odredenom roku nije ispunio te obaveze, sud koji je sudio u prvom stepenu sprovede postupak za opozivanje uslovne osude na predlog ovlascenog tuzioca, ili po sluzbenoj duznosti.

(2) Sudija koji za to bude odredjen saslusace osudjenog, ako je dostupan i spro-vesce potrebne izvidjaje radi utvrdjivanja cinjenica i prikupljanja dokaza vaznih za odluku.

(3) Poslije toga ce predsjednik vijeca zakazati sjednicu vijeca, o kojoj ce obavijestiti tuzioca, osudjenog i ostecenog. Nedolazak stranaka i ostecenog, ako su uredno oba-vijesteni, ne sprjecava odrzavanje sjednice vijeca.

(4) Ako sud utvrdi da osudjeni nije ispunio obavezu koja mu je bila odredjena presudom, donijee presudu kojom ce opozvati uslovnu osudu i odrediti da se utvrdjena kazna izvrši ili odrediti novi rok za ispunjenje obaveze ili ukinuti taj uslov ili odredjenu obavezu zamijeniti drugom obavezom. Ako sud nadje da nema osnova za donosenje koje od tih odluka, rjesenjem ce obustaviti postupak za opozivanje uslovne osude.

POSTUPAK ZA REHABILITACIJU, ZA PRESTANAK PRAVNIH POSLJEDICA OSUDE I MJERA BEZBJEDNOSTI

Rjesenje o rehabilitaciji

Clan 547

(1) Kad po zakonu rehabilitacija nastupa protekom određenog vremena i pod uslo-vom da osudjeni u tom vremenu ne ucini novo krivichno djelo (clan 119 stav 2 tac. 1 do 4 Krivichnog zakonika), rjesenje o rehabilitaciji donosi po sluzbenoj duznosti organ nadležan za vodjenje kaznene evidencije.

(2) Prije donosenja rjesenja o rehabilitaciji izvrsice se potrebna provjeravanja, a narocito ce se prikupiti podaci o tome da li je protiv osudjenog u toku krivichni postupak za neko novo krivichno djelo ucinjeno prije isteka postupka predvidjenog za brisanje osude.

Zahtjev osudjenog za rehabilitaciju

Clan 548

(1) Ako nadležni organ ne donese rjesenje o rehabilitaciji, osudjeno lice moze za-htijevati da se utvrdi da je rehabilitacija nastupila po zakonu.

(2) Ako nadležni organ ne postupi po zahtjevu osudjenog u roku od trideset dana od dana prijema zahtjeva, osudjeni moze traziti da sud koji je u prvom stepenu izrekao presudu donese rjesenje o rehabilitaciji.

(3) O zahtjevu osudjenog odlucuje sud po pribavljenom misljenju drzavnog tuzioca.

Rehabilitacija lica kojem je izrecena uslovna osuda

Clan 549

Ako uslovna osuda ne bude opozvana ni poslije jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, sud koji je u prvom stepenu sudio donijece rjesenje o rehabilitaciji. Ovo rjesenje dostavice se osudjenom, drzavnom tuziocu i organu nadležnom za vodjenje kaznene evidencije.

Rehabilitacija na osnovu sudske odluke

Clan 550

(1) Postupak za rehabilitaciju na osnovu sudske odluke (cl. 120 i 121 Krivichnog zakonika) pokrece se po molbi osudjenog.

(2) Molba se podnosi sudu koji je sudio u prvom stepenu.

(3) Sudija koji za to bude određen prethodno ce ispitati da li je proteklo potrebno vrijeme po zakonu, a zatim ce sprovesti potrebne izvidjaje, utvrditi cinjenice na koje se po-ziva molilac i pribaviti dokaze o svim okolnostima koje su vazne za odluku.

(4) Sud moze o ponasanju osudjenog zatraziti izvjestaj od organa policije na cijem je podrucju osudjeni boravio poslije izdrzane kazne, a moze takav izvjestaj traziti i od uprave ustanove u kojoj je osudjeni kaznu izdrzavao.

(5) Poslije izvrsenih izvidjaja, a po saslanju drzavnog tuzioca, sudija ce dostaviti spise sa obrazlozenim predlogom vijecu suda koji je sudio u prvom stepenu.

(6) Protiv odluke suda po molbi za rehabilitaciju zalbu mogu izjaviti molilac i drza-vni tuzilac.

(7) Ako sud odbije molbu zato sto osudjeni svojim ponasanjem nije zaslužio reha-bilitaciju, osudjeni moze molbu ponoviti po isteku jedne godine od dana pravosnaznosti rjesenja o odbijanju molbe.

Zabrana davanja podataka o rehabilitaciji i prestanku pravnih posljedica osude

Clan 551

U uvjerenju koje se gradjanima izdaje na osnovu kaznene evidencije, odluka o rehabilitaciji i prestanku pravnih posljedica osude ne smiju se pominjati.

Prestanak mjera bezbjednosti

Clan 552

(1) Molba za prestanak mjera bezbjednosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili duznosti ili zabrane upravljanja motornim vozilom ili molba za prestanak pravne posljedice osude koja se odnosi na zabranu sticanja odredenog prava (cl. 78 i 122 Krivicnog zakonika) podnosi se sudu koji je sudio u prvom stepenu.

(2) Sudija koji za to bude odreden prethodno ce ispitati da li je proteklo potrebno vrijeme po zakonu, a zatim ce izvršiti potrebne izvidjaje, utvrditi cinjenice na koje se poziva molilac i prikupiti dokaze o svim okolnostima koje su vazne za odluku.

(3) O ponasanju osudjenog sudija moze zatražiti izvjestaj od organa unutrasnjih poslova na cijem je podrucju osudjeni boravio poslije izdrzane, oprostene ili zastarjele glavne kazne, a moze takav izvjestaj traziti i od ustanove u kojoj je osudjeni kaznu izdrzao.

(4) Poslije sprovedenih izvidjaja, a po pribavljenom misljenju drzavnog tuzioca, sudija ce dostaviti spise sa obrazloženim predlogom vijecu svog suda (clan 24 stav 6).

Ponovno podnosenje molbe za prestanak mjera bezbjednosti**Clan 553**

Kad sud odbije molbu za prestanak mjera bezbjednosti ili pravnih posledica osude, nova molba se moze podnijeti po isteku jedne godine od dana pravosnaznosti rjesenja kojim je ranije podnijeta molba odbijena.

G l a v a XXXIII**POSTUPAK ZA NAKNADU STETE, REHABILITACIJU I
OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA LICA NEOSNOVANO
OSUDJENIH I NEOSNOVANO LISENIH SLOBODE****Naknada stete zbog neosnovane osude****Clan 554**

(1) Pravo na naknadu stete zbog neosnovane osude ima lice prema kome je bila pravosnazno izrecena krivicna sankcija ili koje je oglaseno krivim, a oslobodjeno od kaz-ne, a docnije je povodom vanrednog pravnog lijeka novi postupak pravosnazno obu-stavljen ili je pravosnaznom presudom oslobodjeno od optuzbe ili je optuzba odbijena, osim u sljedecim slucajevima:

1) ako je do obustave postupka ili presude kojom se optuzba odbija doslo zbog toga sto je u novom postupku osteceni kao tuzilac, odnosno privatni tuzilac odustao od gonjenja, a do odustanka je doslo na osnovu sporazuma sa okrivljenim;

2) ako je u novom postupku rjesenjem optuzba odbacena zbog nenadleznosti suda, a ovlaseni tuzilac je preduzeo gonjenje pred nadleznim sudom.

(2) Osudjeni, odnosno oslobodjeni nema pravo na naknadu stete, ako je svojim laz-nim priznanjem u pretkrivicnom postupku ili na drugi nacin prouzrokovao vodjenje krivi-cnog postupka, odnosno takvim izjavama u postupku prouzrokovao svoju osudu, osim ako je na to bio prinudjen.

(3) U slucaju osude za krivicna djela u sticaju, pravo na naknadu stete moze se od-nositi i na pojedina krivicna djela u pogledu kojih su ispunjeni uslovi za priznanje naknade.

Zastara potrazivanja**Clan 555**

(1) Pravo na naknadu stete zastarijeva za tri godine od dana pravosnaznosti prvostepene presude kojom je okrivljeni oslobodjen od optuzbe ili kojom je optuzba odbijena, odnosno pravosnaznosti prvostepenog rjesenja kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom zalbe rjesavao visi sud - od dana prijema odluke viseg suda.

(2) Prije podnosenja sudu tuzbe za naknadu stete osteceni je duzan da se sa svojim zahtjevom obrati organu odredenom propisom, radi postizanja sporazuma o postojanju stete i vrsti i visini naknade.

(3) U slučaju iz člana 554 stav 1 tačka 2 ovog zakonika o zahtjevu se može riješavati samo ako ovlašteni tužilac nije preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijema pravosnažne presude. Ako po isteku ovog roka ovlašteni tužilac preduzme gonjenje pred nadležnim sudom, prekinuce se postupak za naknadu štete do okončanja krivičnog postupka.

Naknada štete putem tuzbe

Član 556

(1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili po njemu organ uprave ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod

nadleznog suda podnijeti tuzbu za naknadu štete. Ako je postignut sporazum samo u pogledu dijela zahtjeva, oštećeni može tuzbu podnijeti u pogledu ostatka zahtjeva.

(2) Dok traje postupak iz stava 1 ovog člana ne teče zastarjelost predviđena u članu 555 stav 1 ovog zakonika.

(3) Tuzba za naknadu štete podnosi se protiv Republike Crne Gore.

Nasljedjivanje prava na naknadu štete

Član 557

(1) Nasljednici nasljedjuju samo pravo oštećenog lica na naknadu imovinske štete. Ako je oštećeni već stavio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahtjeva za naknadu imovinske štete.

(2) Nasljednici oštećenog lica mogu poslije njegove smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak, ako je oštećeno lice umrlo prije isteka roka zastarjelosti i od zahtjeva se nije odreklo, u skladu sa pravilima o naknadi štete pro-pisanim Zakonom o obligacionim odnosima.

Lica kojima pripada pravo na naknadu štete

Član 558

(1) Pravo na naknadu štete pripada i licu koje je:

1) bilo u pritvoru, a nije doslo do pokretanja krivičnog postupka, ili je postupak obustavljen pravosnažnim rješenjem ili je pravosnažnom presudom oslobođeno od optuzbe ili je optuzba odbijena,

2) izdržavalo kaznu lisenja slobode, a povodom ponavljanja krivičnog postupka, zahtjeva za zaštitu zakonitosti ili zahtjeva za ispitivanje zakonitosti pravosnažne presude, izrečena mu je kazna lisenja slobode u kraćem trajanju od kazne koju je izdržalo ili je izrečena krivična sankcija koja se ne sastoji u lisenju slobode ili je oglaseno krivim, a oslobođeno od kazne;

3) usljed greske ili nezakonitog rada organa neosnovano liseni slobode, ili je zadržano duže u pritvoru ili ustanovi za izdržavanje kazne ili mjere;

4) u pritvoru provelo duže vremena nego što traje kazna zatvora na koju je osuđeno.

(2) Licu koje je po članu 232 ovog zakonika liseni slobode bez zakonskog osnova pripada pravo na naknadu štete, ako protiv njega nije određen pritvor, niti mu je vrijeme za koje je liseni slobode uračunato u izrečenu kaznu za krivično djelo ili za prekršaj.

(3) Naknada štete ne pripada licu koje je svojim nedozvoljenim postupcima pro-uzrokovalo lisenje slobode, odnosno određivanje pritvora. U slučajevima iz stava 1 tačka 1 ovog člana isključeno je pravo na naknadu štete i ako su postojale okolnosti iz člana 554 stav 1 tačka 1 i 2 ili ako je postupak obustavljen na osnovu člana 222 ovog zakonika.

(4) U postupku za naknadu štete u slučajevima iz st. 1 i 2 ovog člana shodno će se primjenjivati odredbe ove glave.

Objavljivanje saopštenja o odluci iz koje proizilazi neosnovanost ranije osude

Član 559

(1) Ako je slucaj na koji se odnosi neosnovana osuda ili neosnovano lisenje slobode nekog lica prikazivan preko sredstava javnog informisanja i time bio povrijedjen ugled tog lica, sud ce, na njegov zahtjev, objaviti u novinama ili drugom sredstvu javnog informisanja saopstenje o odluci iz koje proizlazi neosnovanost ranije osude, odnosno neosnovanost lisenja slobode. Ako slucaj nije prikazivan preko sredstava javnog informisanja, ovakvo saopstenje ce se, na zahtjev tog lica, dostaviti drzavnom organu, organu lokalne samouprave, preduzecu, drugom pravnom ili fizickom licu kod koga je lice u radnom odnosu, a ako je to za njegovu rehabilitaciju potrebno - drustvenoj ili drugoj organizaciji. Poslije smrti osudjenog lica pravo na podnosenje ovog zahtjeva pripada njegovom bracnom drugu, djeci, roditeljima, braci i sestrama.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog clana moze se podnijeti i ako nije podnesen zahtjev za naknadu stete.

(3) Nezavisno od uslova predvidjenih u clanu 554 ovog zakonika, zahtjev iz stava 1 ovog clana moze se podnijeti i kad je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije u ranijoj presudi bio teze povrijedjen ugled osudjenog lica.

(4) Zahtjev iz st. 1 do 3 ovog clana podnosi se u roku od sest mjeseci (clan 555 stav 1) sudu koji je u krivicnom postupku sudio u prvom stepenu. O zahtjevu odlucuje vijece (clan 24 stav 6). Prilikom rjesavanja o zahtjevu shodno se primjenjuju odredbe clana 554 st. 2 i 3 i clana 558 stav 3 ovog zakonika.

Ponistavanje upisa neopravdane osude u kaznenoj evidenciji

Clan 560

Sud koji je u krivicnom postupku sudio u prvom stepenu donijece, po sluzbenoj duznosti, rjesenje kojim se ponistava upis neosnovane osude u kaznenoj evidenciji. Rjesenje se dostavlja organu nadležnom za vodjenje kaznene evidencije. O ponistenom upisu ne smiju se nikom davati podaci iz kaznene evidencije.

Nemogucnost koriscenja podataka

Clan 561

Lice kome je dozvoljeno razmatranje i prepisivanje spisa (clan 176) koji se odnose na neosnovanu osudu ili na neosnovano lisenje slobode ne moze upotrijebiti podatke iz tih spisa na nacin koji bi bio od stete za rehabilitaciju lica protiv koga je vodjen krivicni postupak. Predsjednik suda je duzan da na ovo upozori lice kome je dozvoljeno razmatranje i to ce se zabiljeziti na spisu uz potpis tog lica.

Priznavanje prava iz radnog odnosa

Clan 562

(1) Licu kome je zbog neosnovane osude ili neosnovanog lisenja slobode prestao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja priznaje se radni staz, odnosno

staz osiguranja kao da je bilo na radu za vrijeme za koje je zbog neosnovane osude ili neosnovanog lisenja slobode staz izgubilo. U staz se uracunava i vrijeme nezaposlenosti do koje je doslo zbog neosnovane osude ili neosnovanog lisenja slobode, a koja nije nastala krivicom tog lica.

(2) Prilikom svakog rjesavanja o pravu na koje utice duzina radnog staza, odnosno staza osiguranja, nadležni organ ili organizacija uzece u obzir staz priznat odredbom stava 1 ovog clana.

(3) Ako organ ili organizacija iz stava 2 ovog clana ne uzme u obzir staz priznat odredbom stava 1 ovog clana, osteceno lice moze zahtijevati da sud naveden u clanu 556 stav 1 ovog zakonika utvrdi da je priznavanje ovog vremena nastupilo po zakonu. Tuzba se podnosi protiv organa ili organizacije koja osporava priznati staz i protiv Republike.

(4) Na zahtjev organa, odnosno organizacije kod koje se pravo iz stava 2 ovog clana ostvaruje, isplatice se iz budzetskih sredstava (clan 556 stav 3) propisani doprinosi za vrijeme za koje je odredbom stava 1 ovog clana staz priznat.

(5) Staz osiguranja priznat odredbom stava 1 ovog clana u cjelini se uracunava u penzijski staz.

G l a v a XXXIV

POSTUPAK ZA IZDAVANJE POTJERNICE I OBJAVE

Pronalazenje adrese

Clan 563

Ako se ne zna prebivaliste ili boraviste okrivljenog, kad je to po odredbama ovog zakonika neophodno, sud ili državni tužilac će zatražiti od organa policije da okrivljenog potraži i da ih obavijesti o njegovoj adresi.

Uslovi za izdavanje potjernice

Clan 564

(1) Izdavanje potjernice može se narediti kad se okrivljeni protiv koga je pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti i za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna nalazi u bjekstvu, a postoji naredba za njegovo dovodjenje ili rješenje o određivanju pritvora.

(2) Izdavanje potjernice naređuje sud pred kojim se vodi krivični postupak.

(3) Izdavanje potjernice naređuje se i u slučaju bjekstva okrivljenog iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne ili bjekstva iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu za lisenje slobode. Naredbu u takvom slučaju izdaje upravnik ustanove.

(4) Naredba suda ili upravnika ustanove za izdavanje potjernice dostavlja se organima unutrašnjih poslova radi izvršenja.

Izdavanje objave

Clan 565

(1) Ako su potrebni podaci o pojedinim predmetima koji su u vezi sa krivičnim djelom ili ove predmete treba pronaci, a naročito ako je to potrebno radi ustanovljenja istovjetnosti pronađenog nepoznatog lica, naređuje se izdavanje objave kojom će se zatražiti da se podaci ili obavještenja dostave organu koji vodi postupak.

(2) Organ policije može objavljivati i fotografije leseva i nestalih lica, ako postoje osnovi sumnje da je do smrti, odnosno nestanka tih lica doslo usljed krivičnog djela.

Povlačenje naredbe o izdavanju potjernice i objave

Clan 566

Organ koji je naredio izdavanje potjernice ili objave dužan je da je odmah povuče kad se pronađe traženo lice ili predmet ili kad nastupi zastarjelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava nije više potrebna.

Raspisivanje potjernice i objave

Clan 567

(1) Potjernicu i objavu raspisuje organ policije nadležan po mjestu onog državnog organa pred kojim se vodi krivični postupak, odnosno ustanove iz koje je pobjeglo lice sa izdržavanja kazne ili zavodske mjere.

(2) Radi obavještanja javnosti o potjernici ili objavi mogu se koristiti i sredstva javnog informisanja.

(3) Ako je vjerovatno da se lice za kojim je izdata potjernica nalazi u inostranstvu, uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, može se raspisati i međunarodna potjernica.

(4) Na molbu inostranog organa može se raspisati potjernica i za lice za koje se sumnja da se nalazi u Srbiji i Crnoj Gori, ako je u molbi data izjava da će se u slučaju pronalazenja tog lica zatražiti njegovo izdavanje.

G l a v a XXXV

PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Clan 568

Ako se kod suda koji sudi samo u prvom stepenu, zbog nedovoljnog broja sudija, ne može obrazovati vijeće predviđeno u članu 24 stav 6 ovog zakonika poslove iz nadležnosti tog vijeća vrsice vijeće neposredno viseg suda.

Clan 569

Ako je na dan stupanja na snagu ovog zakonika bio u toku neki rok, taj rok ce se racunati po odredbama ovog zakonika, osim ako je prema ranijim propisima rok bio duzi.

Clan 570

(1) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakonika donesena odluka protiv koje je, po tada vazecem zakonu, bio dozvoljen pravni lijek, a ta odluka jos nije dostavljena ili je u toku rok za izjavu pravnog lijeka ili po izjavljenom pravnom lijeku jos nije odluceno, u pogledu prava na pravni lijek i postupka po pravnom lijeku primjenjivace se odredbe Zakona o krivicnom postupku ("Sluzbeni list SFRJ", br. 4/77, 14/85, 74/87, 57/89 i 3/90 i "Sluzbeni list SRJ", br. 27/92 i 24/94).

(2) Ako se na dan stupanja na snagu ovog zakonika kod Vrhovnog suda zateknu nerijeseni predmeti po pravnom lijeku za cijje je rjesavanje bio nadlezan Savezni sud, rjesice ga Vrhovni sud.

Clan 571

Podzakonske propise predvidjene ovim zakonikom nadlezni organi donijece u roku od sest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakonika.

Clan 572

Odredbe clana 152 ovog zakonika o rokovima trajanja pritvora primjenjivace se u postupcima koji zapocnu nakon stupanja na snagu ovog zakonika.

Clan 573

Stupanjem na snagu ovog zakonika prestaje da vazi Zakon o krivicnom postupku ("Sluzbeni list SFRJ", br. 4/77, 14/85, 74/87, 57/89 i 3/90 i "Sluzbeni list SRJ", br. 27/92 i 24/94), osim odredbi glave XXX i XXXI koje ce se primjenjivati do donosenja posebnog zakona.

Clan 574

Ovaj zakonik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sluzbenom listu Republike Crne Gore", a primjenjivace se nakon tri mjeseca od dana stupanja na snagu.